

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op vrijdag 19 maart 2010**

VASTGESTELD VERSLAG

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	5	
Agenda	7	
Presentielijst	9	
Opening van de vergadering	9	
Spreker:		
Voorzitter	9	
Notulen van de vergadering van 20 november 2009	9	15/10
Notulen van de vergadering van 27 november 2009	9	16/10
Notulen van de vergadering van 11 december 2009	10	17/10
Ingekomen stukken	10	18/10
Vertegenwoordiging PS in algemene vergadering IPO	10	21/10
Ontheffing vereiste ingezetenschap gedeputeerde mevrouw C.W. Jacobs	10	22/10
Burgerinitiatief inzake negatieve gevolgen schaalvergroting intensieve veehouderij	10	13/10
Sprekers:		
Voorzitter	10,15,16,18,19,20,21,23,24,25,26,27,28,29,31,33,34,36,38,39,41,42,43,44,45,49,53,54,55,56,57,58,59,61,62,63,64,65,66,67,68,69,70,71,73,74,76,77,78,80,81,83,84,88,94,95,97,99,100,101,102,103,104,105,106,107,108,109,110,111,112,113,114,115,116,117,118	
Arkes	80,91,92,93,96,97,101,102	
Mw. Borsboom	11	
Mw. Geeraedts	25,26,81,101	
Heijmans	15,26,56,88	
Van Heugten	44,45,46,47,48,49,50,51,52,53,54,55,56,78,79,80,81,82,83,84,85,86,87,88,89,90,91,92,93,94,95,96,97,98,99,104	
Mw. Jetten	42,43,44,54,64,77,80,87	
Mw. Kerkhof-Mos	15,16,18,19,44,56,57,64,65,66,67,94,102,104,105,106,107,108,109,110,111,112,113,114,115,116,117,118	

Mw. Lestrade-Brouwer	39,41,42,50,55,69,76,82,83,84,86,87,88,89, 99,100,104,105,106,107,108,109,110,111, 112,113,114,115,116,117,118
Martens	27,28,47,53,55,68,69,70,72,73,82,99,100, 103,104,105,106,107,108,109,110,111,112, 113,114,115,116,117,118
Van Schoonhoven	87,100
Mw. Slegers	19,20,46,47,48,52,53,66,68,70,72,77,84, 100,102,104,105,106,107,108,109,110,111 112,113,114,115,116,117,118
Thuis	81,103
Verhoeven	21,23,24,49,55,62,68,69,70,72,79,80,82,92, 93,95,96,99,100,102,104,105,106,107,108, 109,110,111,112,113,114,115,116,117,118
Mw. Verstappen	15,31,33,44,45,47,48,49,52,53,54,65,69,70, 71,72,73,75,84,86,96,97,98,99,100,101, 104,105,106,107,108,109,110,111,112,113, 14,115,116,117,118
Vreugdenhil	29,31,49,50,51,56,65,73,74,83,91,95,100, 104,105,106,107,108,109,110,111,112,113, 114,115,116,117,118
Wagemakers	24,25,26,27,46,51,63,70,71,72,73,83,93,94, 100,101,104,105,106,107,108,109,110,111, 112,113,114,115,116,117,118
Zeegers	101
A1 (mw. Slegers; verworpen)	59,105
A2 (mw. Kerkhof-Mos e.a.; aangenomen)	62,106
M1 (Martens e.a.; verworpen)	29,107
M2 (Martens e.a.; aangenomen)	29,107
M3 (Martens e.a.; verworpen)	29,107
M4 (Martens e.a.; verworpen)	29,108
M5 (mw. Verstappen; verworpen)	34,108
M6 (mw. Verstappen; verworpen)	34,108
M7 (mw. Verstappen; verworpen)	34,108
M8 (mw. Verstappen; verworpen)	34,109
M9 (mw. Verstappen; verworpen)	35,109
M10 (mw. Verstappen; verworpen)	35,109
M11 (mw. Verstappen; ingetrokken)	35,104
M12 (mw. Verstappen; verworpen)	35,109
M13 (mw. Verstappen; verworpen)	35,110
M14 (mw. Verstappen; verworpen)	36,110
M15 (mw. Verstappen; verworpen)	36,110
M16 (mw. Verstappen e.a.; verworpen)	36,111
M17 (mw. Verstappen; verworpen)	36,111
M18 (mw. Verstappen e.a.; aangehouden)	36,104
M19 (mw. Verstappen e.a.; verworpen)	37,111

M20 (mw. Verstappen e.a.; verworpen)	37,111
M21 (mw. Verstappen e.a.; verworpen)	37,112
M22 (mw. Verstappen e.a.; verworpen)	37,112
M23 (mw. Verstappen e.a.; verworpen)	38,112
M24 (mw. Verstappen e.a.; verworpen)	38,112
M25 (mw. Verstappen e.a.; ingetrokken)	38,104
M26 (mw. Verstappen e.a.; verworpen)	39,113
M27 (mw. Kerkhof-Mos e.a.; aangenomen)	57,113
M28 (mw. Kerkhof-Mos e.a.; aangenomen)	57,113
M29 (mw. Kerkhof-Mos; ingetrokken)	58,102
M30 (mw. Slegers; ingetrokken)	59,102
M31 (mw. Slegers; verworpen)	59,114
M32 (mw. Slegers; ingetrokken)	59,102
M33 (mw. Slegers; verworpen)	60,114
M34 (mw. Slegers; verworpen)	60,114
M35 (mw. Slegers; verworpen)	60,114
M36 (mw. Slegers; ingetrokken)	60, 84
M37 (mw. Slegers; verworpen)	60,115
M38 (mw. Slegers; verworpen)	61,115
M39 (mw. Slegers; verworpen)	61,115
M40 (mw. Slegers; ingetrokken)	61, 84
M41 (mw. Slegers; verworpen)	61,115
M42 (Verhoeven e.a.; verworpen)	62,116
M43 (Verhoeven e.a.; ingetrokken)	62,102
M44 (mw. Kerkhof-Mos e.a.; aangenomen)	63,116
M45 (Wagemakers e.a.; aangenomen)	63,116
M46 (Wagemakers e.a.; aangenomen)	63,116
M47 (Wagemakers e.a.; aangenomen)	63,117
M48 (mw. Jetten e.a.; verworpen)	64,117
M49 (mw. Slegers; verworpen)	59,118
M50 (mw. Lestrade-Brouwer; verworpen)	76,118

Voorbereidingsbesluit intensieve veehouderij

118

24/10

Sprekers:

Voorzitter	118,119,121,122,123
Arkes	119,120,122,123
Mw. Geeraedts	118,120,121,122,123
Heijmans	122,123
Van Heugten	119,120,121
Mw. Kerkhof-Mos	118,122,123
Mw. Lestrade-Brouwer	119,122,123
Martens	119,122,123
Mw. Slegers	118,122,123
Verhoeven	118
Mw. Verstappen	119,122,123
Vreugdenhil	119,121,122,123
A3 (Arkes e.a.; aangenomen)	103,122

A4 (Arkes e.a.; aangenomen)	103,123
A5 (mw. Slegers e.a.; verworpen)	103,123

Sluiting van de vergadering

124

Besluit nr. 35/10

125

35/10

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Andreas-de Jong, mw. H.F.C.	SP	Bergen op Zoom
Arkes, J.G.	PvdA	Rosmalen
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Boxtel, mw. M.W.A. van	SP	Sint Oedenrode
Breda, mw. R.E.M. van	PvdA	Tilburg
Burgt, C.H.M. van der	VVD	Helmond
Coonen, drs. G.P.J.H.M.	CDA	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Dörr, J.E.J.	CDA	Waalwijk
Erarslan, ing. S.	PvdA	Breda
Erciyas, M.	SP	Oss
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Göring, R.A.H.M.	CDA	Lieshout
Gounou, mw. E.	PvdA	Oss
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoogeveen, drs. J.H.	VVD	Eersel
Hosseini-Ghreani, mw. Z.	SP	Boxmeer
Jetten, mw. A.A.V.C.	Brabantse Partij	Heeswijk-Dinther
Kamphorst, mw. M.T.	SP	Eindhoven
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Kielenstijn, drs. H.J.	VVD	Eindhoven
Lamers, mw. drs. A.J.H.W.	CDA	Prinsenbeek
Lavrijssen, mw. A.A.P.M.	CDA	Hapert
Lestrade-Brouwer, mw. M.C.	D66	Boxtel
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Martens, J.A.M.	GroenLinks	Biezenmortel
Moonen-Gerrits, mw. J.M.C.W.	CDA	Uden
Mulders, A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Paulides-RuitenberĴ, mw. drs. ing. P.A.	CDA	Raamsdonkveer
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Schoonhoven, E.F.H. van	GroenLinks	Ravenstein
Schouten, N.	SP	Oss
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg
Smolders, A.P.H.	CDA	Bergeijk

Staak, W.R. van der	SP	Boskant
Stalknecht, J.W.	PvdA	Bergen op Zoom
Thuis, drs. W.T.	CDA	Eindhoven
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Ven, mr. C.P.J.M. van de (<i>tijdelijk</i>)	CDA	Moergestel
Verhoeven, J.A.	VVD	Bergeijk
Verrijt, P.A.	PvdA	's-Hertogenbosch
Verschuuren, mw. mr. I.R.G.W.	CDA	Gemert
Verstappen, mw. dr. B.E.J.M.	PvdD	Hilvarenbeek
Voeten, drs. M.M.A.J.	VVD	Made
Vreugdenhil, ing. H.J.	CU-SGP	Nieuwendijk
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wijnands, mw. drs. A.M.	PvdA	Helmond
Wolters, H.	CDA	Uden
Zeegers, S.J.	SP	Uden
Zeeland, R.J.C. van	SP	's-Hertogenbosch
Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.	VVD	Woudrichem

Mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens, griffier

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 19 MAART 2010

Agenda

- I Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II Notulen van de vergaderingen van Provinciale Staten van 20 en 27 november en 11 december 2009
- III Ingekomen stukken
- IV Voorstellen

De nummers:

13/10 Burgerinitiatief inzake negatieve gevolgen schaalvergroting intensieve veehouderij

12/10 Beleidskader Stedelijke Vernieuwing 2010-2014

14/10 Beheersstatuut Provinciaal Ontwikkelbedrijf

21/10 Vertegenwoordiging PS in algemene vergadering IPO

22/10 Ontheffing vereiste ingezetenschap gedeputeerde mevrouw C.W. Jacobs

V Vragenuurtje

VI Sluiting

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 19 MAART 2010

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

Griffier: mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens

Volgens de presentielijst zijn 55 leden aanwezig, te weten:

mw. Kerkhof-Mos, mw. Lestrade-Brouwer, mw. ing. Aarts-van de Loo, Göring, Schouten, mw. Arts, Dörr, Van de Ven, mw. Hosseini-Ghreani, drs. Van Vugt, mw. Kamphorst, mw. Van Boxtel, drs. Thuis, mw. Lavrijssen, Ten Harmsen van der Beek, ing. Vreugdenhil, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, drs. Voeten, Martens, drs. Coonen, mw. drs. Prins-Afman, mw. drs. ing. Paulides-Ruitenbergh, Van Schoonhoven, mw. dr. Verstappen, ing. Van Lopik, Verhoeven, Van Zeeland, mw. mr. Verschuuren, Van der Doelen, Wagemakers, Wolters, mw. Van Breda, Verrijt, Stalknecht, Arkes, mw. drs. Lamers, Zeegers, Erciyas, mw. Moonen-Gerrits, Van der Staak, mw. Wijnands, Van Vught, mw. Andreas-de Jong, mw. mr. Geeraedts, Heijmans, Van der Burgt, Erarslan, drs. Kielenstijn, mw. drs. Slegers, mw. Gounou, Smolders, mw. mr. Tsoutsanis-van der Koogh, mw. Jetten, Mulders en drs. Hoogeveen.

De voorzitter opent om 9.30 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan.

De *voorzitter*: Dames en heren. Mag ik u vragen om bij het moment van stilte dat wij altijd betrachten bij de opening van onze vergaderingen, vandaag stil te staan bij het overlijden van een groot Brabander: Hans van Mierlo uit Breda, minister van Staat. Gisteren is hij door Cees Nooteboom nog genoemd als een echte Brabander. Ik vraag u om hem te gedenken.

Het feit dat er geen berichten van verhindering zijn, betekent dus dat mevrouw Jetten na een periode van ziekte en de heer Wolters na een onfortuinlijk ongeval weer in ons midden zijn. Van harte welkom terug!

Verder heet ik de gasten op de publieke tribunes bijzonder welkom. De gasten van vandaag zijn leden van de studentenvereniging Jurybes van de universiteit van Tilburg en leden van het CDA en D66. De gasten worden vandaag namens uw

Staten ontvangen door de dames Gounou, Lestrade en Lamers. Uiteraard heet ik ook de vertegenwoordigers van het burgerinitiatief dat vandaag aanleiding is voor het debat in onze Staten, van harte welkom. En dat geldt ook voor de vele vertegenwoordigers van de media en anderen die via internet dit debat in onze Staten gaan volgen.

Nummer 15/10

Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 20 november 2009

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

Nummer 16/10

Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 27 november

2009

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

Nummer 17/10

Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 11 december 2009

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

Nummer 18/10

Ingekomen stukken

Er wordt besloten conform het voorstel van de griffier.

Nummer 21/10

Vertegenwoordiging PS in algemene vergadering IPO

Dit Statenvoorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Nummer 22/10

Ontheffing vereiste ingezetenschap gedeputeerde mevrouw C.W. Jacobs

Dit Statenvoorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Nummer 13/10

Burgerinitiatief inzake negatieve gevolgen schaalvergroting intensieve veehouderij

De voorzitter: Mag ik misschien een korte toelichting geven, want het is in een aantal opzichten een bijzonder voorstel?

Provinciale Staten hebben via een eigen werkgroep uit de commissie Ruimtelijke Ordening en Milieu het voorbereidingstraject opgepakt. Dat heeft geresulteerd in dit Statenvoorstel met zes ontwerpbesluiten. De originele tekst van het burgerinitiatief is door de werkgroep als basis gebruikt voor de besluitvorming die hier vandaag voorligt.

Deze werkgroep uit uw Staten geeft in het voorstel aan uitdrukkelijk geen inhoudelijk waardeoordeel te verbinden aan de teksten van het burgerinitiatief. Dat is vandaag aan u als fracties van de Brabantse Staten, waarbij desgewenst via amendering van de ontwerpbesluiten tot definitieve besluitvorming aan het einde van het debat kan worden overgegaan.

U heeft een groot aantal bijlagen aangetroffen, waaronder een door uw eigen commissie RM gevraagd advies aan het college van Gedeputeerde Staten op de zes onderwerpen uit het burgerinitiatief. Dit advies heeft u ontvangen in de vorm van een Memorie van Antwoord. Het college heeft ervoor gekozen zijn advies te formuleren in de vorm van voorstellen. Als uw voorzitter merk ik op dat het advies van Gedeputeerde Staten beschouwd moet worden als suggesties voor amendering. Bovendien hebben GS aanvullende voorstellen geformuleerd voor de ruimtelijke aansturing van de intensieve veehouderij. Hierin zit voor GS een urgentie om daarover duidelijkheid van PS te krijgen. Daartoe kunnen bijvoorbeeld moties worden ingediend.

Voordat wij het debat starten, wil ik tot slot nog een paar inleidende woorden spreken. Het is de eerste keer dat Provinciale Staten zelf inhoudelijk debatteren over een toegelaten burgerinitiatief. Dat gaat met het hart en het hoofd. In het presidium is afgesproken het debat in twee termijnen te voeren. Ook tegen de publieke tribune en tegen de mensen die het debat via internet volgen, zeg ik alvast dat ik op grond van de gevraagde spreektijd, de noodzakelijke pauzes en overleg verwacht dat wij tot zeker drie uur vanmiddag over dit onderwerp met elkaar zullen spreken.

Zoals opgenomen in de verordening op het burgerinitiatief krijgen allereerst de initiatiefne-

mers en de indieners de gelegenheid zich tot PS te richten. De spreektijd daarvoor is maximaal 15 minuten. Daarna is het woord aan de fracties en zal het college van GS uiteraard om een reactie worden gevraagd.

Ik stel voor te pogen om te eerste termijn af te ronden voor de koffiepauze.

Ik geef nu het woord aan mevrouw Borsboom die namens het burgerinitiatief spreekt en 15 minuten het woord krijgt.

Mevrouw *Borsboom*: Voorzitter, geachte leden van Provinciale Staten en alle andere aanwezigen, goedemorgen.

Wij verontruste inwoners van Brabant hebben gebruik gemaakt van ons recht een burgerinitiatief op uw agenda te zetten. Ons initiatief betreft de Reconstructiewet, de provinciale reconstructieplannen en met name de negatieve gevolgen van de concentratie en de schaalvergroting van de vee-industrie. Het zal u niet ontgaan zijn dat ook in andere provincies het maatschappelijk draagvlak voor de mammoetbedrijven van de vee-industrie in snel tempo afbrokkelt. De enorme dierfabrieken die her en der in Oost- en Midden-Brabant verrijzen, vernietigen de nog overgebleven open landschappen, tasten de leefomgeving en leefkwaliteit van de omwonenden aan en bedreigen de gezondheid en het welzijn van mens en dier. Wij zijn daarom van mening dat het maatschappelijk onverantwoord is geworden om de provinciale reconstructieplannen onverkort te handhaven.

In het bijzonder vragen wij uw aandacht voor het feit dat sinds de invoering van de Reconstructiewet in 2002 en de vaststelling van de provinciale reconstructieplannen in 2005 sprake is van gewijzigde omstandigheden en inzichten. Deze gelden enerzijds de economische positie van de intensieve vee-industrie, anderzijds de risico's die deze industrie met zich meebrengt voor mens, dier en milieu, zowel binnen als buiten de grenzen van onze provincie.

Het is inmiddels acht jaar later en er zijn miljoenen uitgegeven aan planvorming en projectontwikkeling. Met welk resultaat? De reconstructie dreigt uit te monden in het tegendeel, namelijk in de destructie van het platteland. Tussen zeer

kwetsbare natuurgebieden, onder de rook van woonkernen en midden in open landschappen worden in Midden- en Oost-Brabant maar liefst bijna 50 landbouwontwikkelingsgebieden ingericht voor een mammoet vee-industrie die op wereldschaal zou moeten kunnen concurreren. Overeenkomstig de provinciale reconstructieplannen mogen de bio-industriële ondernemers in deze gebieden fabrieken laten bouwen met een omvang van 2,5 ha tot 3,5 ha. Vergelijkbaar met vijf à zeven voetbalvelden. Daarnaast verrijzen er omvangrijke mestverwerkings- en biogasinstallaties.

Het gaat dus niet meer om uitbreiding van duurzame gezinsbedrijven zoals de Reconstructiewet beoogde, maar om vestiging van agro-industriële complexen die het open landschap vernietigen, de natuur aantasten en de gezondheid en welzijn van burgers bedreigen.

De inrichting van deze landbouwontwikkelingsgebieden betekent een enorme aanslag op het buitengebied. Er moet immers een aangepaste infrastructuur worden ontwikkeld ter wille van het voortdurende transport van varkens, kippen, kalveren, kadavers, veevoer, mest en chemicaliën. Landwegen moeten worden verbreed en zandpaden verhard, bomen moeten worden gekapt. Bij het opstellen van de reconstructieplannen is hiermee geen rekening gehouden.

Wie had gehoopt dat de Reconstructiewet en de provinciale reconstructieplannen wél gunstig zouden uitpakken voor de extensiveringsgebieden en verwervingsgebieden komt bedrogen uit. Ondanks de Reconstructiewet zijn in extensiveringsgebieden nog steeds intensieve veehouderijen aanwezig en ze worden zelfs uitgebreid! In verwevingsgebieden is het al niet anders. Ook daar wordt nog steeds vrij baan gegeven aan uitbreiding van de intensieve veehouderij, ondanks de mogelijkheden die de overheid heeft om hier restrictief op te treden. Ook zijn lege milieuvergunningen in extensiverings- en verwevingsgebieden lang niet allemaal ingetrokken. De regel dat er geen intensieve veehouderij in een landbouwontwikkelingsgebied mag worden gevestigd wanneer niet tegelijkertijd in een extensiveringsgebied één of meer veehouderijen worden opgeheven – de

zogenaamde "geen-inplaatsing-zonder-uitplaatsingsregel" – wordt niet nageleefd. Van de beoogde win-winsituatie is dus niet veel terechtgekomen. Natuur, milieu, landschap, dierenwelzijn en gezondheid hebben het afgelegd tegen de vee-industrie en haar machtige belangenbehartigers: de ZLTO (Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie), het CDA en de Rabobank. Bovendien zal de toename van bedrijven met een welhaast groteske omvang de doodsteek betekenen voor de traditionele gezinsbedrijven in de veehouderij. Burgers en belangenorganisaties die zich tegen deze destructie van het platteland en tegen de bedreiging van hun gezondheid in verzet komen, moeten zich in het keurslijf van ingewikkelde juridische procedures en fatale bezwaar- en beroepstermijnen wringen. Ondertussen gaan de verrommeling, verstening en vervuiling van het Brabantse platteland onverminderd voort. In het licht van deze feitelijke ontwikkeling krijgt het devies van het bestuur van de provincie Brabant: "Naar een mooi, schoon en vitaal platteland" het karakter van volksverlakkerij. De doelstellingen van de Reconstructiewet dreigen in hun tegendeel te verkeren. Wat ons als burgers daarbij vooral verontrust zijn de onkunde, de onzorgvuldigheid en zelfs de onrechtmatigheden die het openbaar bestuur aan de dag legt. Het vertrouwen van de burgers in het provinciale en gemeentelijk bestuur is daardoor aangetast. Ik geef u enkele voorbeelden.

De burgers, zelfs degenen die direct in of aan de rand van de landbouwonwikkelingsgebieden wonen, zijn niet of onvoldoende betrokken bij de totstandkoming en ontwikkeling van de reconstructieplannen. Er is niet duidelijk gemaakt wat hen precies te wachten stond. Mede daarom kon het gebeuren dat verschillende landbouwonwikkelingsgebieden slordig en onzorgvuldig werden aangewezen. Zij blijken vaak te dicht bij woonkernen, te dicht bij burgerwoningen, te dicht bij kwetsbare natuur, te dicht bij of zelfs in gebieden met grote cultuurhistorische waarden te liggen. Door burgers niet op tijd te informeren, lijkt er bewust voor een overvalstechniek te zijn gekozen. Burgers worden plotsklaps geconfronteerd met de komst van enorme stalcomplexen.

Deze vernietigen niet alleen hun uitzicht en leefomgeving, maar bedreigen ook hun gezondheid door de uitstoot van ammoniak en fijnstof en door de verspreiding van micro-organismen en hinderlijke stank.

Onzorgvuldig en zelfs misleidend is het taalgebruik dat in het kader van de reconstructie wordt gebezigd. De vee-industrie wordt aangeduid met de verhullende term "niet grondgebonden landbouw". Maar wat is "niet grondgebonden landbouw"? Daarmee kan toch niet anders bedoeld worden dan landbouw en veeteelt die geen akker-, gras- of weidegronden nodig hebben? Waarom dan toch deze schaarse gronden ter beschikking gesteld? Waarom midden in het Brabantse landschap enorme veefabrieken neerzetten als deze gesloten en met groen gecamoufleerde beestenbunkers geen gebruik maken van het platteland maar daarop wel beslag leggen? De verborgen dieren in Brabant, de varkens, kalveren en kippen in de vee-industrie – zien van geboorte tot graf immers nooit één sprietje gras en nooit één glimp daglicht. De vee-industrie verschilt in dat opzicht niet van andere industrieën, bijvoorbeeld de auto-industrie. Het veel gehoorde voorstel om deze vee-industrieën te verplaatsen naar industrieterreinen heeft dan ook een dwingende logica, al blijft het gelijkstellen van dieren aan industriële producten voor veel mensen emotioneel en moreel onaanvaardbaar. Als de intensieve veehouderij niet langer grondgebonden is, waar halen de dieren dan hun voedsel vandaan? Kennelijk van gronden elders in de wereld, en wel in de Derde Wereld. Het veevoer dat daar wordt geproduceerd, gaat ten koste van het voedsel van de lokale bevolking en ten koste van de natuur. Bossen worden gekapt en biodiversiteit neemt onrustbarend af. Misleidend is ook het standaard antwoord dat verontruste burgers van provincie en gemeenten krijgen op hun bezwaren tegen de effecten van de megastallen op milieu en gezondheid. De luchtwassers zouden, zo wordt steevast aangevoerd, dankzij de verplicht voorgeschreven best beschikbare technieken per saldo tot vermindering van uitstoot van schadelijke stoffen leiden. Dat is echter maar helemaal de vraag. De gecombineerde luchtwassers die naast ammoniak

ook geur- en fijnstof zouden verwijderen, zijn onvoldoende betrouwbaar om te worden gecertificeerd. Voor pluimveehouderijen die grote hoeveelheden fijnstof uitstoten, is nog geen adequate techniek voorhanden. De burgers worden dus op onjuiste gronden gerustgesteld. Bovendien zijn de huidige luchtwassers fraudegevoelig. Om de hoge energiekosten te drukken, worden zij niet zelden 's nachts en in het weekend uitgezet, zoals buurtbewoners maar al te vaak tot hun ergernis kunnen ruiken. Ook hier is het taalgebruik misleidend. In de stankwetgeving wordt niet over stank gesproken maar over odeur en odeurunits, alsof het om een parfumerie-industrie zou gaan.

Onzorgvuldig en zelfs onrechtmatig is voorts het feit dat gemeentes nog steeds vergunningen afgeven voor uitbreidingen van intensieve veehouderijen in extensiverings- en verwevingsgebieden. Overal breiden intensieve veehouderijen uit, of zij nu gelegen zijn nabij woonkernen, langs bosranden of nabij andere kwetsbare natuur. Weet de machtige vee-industrie de gemeentelijke regels naar haar hand te zetten, of is er sprake van bestuurlijke onwil en onkunde? Feit is in ieder geval dat gemeenteraadsleden over het algemeen onvoldoende kennis hebben van de ingewikkelde materie van het ruimtelijke ordeningsrecht en het systeem van milieuvergunningen. Ook bij gemeentebesturen blijkt die kennis vaak onvoldoende. Naar onze mening is de bestuurlijke onkunde op het niveau van de gemeenten een van de belangrijkste oorzaken van het falen van de reconstructie.

En hoe staat het met de bescherming en ontwikkeling van natuur, landschap en milieu die ons in de reconstructieplannen waren beloofd? Een van de hoofddoelstellingen daarin betreft het terugdringen van de ammoniakemissies uit de landbouw. Recent onderzoek laat echter zien dat van deze doelstelling niets terechtkomt. Sinds 2005, het jaar waarin de reconstructie van start ging, blijft de emissie op hetzelfde, veel te hoge niveau. Ook werd beloofd dat de aanleg van de ecologische hoofdstructuur zou worden versneld. Deze realisatie van nieuwe natuur komt niet alleen planten en dieren ten goede maar ook burgers.

Het is inmiddels bekend geworden dat de rijksdoelstellingen het gereed zijn van de EHS (Ecologische Hoofdstructuur) in 2018, in Brabant waarschijnlijk niet haalbaar is. Kernkwaliteiten van natuurgebieden als stilte en duisternis zouden worden verbeterd. Ook zou actie ondernomen worden om verdroging, versnippering en bedreiging van leefgebieden van kwetsbare soorten tegen te gaan. Ten aanzien van deze reconstructiedoelen wordt eveneens veel te weinig voortgang geboekt. Het lijkt er derhalve op dat de uitvoering van de reconstructie uitmondt in een eenzijdige economische ontwikkeling van het platteland, terwijl de omgevingsdoelen uit de reconstructieplannen achterblijven.

Niet alleen de onbehoorlijke en onevenwichtige uitvoering van de reconstructieplannen dwingen tot wijzigen van beleid, ook de ingrijpend gewijzigde economische omstandigheden in de intensieve veehouderij maken heroverweging van de uitgangspunten en doelstellingen van de reconstructie dringend noodzakelijk. Zo werd er indertijd van uitgegaan dat bestaande agrarische familiebedrijven naar de concentratiegebieden zouden worden overgeplaatst. Geen rekening werd gehouden met de opkomst van een nieuwe type ondernemers: de agrarische grootindustriëlen. Deze opereren op een heel andere schaal. Het gaat niet meer om duizenden maar om tienduizenden dieren per bedrijf en bij kippen zelfs om meer dan een miljoen. De bedrijfsvoering in deze fabrieken wordt steeds verder geautomatiseerd. De deskundigen brachten op 8 januari de boodschap dat de werkgelegenheid in deze sector de komende jaren zal dalen met 25%. Bij dit alles komt dan ook nog de kredietcrisis die Rijk en provincies dwingt tot heroverweging van de bestuurlijke prioriteiten. De provincie Noord-Brabant heeft laten weten dat schaarser wordende middelen worden ingezet voor een toekomstbestendige industriepolitiek en voor een werkgelegenheidspolitiek. Wat betekent dit voornemen voor de grootschalige vee-industrie? Toekomstbestendig is deze industrie allerm minst. Inmiddels wordt ook door de sector zelf onderkend dat massaproductie op kostenconcurrentie een heilloze weg is. Wordt het op grond van deze ingrijpend veranderde omstandigheden niet hoog

tijd dat het provinciebestuur zich gaat afvragen of het nog maatschappelijk en economisch verantwoord is om ten behoeve van deze industrie honderden miljoenen overheidsgeld te investeren en grote delen van het Brabantse platteland te vernietigen?

Naast nieuwe wetenschappelijke inzichten in de risico's van de grootschalige vee-industrie voor de volksgezondheid, dwingen ook de recente uitbraak van Q-koorts en de snelle toename van antibioticaresistenties tot heroverweging van de Reconstructiewet. Het antibioticagebruik in de intensieve veehouderij is buitensporig hoog. In de ziekenhuizen wordt het steeds moeilijker en duurder wat betreft de MRSA-bacterie het "search and destroy"-beleid te handhaven. Een nieuw type antibioticaresistentie in de vorm van ESBL's lijkt zich vanuit de dierhouderij via de voedselketen te verspreiden; een horrorscenario dat hopelijk niet bewaarheid wordt.

De Q-koortsepidemie heeft de risico's op het uitbreken van dierziekten en het verband tussen bevolkings- en veedichtheid op pijnlijke wijze aangetoond. Nog steeds bestaat er onzekerheid over de te treffen maatregelen en de effectiviteit daarvan. Het Brabant Kennisnetwerk Zoönosen dat op 5 januari jl. is opgericht, roept in haar advies op tot een herbezinning over hoe wij met elkaar omgaan en hoe wij de landbouw op een duurzame wijze kunnen inrichten. Risico's moeten beheersbaar worden en snel gesignaleerd kunnen worden. Naast maatregelen op het gebied van de dieren en de bedrijfsvoering adviseert het Kennisnetwerk het hanteren van een bepaalde afstand tussen bedrijven en bebouwde omgeving. Omdat kennis ontbreekt, blijft de keuze voor een afstand arbitrair. In navolging van Duitsland pleit deze instantie voor het op basis van het voorzorgprincipe hanteren van een afstand van 500 meter tussen melkgeiten en -schapen en bebouwde omgeving.

Maatregelen die dit kunnen bewerkstelligen, kosten naar een voorlopige inschatting €50 tot €100 mln. In de voorstellen van GS staat dat het provinciebestuur niet kiest voor deze maatregelen maar voor een bouwstop. Het college wil deze bouwstop echter niet laten gelden voor

landbouwonwikkelingsgebieden, alsof in deze gebieden geen mensen wonen, werken, fietsen, recreëren of wandelen! Weer worden de belangen van volksgezondheid ondergeschikt gemaakt aan de economische belangen.

Het is duidelijk dat de maatschappelijke kosten die zoönosen met zich brengen steeds groter worden; denk niet alleen aan het ziekteverzuim maar ook aan de behandelkosten in het algemeen en die van mensen in quarantaine in het bijzonder, aan het extra personeel dat moet worden ingezet, de kosten van extra laboratoriumonderzoek, voorlichtingscampagnes voor de bevolking, etc. etc!

Er is naar de effecten op de gezondheid van omwonenden van intensieve veehouderijen inmiddels in opdracht van de ministeries van LNV en VWS een onderzoek gestart. Het budget is echter gering en de onderzoekers worden geconfronteerd met steeds nieuwe aanvullende vragen. Er zal op korte termijn veel meer geld voor onderzoek beschikbaar moeten komen.

Gegeven het feit dat er binnen de medische wetenschap zo veel aanwijzingen zijn dat de vee-industrie schadelijke gevolgen heeft voor de volksgezondheid, achten wij het onverantwoord dat het provinciebestuur het huidige beleid voortzet.

Dames en heren. Op grond van al deze bezwaren hebben wij u, mede met het oog op herstel van het vertrouwen van de burgers in hun bestuurders, een elftal verzoeken gedaan. Zes daarvan staan nu op de agenda, de overige vijf zijn formeel van behandeling uitgesloten. Voor ons vormen zij echter één geheel en wij verzoeken u dan ook nadrukkelijk om deze punten in het debat mee te willen nemen.

Wij hopen van harte dat u ten volle gehoor wilt geven aan onze dringende oproep om te komen tot een herziening van de intensieve veehouderij en al haar negatieve gevolgen. Maatschappelijk is er aan stevige maatregelen niet te ontkomen en het is uw taak om nu duidelijke kaders te stellen. Daarnaast en bovenal vragen wij uw aandacht voor de ontwikkeling van een toekomstbestendige veehouderij waarbij natuur, milieu, leefbaarheid en kwalitatief hoogwaardige agrarische productie op de lange termijn zijn gewaarborgd.

Dames en heren. Mijn spreektijd is ten einde. Ik zie aan de commissaris van de Koningin dat ik die al overschreden heb. Vanaf deze plaats wil ik allen namens de mede-initiatiefnemers en iedereen die deze actie heeft ondersteund heel hartelijk danken voor de tijd en moeite die u heeft gestoken in de voorbereiding van dit debat. Dit geldt onverkort en niet in het minst voor de ambtelijke organisatie die deze voorbereidingen op voortreffelijke wijze heeft ondersteund.

Wij hopen na vandaag het vertrouwen in ons bestuur te hebben teruggekregen. Dank u.

De *voorzitter*: Dank u wel, mevrouw Borsboom. Het door u en uw collega's geïnitieerde debat gaat nu beginnen.

Het woord is nu aan mevrouw Kerkhof van het CDA. Ik breng de Staten in herinnering dat wij hebben afgesproken in de eerste termijn buitengewoon scherp en zuinig te zijn met interrupties om het debat in een redelijke termijn te kunnen afronden.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Allereerst wil de CDA-fractie ook in deze Statenzaal haar respect uitspreken voor het “Burgerinitiatief inzake de negatieve gevolgen van de schaalvergroting intensieve veehouderij”. Van ruim 33.000 Brabanders is daarvoor steun verworven. De voorstellen die voldoen aan de verordening, worden vandaag besproken. Al die burgers hebben met elkaar een maatschappelijk signaal afgegeven en een wezenlijk debat in gang gezet. Door de gevolgen van de Q-koorts is dat nóg noodzakelijker geworden.

Het vervolgproces is goed invulling gegeven – de commissaris sprak er al over – door de uit de commissie Ruimte en Milieu gevormde werkgroep; met werkbezoeken, debatavonden, een expertmeeting en een internetdiscussie. Van belang is ook dat uw college een werkbezoek naar Leuven heeft georganiseerd met alle bij de reconstructie betrokken partners. Het bood gelegenheid tot reflectie, hebben we in het verslag gelezen. Oplossingen voor gesignaleerde knelpunten kunnen immers alleen in samenwerking met de partners tot stand worden

gebracht.

Wij complimenteren ook de griffie en de ambtelijke organisatie die ons in dit lastige dossier uitstekend hebben ondersteund.

Voorzitter, de CDA-fractie heeft de afgelopen maanden zeer intensief van gedachten gewisseld met betrokken partijen en onze achterban. We hebben heel veel spontane reacties gekregen. We hebben de geluiden uit de Brabantse samenleving goed tot ons laten doordringen. Steeds was de kwestie óf en zo ja hoe de ontwikkelingen op het platteland passen bij de behoeften van boeren en burgers van vandaag én bij de toekomst van Brabant. We hebben er mee geworsteld, zo zeg ik eerlijk, want de thematiek is complex en de belangen zijn divers en groot.

Voordat het CDA op de inhoud van de burgerinitiatiefvoorstellen ingaat en op de reactie van GS daarop, wil ik aangeven vanuit welke visie en uitgangspunten het CDA niet alleen de intensieve veehouderij, maar in samenhang daarmee de revitalisering van het platteland benadert. Voor het CDA is uitgangspunt rentmeesterschap, duurzame ontwikkeling, in ál zijn facetten. Mensen hebben met elkaar de aarde in bruikleen en in onze provincie zullen we samen Brabant zó moeten beheren dat die in goede staat kan worden doorgegeven aan volgende generaties. De CDA-fractie herkent duurzame ontwikkeling in de beleidsmatige Telos-driehoek: de balans in ecologische, economische en sociaal-culturele kapitalen. Die 3 x P-balans (People, Planet, Profit) biedt ons inziens toekomstperspectief.

De *voorzitter*: Mevrouw Verstappen, we hebben afgesproken in de eerste ronde niet te interromperen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Helemaal niet?

De *voorzitter*: Het liefst helemaal niet.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Als u het standpunt inneemt dat hier helemaal niet geïnterrupteerd mag worden, dan voeren we hier geen debat meer. De afspraak was dat we ons zouden beperken in interrupties. U gaat nu wel erg

ver door elke interruptie te verbieden.

De *voorzitter*: We hebben erover gediscussieerd. Ik heb toen gezegd: zeer terughoudend en scherp. Ik wil het debat hier niet verhinderen, maar we hebben tot vanmiddag 3 uur om hier met elkaar een debat te voeren en in eerste termijn de posities van de partijen met ruim bemeten spreektijd voor het voetlicht te brengen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Veiligheid en gezondheid van mensen en hun welzijn moeten in Brabant voorop staan. Uitbraken van dierziekten zoals de Q-koorts hebben een grote impact, terwijl we in een mooi, schoon en vitaal Brabant op een prettige en gezonde manier met elkaar willen wonen, werken en leven. Risico's horen weliswaar bij het leven: ze zijn er in het verkeer, in de zon, op het werk en zelfs in huis. Maar óók politici hebben de dure plicht, waar zij bevoegd zijn, die zoveel mogelijk te beperken.

Het CDA is uit sociale, fysieke en dierenwelzijnsoverwegingen géén voorstander van megastallen. Het CDA is voor rendabele gezinsbedrijven zoals ook de dierenbescherming adviseert. Dié bedrijven vormen dus de rode draad in onze bijdrage. Wij willen geen varkensflats, maar éénlaags bouwen.

Voorzitter. Met álle leven moet respectvol worden omgegaan. Het CDA vindt daarom ook dierenwelzijn van belang. Of het nu om de intensieve veehouderij gaat of om huisdieren. Dat betekent ons inziens niet, dat alleen natuurlijk gedrag van dieren acceptabel zou zijn. Wij vinden, met heel veel Nederlanders, ook een hond, een kat of een kanarie als gezelschapsdier prima. Vlees eten is wat ons betreft ook géén taboe.

Het platteland en daarin de agrofoodsector zijn historisch verankerd in Brabant en nog steeds een forse economische drager. De stuurgroep Landbouw Innovatie Brabant becijferde in de expertmeeting nog eens de grote toegevoegde waarde van de primaire sector. Prof. Backus uit Wageningen gaf aan dat het in die Brabantse sectorketen om 30.000 fte werkgelegenheid gaat.

Door de economische tegenwind, door de megastallendiscussie en de Q-koorts ligt de sector

fors onder vuur. De intensieve veehouderij staat op een keerpunt. Tot nu toe was de concurrentiekracht kostprijs gebaseerd. Uitzonderingen als de Volwaardkip bevestigen de regel, maar er is vooral sprake van eenvormige productie. Door de harde concurrentie tussen de supermarkten kalven de toch al lage marges nog meer af. Juist grootschaligheid is financieel-economisch kwetsbaar, vertelde prof. Van der Ploeg. Het CDA wil het beleid in de toekomst niet meer afstemmen op schaalvergroting.

Voorzitter, wij hebben kennis genomen van de recente ledenraadpleging van de ZLTO. Een overgrote meerderheid van de achterban sprak zich uit tégen megastallen. Gepleit is “voor een omvang van bedrijven die past bij het vakmanschap van de ondernemer, zijn omgeving, de eisen van de samenleving en de kans op de afzetmarkt.” Schaalvergroting is niet langer leidend principe. Daarmee is een kentering gemarkeerd. Die is niet van vandaag op morgen gerealiseerd, maar zet een transitieproces in gang naar verduurzaming van de sector. Dat proces mag niet worden geblokkeerd maar, zoals SER Brabant (Sociaal Economische Raad Brabant) opmerkte, “bezien moet worden hoe dit weer kan worden vlotgetrokken”. Daar draagt het CDA graag aan bij.

Ondernemers zullen zelf wèl moeten willen innoveren. “Om stappen vooruit te zetten dien je wel te durven lopen” zei Agro & Co, maar je moet ook ruimte krijgen óm te lopen. En wat het CDA betreft dus niet in termen van: “geen meter méér”. Voor bedrijfsontwikkeling en voor innovatie is juist dynamiek op het platteland nodig. Dat is positief voor de volksgezondheid, zei Henk Jans van de GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst). Ik kom daarop terug.

Kansen liggen er, zeggen deskundigen, in vernieuwingen waarbij verduurzaming van product én productiewijze centraal staan. Het rapport Wijffels gaat dáár met name over. Het ligt al te lang op de plank, zei minister Veerman al in 2003. Dat rapport verdient volgens het CDA uitvoering.

Tijdens het Merode werkbezoek gaven partijen het belang aan om met elkaar te praten over de

toekomst van de agrosector, resulterend in een innovatie- en kennisagenda met thema's als energietransitie, regionalisering en waardecreatie in de voedselketen. GS boden aan de "Brabantse Agro-tafel" te organiseren. Het CDA vindt dat een uitstekend initiatief. Zijn de voorbereidingen al getroffen?

In de Europese regionale markt, die door Brabantse intensieve veehouderijbedrijven wordt bediend, zijn voldoende consumenten nodig, die zich hun kritiek op de sector nog herinneren bij het vullen van hun winkelwagentje. De provincie kan in een alliantie met sleutelpartijen, met een sprankelende promotiecampagne consumenten verleiden tot duurzame inkopen, bijv. met "In Brabant eet je duurzaam buitengewoon Bourgondisch!" Zo kan het Merk Brabant zich óók profileren.

Het CDA staat nog steeds pal voor de doelen van de reconstructie van het platteland; er is en wordt hard gewerkt aan:

- structuurverbetering van de agrarische sector;
- nieuwe economische dragers stimuleren en versterking van de leefbaarheid;
- de realisering van de ecologische hoofdstructuur (EHS, EVZ's (Ecologische Verbindingszones, natte natuurgebieden, N2000) en herstel en bescherming van het landschap;
- de ontwikkeling van natuurlijke watersystemen.

Voorzitter, ik kom op de bespreking van de burgerinitiatiefvoorstellen, uw reactie daarop en op de aanvullende voorstellen van GS.

B-1 Ten aanzien van fijnstof-onderzoek is de Memorie van Antwoord duidelijk. Brabant pakt zijn verantwoordelijkheid op. Van afschuiven is geen sprake. Het Ministerie van VWS onderzoekt ook de relatie fijnstof-gezondheid. Over fijnstof zelf is inmiddels een Telos-onderzoek van eind 2009 bekend. Een recente studie van Future Water i.s.m. het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) geeft het belang aan van robuust groen om het verwaaien van onder meer zoönosen te voorkómen.

B-2 Het CDA vindt een vergunningenstop uit voorzorg ongewenst. Juist voor bedrijfsontwikkelingen ten gunste van welzijn en milieu zijn vergunningen een voorwaarde. Experts delen die

mening ook. Dynamiek is nodig voor kwaliteitsverbetering!

B-3 Wij begrijpen de vraag om een minimale afstand van 1,5 km tussen iv-bedrijven (iv = intensieve veehouderij) goed; die getuigt van een ook door het CDA gedeelde zorg. De praktijk blijkt weerbarstig: 80% van de bedrijven ligt op minder dan 1 km, slechts 2% op meer dan 2 km afstand. Honoreren van dit verzoek veroorzaakt een kaalslag op het platteland en niet te exploiteren LOG's (Landbouwonwikkelingsgebieden). Wij hechten waarde aan het oordeel van dr. Heederik van het RIVM die tijdens de expertmeeting aangaf 200 m afstand vooralsnog voldoende te vinden. Verder delen wij de argumenten uit de Memorie van Antwoord van GS, ook ten aanzien van van de gemengde intensieve veehouderijen. Bedrijfsvoering, transport en hygiënefactoren zijn van meer betekenis bij het voorkómen van zoönosenmutaties.

B-4 Met betrekking tot de bouwblokken delen wij het standpunt van GS inzake het handhaven van de integrale zonering. GS stellen "een slot op de muur" voor in extensiveringgebied. Voor geiten- en schapehouderijen is in verband met de Q-koorts daar in feite in december al toe besloten. GS achten het risico op planschade niet groot, omdat ondernemers immers al 5 jaar kansen op uitbreiding binnen het bestaande bouwblok hebben laten liggen. Maar is er een goede risicoanalyse gedaan van de mogelijke omvang van de planschade? En is onderzocht hoe planschade zoveel mogelijk kan worden voorkómen? En is een slot op de muur juridisch wel houdbaar? Wij willen daarover absoluut duidelijkheid.

De CDA fractie hecht aan draagvlak voor noodzakelijke maatregelen, zeker in deze turbulente tijden, waarin zoveel souplesse én innerlijke kracht van de iv-sector wordt gevraagd. Ook goede en welwillende gezinsbedrijven krijgen anders te maken met een koude sanering. Want hoe kan een bedrijf nog investeren om te voldoen aan de 2013-eisen zonder voldoende kostendragers? Hoe reageert de bank als in zo'n situatie om de forse financiering wordt gevraagd?

Voorzitter. In uw voorstel gaan andere definities gelden voor intensieve veehouderij. Melkvee-

houderijen die niet “in ruime mate” weidegang toepassen worden tot intensieve veehouderij verklaard. Het kan toch niet de bedoeling zijn die ook “op slot” te zetten? En zo ja, met welk doel?

Voorzitter. De CDA-fractie is het absoluut eens met GS dat de afwaartse beweging in extensiveringsgebied een heel flinke impuls verdient. U streeft naar onze overtuiging hetzelfde doel na, namelijk het sterk verminderen van het aantal dieren. Het CDA staat een assertieve aanpak voor. Wie aan de 2013-normen wil gaan voldoen moet vóór 1 april 2010 een bedrijfsontwikkelplan bij de gemeente indienen. U kunt dus op korte termijn er zicht op krijgen welk bedrijf dóór wil gaan én welke ondernemer gaat stoppen. Binnenkort heeft u een uitgelezen kans aan ondernemers die dóór willen, verplaatsing uit extensivering aan te bieden. Verder dringen wij bij GS aan op de volgende maatregelen; mevrouw Borsboom van het Burgerinitiatief sprak er ook al over.

De 500 tot 600 lege vergunningen moeten worden ingetrokken. Wij willen dat u die gemeenten waar dit speelt, aanpakt of om het in bestuurlijke termen te zeggen, maant tot optreden.

Het CDA wil dat de BIV, de Beëindigingsregeling Intensieve Veehouderij, wordt aangepast en nú bij voorrang wordt ingezet in extensiveringsgebied “rood” (rond de dorps- en stadsranden), juist om in de woonomgeving risico's te beperken.

De *voorzitter*: Mevrouw Kerkhof, wilt u komen tot een afronding?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik ben bijna klaar, voorzitter.

Wij vinden dat het ook geldt voor de VIV, de verplaatsingsregeling. Die biedt lang niet altijd soelaas. U suggereert de hoogte van de vergoeding op te kunnen trekken en de eenjaartermijn te kunnen verlengen. De huidige subsidieplafonds, meldt u, verhinderen dat nog. Ik kom daar zó op terug.

Ook de Ruimte voor Ruimte- en de BIO-regelingen (Bedrijven In Ontwikkeling) kunnen handvatten bieden voor extra inzet op de afwaartse beweging in extensiveringsgebied. We zien overigens liever dat één geïntegreerde regeling

tot stand wordt gebracht. Ik kondig op dit punt een motie aan.

De CDA fractie wil verder dat GS door prioriteitstelling in de begroting en/of desnoods bij de Voorjaarsnota, extra financiële ruimte maken, want wij vinden dát maatschappelijk zeer te verantwoorden uitgaven. Beter dan planschade uitkeren.

Ook de commissie RM heeft moeten constateren dat de duurzaamheidstoets onvoldoende functioneert.

De *voorzitter*: U heeft nog één minuut.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dat zal pezen worden. Laat ik het maar kort houden, het CDA vindt het standpunt van GS goed: bouwblokken van max. 1,5 ha, incl. een 10% robuuste groenaanplant. Wel willen wij dat u nog eens kijkt naar de mogelijkheden van flexibiliteit en maatwerk en dat u gemeenten in staat stelt aan die behoeften tegemoet te komen.

Verder hebben wij een motie duurzaamheid waarin wij voorstellen doen om bedrijven die hun 1,5 ha bouwblok in verweving al helemaal benutten nog wel duurzaamheidsinvesteringen te laten doen, bijvoorbeeld voor milieu, energietransitie of groenaanplant.

Toch nog even de LOG's. Wij stemmen vooralsnog in met het terugbrengen van het aantal tot 34. Tegen slapende LOG's hebben wij geen bezwaar, maar het CDA vindt dat u met een nader uitgewerkt plan moeten komen voor LOG's, met transparante criteria. De expertise van de Reconstructiecommissies kan dienstbaar zijn. We vinden een evaluatie na 2 jaar dan van groot belang. Het CDA stemt in met de door GS voorgestelde bouwblokomvang. Wij hopen wel dat u zeker weet dat u op de verplichte groenaanplant van 10 resp. 20% toeziet en dat het wordt gehandhaafd.

De *voorzitter*: Dank u wel, uw tijd is nu echt om.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Mag ik dan nog een paar zinnen eraan toevoegen?

De *voorzitter*: Nee, u mag nog één zin zeggen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): We zijn tegen nieuwvestiging in LOG's. We komen met een motie over antibioticagebruik, we zijn ook tegen B-6 van het burgerinitiatief en wij bevorderen de regionale compartimentering. De lobby lijkt effect te hebben gehad.

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Slegers van de Socialistische Partij.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Meer dan 33.000 Brabanders roepen ons vandaag op om de negatieve gevolgen van de intensieve veehouderij te bestrijden. Ze vragen ons om onze rol als beschermers en bestuurders van het collectieve publieke belang serieus te nemen. En ze vragen ons om op een fundamenteel andere manier te gaan nadenken over de intensieve veehouderij. De SP vindt dat we daar gehoor aan moeten geven.

Tien jaar geleden bedachten we met ons allen de reconstructie, de plannen om het platteland weer leefbaar te maken en de veehouderij economisch en ecologisch gezond. Dat was hard nodig na andere uitbraken van dierziekten en na de constatering, onder meer van de commissie Wijffels, dat het met het dierenwelzijn, gezondheid van mensen, maatschappelijke kosten en milieubelasting droevig was gesteld. Nu, een decennium en veel inspanningen later, komen meer dan 33.000 Brabanders tot de conclusie dat de reconstructieplannen niet hebben gewerkt.

Ja, in een aantal gevallen is het dierenwelzijn enigszins verbeterd, hoewel er beslist ruimte en noodzaak is voor nog veel meer verbetering. Maar ondanks alle milieuwetgeving- en milieutechnieken – ik noem het ondertussen wat beladen geworden verhaal over luchtwassen – is de milieubelasting niet afgenomen. Duizenden mensen zijn ziek geworden en worden nog steeds ziek van besmetting met de Q-koorts en de MRSA-bacterie. Het wachten is op meer en andere uitbraken. De maatschappelijke kosten van de intensieve veehouderij zijn alleen maar gestegen. En ze worden alleen maar meer afgewenteld op juist die burgers die vandaag bij ons aankloppen.

Hoe kan dat nou? We hadden toch die reconstructieplannen? We hadden toch die integrale zonering bedacht, die afwaartse beweging? We hadden toch die middelen apart gezet om veehouders te helpen hun bedrijf te verplaatsen naar plekken waar ze minder schade zouden aanrichten aan mens, natuur en milieu? We hadden toch criteria voor 'duurzame locaties' vastgesteld? Wat is er misgegaan?

Volgens de SP is er op papier, in theorie, niet zoveel misgegaan. Het was en is de praktijk waar de schoen akelig wringt. In de praktijk blijkt dat veel gemeenten ofwel de reconstructieafspraken aan hun laars lappen omdat lokale, vooral economische deelbelangen belangrijker worden geacht dan het collectieve of het algemeen provinciaal belang. Andere gemeenten hebben te weinig deskundigheid en slagkracht in huis op het gebied van bijvoorbeeld ruimtelijke ordening om hun plaatselijke ruimte goed te kunnen beschermen tegen juist die mensen die lokale, vooral economische, deelbelangen belangrijker vinden dan volksgezondheid of dierenwelzijn, om maar wat te noemen. En dus zien we allerlei ongewenste ontwikkelingen: Uitbreiding van veebedrijven in kwetsbaar natuurgebied, kapitaal-krachtige agrarische ondernemers, vaak maar niet altijd van buitenaf, die minder draagkrachtige of minder ambitieuze collega's overtroeven met geld en kennis, dus de beste plekken inpikken en enorme bedrijven vestigen. Bewoners van het buitengebied zien ofwel al in de praktijk ofwel op papier in de nabije toekomst hun directe leefomgeving verrommelen, vervuilen en dichtslibben met gigantische stallen, enorme aantallen dieren die wie weet welke ziektes onder de leden hebben. Ze merken de toename van de transporten die de hele dag langs komen denderen en ervaren tevens de effecten ervan op hun gezondheid. Ze zijn voor voldongen feiten gesteld zonder dat ze inspraak of zeggenschap hebben gehad.

Maar niet alleen die burgers merken het. Ook veel boeren plukken de wrange vruchten van die intensivering van de veeteelt. Zij kunnen niet mee omdat de bank niet meer meewerkt of ze willen niet, omdat ze liever andere keuzes maken. De

keuze voor een bestaan op hun eigen grondgebonden gezinsbedrijf dat net niet te groot is om alleen te behappen, dat nog net klein genoeg is om te kunnen genieten van het dagelijkse werk met hun dieren, in de buitenlucht, omringd door natuur. Die keuze willen veel boeren graag maken, alleen wordt hen door de huidige praktijk van de intensivering die keuze onmogelijk gemaakt. Zij worden uit de markt gedrukt door de veel goedkoper producerende megabedrijven. De keuzevrijheid van de vele boeren die het graag zelf willen bepalen en hun bestaanszekerheid wordt hun ontnomen. Net zoals dat gebeurt bij de meeste van die 33.000 Brabanders die nu bij ons zijn gekomen.

Maar wie heeft het recht om een ander zijn keuzevrijheid af te nemen? Zijn bestaanszekerheid? Wie heeft bepaald dat tien jaar lang de belangen van al die Brabanders, burger én boer, zijn genegeerd en veronachtzaamd, ten gunste van een kleine toplaag binnen de agrarische sector die zijn eigen korte termijnbelang wel héél goed heeft weten te behartigen, over de rug van de lokale en regionale samenleving heen?

Dat is ondermeer hier bepaald, in dit huis! En het moet dus ook hier, in dit huis worden opgelost. Vandaag kunnen en moeten we ons bezinnen op een nieuwe koers, op een fundamenteel andere visie op onze voedselproductie in het algemeen en op de veeteelt in het bijzonder. Dat moet wel, willen we ons platteland weer leefbaar maken, onze gezondheid beschermen, onze agrarische sector een echte lange termijn kans geven, en Brabantse boeren, burgers en buitenlui weer met elkaar in harmonie brengen.

Wat moeten we daarvoor doen? In elk geval vandaag een aantal besluiten nemen die een einde maken aan grootschalige agrarische activiteiten in kwetsbare natuurgebieden of in verwevingsgebieden en die ook in de landbouwontwikkelingsgebieden paal en perk stellen aan de ongewenste agro-industriële bedrijvigheid die Brabant kapot maakt. Want behalve dat die de ruimtelijke omgeving, natuur, milieu en onze gezondheid aantast, is er nog wat aan de hand: Willen we wel dat een steeds kleinere groep kapitaalkrachtige en dus machtige ondernemers het monopolie krijgt

over onze voedselproductie? Willen we die machtsconcentratie wel in de voorziening van enkele van onze eerste levensbehoeften? Dat vindt de SP een tamelijk benauwende vraag.

33.000 Brabanders vinden dat blijkbaar ook. Zij hebben aangegeven een agrarische sector op menselijke maat te willen die voedsel produceert met respect voor de leefomgeving, voor dieren, voor natuur en mens. Ze hebben ook aangegeven dat ze voortaan zelf inspraak en zeggenschap willen hebben over hun eigen leefomgeving, dat niet meer alle besluiten vóór hen worden genomen door ondoorzichtige, democratisch niet gelegitimeerde commissies en groepjes ondernemers, ambtenaren en lokale bestuurders.

De SP zal straks voorstellen doen voor meer middelen voor verplaatsende boeren die naar een duurzaam bedrijf willen, het intrekken van niet-gebruikte bouwrechten, het juist toepassen van de criteria voor duurzame locaties, de beeldkwaliteit van stallen, voor een rem op de contraproductieve groei van bedrijven, voor wel of geen nut en het aantonen van de noodzaak van landbouwontwikkelingsgebieden, bouwblok grootte en afstand en het terugbrengen van het aantal landbouwontwikkelingsgebieden.

En namens de SP wil ik ook nog enkele andere voorstellen doen. Bijvoorbeeld voor een veel betere regievoering, controle op en handhaving door de provincie van de uitvoering van de reconstructieplannen. En voor het actief betrekken van de bewoners van de buitengebieden die direct belanghebbenden zijn maar die tot nu toe nooit serieus zijn genomen. Als dat wel het geval was had ik hier niet gesproken.

De *voorzitter*: Mevrouw Slegers, u heeft nog drie minuten.

Mevrouw *Slegers* (SP): Dat ga ik halen, voorzitter.

De langdurige *laissez faire laissez passer* opstelling van Gedeputeerde Staten en van de coalitie van CDA, VVD en PvdA in Provinciale Staten heeft veel ongewenste ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Daarop heeft de SP vaak kritiek gehad, samen met de rest van de oppositie. Dit onderwerp is echter zo belangrijk dat wij nu vooral naar verbinding

willen zoeken. Wij moeten kijken hoe wij gezamenlijk kunnen optrekken om die voortdurende intensiveringstrein te stoppen en een andere kant op te sturen. Ik wil dan ook namens de SP mijn oprechte blijdschap uitspreken dat PvdA en VVD vorige week hebben aangegeven vandaag met serieuze oplossingen te komen. Daaruit spreekt lerend vermogen en een bereidheid tot samenwerken en daarin gaan wij graag mee.

Tot slot wil de SP een provinciaal symposium voorstellen over economisch en ecologisch levensvatbare alternatieven voor de huidige intensieve veehouderij. Gisteren hoorde ik van de BMF (Brabantse Milieufederatie) dat zij al bezig is om dit te organiseren. Dat is heel mooi. Dan rest mij op dit moment niets anders dan GS en PS op te roepen de BMF daarvoor simpelweg van de juiste middelen te voorzien. Dan kunnen wij gezamenlijk een serieuze stap zetten in de richting van die nieuwe koers.

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer Verhoeven van de fractie van de VVD.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! De VVD wil haar waardering uitspreken aan de initiatiefnemers voor het burgerinitiatief. Het is niet niks zo'n initiatief te organiseren. Van een aantal mensen heeft dit veel tijd en energie gekost, waarschijnlijk veel meer dan zij aanvankelijk hadden voorzien. Ook de ambtelijke organisatie heeft veel uren gestoken in de begeleiding van dit proces en heeft ons in de vorm van een knoppennotitie van de benodigde informatie voorzien. Onze dank daarvoor.

Wij zijn niet mee geweest naar Merode omdat wij ons op voorhand niet wilden vastleggen op afspraken en omdat wij vinden dat de discussie in deze zaal gevoerd moet worden.

De initiatiefnemers hebben maar liefst meer dan 33.000 handtekeningen opgehaald. De aanleiding voor dit initiatief was en is dat er bij een deel van de Brabantse burgers zorgen zijn over de volksgezondheid, dierenwelzijn en leefbaarheid van het platteland in relatie tot de intensieve veehouderij. Met de uitbraak van de Q-koorts en

de gevolgen daarvan, zijn deze zorgen terecht alleen nog toegenomen. De zorgen die er zijn, staan in nauw verband met de reconstructie van het platteland.

Voor de fractie van de VVD staat de volksgezondheid centraal. Dit dwingt tot nieuwe keuzes ten aanzien van de intensieve veehouderij. De VVD wil een gezond leefklimaat. Verduurzaming van de intensieve veehouderij is daarbij een must. Dat vraagt het nodige van de sector, maar ook van de provincie die hiervoor de randvoorwaarden moet scheppen.

De tijd van vrijblijvendheid is voorbij. De intensieve veehouderij in Brabant heeft haar toekomst voor een groot gedeelte zelf in handen. Zij zal met de ontwikkeling en het gebruik van de innovatieve mogelijkheden op de goede locaties aan de slag moeten gaan en blijven om haar bestaansrecht waar te maken. De intensieve veehouderij staat voor een geweldige uitdaging om het draagvlak in de samenleving te behouden c.q. te verwerven. Het roer moet om! De markt dwingt de sector te zorgen voor meer toegevoegde waarde bij de producten die zij voortbrengt. De sector kan dit niet alleen en heeft daarvoor het draagvlak van de samenleving hard nodig. Uiteindelijk zal dit ook moeten leiden tot verandering van het consumentengedrag: een eerlijk stukje vlees voor een eerlijke prijs. De rijksoverheid zal zich moeten inzetten voor een gelijk speelveld, niet alleen in Europa maar wereldwijd. De Europese Unie dient zich hiervoor maximaal in te spannen in WTO-verband (Wereldhandelsorganisatie).

In 2005 zijn de reconstructieplannen vastgesteld. We zijn nu een aantal jaren verder en moeten uit de diverse onderzoeken die er gedaan zijn naar het resultaat van de reconstructie, concluderen dat zich ontwikkelingen hebben voorgedaan die toen niet zijn voorzien, zoals uitbreiding in verweving waar het niet gewenst is en LOG's zonder bovenmaat. Er is veel maatschappelijke weerstand. De fractie van de VVD vindt dat in het licht van de recente ontwikkelingen opnieuw gekeken moet worden naar de reconstructie en de doelen die men toen voor ogen had. Wij beseffen daarbij dat we de gevolgen van de invoering van de Dierenwelzijnswet en de AMvB (Algemene

Maatregel van Bestuur) huisvesting op dit moment nog niet kunnen overzien.

Hoe gaan we in de toekomst om met extensiverings-, verwevings- en landbouwonwikkelingsgebieden? Hoe bereiken wij dat bedrijven die niet op de goede plek in groen of rood zitten, gaan verplaatsen? Hoe voorkomen wij uitbreidingen op locaties die daar niet geschikt voor zijn? En waar en hoe kunnen we de intensieve veehouderij wel handhaven? Hoe kunnen we deze sector die van grote betekenis is voor de Brabantse economie, stimuleren om zich duurzaam, diervriendelijk en innovatief verder te ontwikkelen?

Wij realiseren ons dat we niet te maken hebben met een leeg landschap en een nieuwe sector die ergens een plaats moet krijgen. De agrarische sector is al eeuwen nauw verweven met het Brabantse platteland en is verspreid over het gehele Brabantse buitengebied. Veel intensieve veehouderijbedrijven zitten hierdoor op locaties als kernrandzones of dicht bij de natuur.

Door nu een aantal maatregelen te nemen, bevorderen wij dat de afwaartse beweging uit zowel rood als groen extra gestimuleerd wordt. Daarop zet de fractie van de VVD in met de volgende maatregelen.

Wij stellen voor om in verwevingsgebieden en LOG's alleen hervestiging toe te staan op bestaande locaties. Dus geen nieuwvestigingen meer. Onderzoek moet uitwijzen of er dan genoeg locaties over zijn voor het hervestigen van bedrijven uit de extensiveringsgebieden. Aan de hand van de resultaten van het onderzoek kan dan gekeken worden welke LOG's nog wel nodig zijn en welke kunnen verdwijnen. Het gaat dan met name om LOG's die op een afstand van 500 meter van woonkernen liggen. Nu al uitspreken welk aantal LOG's gehandhaafd moet blijven, is dus voorbarig. Eerst de feiten en dan de beslissingen, is ons credo. Er kan dan ook rekening gehouden worden met het aantal burgerwoningen dat zich in een LOG bevindt.

De bouwblokken in LOG's mogen maximaal 2.5 ha groot zijn en in verwevingsgebieden 1.5 ha. Het bieden van uitbreidingsmogelijkheden op een groter bouwblok in een LOG vergeleken met de

mogelijkheden in een extensiverings- en verwevingsgebied, ziet de fractie van de VVD als een stimulans om de afwaartse beweging sneller te realiseren.

De VVD fractie is tegen het opnemen van bebouwingspercentages en percentages voor groen. Zij zit niet te wachten op regelgeving die tot extra administratieve lasten leidt. Hetzelfde geldt voor de gebiedsvisie die GS voorstellen. Daarbij zij opgemerkt dat voor de meeste gebieden al gebiedsvisies zijn gemaakt. Wel vindt de VVD dat de gebouwen op een goede wijze met groen landschappelijk wordt ingepast. Er dient altijd een beeldkwaliteitsplan gemaakt te worden.

In extensiveringsgebieden wil de fractie van de VVD een "slot op de muur", zowel voor extensivering groen als voor extensivering rood. Wel verneemt zij graag van GS of dit juridisch mogelijk is. Ook wil zij uitbreiding toestaan voor dierenwelzijnseisen. In 2013 dienen de dieren 25% meer ruimte te krijgen. De VVD-fractie is van mening dat de regelingen BIV en VIV hiervoor faciliterend moeten zijn. Dit kan betekenen dat wij hiervoor meer geld beschikbaar moeten stellen en de regeling in verband met volksgezondheidsaspecten en mogelijke staatssteun opnieuw in Europa ter discussie moeten stellen.

Veel bedrijven die zich op dit moment verplaatsen vanuit een extensiveringsgebied trekken naar een verwevingsgebied, omdat zij daar vaak kunnen doorgroeien naar 2.5 ha en omdat dit goedkoper is dan het verplaatsen naar een LOG. Daardoor verplaatsen zich minder bedrijven naar de LOG's dan met de reconstructie oorspronkelijk bedoeld was. Daarom kunnen wij instemmen met het voorstel van het burgerinitiatief om de bouwblokken in een verwevingsgebied vast te stellen op 1.5 ha. Voor alle gebieden geldt dat de stallen maar uit één bouwlaag mogen bestaan. Voor pluimvee is een volièrestal mogelijk.

Wij vragen wel aan GS om te inventariseren hoeveel bedrijven op dit moment al het hele bouwblok van 1.5 ha hebben benut, zulks in verband met de AMvB Huisvesting en de dierenwelzijnseisen.

De fractie van de VVD staat voor helderheid en duidelijkheid. Daarom willen wij een heldere en

duidelijke maat voor zowel extensivering-, verweving- en landbouwontwikkelingsgebieden en deze niet afhankelijk maken van vrijstellingen, ontheffingen en dergelijke. Wat daarmee kan misgaan, hebben we in het verleden voldoende gezien.

Dan komen we nu op de punten van het burgerinitiatief. Dat betreft allereerst het onderzoek naar fijnstofconcentraties. Dat onderzoek loopt al en wij vragen GS ons op de hoogte te houden van de resultaten.

Vervolgens het toepassen van het voorzorgbeginsel en geen vergunningen meer verlenen. Wanneer geen vergunningverlening meer mogelijk is, zetten we de afwaartse beweging volledig stil. Wij vinden zeker vanuit het oogpunt van de volksgezondheid, dat deze afwaartse beweging juist in stand moet blijven om bedrijven uit vooral de rode extensiveringsgebieden te verplaatsen naar de LOG's. Bovendien is de provincie slechts vergunningverlener voor 40 van de 7.750 bedrijven en is haar invloed dus maar zeer beperkt. Juridisch is er onvoldoende rechtsgrond om dit zware middel toe te passen. Om deze redenen kunnen wij dit voorstel van het burgerinitiatief niet overnemen.

De *voorzitter*: Mijnheer Verhoeven, u heeft nog drie minuten.

De heer *Verhoeven* (VVD): Dank u, voorzitter.

Mijn volgende punt betreft het aanhouden van een afstand van 1,5 km tussen de bedrijven en het niet toestaan van gemengde bedrijven. Wanneer dit criterium zou worden toegepast, moet bij alle bestaande IV-bedrijven beoordeeld worden of zij mogen blijven of weg moeten. Er zou slechts een klein aantal bedrijven overblijven, namelijk 700 van de 7.750 bedrijven. Dat zou een grote sanering betekenen met een enorme economische impact, terwijl het veterinair rendement heel laag is. Wel adviseren wij GS en de gemeente om te kijken of bij de inplaatsing van een bedrijf de afstand tussen de bedrijven zoveel als mogelijk 1.5 km kan zijn. Een definitief besluit kunnen we pas nemen wanneer we zicht hebben op de gevolgen van nieuwe wetgeving voor 2013 en weten hoeveel

bedrijven gaan stoppen. Wij kunnen het voorstel zoals het hier geformuleerd is, niet steunen.

Het aantal gemengde bedrijven neemt nog jaarlijks af. Voor het voorkomen van mutaties van ziekteverwekkers zijn andere factoren van groot belang zoals de wijze van bedrijfsvoering en de hygiënemaatregelen. Daar zal in de toekomst het accent moeten liggen. Een verbod op gemengde bedrijven is via het RO-spoor moeilijk te regelen. Uit onderzoek is komen vast te staan dat het om een zeer beperkt aantal bedrijven gaat en het mogelijke rendement in relatie tot de volksgezondheid zeer laag is. Daarom zijn wij tegen deze maatregel.

Dan kom ik bij de verzoeken aan wetgever voor vermindering van het antibioticagebruik. Het ministerie werkt op dit moment hard aan voorstellen om het antibioticagebruik terug te dringen. Wij ondersteunen dit van harte. Een goede methode om het antibioticagebruik terug te dringen, is juist het vernieuwen van de veestallen, het gebruik maken van de nieuwste technieken en het uitvoeren van het dierwelzijnsbeleid. In een moderne stal heb je nauwelijks antibiotica nodig.

Het volgende voorstel betreft een verzoek aan het ministerie voor meer leefruimte voor de dieren. Een sector moet continu streven naar verbeteringen en innovaties. Op dit moment gaan de Nederlandse eisen al veel verder dan de Europese eisen. Wij zijn er geen voorstander van om deze eisen nog meer aan te scherpen.

Ik kom nu aan de aanvullende voorstellen van Gedeputeerde Staten.

Het voorstel van het college om de beëindigingsregeling (BIV) die nu alleen geldt voor bedrijven die in extensivering groen liggen, te evalueren en aan te passen voor de beëindiging van bedrijven die in extensivering rood liggen, vinden wij een goed voorstel.

Het volgende voorstel gaat over burgerwoningen in LOG's.

Wij zijn van mening dat woonbestemmingen in LOG's die daarvoor geschikt zijn, omgezet moeten kunnen worden in een agrarische bestemming.

Wij steunen het voorstel van het college van GS om bij LNV aan te dringen op het herinvoeren van de compartimentering. Het kan niet zo zijn

dat in Brabant via de RBV en de ruimte-voorruimteregeeling veel geld is opgebracht om de veestapel te verkleinen en dat wij die vervolgens weer laten groeien.

Wij vinden dat voor de geiten- en schapenhouderijen het bouw- en uitbreidingsverbod van kracht moet blijven totdat duidelijk is of alle genomen maatregelen effectief zijn; dus ook geen verplaatsing naar LOG's zoals GS voorstellen. Dit verbod moet worden opgenomen in de provinciale verordening. Als blijkt dat bijvoorbeeld inenting effectief is en er geen bedreiging meer is voor de volksgezondheid, moet de verordening daarop worden aangepast.

De nieuwe definitie die het college voorstelt voor de grondgebonden en niet grondgebonden landbouw en intensieve veehouderij vraagt om een grondige bestudering. Wij willen het college van GS hierover de volgende vragen stellen.

Wat te doen als de koeien buiten lopen, maar dan wel elke dag op hetzelfde perceel?

Wat te doen als het jongvee binnen staat? Denk aan parasitaire aandoeningen.

Hetzelfde geldt voor de geitenhouderij. Wij moeten geen definitie maken die een geitenhouder stimuleert om zijn geiten buiten te laten lopen als wij ze liever in gesloten stallen huisvesten. In ieder geval wil de VVD-fractie niet dat de melkveehouderij onder deze definitie valt. Wij zijn van mening dat definities niet voor meerderlei uitleg vatbaar mogen zijn en vragen GS daar nog eens goed naar te kijken.

Wij steunen het initiatief van GS om tot een praktische maar wel goede regelgeving te komen voor de opslag en aanwending van geitenmest.

Hetzelfde geldt voor het voorstel van GS om met het Rijk in overleg te gaan en te kijken hoe geitenstallen gesloten kunnen worden, toch goed eventileerd kunnen worden en welke eventuele andere maatregelen kunnen bijdragen aan het verminderen van de risico's voor de volksgezondheid.

Wij zijn geen voorstander van een sloopregeling in LOG's.

De *voorzitter*: U moet nu echt gaan afronden, mijnheer Verhoeven.

De heer *Verhoeven* (VVD): Ik wil nog iets zeggen over handhaving, voorzitter. De rest bewaar ik wel voor mijn tweede termijn.

Wij zijn geschrokken van de uitkomst van het onderzoek naar het gebruik van luchtwassers. Niet iedere ondernemer die een luchtwasser moest aanschaffen, heeft dit gedaan. Bovendien blijkt dat er ondernemers zijn die de luchtwasser uitzetten. Dit kan niet de bedoeling zijn. Wij vinden het een goede zaak dat de provincie het gebruik van luchtwassers in haar handhavingprogramma opneemt en vinden ook dat de provincie de controle op de luchtwassers zou moeten bewaken. Wij willen van het college horen of en hoe dit gerealiseerd kan worden.

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer Wagemakers van de fractie van de PvdA.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Namens de fractie van de PvdA dank ik de actiegroep Megastallen-Nee. Ik denk eigenlijk dat ik dat kan doen namens alle Statenleden.

Wat is er aan de hand? Vanaf 2003 is de voorbereiding van de reconstructie goed op gang gekomen. Zij was bedoeld als een samenspel van bewegingen. Wat is er gebeurd? Het proces staat stil en is niet zodanig op gang gekomen als wij gehoopt en gedacht hadden. Er is niet veel veranderd. Wij hebben er in dit huis heel veel over gesproken. Dat is zo typisch Nederlands: wel ergens over spreken maar het valt te betwijfelen of er alles aan gedaan is. Voor alle eerlijkheid: ook wij hebben eraan meegedaan.

Het burgerinitiatief Megastallen-Nee kwam, bleef en heeft ons gedwongen om maximaal in te zetten. PS hebben dat gedaan. Zij hebben dat kunnen doen omdat de ambtenaren ons op een geweldige manier hebben voorbereid op al deze moeilijke onderdelen.

De reconstructie was bedoeld als een soort reactie op de ruilverkaveling. Na de Tweede Wereldoorlog hadden wij veel dingen niet goed gedaan; natuur ging niet goed, de afwatering was niet in orde. Bij de reconstructie is het onderdeel natuur belangrijk geweest. Dat het nu het predikaat megastallen krijgt, is wel een beetje jammer. Wij

begrijpen het wel, maar eigenlijk gaat het over een herijking van de reconstructie. Dat doet ons denken aan het verhaal van een orkest in Los Angeles. Het is een beetje ver weg, maar het verhaal is heel leuk. Er wordt gespeeld van een partituur. Voor de niet musici: dat is een boek waarin voor iedere speler staat wat hij met zijn instrument moet spelen. Ieder instrument klinkt namelijk anders. Het geheel klinkt echter harmonisch. Dat is heel belangrijk. Zij spelen eigenlijk allemaal dezelfde taal. Wat heeft dat orkest nu gedaan? De leden hebben gewisseld van partituur. Het is echt gebeurd. Als u dat hoort, denkt u: afzetten, ophouden, nooit meer doen.

Met de reconstructie zijn wij misschien ook verkeerde instrumenten gaan bespelen. Het staat immers bol van tegenstellingen. De tegenstelling ontwikkeling van het agrarisch bedrijf en gezondheid. Q-koorts is er een voorbeeld van. Dat geldt ook voor de varkensgriep. Als je de GGD moet geloven, komt er nog een aantal ziektes maar weten wij niet wanneer. Dat dwingt tot een herijking.

De luchtwassers staan niet aan. Ik chargeer even, maar het Brabants Dagblad schrijft dat een groot deel van die luchtwassers niet aan stond. Waarom weten wij dat niet? Dat is jammer! Voordeel is dat je waar voor je geld krijgt als je abonnee bent van het Brabants Dagblad, zeker deze dagen. Wij zouden dat echter zelf moeten weten.

Investerings in het agrarisch bedrijf lopen steeds achter op nieuwe ontwikkelingen en op nieuwe eisen. Dat is bedrijfsmatig een tegenstelling. Men zou kunnen zeggen dat een beetje bedrijf voorloopt op ontwikkelingen en vooraf investeert. Door die investeringen krijg je een nieuwe basis. Volgens ons is dit een kern van de discussie. Elke verandering geeft een nieuw nulpunt. Ik kom terug als ik spreek over de omvang van de bedrijven.

Een andere tegenstelling die wij misschien minder bewust hebben opgemerkt, is de groei van de bedrijven in het buitengebied in hetzelfde landschap. Het gaat daarbij om de verhoudingen. Nu zeggen burgers in Brabant: het barst nu van de boerderijen. Er komen heel veel boerderijen bij. Misschien zijn er te veel en te grote bedrijven in een kleinschalig landschap.

De volgende tegenstelling heeft betrekking op het gevoel. Het is dus moeilijker om dit als beleid mee te nemen. Wat is het nu: bedrijfsmatige werkelijkheid of idylle? De idylle van een gezinsbedrijf begrijpen wij. Die gezinsbedrijven zitten bij de dorpen. Zij hebben daar altijd gezeten en dat is geen probleem. Willen die echter gaan groeien, dan worden zij een bedrijf. Naar mijn mening moet die tegenstelling eruit gehaald worden.

De reconstructie was een proces van bewegen. De bedrijven zouden van de woongebieden en naar de LOG's gaan en de verweving zou zoveel mogelijk in stand gehouden worden. Dat is niet gebeurd; beweging is stilstand geworden.

De voorbereidingen voor een en ander zijn in 2003 getroffen. Er wordt in dit verband een beetje gekscherend gesproken over het "Akkoord van Cork". Nu hebben alle betrokken partijen in Merode in de buurt van Leuven hun visie op verleden, heden en toekomst kunnen geven. Mevrouw Geeraedts heeft er al eens iets over gezegd. Het is plezierig dat zij nu niet mag interromperen want dan kan ik vrijuit spreken. Zij twijfelde aan het nut van die bijeenkomst. Ik kan u verzekeren dat wij en ook andere leden van deze Staten daar veel kennis opgedaan hebben en de verbanden hebben kunnen zien.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter!

De *voorzitter*: Mevrouw Geeraedts, wij hebben een afspraak gemaakt.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik weet niet of er uitzonderingen mogelijk zijn.

De *voorzitter*: U lokt het een beetje uit, mijnheer Wagemakers. Ik wil eigenlijk vasthouden aan de afspraak. Het is niet eerlijk tegenover de anderen. Ik begrijp de emoties maar wil de heer Wagemakers toch verzoeken zijn betoog voort te zetten.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik vind dit niet reëel, voorzitter. Ik word persoonlijk aangesproken. Dan moet u mij een interruptie toestaan.

De *voorzitter*: Ik voer namens u allen een afspraak uit. Ik snap dat het heel lastig is. Wij hebben een gemeenschappelijk belang en wij hebben nog een hele middag te gaan.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik wil er nadrukkelijk op wijzen dat de afspraak was dat wij terughoudendheid zouden betrachten. Er is niet afgesproken dat er geen enkele interruptie zou worden toegestaan. Ik vind het eigenlijk tegenover de mensen die hier zijn ook niet verantwoord om hen op een dergelijke saaiheid te trakteren.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, ik snap het punt. Wij hebben nog een aantal rondes te gaan. Het wordt een lange dag. Ik probeer het gemeenschappelijk welzijn te bewaken.

Mevrouw Geeraedts, mag ik vragen één zin te zeggen tegen de heer Wagemakers en dan uw plaats weer in te nemen?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat kan ik niet, voorzitter. Ik wilde de saaiheid doorbreken, maar u staat mij dat niet toe. Ik zal straks wel reageren.

De *voorzitter*: Dank u wel. Mijnheer Wagemakers, vervolg uw betoog.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik was inmiddels in Leuven beland. U was daar bij, voorzitter, en weet daar het nodige van. Ik ben erg onder de indruk geraakt van de toekomstvisie die de Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie, de ZLTO, daar heeft gegeven. Afgelopen maandag heeft de ZLTO een openbare bijeenkomst gehad in Hilvarenbeek. Die visie geeft ons moed. De intensieve veehouderij maar ook andere onderdelen van hun organisatie staan aan de vooravond van een verandering. Wij zouden die beweging moeten steunen. Ik kom daarop nog terug.

De *voorzitter*: Dat moet wel binnen drie à vier minuten, mijnheer Wagemakers.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik kom bij het hart van de reconstructie. De bedoeling was dat bedrijven in de buurt van de dorpen zouden

vertrekken naar de LOG's en dat in de verweving geen groei zou plaatsvinden. Wij zien echter dat het anders gaat. Wat willen wij? Wij willen de puzzel afmaken, de randen dichtleggen en komen met voorstellen die met elkaar één pakket vormen. Het is zoals de ambtenaren hier dat noemen: een cockpit. Draai niet aan het verkeerde knopje want dan stort je neer. Wij willen bij de extensivering een standstill; niet uitbreiden langs dorpen en natuurgebieden, met uitzondering van de dierenwelzijnparagraaf die in 2013 van kracht wordt. Bij de verweving willen wij een maximum hanteren van 1,5 ha., ook hier met uitzondering van 2013. Tegen de LOG's is veel weerstand. De woordvoerder van de VVD heeft al aangekondigd dat GS per motie gevraagd worden om te onderzoeken welke LOG's wél kunnen. Ik heb een aantal gebieden gezien waar provinciaal beleid niet kan worden doorgezet. Wij moeten die gebieden nemen waar dit wel mogelijk is. Binnen die gebieden gelden de huidige bouwblokken; er mag geen uitbreiding plaatsvinden. Een burgerwoning zou betrokken kunnen worden bij een bedrijfswoning. GS zouden die inventarisatie zo snel mogelijk moeten uitvoeren opdat een en ander in juni meegenomen kan worden in de Structuurvisie en in de verordening.

Voorzitter. Wij willen liefst elk jaar in januari van GS een overzicht ontvangen over de afwaartse beweging. Hoeveel hebben er plaatsgevonden? Waar zijn de bedrijven heengegaan? Welke ontwikkelingen zijn er geweest in de LOG's? Hoeveel aanvragen zijn er en hoeveel zijn er benut? Ook hier is weer tegenstelling. De ene spreekt van honderd en een ander zegt dat het er maar tien zijn. Dat kan niet. Wij moeten weten waarover het gaat.

Tot slot en dat is niet onbelangrijk, wij dragen het college op om op redelijke termijn te komen met een agenda voor de agrarische wereld c.q. de agenda voor de landbouw. Daarin moeten de aspecten gezondheid, duurzaamheid, energie en transport worden meegenomen. Het is een puzzel. Alle stukjes moeten eerst gesorteerd worden. Ik weet niet of u wel eens een puzzel gelegd hebt, maar bij een puzzel van 2000 stukjes sorteert je eerst op kleur en daarna kijk je of een en ander

past. Dan heb je al een slag gemaakt.

De *voorzitter*: Mijnheer Wagemakers, ik leg altijd eerst de randjes en ik verzoek u uw betoog af te ronden.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik besluit met de opmerking dat wij u verzoeken deze puzzel te leggen en met enige snelheid aan PS aan te bieden.

De *voorzitter*: Het wordt al iets minder saai.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil beginnen met een citaat uit een artikel dat ik van de week heb gelezen. "Hoe lang moeten wij nog accepteren dat de intensieve veeteelt in Brabant met zijn enorme concentraties niet meer is dan slechts grondstoffenleverancier aan het buitenland? Moeten wij maar aanzien dat de toegevoegde waarde van vleesproducten in het buitenland wordt gemaakt en verdiend, terwijl wij in Brabant letterlijk met de stront en ziektes zoals de Q-koorts blijven zitten?" Ik zou er een quiz van kunnen maken om te laten raden van wie dit citaat is en ik denk dat er weinigen zijn die het goed hebben. Dit citaat is namelijk van de heer Swinkels, voorzitter van de BZW, de Brabantse werkgevers. Als zo'n voorzitter zo iets zegt dan is er inderdaad wel wat aan de hand in ons Noord-Brabant.

Worden onze Brabantse gezinsbedrijven wel beter van deze ontwikkelingen? Duidelijk niet. Elk jaar stoppen meer dan 200 Brabantse boeren die het niet meer kunnen bolwerken. Als het zo doorgaat zijn we over een aantal jaren in Brabant zelfs uitgeboerd.

Is er dan helemaal geen toekomst? Jazeker, maar dan moet de huidige veehouderij rigoreus een andere koers inslaan. Geen bio-industrie die zich richt op grootschalige bulkproductie met de focus op een lage kostprijs, want dat is vragen om problemen in het Brabant waar we met meer dan 30 miljoen dieren zitten en bijna 2,5 miljoen mensen.

Toekomst voor de Brabantse landbouw is er wel degelijk als we de keuze maken voor een duurzame en grondgebonden landbouw die uitgaat van gesloten kringlopen en waar dierenwelzijn niet

getoetst wordt aan maximale productie maar aan de vraag of een dier zijn natuurlijk gedrag kan vertonen. Een duurzame landbouw waar GroenLinks altijd al voorstander van is geweest. Door vandaag de voorstellen van het Burgerinitiatief over te nemen zetten we een eerste stap richting die duurzame veehouderij. Wij zijn het Burgerinitiatief Megastallen-Nee dan ook zeer erkentelijk dat het eraan heeft bijgedragen dat het denken over de toekomst van de Brabantse landbouw nu in een stroomversnelling is gekomen. Dank voor alle energie die zij erin hebben gestoken en er nog in steken om uiting te geven aan hun betrokkenheid bij het Brabantse platteland. Ook dank voor de ambtelijke ondersteuning en het vele werk in de afgelopen maanden.

Dan kom ik bij de keuzes die we moeten maken. Het is belangrijk dat wij als Staten die grenzen, die randvoorwaarden voor de landbouw aangeven, want dan kan de sector en kan de individuele boer zijn eigen toekomstplan trekken. GroenLinks heeft een viertal criteria waaraan de ontwikkelingen van de veehouderij moeten worden getoetst. Deze criteria moeten onderdeel worden van de handleiding duurzame locaties want het lijkt erop dat de discussie zich gaat focussen op een maximale maat voor het bouwblok maar het mag duidelijk zijn dat op sommige plekken ook anderhalf hectare veel te veel is. Zo'n handleiding voor duurzame locaties moet duidelijk maken waar nog wel of niet die anderhalve hectare past. Die vier criteria zouden wat ons betreft kunnen zijn:

1. Volksgezondheid.
2. Diergezondheid en dierenwelzijn.
3. Milieubelasting.
4. Landschappelijke inpassing.

Uiteraard staat volksgezondheid voorop. Voorkomen is beter dan genezen. De kans dat mensen ziek worden door een infectieziekte moet uiteraard zo klein mogelijk zijn. Dat betekent volgens de GroenLinks fractie het volgende:

Voldoende afstand tussen bedrijven en bebouwde omgeving. Die 1500 m is wat ons betreft het minimum. Van de kant van het RIVM en van de GGD wordt wel eens gezegd dat het 5 km moet

zijn wil men absoluut veilig zijn. Je moet altijd een keuze maken tussen het praktische en het meest haalbare maar wat ons betreft is die 1500 m het minimum.

Diezelfde afstand van 1500 m is wat ons betreft ook nodig voor de afstand tussen bedrijven onderling. Op die manier voorkom je dat bedrijven waar een ziekte uitbreekt elkaar besmetten en de ziekte van bedrijf op bedrijf overslaat.

De kans dat de ziekte van diersoort op diersoort overgaat is het grootst als je twee diersoorten op één bedrijf hebt. Ook dat moet je niet willen. We hebben 68 bedrijven in Brabant waar twee diersoorten op één bedrijf worden gehouden. Je moet er niet aan denken wat er gebeurt als een diersoort door een infectie wordt getroffen en deze ook overgaat op een andere diersoort want dan is er met ruiming geen beginnen meer aan.

Een vierde mogelijkheid om de volksgezondheid te beschermen is het gebruik van antibiotica. Dat moet tot een minimum beperkt worden. Dit is zelfs van levensbelang want als antibioticaresistentie doorbreekt kunnen we zelfs een gewone oorontsteking niet meer bestrijden.

De *voorzitter*: Mijnheer Martens, u heeft nog drie minuten.

De heer *Martens* (GroenLinks): Mijn laatste punt bij het onderwerp volksgezondheid betreft de megastallen. Grote aantallen dieren op één locatie moet je niet willen.

Mijn tweede punt betreft diergezondheid en dierenwelzijn. Ik zei het al, de verzorging van dieren moet optimaal zijn, niet erop gericht maximale hoeveelheden vlees of melk eruit te halen maar ze natuurlijk gedrag te laten vertonen.

Mijn derde punt is de milieubelasting. Uitgangspunt van een duurzame veehouderij is dat de veehouderij geen schadelijke uitstoot geeft. Zolang dat niet haalbaar is moeten de best denkbare technieken worden toegepast. Om de milieubelasting terug te dringen is het noodzakelijk dat het aantal dieren in Brabant afneemt. Emissiearme stalsystemen dienen voor vermindering van uitstoot te worden aangewend en niet

om meer dieren te gaan houden.

Bovendien moet de afwaartse beweging versterkt worden doorgezet en uitbreiding van de veehouderij in extensiveringsgebieden worden voorkomen. Samen met de Brabantse Partij en met D66 hebben we een motie opgesteld inzake een strak omgrensd bouwblok in extensiveringsgebied.

Als vierde criterium hebben we de landschappelijke inpassing. De kwaliteit van het Brabantse landschap staat nog steeds onder druk. Het mag duidelijk zijn dat zodra nieuwe bouwblokken worden ontwikkeld meteen de hele omgeving wordt verpest. Samen met de Brabantse partijen en met D66 hebben we een motie opgesteld om te voorkomen dat op maagdelijke locaties nieuwe locaties worden ontwikkeld.

De maximum bouwgrootte van de huidige agrarische locaties moet sowieso maximaal anderhalve hectare zijn. Dat geldt zowel voor verwevingsgebieden als voor de LOG's. Wat GroenLinks betreft kunnen als die 1,5 ha als maximum bouwblok wordt aangehouden, alle LOG's dan ook geschrapt worden. Ook hiervoor hebben de Brabantse Partij en wij een motie.

Wij zijn het dus op alle punten eens met het Burgerinitiatief en de voorliggende besluiten. Wij vinden wel dat om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen, GS vandaag met juridische middelen moeten komen om te voorkomen dat ongewenste ontwikkelingen plaatsvinden tussen vandaag en het moment dat wij wat we nu besluiten in een verordening vastleggen.

Voorzitter. Mijn laatste punt is de inpassing van een bouwblok. Er wordt gesproken over 20% groen maar wat ons betreft is dit nog duidelijk onder de maat. GroenLinks is van mening dat de beplanting rond de stallen minimaal dezelfde oppervlakte moet hebben als het bebouwd oppervlak. Als iemand anderhalve hectare stallen wil hebben moet er ook anderhalve hectare beplantingen komen. Hiervoor hebben we samen met de Brabantse Partij een motie voorbereid.

Mijn verhaal afrondend, GroenLinks kan instemmen met de GS voorstellen 16, 17, 18 en 19, met dien verstande dat de bouwstop voor de geitenhouderij ook voor de LOG's moet gelden.

We stemmen in met alle voorliggende ontwerp-besluiten en ook met de GS-voorstellen 7, 8, 10 en 14 kunnen we het eens zijn. Als dat vandaag gebeurt hebben we in 2020 geen grootschalige bio-industrie meer in Brabant maar duurzame landbouw die goed is voor zowel de economie als voor ons Brabantse platteland. Een platteland waar het weer goed toevoegen is voor boer, burger en buitenlui.

De voorzitter: Door de leden Martens, mw. Lestrade-Brouwer en mw. Jetten worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 19 maart 2010, behandelend Burgerinitiatief Megastallen-Nee; overwegende dat:

- GS het voorstel (nr. 9) doet om de bouwrechten van intensieve veehouderijen in het extensiveringsgebied te gaan inperken;
- GS daarbij wel de mogelijkheid openlaat van een eenmalige uitbreiding;
- de afwaartse beweging onverkort moet worden doorgezet en uitbreiding van de veehouderij in extensiveringsgebieden voorkomen moet worden;
- een strak omgrensd bouwblok (geen vergroting van bebouwd oppervlak) in extensiveringsgebied daarom noodzakelijk is;

besluiten dat

de bouwblokken in extensiveringsgebied zodanig vastgesteld moeten worden dat de grens van het bouwblok strak rond de bestaande bebouwing komt te liggen

en

roepen GS op dit besluit in beleid vorm te geven, en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 19 maart 2010, behandelend Burgerinitiatief Megastallen-Nee; overwegende dat:

- er meer locaties vrij komen dan eerst werd aangenomen;
- een aantal gemeenten nu al besloten heeft om geen of beperkt gebruik te maken van de mogelijkheid tot vestiging op complete nieuwe locatie;

besluiten dat:

vestiging van bedrijven op nieuwe locaties niet meer wenselijk

is,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van de beraadslaging uit en krijgen de nrs. M1 en M2.

Door de leden Martens en mw. Jetten worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 19 maart 2010, behandelend Burgerinitiatief Megastallen-Nee; overwegende dat:

- het gewenst is de maximale oppervlakte van bouwblokken in verwevingsgebied en LOG's te beperken tot maximaal 1,5 hectare;
- hiermee het belangrijkste onderscheid tussen LOG's en verwevingsgebied komt te vervallen;

besluiten dat:

- geen LOG's meer ontwikkeld worden;
- voor de bestaande LOG's de planologische status van LOG vervalt;
- het beleid voor verwevingsgebied voor deze gebieden geldt, en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 19 maart 2010, behandelend Burgerinitiatief Megastallen-Nee; overwegende dat:

- bouw van stallen impact heeft op natuur en landschap;
- een robuuste beplanting rond stallen meerdere voordelen heeft,

besluiten dat:

de beplanting rond de stallen minimaal dezelfde oppervlakte moet krijgen als het bebouwd oppervlak;

en roepen GS op dit besluit in beleid vorm te geven, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van de beraadslaging uit en krijgen de nrs. M3 en M4.

De heer Vreugdenhil (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Misschien wist de heer Wagemakers het niet, maar naast de puzzel is er ook een bordspel van de reconstructie. Dat bordspel, is ontwikkeld als lesmateriaal in het basisonderwijs en agrarisch onderwijs. Maar in dat spel komen politici niet voor. De ontwikkelaar van dat spel

beargumenteerde dat met de woorden “Die zouden het spel maar traag en saai maken”.

Vandaag worden wij als politiek door meer dan 33.000 Brabanders opgeroepen stelling te nemen. Bij de al hiervoor uitgesproken complimenten door CDA en PvdA sluiten wij ons aan. Hieruit blijkt dat het spel van de reconstructie niet kan zonder heldere ruimtelijke spelregels en zonder een visie op de schaal van de veehouderij.

Wij richten ons in dit debat dan ook tot de kernvraag: welke mate en welke schaal van de veehouderij vinden wij in Brabant verantwoord en welke afweging van veehouderijbelangen tegenover belangen van natuur landschap en volksgezondheid moeten we maken. Om tot een zorgvuldige afweging te komen zullen we twee aspecten goed moeten overwegen:

1. Is de omvang van de schaalvergroting zoals die nu plaatsvindt een noodzakelijke ontwikkeling om de reconstructiedoelstelling te bereiken?
2. Is schaalvergroting een heilzame weg om te komen tot een duurzame ontwikkeling van de intensieve veehouderij?

Ad 1. Het doel met de reconstructie was door ruimte te bieden aan de intensieve veehouderij winst te boeken voor natuur, milieu en landschap. Na een aantal jaren uitvoering is de teleurstelling over die ‘milieuwinst’ groot en de onvrede over de schaalvergroting van de bedrijven een heel terechte. Dit ongenoegen richt zich met name op de schaalvergroting in de intensieve veehouderij op juist die locaties waar we dat niet willen, de verwevingsgebieden. Dit ongenoegen is in de afgelopen periode versterkt door de extra zorgen rondom de volksgezondheidsrisico's. Wij moeten met spijt constateren dat in de afgelopen reconstructiejaren er tot nu toe vooral extra ruimte gecreëerd is voor nieuwvestiging of uitbreiding. Dit heeft het draagvlak voor reconstructie ernstig aangetast.

Juist in de verwevingsgebieden, waar gestuurd diende te worden op kansen voor het agrarisch gezinsbedrijf is door het ruimhartig toepassen van ontheffingsmogelijkheden een ontwikkeling op gang gekomen van schaalsprong van bedrijven die qua bedrijfsomvang en uitstraling niet in deze gebieden thuishoren, met als neveneffect dat het

kleinere gezinsbedrijf juist in die gebieden onder druk is gezet.

Daarnaast zijn de landbouwontwikkelingsgebieden vaak op verkeerde locaties en in veel te ruime omvang aangewezen, weinig rekeninghoudend met huidige bewoners van die gebieden en omliggende natuur. Het is dan ook niet meer dan logisch dat gemeenten zich verzetten tegen de samenwerking met de provincie om invulling te geven aan de LOG's. Terecht trekken gemeenten en burgers dan nu ook stevig aan de bel of de noodrem. En dit mag de provincie zich aanrekenen.

De ChristenUnie-SGP fractie staat nog steeds achter de doelstelling van de reconstructie en de uitwerking daarvan in zonering. Wij wilden en willen nog steeds ruimte bieden aan bedrijven die duurzaam door willen groeien, maar dan enkel op die plaatsen die daarvoor geschikt zijn, naar een omvang van een agrarisch gezinsbedrijf. Dat vraagt vandaag om een aanscherping van de ruimtelijke regels zoals we die tot nu toe hebben gehanteerd. Terug naar de oorspronkelijke doelstelling, een keerpunt in de uitvoering van de reconstructie. Wat ons betreft, een nee tegen een ongebreidelde schaalvergroting en ja tegen duurzame ontwikkeling en daarmee toekomst voor de sector.

Als tweede vragen wij ons af of schaalvergroting de goede weg is om te komen tot een duurzame ontwikkeling van de intensieve veehouderij, zoals vaak in de discussie naar voren wordt gebracht. We erkennen dat aan schaalvergroting voordelen zitten wat betreft de ontwikkeling naar een duurzame landbouw. Door die schaalvergroting staat het kleinere gezinsbedrijf ernstig onder druk. Ook zorgt grootschaligheid voor een ‘grootschalige’ behandeling van beesten. Ze worden meer en meer alleen maar productieartikel en het gevoel bij de boer dat hij werkt met levende have neemt steeds verder af. Een ander belangrijk nadeel is de toename van grootschalig vervoer in een beperkt gebied. Schaalvergroting om louter kostenreductie is wat onze fractie betreft een heilloze weg. Gelukkig wordt die mening door dit college gedeeld.

Wij willen die schaalvergroting dan ook inperken

en ons bovenmatig inspannen om de kleinere gezinsbedrijven te behouden. Wij stellen dan ook voor om een fors gedeelte van de ruimte die er nu is voor grootschalige bedrijven om te zetten naar ruimte voor gezinsbedrijven met een maximale omvang van 1,5 ha. Daarom ondersteunen wij de voorstellen zoals die door de VVD zijn gedaan en willen we slechts beperkte doorgroeiruimte bieden in een beperkt aantal LOG'S. Wat ons betreft een reductie van het aantal LOG's van 50 naar 10. Wat ons betreft kan daar een bouwblok van anderhalve hectare komen. Wel is het belangrijk dat de provincie de regie houdt om de LOG's te ontwikkelen en in te inrichten. Regie om in nauw overleg met gemeenten de inrichting en de inplaatsing van bedrijven conform doelstelling van de reconstructie te realiseren.

In de extensiveringsgebieden pleiten wij ervoor om het 'slot op de muur' principe toe te passen en dit te verwerken in de verordening ruimte die we in juli vaststellen. Wij willen dat wel zorgvuldig doen zodat ondernemers die dit kunnen binnen de anderhalve hectare ook de huidige bedrijfsvoering kunnen aanpassen aan de gezondheids- en welzijnswet voor dieren. Graag zouden wij juist in deze gebieden ook een extra, mogelijk financiële, inspanning van de provincie vragen om de uitplaatsing van deze bedrijven naar een toekomstlocatie voor hen die dat wensen mogelijk te maken. Voorstellen daartoe die er vandaag komen zullen wij dan ook steunen.

Voor de verwevingsgebieden is de ChristenUnie-SGP fractie heel helder. Hiervoor willen wij een maximaal bouwblok van 1,5 hanteren.

Voorzitter. Wij vinden het van groot belang dat we het vandaag niet alleen laten bij het uitspreken van deze wens om het te vertalen in de verordening maar vandaag ook in een besluit dat helder is voor Brabant en ook vandaag direct kan ingaan.

Wij beseffen dat we met deze aanscherping bedrijven beperken in hun mogelijkheden. De ChristenUnie-SGP fractie vraagt dan ook van het college om de middelen die beschikbaar zijn uit het ILG-budget (Investeringsbudget Landelijk Gebied), de BIV- en VIV-regeling doelgericht en adequaat in te zetten zodat de doelstelling van de

reconstructie een impuls krijgt. De CDA fractie heeft hiertoe een goede voorstellen gedaan.

Voorzitter. Voor een echte transitie naar een duurzame veehouderij is meer nodig dan de net door ons voorgestelde ruimtelijke spelregels. Hierin willen wij óók onze verantwoordelijkheid nemen. Wij beseffen dat wij binnen onze bevoegdheden de transitie naar een duurzame landbouw als provincie niet alléén kunnen realiseren. Daarom pleiten wij ervoor om dit een belangrijk hoofdstuk te laten zijn in de agenda voor Brabant die in ontwikkeling is. Voor een daadwerkelijke omslag is de samenwerking tussen sector, rijk, provincie en gemeenten essentieel.

De *voorzitter*: u heeft nog een minuut.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Hierin kan de provincie een belangrijke rol spelen. Wat onze fractie betreft zijn de uitkomsten van het debat vandaag dan ook het startpunt naar een eerlijke en duurzame veehouderij met een actieve rol van de provincie in de volle omvang van dit dossier.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! U kunt zich voorstellen dat de Partij voor de Dieren bijzonder blij is met dit burgerinitiatief. Wij hebben grote waardering voor het vele werk dat de kerngroep van dit initiatief en andere betrokkenen, de griffie bij voorbeeld, en met name Sonja Borsboom en Jeanne Stoks, hebben geleverd. 33.000 Brabanders vragen om een duurzame veehouderij waarin respect voor mensen, dieren en leefomgeving centraal staan. Ik hoop dat die vandaag niet worden teleurgesteld.

De reactie van GS vind ik echter zorgwekkend. Het is een mozaïek van ad hoc reacties waarbij de feitelijke situatie leidend is in plaats van een toekomstbestendige visie. Neem bijvoorbeeld de geitenhouderijen. Houdt men zich uit voorzorg aan de meest veilige geadviseerde afstand dan is er geen intensieve geitenhouderij meer mogelijk in Brabant. Hetzelfde geldt voor de afstandscriteria tussen andere veehouderijen of de gemengde bedrijven in Brabant. Wat doen GS? Zij nemen de bestaande toestand als leidend principe, niet

gezondheid! In plaats van de pijnlijke constatering toe te laten dat met gezondheid als leidend principe er maar één conclusie mogelijk is: in Brabant is simpelweg onvoldoende ruimte om de geadviseerde afstanden door te voeren met behoud van de vele intensieve veehouderijen.

GS hebben duidelijk geen oog voor de onhoudbaarheid van de bio-industrie vanuit milieu/natuur/gezondheidsoogpunt. En ook niet voor het feit dat boeren met een megastal ook voor zichzelf een doodlopende weg creëren. Schaalvergroting, kostprijsverlaging en bulkproductie zullen veehouders alleen verder in de neergaande spiraal brengen.

De Partij voor de Dieren wil dat boeren een toekomst houden in Nederland. Dat ze trots kunnen zijn op hun bedrijf en bezoekers frank en vrij kunnen rondleiden, zonder dat iedereen in steriele pakken moet en daarna moet douchen. Wij zijn voor een warme sanering en geen koude zoals nu al jarenlang harteloos gebeurt. Wij zijn voor de nieuwe Brabantse boer, die dierenwelzijn hoog in het vaandel heeft en met zijn gezonde en sterke buitenluchtdieren hoog scoort op de consumentenmarkt. De misgelopen opbrengsten vanwege het verdwijnen van de intensieve veehouderij zullen we dubbel en dwars terugverdienen. We krijgen weer schone lucht, schoon water en een schone bodem. Het kostbaarste wat we kunnen bezitten, met uitstraling naar Europa bijvoorbeeld. Recreatie en toerisme zullen een grote impuls krijgen omdat het Brabantse landschap weer in ere kan worden hersteld. Via een gerichte overheids campagne zal het niet langer sociaal geaccepteerd zijn om dierenleed te eten, met gevaar voor eigen en andermans gezondheid en het ondermijnen van milieu- en natuurwaarden, hier en wereldwijd.

Door het voorzorgsbeginsel te negeren, ontlopen GS de verantwoordelijkheid van bestuurders om eerst de risico's in kaart te brengen alvorens beslissingen te nemen. Het CDA volgt GS hierin. Het CDA spreekt over rentmeesterschap terwijl dat juist voorrang zou moeten geven aan het voorzorgprincipe. Hoeveel risico's mogen de burgers lopen voordat er echt ingegrepen wordt? Kijk naar de Q-koorts. Jarenlang is er niets

ondernomen vanwege een gebrek aan kennis en daadkracht. Het niet willen weten. Hierdoor kon het volkomen uit de klauwen lopen. De kans dat dit met MRSA, ESBL's en andere ziekten gaat gebeuren is zeker niet uit te sluiten. Waarom dan deze "na ons de zondvloed" aanpak? We zien nu al dat saneren van de geitenhouderij onbetaalbaar is als we de cijfers van de ZLTO mogen geloven waarop GS nu blind op varen. Het voorzorgsprincipe moet de basis zijn! Dat is rentmeesterschap. Zeker nu er nog een onderzoek loopt. En dat zou betekenen dat er onmiddellijk een bouwstop zou moeten worden ingesteld, in ieder geval totdat de resultaten bekend zijn.

De huidige vee-industrie legt een zware druk op het milieu, op het welzijn en de gezondheid van mensen en op het welzijn en de gezondheid van dieren. Die twee hangen intrinsiek samen. Tien jaar geleden sprak de commissie Wijffels al over de noodzaak tot een herontwerp van de veehouderij. Helaas is daar het afgelopen decennium niets van terecht gekomen. Brabant heeft de grootste veedichtheid van Nederland. 32,5 miljoen varkens, kippen en geiten leven tussen 2,4 miljoen burgers. Dat zijn bijna 14 dieren per Brabander en hun aantal groeit nog steeds. Met desastreuze gevolgen:

- De stank is fors toegenomen.
- De ammoniakuitstoot tast de natuur ernstig aan waardoor soorten uitsterven en de kwaliteit van onze leefomgeving achteruit holt.
- Er komen steeds meer dierziekten die voor mensen gevaarlijk zijn en bijna niet meer lijken uit te bannen.
- We hebben te maken met een ernstig verstoorde kringloop. Of zoals Veerman het in 2006 al zei: we importeren grote hoeveelheden voer, we exporteren vlees en de shit houden we hier. Dat systeem is vastgelopen.
- We laten dieren het onderspit delven in gesloten stalsystemen die de kans op vrije uitloop verder minimaliseren.
- We staan het toe dat toeristen en recreanten uit angst voor ziektes Brabant ontlopen.
- De LOG's dreigen 'no-go-area's te worden. Daar kunnen grootschalige uitbreidingen plaatsvinden, ook van de geitenhouderij

volgens GS. Als het aan GS ligt, moet het LOG het afvoerputje van Brabant worden waar alles wat we in de rest van Brabant niet meer willen wel is toegestaan. Sonja Borsboom zei het al, ook in de LOG's wonen en recreëren mensen. En een virus of bacterie dat met de wind verwaait, houdt zich niet aan de grenzen van een LOG.

Het is duidelijk. Mensen, dieren en onze leefomgeving lijden onder de bio-industrie. Het enige verweer is dat de sector belangrijk voor onze economie is. Maar tegen welke prijs? De maatschappelijke kosten die we via ons belastinggeld moeten betalen om de uitwassen van de vee-industrie weer op te ruimen, bedragen miljarden. Als de vervuiler daadwerkelijk zelf alles zou betalen, wordt gangbaar vlees waarschijnlijk onbetaalbaar. Want wat is het prijskaartje dat hangt aan de tropische bossen die zijn weggekapte voor het biefstukje op ons bord?

Het inzetten van dure, vaak zelfs niet gecertificeerde en bewezen ontoereikende technologie om de negatieve impact van de vee-industrie op mens, dier, natuur en milieu aan te pakken, is als het plakken van pleisters op een gapende wond, een aspirientje voor een dood- en doodzieke patiënt. Zowel in extensiveringsgebied, als in verwevingsgebied en in de LOG's is uitbreiding mogelijk van intensieve veehouderij, ook volgens de nieuwe voorstellen van GS. Het geven van deze ontwikkelingsruimte zoals ZLTO, GS en het CDA voorstellen, draagt echter niet bij aan de ontwikkeling van een ander type sector. Integendeel, het zet de hele sector weer voor jaren vast in een ongewenste richting waarvoor geen maatschappelijk draagvlak is. Het draagt niet bij aan een toekomstbestendige dierhouderij.

De *voorzitter*: Mevrouw Verstappen, u heeft nog 2 minuten.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Doorgaan op deze weg betekent uiteindelijk het verdwijnen van de familiebedrijven en een monopoliepositie voor enkele grote ondernemers. En het kan leiden tot onbeheersbare risico's voor de volksgezondheid. Daar zit toch niemand op te wachten?

Voorzitter. Willen we boeren een toekomst geven in Noord-Brabant, deze “binnentuin in verstedelijkt gebied”, dan zullen we van kwantiteit naar kwaliteit moeten overschakelen. Daarvoor zijn ombuigingen nodig, die de economische concurrentiekracht en werkgelegenheid versterken en tegelijkertijd een sociale en ecologisch gezonde dierhouderij garanderen. Dat vergt een langetermijnvisie die nu volledig ontbreekt. Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen zullen het vertrekpunt moeten zijn bij het ontwikkelen van deze nieuwe visie. Eén ding is dan wel duidelijk: voor de grootschalige vee-industrie is in deze “binnentuin in verstedelijkt gebied” geen plaats.

Dit vraagt om een herbezinning op hoe we met elkaar omgaan en hoe we in de toekomst de landbouw op een duurzame wijze kunnen inrichten, zodanig dat de risico's beheersbaar worden en er recht wordt gedaan aan het voorzorgsprincipe. De Partij voor de Dieren ziet een toekomst in Brabant voor kleinschalige, liefst biologisch-dynamische dierhouderij, gecombineerd met andere zorg- en recreatieve functies. Dat past in een binnentuin. Dieren moeten weer kunnen grazen, scharrelen en wroeten. En consumenten betalen een eerlijke prijs voor een eerlijk product.

Het mag duidelijk zijn dat wij de voorstellen uit het Burgerinitiatief zien als een kans voor Brabant om zaken recht te zetten die de afgelopen decennia zo enorm verkeerd zijn gelopen. De Partij voor de Dieren omarmt het burgerinitiatief en spreekt haar steun uit voor de 11 voorstellen hoewel ze wat ons betreft op sommige onderdelen nog verder zouden moeten gaan.

De *voorzitter*: Mevrouw Verstappen, wilt u afronden.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Wij dienen moties in waarin wordt gevraagd het voorzorgsprincipe te hanteren, om een gezondheidseffectrapportage toe te passen, om de Q-koorts-risico's te verkleinen, om een algehele bouwstop. We dienen een motie in voor een provinciaal handelingsscenario bij uitbraak van dierziekten en zoönose. Verder

moties die vragen om een verbod op gemengde bedrijven en een veilige afstand tussen bedrijven. We dienen een motie in voor uitkoop en schaderegeling voor omwonenden van intensieve veehouderijen. We zullen moties indienen waarin wordt gepleit voor afname van dieren aantallen, kringloopdenken voor biologische dierhouderij, complete kosten-baten-analyse. Verder een motie voor een volledig slot op extensiveringsgebied, een motie voor een verbod op het benutten van overruimte. Moties voor elektronische monitoring luchtwassers door het verplicht stellen van combiluchtwassers zonder overheidssubsidies.

De voorzitter: Als ik ze krijg zal ik de moties snel laten vermenigvuldigen en maken ze deel uit van de beraadslagingen.

Door het lid mw. Verstappen worden de volgende moties ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

Gedeputeerde Staten voorstellen een verlengde bouwstop op geiten- en schapenbedrijven niet te laten gelden voor Landbouw Ontwikkelings Gebieden,

overwegende dat:

- *de Q-koortsbacterie bij verwaaiing door de lucht niet halt houdt bij de grenzen van een LOG;*
- *volksgezondheid eerste prioriteit heeft;*
- *ook in LOG's burgers wonen en mensen recreëren;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

een algehele bouwstop van minimaal een jaar voor melkgeiten- en melkschapenhouderijen op te nemen in de Verordening Ruimte,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

- *alleen combiluchtwassers in staat zijn naast ammoniak (een deel van) het fijnstofweg te vangen;*
- *er momenteel nog maar weinig combiluchtwassers gebruikt worden;*
- *de komende jaren alleen bij nieuwvestiging in de LOG's combiluchtwassers verplicht worden gesteld;*
- *ook bij de duizenden kleine en oudere bedrijven in*

Brabant veel ammoniak en fijnstof wordt uitgescheiden;

- *ondanks het feit dat veel luchtwassersystemen nog niet aan de vereisten voldoen, luchtwassers een bijdrage leveren aan het verbeteren van de luchtkwaliteit;*

overwegende dat:

- *volksgezondheid eerste prioriteit heeft;*
- *de fijnstof- en ammoniakconcentraties in Brabant te hoog zijn vanuit het oogpunt van volksgezondheid en milieu;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

het gebruik van combiluchtwassers ongesubsidieerd en voorzien van elektronische monitoring voor alle bedrijven, ongeacht grootte, verplicht te stellen,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

- *er in Brabant 82 bedrijven een vergunning hebben voor het houden van pluimvee én varkens;*
- *de gemengde bedrijven in Brabant de afgelopen tien jaar in grootte zijn toegenomen;*
- *gemengde bedrijven een verhoogd risico voor de volksgezondheid opleveren;*
- *er als gevolg van het houden van pluimvee en varkens op één locatie grote volksgezondheidsrisico's kunnen ontstaan (mutaties in griepvirussen die tot een griep пандеміе kunnen leiden);*

overwegende dat:

zowel de GGD als het RIVM het tegengaan van gemengde bedrijven een effectieve maatregel acht om de volksgezondheidssituatie te verbeteren;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *er voor te zorgen dat er geen uitbreiding en nieuwvestiging van gemengde bedrijven kan plaatsvinden;*
 - *een regeling in het leven te roepen voor beëindiging van bestaande gemengde bedrijven,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010,

constaterende dat:

een groot aantal intensieve veehouderijbedrijven in Brabant beschikt over een ongebruikte overruimte op het bouwblok;

overwegende:

dat wanneer deze onbenutte overruimte wordt volgebouwd met nieuwe stallen, dit tot ongewenste ontwikkelingen kan leiden op verkeerde plekken met negatieve gevolgen voor mens, dier

en duurzaamheid;
verzoeken het college van Gedeputeerde Staten ervoor zorg te dragen dat:

- gemeenten in verwevingsgebieden de niet gebruikte 'overruimte' van bouwblokken actief intrekken volgens het 'bouwblok-op-maat' principe;
- omschakeling naar intensieve veehouderijen in verwevingsgebied niet meer mogelijk is om ongewenste ontwikkelingen op verkeerde locaties te voorkomen,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 19 maart 2010,
constaterende dat:

de provincie Noord-Brabant hoge subsidies toekent aan
intensieve veehouderijen;

Overwegende dat:

- het verlenen van subsidies bijdraagt aan het kunstmatig laag houden van de kostprijs van vlees, melk en eieren afkomstig uit de intensieve veehouderij;
- het verlenen van subsidies de intrinsiek onduurzame intensieve veehouderij in stand houdt;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

met onmiddellijke ingang alle subsidies aan de intensieve
veehouderij stop te zetten,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 19 maart 2010,
constaterende dat:

- de provincie Noord-Brabant subsidies toekent op combiluchtwassers;
- er ernstige tekortkomingen zijn in effectiviteit en werkingsduur van luchtwassers, met name bij het verwijderen van fijnstof en geur;
- er nog geen gecertificeerde combiluchtwassers zijn,
overwegende dat:
- het principe 'de vervuiler betaalt' moet gelden;
- er systemen gefinancierd worden die ineffectief zijn;
- het verlenen van subsidies voor luchtwassers bijdraagt aan het kunstmatig laag houden van de kostprijs van vlees, melk en eieren afkomstig uit de intensieve veehouderij;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- met onmiddellijke ingang alle subsidies op luchtwassers stop te zetten;
- ondernemers te verplichten op eigen kosten

combiluchtwassers te laten plaatsen,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 19 maart 2010,
constaterende dat:

- er bij kleinschalige en biologische geiten- en schaphouderijen nauwelijks Q-koorts besmettingen voorkomen;
- in Brabant geen enkel biologisch bedrijf besmet is en landelijk maar één bedrijf (1,25%);
- in Brabant ruim dertig gangbare bedrijven besmet zijn en landelijk minimaal 70 (22 %);

overwegende:

dat de vraag waarom biologische en kleinschalige bedrijven
niet besmet zijn momenteel door geen enkel instituut wordt
onderzocht,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

onderzoek te laten uitvoeren naar de oorzaken die leiden tot
het procentueel zeer geringe aantal Q-koorts besmettingen bij
kleinschalige en biologische geiten- en schaphouderijen,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 19 maart 2010,
constaterende dat:

- bij de Q-koorts epidemie regie vanuit het rijk laat op gang kwam;
- gezien de ernst van de epidemie er vraagtekens geplaatst zijn bij de doeltreffendheid van de rijksmaatregelen,

Overwegende dat:

- er bij uitbraken van dierziekten, met name zoönosen, snel ingegrepen moet kunnen worden met maatwerk, gezien de hoge concentratie veehouderijbedrijven in Brabant;
- er momenteel geen handelingsscenario op provinciaal niveau voorhanden is bij een uitbraak van dierziekten of zoönosen;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

erop toe te zien dat er een handelingsscenario ontwikkeld
wordt dat op korte termijn op provinciaal niveau in werking
gezet kan worden bij een uitbraak van een dierziekte en/of
zoönose,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 19 maart 2010;
constaterende dat:

- *luchtwassers gebruikt worden om meer dieren te kunnen houden;*
 - *hiermee de milieuwinst teniet gedaan wordt,*
- verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:*
- *er zorg voor te dragen dat de milieuwinst die luchtwassers opleveren gewaarborgd wordt;*
 - *het houden van meer dieren in de milieuruimte die het plaatsen van een luchtwasser oplevert, te verbieden, en gaan over tot de orde van de dag."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;
constaterende dat:

- *volksgezondheid en diergezondheid geen deel uitmaken van de huidige MER-rapportages;*
- *gezonde dieren en volksgezondheid intrinsiek samenhangen;*
- *de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid en Maatschappelijke Zorg (PRVMZ) adviseert om rapportages en eisen voor wat betreft milieu en landelijke inpassing te completeren met een Gezondheids Effect Rapportage (GER) voor zowel volksgezondheid als diergezondheid;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:
bij alle nieuwbouw- en uitbreidingsplannen voor veehouderijbedrijven een GER verplicht te stellen, en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;
constaterende dat:

- *duurzame intensieve veehouderij een contradictio in terminis is;*
- *door alle betrokkenen erkend wordt dat de term duurzaam niet van toepassing is op intensieve veehouderij blijkend uit de voortdurende 'duurzaamheidsslag' die gemaakt moet worden;*
- *een intrinsiek onduurzame bedrijfstak zich op zogenoemde 'duurzame locaties' kan vestigen;*
- *bij 'duurzame locatie' een foutieve hantering van het begrip duurzaam optreedt en dat dit verwarring veroorzaakt;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:
de term duurzaam niet te gebruiken met betrekking tot 'duurzame locaties' voor de intensieve veehouderij, noch met betrekking tot andere aspecten van de intensieve veehouderij, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van de beraadslaging uit en krijgen de nrs. M5, M6, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M13, M14 en M15.

Door de leden mw. Verstappen en mw. Jetten wordt de volgende moties voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

in de formuleringen voor een toekomst van de intensieve veehouderij het voorzorgsprincipe uitwisselbaar wordt geacht met economisch belang;

overwegende:

dat volksgezondheid eerste prioriteit heeft,
verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:
het voorzorgsbeginsel als leidend te hanteren in het vaststellen van beleid voor de intensieve veehouderij, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: De motie maakt onderwerp van de beraadslaging uit en krijgt nr. M16.

Door het lid mw. Verstappen wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

de GGD en het RIVM een afstand van 1-3 kilometer adviseren tussen veehouderijbedrijven om verspreiding van dierziekten en zoönosen van het ene naar het andere bedrijf te voorkomen;

overwegende:

dat volksgezondheid eerste prioriteit is;
verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:
beleid te formuleren om de afstanden tussen intensieve veehouderijen zoals aanbevolen door deskundigen te realiseren, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: De motie maakt onderwerp van de beraadslaging uit en krijgt nr. M17.

Door de leden mw. Verstappen en mw. Jetten worden de volgende moties voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

- *geitenmest één van de belangrijke besmettingsbronnen is van Q-koorts;*
- *aangenomen wordt dat het minimaal 90 dagen opslaan van geitenmest de Q-koorts bacterie onschadelijk maakt maar dat hierover nog geen uitsluitsel bestaat;*
- *industriële composteren van geitenmest de veiligste methode is om de Q-koorts bacterie onschadelijk te maken;*
- *in het belang van de volksgezondheid de best beschikbare maatregelen nodig zijn;*

overwegende dat:

GS overleg gaan voeren over maatregelen voor de opslag van mest;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *de afweging tussen opslag van mest en industriële compostering van mest mee te nemen in het overleg met onderzoeksinstituten;*
 - *middels de Provinciale Milieu Verordening de best beschikbare techniek voor het behandelen van geitenmest in Brabant verplicht te stellen,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

- *uit controles blijkt dat luchtwassers niet altijd aanstaan, dat verkeerde of helemaal geen luchtwassers zijn geïnstalleerd;*
- *het positieve effect op de luchtkwaliteit van luchtwassers staat of valt met het correct gebruik en het in werking zijn van luchtwassers;*
- *het huidige systeem van controle en handhaving ontoereikend blijkt en hogere prioriteit behoeft;*

overwegende:

dat de eerste resultaten uit de pilot elektronische monitoring hoopvol zijn en bijdragen aan een betere controle en handhaving van het gebruik van luchtwassers;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

elektronische monitoring van luchtwassers in te voeren en verplicht te stellen,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant! in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende:

dat alle omwonenden van intensieve veehouderijen ongewild gezondheidsrisico's lopen;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *een schade- of uitkoopregeling in het leven te roepen die openstaat voor alle omwonenden van intensieve veehouderijen;*
 - *hierbij de afstandscriteria in acht te nemen zoals aangegeven door deskundigen (5 km. voor melkgeiten- en schapenbedrijven, 3 kilometer voor overige bedrijven),*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010,

constaterende dat:

- *in de beschikbare kosten-batenanalyses en studies naar de maatschappelijke effecten van de intensieve veehouderij meerdere elementen niet meegenomen zijn, onder andere:*
 - *kosten gezondheidszorg ten gevolge van zoonosen;*
 - *kosten ingrijpen overheid bij uitbraak dierziektes;*
 - *herstel van biodiversiteitsverlies en andere schade aan de natuur;*
 - *activiteiten gericht op onderzoek en herstel van schade aan bodem, lucht en water;*
 - *aanpassen infrastructuur landelijk gebied;*
 - *verlies aan toeristische attractiviteit;*
 - *leefbaarheid landelijk gebied;*
 - *voortdurende subsidiestroom ter 'verduurzaming' van de intensieve veehouderij;*
 - *verstoren mineralenkringloop;*
 - *negatieve effecten van intensieve veehouderij elders in de wereld;*
- *dat zonder het wegen van deze elementen er geen zuiver debat mogelijk is over de effecten van de intensieve veehouderij;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

een aanvullende kosten-batenanalyse/effectstudie uit te laten voeren die leidt tot completering van de bestaande analyses, en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

- *het hoge aantal gehouden dieren een belangrijke oorzaak is voor de problemen met de intensieve veehouderij in Brabant;*
- *het aantal dierrechten in Brabant is toegenomen;*
- *een groei van 6% van het aantal dierrechten al na twee jaar bereikt is in plaats van de door het LEI verwachte 10 jaar;*

- met het mogelijk vrijgeven van dierrechten in 2015 er nog meer dieren in Brabant gehouden kunnen worden;

overwegende:

dat alleen omschakeling naar werkelijk duurzame veehouderij een oplossing biedt en dat dit onvermijdelijk gepaard gaat met minder dieren,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

een plan te maken dat:

- a) op korte termijn leidt tot een afname van het aantal dieren in Brabant;
 - b) ook juridisch en praktisch stand houdt indien de dierrechten in 2015 worden vrijgegeven,
- en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van de beraadslaging uit en krijgen de nrs. M18, M19, M20, M21 en M22.

Door de leden mw. Verstappen en Martens wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

- de intensieve veehouderij vanuit het oogpunt van volksgezondheid, dierenwelzijn, milieu, biodiversiteit, mineralenkringloop, klimaat, wereldvoedselverdeling en mensenrechten onhoudbaar is;
- dit vraagt om structurele oplossingen in plaats van symptoombestrijding;

overwegende:

- de FAO stelt dat met biologische landbouw de wereldvoedselproductie met 32 % toeneemt;
- met biologische landbouw de biodiversiteit met 22% toeneemt;
- intensieve veehouderij grote risico's met zich meebrengt voor de volksgezondheid;
- op biologische bedrijven dieren een natuurlijke weerstand hebben en dus minder kans op dierziekten;
- op kleine bedrijven de risico's op het verspreiden van dierziekten beter beheersbaar zijn;
- de intensieve veehouderij bijdraagt aan de 'industrialisatie' van het landelijk gebied;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- een einde te maken aan de intensieve veehouderij;
- volledig in te zetten op biologische veehouderij;
- een stappenplan voor te leggen voor de transitie van intensieve naar biologische veehouderij,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: De motie maakt onderwerp van de beraadslaging uit en krijgt nr. M23.

Door de leden mw. Verstappen, Martens en mw. Jetten worden de volgende moties voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

- na de inwerkingtreding van de reconstructieplannen er een groei van 10% is opgetreden in extensiveringsgebied;
- de wettelijke doelstelling van de Reconstructiewet juist een afwaartse beweging in extensiveringsgebied is;
- de doelstellingen met betrekking tot vermindering van ammoniakuitstoot, terugdringen geurgehinderden, afname natuurbelasting, ontstening en landschapsverbetering in extensiveringsgebied niet gehaald worden;

overwegende dat:

- minder dieren in extensiveringsgebied leidt tot een lagere belasting op natuur, milieu en woonkernen;
- het nakomen van de wettelijke bepalingen omtrent huisvesting leidt tot het houden van minder dieren en mogelijke bedrijfsbeëindiging;
- dit gewenste ontwikkelingen zijn,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- geen enkele uitbreiding meer toe te staan in extensiveringsgebied;
- de noodzakelijke aanpassingen in verband met de AMvB Huisvesting plaats te laten vinden binnen de huidige bebouwing,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

- agrariërs geconfronteerd worden met een veranderend toekomstperspectief ten gevolge van nieuwe besluitvorming rondom de intensieve veehouderij;

overwegende dat:

- er mogelijkheden gezocht moeten worden voor een nieuwe invulling van het agrarisch bestaan;
- deze mogelijkheden verkend kunnen worden in brainstormsessies en 'out of the box' denken, waarbij nieuwe ideeën en combinaties van functies onderzocht kunnen worden;
- nagedacht moet worden over een goede promotie en

*ondersteuning van nieuwe invullingen;
verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:
een werkgroep in het leven te roepen die gaat nadenken over
nieuwe kansen en toekomstbestendige mogelijkheden voor
agrariërs,
en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van de beraadslaging uit en krijgen de nrs. M24 en M25. Door de leden mw. Verstappen en Martens wordt de volgende motie voorgesteld.

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeën op 19 maart 2010;*

constaterende dat:

- de grondstoffenkringloop in de intensieve veehouderij
doorbroken is;*
- kringloopdenken de enige weg is naar een bestendige,
duurzame toekomst;*
- in de huidige discussie in Brabant rond de intensieve
veehouderij het globale perspectief onderbelicht blijft;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

*alleen dierhouderij in Brabant toe te staan die handelt vanuit
het gesloten grondstoffenkringloop principe,
en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van de beraadslaging uit en krijgt nr. M26.

Het woord is aan mevrouw Lestrade van de fractie van D66.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Het enige voordeel van een interruptieloos debat is dat ik nu helemaal los kan gaan en Ger Koopmans van alles kan toewensen, want het CDA kan mij niet interromperen.

Voorzitter. Namens D66 wil ik mijn bijdrage vandaag richten op wat wij als hoofddoel van dit burgerinitiatief zien: de kentering en de omslag in de landbouw van Brabant. Wij willen dat zorgvuldig doen en ons niet in een tsunami van emoties laten meeslepen. Angst en perceptie zoals door de PRVMZ (Provinciale Raad voor Volksgezondheid en Maatschappelijke Zorg) genoemd zijn, zijn voor ons geen argument maar wel aanleiding tot onderzoek. Voor een goed juridisch onderbouwd besluit zijn de resultaten van

onderzoeken nodig die wij nu nog niet in ons bezit hebben. Dankzij het Burgerinitiatief waarvoor wij mevrouw Borsboom en haar medestanders heel hartelijk danken, is dit nu wel het moment waarop wij als Staten kunnen aangeven: nu voorlopig stoppen om straks in visie en verordening exact aan te geven wat wij echt willen.

Ik wil op een paar aspecten ingaan om globaal aan te geven hoe en waar D66 in dit dossier staat. Als de tijd het toelaat, zal ik de besluiten langslopen en zo nodig van commentaar voorzien. Als dat niet lukt in de tijd twitter en blog ik en kunt u het allemaal daar vinden. Dat is natuurlijk wel zo handig.

D66 erkent het grote belang dat landbouw heeft in en voor Brabant, zowel op wetenschappelijk als op sociaal, economisch en landschappelijk gebied. De keten is voor ons van groot niet te overschatten belang. Maar zoals niets meer is zoals het was, veranderen ook hier structuren en posities. De ZLTO heeft zich daarvan rekenschap gegeven op een wijze waarvoor wij respect tonen. Zoals het bij alle groepen is, de ZLTO heeft last van niet en of slecht functionerende elementen in de achterban. Veel van de problemen die wij nu tegenkomen, worden veroorzaakt door het tot het uiterste oprekken of bewust overtreden van wettelijke mogelijkheden, het zoeken naar mazen in wetgeving en het niet handelen naar de geest van wat wij met elkaar hebben afgesproken.

Helaas maar waar: regels moeten worden opgesteld om slecht functionerende elementen op het goede pad te houden. Als iedereen gewoon deed wat goed is en normaal gevonden wordt, was er geen burgerinitiatief nodig en trouwens ook geen wetboek van strafrecht.

Ons beeld van Brabant is dat van een provincie waarvan grote delen vroeger tot primair landbouwgebied gerekend mochten worden. Nu hoort Brabant tot het parklandschap dat Nederland in feite is en waarin landbouw een belangrijke rol speelt. Het gebied van Brabant kent echter een multifunctioneel gebruik en daaraan moet de landbouw zich aanpassen. Boeren, burgers en buitenlui, zij moeten het echt met elkaar zien te rooien.

Als wij dat van de landbouw vragen, moeten wij

ook de ruimte bieden om multifunctionele toepassingen op het bedrijf in te richten en innovatief te werk te gaan. Als voorbeeld denk ik aan opwekking en levering van energie, maar er zijn natuurlijk nog meer zaken. Reeds aan de gang zijnde ontwikkelingen op dat vlak willen wij niet verstoren. D66 wil graag dat landbouw, inclusief de multifunctionele taken en ontwikkelingen die wij daarbij zien, als punt in de Agenda van Brabant wordt opgenomen. De heer Vreugdenhil sprak daar ook over. Deze gedachte hebben wij ook al in de commissie geuit. Ik hoor graag de mening van andere PS-leden over dit voorstel.

Zoönosen zijn er altijd geweest en zullen ook altijd blijven. Er is echter wel een relatie tussen de mate van de bedreiging, de aantallen dieren die in Brabant worden gehouden en de wijze en schaal waarop deze worden gehuisvest. Volksgezondheid is daarmee een aspect van de discussie. Wij zijn van mening dat de overheid wat dit betreft geen onverantwoorde risico's kan nemen en het voorzorgsbeginsel dient toe te passen. Daarbij hoort het erkennen van geitenhouderijen als intensieve veehouderij, zodat de te nemen maatregelen ook voor die sector gelden. Dat kan door de definitie op de door GS voorgestelde wijze te wijzigen.

De imagoschade voor de provincie is uiteraard ondergeschikt aan de risico's voor de volksgezondheid. Het gevolg van de imagoschade is echter wel van invloed op het toerisme en het vestigingsklimaat voor bedrijven. In de afweging van de economische belangen van de intensieve veehouderij moeten deze aspecten ook worden meegenomen.

De provincie gaat er niet over, maar het zou een zegen zijn als vaccinatie voor mensen in risicogroepen mogelijk wordt. Franse ervaring leert dat het vier jaar vaccineren van geiten vergt voordat zij als bron van besmetting voor mensen uitgeschakeld zijn. Enige pressie van onze CdK om vaccinatie van mensen met een beroepsrisico mogelijk te maken, is ons dan ook zeer welkom.

Er zijn twee orden van grootte waarop intensieve veehouderij kan worden bedreven:

- productie met de menselijke maat, ofwel de schaal het "familiebedrijf";

- productie op industriële schaal door ondernemingen met verhandelbaar aandelenkapitaal. Positief kenmerk van de menselijke maat is de grote betrokkenheid van de ondernemer bij zijn bedrijf en de bedrijfsvoering. Daaruit vloeien allerlei positieve zaken voort die al vaker genoemd zijn. Wij streven naar een intensieve veehouderij in Brabant die op deze schaal werkt. Familiebedrijven maken deel uit van de Brabantse samenleving. Voor hun werk- en leefwijze moet ruimte zijn. Productie op industriële schaal brengt een grotere ecologische voetafdruk mee en grotere risico's. Daarvoor is geen ruimte.

De megastallendiscussie gaat o.a. over de wenselijke omvang van bedrijven. Daarbij definiëren partijen de omvang van een bedrijf in het aantal hectaren dat het beslaat. Dat lijkt ons op den duur niet altijd een even handig uitgangspunt. Niet alleen het oppervlak, ook de vorm en ligging van een bedrijfsperceel zijn bepalend voor de gebruiksmogelijkheden en de overlast. Uiteindelijk draait het om het aantal dieren dat wordt gehouden. Dat aantal is in hoge mate bepalend voor de rentabiliteit voor de ondernemer, de overlast en de gezondheidsrisico's voor de omwonenden; voor de belasting van het landschap en voor het dierenwelzijn. Grote percelen geven in principe de ondernemer mogelijkheden om de bedrijfsprocessen beter in te richten, plezieriger te wonen en meer aandacht te schenken aan maatschappelijke inpassing. Een strikte grens aan het perceeloppervlak lost niet altijd alle problemen op en beperkt bovendien de mogelijkheden om nevenactiviteiten te ontwikkelen. Het winnen van energie uit mest kost ook ruimte. Wij pleiten er dan ook voor om de maximale omvang van bedrijven ook uit te drukken in aantallen dieren of NGE (Nederlandse grootte eenheden).

Wat ons betreft groeit het aantal te houden dieren in de provincie beslist niet verder; het moet verminderd worden. Wij waarderen het ondernemerschap van de familiebedrijven en staan in principe open voor verdere ontwikkeling daarvan binnen de al genoemde grenzen. Naar verwachting zal 35% tot 50% van de ondernemers in de sector in 2013 het bedrijf staken. De rechten die daarbij vrijkomen, bieden ruimte voor

overblijvende ondernemers om verder door te groeien. Wij willen een deel van die rechten reserveren voor de familiebedrijven die nog ruimte hebben voor verdere groei. Ondernemers zijn gehecht aan hun regio en zij staan wat ons betreft vooraan als er rechten vrijkomen. Verder is een vorm van beheer van vrijkomende rechten wenselijk. Wij moeten nadenken over een manier om dat vorm te geven. Een rechtenbank in een of andere vorm zou een oplossing kunnen zijn. Ons inziens zou de sector daaraan ook zelf kunnen bijdragen.

Wij vinden ook dat wij zeer terughoudend moeten zijn met het toelaten van ondernemers van buiten de provincie. Brabant kan immers geen ruimte geven die het niet heeft. De compartimentering mag wat ons betreft weer worden ingevoerd. Ik had dit al opgeschreven voordat Ger Koopmans vanochtend van zich liet horen. Tot mijn verbazing stond inderdaad in de krant dat hij zijn eigen wet weer terugdraait. Wij hebben met zijn allen zoveel moeite gedaan om hem ervan te doordringen dat het een domme wet was. Uiteindelijk is het dan toch zover. Het is aardig dat ik nu niet geïnterrupteerd mag worden!

Wij vinden dat er haast moet worden gemaakt met het intrekken van lege vergunningen. De gemeenten moeten daartoe worden aangezet.

Met de reconstructie is in principe een goede weg ingeslagen. Intensieve veehouderij moet worden bedreven op de plaatsen waar zij past en anders niet. Wij hebben gezien dat het beleid dat op papier is uitgezet, in de praktijk onbevredigend uitpakt. De afwaartse beweging richting LOG's lijkt te stranden in de verwevingsgebieden. Ernstiger nog is het gegeven dat een aantal LOG's simpelweg niet geschikt blijkt om de intensieve veehouderij op grotere schaal te huisvesten.

De *voorzitter*: Mevrouw Lestrade, u heeft nog drie minuten.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dan doe ik de rest op twitter. Dat heb ik gezegd. Dan kan men daarop verder lezen.

In dat kader bepleiten wij een heroverweging van de aantallen, grootte, ligging en afbakening van de

LOG's. Bijkomen probleem bij de LOG's is de verkeersproblematiek. Dat moet niet onderschat worden.

Wij missen overigens in het hele debat het ministerie van LNV. Ik vraag GS of er eigenlijk wel contact op dit gebied is en zo ja, wat dat oplevert. Tot nu toe niet zo heel veel zou ik zeggen. Wij zien graag dat GS met LNV in overleg treden over het ILG-contract. Een vermindering van het aantal LOG's is gewenst. Wat ons betreft met veel meer dan tot 34 zoals wordt voorgesteld. Er komen geluiden uit het veld dat het aanstel zelfs tot acht kan worden verminderd. Ons inziens moet er dan wel over het ILG-contract gepraat kunnen worden.

Ik sla een stukje over dat betrekking heeft op de ondernemers en op de rentabiliteit van de sector. Wat ons betreft gaat het wel over de individuele ondernemers. Voor hen is het bedrijf inkomstenbron en pensioenfonds tegelijk. Wij realiseren ons dat heel goed en willen aangeven dat wij hen belangrijk vinden voor Brabant.

In het debat op 15 maart bleek opnieuw de cruciale rol van de consument. Het verhaal over Sheba kattenvoer dat €13,67 per kilo kost tegenover de kiloknaller kipfilet van een paar euro illustreert scherp de scheve verhouding in het bestedingspatroon, maar ook het gebrek aan inzicht in de werkelijke kosten bij de consument. Het lijkt mij prachtig als landbouworganisaties en dierenbeschermingsorganisaties samen campagne voeren om daaraan iets te doen.

De rol van de banken zou ook groter kunnen zijn. Wij roepen alle partijen op om daaraan iets te doen.

D66 wil een intensieve veehouderij die in ieder geval geen gevaar oplevert voor de volksgezondheid; een bedrijfstak die wordt gedragen door het traditionele familiebedrijf met de daarbij passende schaal; die modern en innovatief kan renderen maar dat bovenal verantwoord doet!

De omvang en complexiteit van het vraagstuk zijn te groot om in de reguliere wijze van opereren van de provincie tot verantwoorde resultaten te komen. De provincie is onlangs al op de vingers getikt door de Raad van State. Dat moet een signaal zijn. De

belangen wegen zwaar en de risico's op onherstelbare fouten zijn groot. Het is tijd voor een herbezinning op ingezet beleid, waarbij de richting wel de juiste is maar de uitwerking bijstelling behoeft. Tegelijk moeten wij de vaart erin blijven houden.

De *voorzitter*: Dat geldt ook voor u; uw spreektijd is nu echt om. U hebt zelf vooraf uw spreektijd opgegeven. Misschien had u wat meer moeten opgeven.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik houd ermee op, voorzitter.

De *voorzitter*: Tot slot in deze eerste termijn is het woord aan mevrouw Jetten van de Brabantse Partij.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Ik heb mij zo verheugd op een echt debat. Als het goed is, gebeurt dat in de tweede termijn. Ik meen dat wij elkaar toch echt wel wat te vragen hebben. Ik neem aan dat dit ook na mijn speech het geval is bij de collega's.

Toen ik politiek actief werd, had dat een reden. In mijn toenmalige woonplaats Oeffelt werden door de boeren lachend en op grote schaal illegaal de Maasheggen gerooid. Zij werden weliswaar door de rechter veroordeeld tot het betalen van boetes, maar die waren zo laag dat die lachend betaald werden. Bovendien hadden zij een uitje naar Den Bosch. Pas vele jaren later werden diezelfde Maasheggen met behulp van heel veel belastinggeld weer aangelegd en wat zijn we er nu trots op. Zelfs deze week was het vlechten van Maasheggen weer een item op TV Brabant.

En nu zie ik na 30 jaar hetzelfde maar dan op een veel grotere schaal gebeuren in heel Oost-Brabant. In een enorm tempo worden duizenden bomen en alle onderbegroeiing gerooid. Je ziet het Oost-Brabantse landschap per dag veranderen van een coulisselandschap in een kaal polderlandschap, waar op stukken land van 15.000 tot 30.000 m² veefabrieken worden neergezet. En daar blijft het niet bij. De vee-industrie loopt zo uit de hand dat de volksgezondheid ernstig wordt bedreigd en dat

veel andere functies van het buitengebied, zoals wonen, natuur, recreëren en toerisme, in een enorm tempo worden weggedrukt.

Het werd zo mooi gebracht door de voorligers. Uiteraard durfde niemand meer te praten over een nieuwe ronde ruilverkaveling want iedereen was doordrongen van de nadelen daarvan. De ZLTO en het CDA zullen ongetwijfeld veel samen gepraat hebben hoe zij dat moesten aanpakken: Tom Poes verzin een list! En die list was dat wij nu gewoon hetzelfde gingen doen, maar het nu reconstructie noemden.

Net zo'n truc als het stelen van het begrip duurzaam en dat ombouwen tot economisch rendabel. Of de alleen in Nederland toegepaste truc om varkenspest Mexicaanse griep te noemen! Dat is nog eens een marketingtruc waar je u tegen zegt! En de consument die eet het.

De reconstructie zou alles heel mooi maken: concentratie van vee-industrie op speciaal daartoe aangewezen bedrijventerreinen; meer natuur, betere kwaliteit van het buitengebied, etc. etc. De tranen sprongen ons in de ogen van ontroering. Maar wat zijn wij hier met zijn allen op een grove manier voorgelogen. Het resultaat van de reconstructie staat haaks op alle verleidelijke snoepjes die ons door de voorligers zijn voorgehouden. Om dat te bereiken zijn door het ZLTO en het CDA een aantal trucs toegepast. Tijdens de gesprekken in de Reconstructiecommissies werd door de ZLTO de boel op scherp gezet. Zij zou niet meer meedoen aan de gesprekken. Met een verbod op uitbreiding in de verweving- en extensiveringsgebieden ging de hele reconstructie wat haar betrof niet door. Dus vertrokken we naar Cork en de boerderijen mochten uitbreiden, zelfs tot 15.000 m². Door daarmee akkoord te gaan stonden we toe dat de vee-industrie bijna ongeremd kon groeien tot aan de randen van de dorpen en steden. De BMF trapte er met open ogen in, maar dat is haar niet eens kwalijk te nemen, want de ZLTO en het CDA staan erom bekend dat ze geven met de hand maar nemen met de riek. Je hebt het pas door als het al te laat is.

Toen de Reconstructiewet hier in de Staten op vrijdagavond werd aangenomen, werd tien dagen

later in Den Haag door het CDA een amendement ingediend waarmee de compartimenten werden opgeheven zodat er nog meer varkens in Brabant konden komen. Wij hadden de rode loper uitgelegd.

Hetzelfde CDA heeft vandaag bij monde van heer Koopmans besloten dat dit niet meer kan. Wij hebben hen gewaarschuwd. Er is zelfs door heel veel kabaal van de Brabantse Partij een motie Statenbreed aangenomen die ertoe strekte om het niet te doen, omdat het fout zou gaan. Dat inzicht hadden wij toen allemaal al heel snel.

Er zijn nog wat andere zaken doorgesluisd zoals de Ammoniakwet en de Wet geurhinder en veehouderij. Ook de bescherming van kleine natuurelementen werd opgeheven.

Het gevolg van deze opeenstapeling van trucs is nu zichtbaar geworden. Onze burgers zijn in opstand gekomen, omdat zij de gevolgen van de reconstructie aan den lijve ondervonden. Zij werden ziek of zagen grote stallen in hun mooie buitengebied verrijzen, waar zij jaren in pais en vree met hun burens de boeren leefden; het buitengebied werd Boerenrepubliek; ontoegankelijk voor de burgers die er wilden wonen en recreëren. Ruim 70% van Brabant is een no-go-area geworden en wordt nog verder onleefbaar voor werkelijk alles wat niet agrarisch is.

Wij hebben tegen de Reconstructiewet gestemd en hebben gewaarschuwd voor de opstand der burgers. Hoon was ons deel en mij werd verweten vanaf de heup te schieten. Wat had ik graag ongelijk gehad!

Op zich is het een prestatie van de ZLTO en het CDA om een situatie te creëren waarin in Japan en de VS negatieve reisadviezen worden gegeven en zwangere vrouwen en mensen met hartklachten wordt afgeraden om in Noord-Brabant te gaan recreëren. Daar kunnen ze namelijk dood aan gaan of respectievelijk hun ongeboren kind verliezen. En ja, die elf doden waren mensen die eigenlijk toch al dood zouden gaan en die ruim 2000 zieke mensen, tja, dat moet kunnen nietwaar?

De *voorzitter*: Wilt u afronden, mevrouw Jetten?

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Ja, voorzitter. Ik heb thuis geklokt en ik bleef zelfs binnen de tien minuten.

Ik vraag mij oprecht af wanneer deze levensbedreigende ontwikkeling nu eens wordt gestopt respectievelijk teruggedrongen. Hoeveel zieken en doden zijn genoeg? Hoeveel stank en vernietiging zijn draagbaar? Wanneer komt het college van Brabant op voor al zijn burgers in plaats van alleen voor de vee-industrie?

Ik las in de stukken dat wij 1000 megastallen nodig hebben in Noord-Brabant voor de intensieve veeteelt. Dat zijn dus 1000 veefabrieken die een potentieel gevaar vormen voor de volksgezondheid; 1000 potentiële bommen neergelegd in Noord-Brabant. Dat wordt gebracht als boeren en hun stallen, maar wij hebben het gewoon over een industrie waarmee toevallig ook nog beesten zijn gemoeid. Veefabrieken? Nee. Boeren, gezinsbedrijven, Brabant en natuur horen bij elkaar. Dat roept de Brabantse partij altijd al. Maar veefabrieken horen hier niet.

De *voorzitter*: Ik wil u echt verzoeken af te ronden. Mijn klok loopt ook mee.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): De andere zaken zal ik in tweede termijn noemen. Je kunt onze provincie namelijk maar één keer kapot maken.

De burgers zijn nu in groten getale in opstand gekomen. Zij laten zich niets meer wijs maken. Ik wil hen danken voor alle inzet en moeite die zij zich getroost hebben om dit hier nu op de kaart te krijgen en de partijen in de Brabantse Staten in te laten zien dat zij echt op de verkeerde weg zitten. De reconstructie leek zo mooi maar is een nachtmerrie geworden.

Wij vinden de voorstellen van het burgerinitiatief Megastallen Nee en van de BMF meer dan uitstekend. Wij kunnen daarmee goed uit de voeten.

Ik wil nog een amendement indienen, voorzitter.

De *voorzitter*: Natuurlijk mag u dat indienen.

Ik kijk nog even naar mevrouw Kerkhof of de moties die zij aankondigde nog in eerste termijn

wordt ingediend.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Die worden ingediend, voorzitter, maar niet nu.

De *voorzitter*: De eerste termijn eindigt nu.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Nee, voorzitter, ik heb van de griffier begrepen dat die eindigt na het antwoord van het college. Dan zullen wij onze drie moties indienen.

De vergadering wordt van 11.50 uur tot 12.10 uur geschorst.

De *voorzitter*: Dames en heren, mag ik stilte in de zaal? Het woord is aan gedeputeerde Van Heugten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik dank de Staten voor hun inbreng in eerste termijn. Ook namens het college van Gedeputeerde Staten wil ik waardering uitspreken voor iedereen die heeft meegewerkt aan het tot stand brengen van dit burgerinitiatief; uiteraard de initiatiefnemers zelf en hun aanhang, maar ook de Statenleden, de uit de Staten gevormde werkgroep en de ambtelijke ondersteuning. De voorzitter zei in zijn nieuwjaarstoespraak dat men in Brabant de kunst van samenwerken en samenspraak verstaat. Ik hoop dat wij straks dit debat kunnen afronden met een goede samenspraak en een goede besluitvorming.

Voorzitter. Na mijn korte inleiding zal ik ingaan op een aantal specifieke vragen. Ik wil allereerst iets zeggen over de reconstructie. Er zou een beeld kunnen ontstaan dat de reconstructie niet goed gaat en misschien volledig heroverwogen moet worden. Ik geloof dat het goed is om erop te wijzen dat GS de reconstructie zien als een proces, een spel, waaraan een lange voorbereiding voorafgegaan is. In dat spel en die voorbereidingen was het voor iedereen niet altijd even duidelijk welk eindproduct de reconstructie zou opleveren. Er is gevraagd of destijds bij de voorbereiding van de reconstructie wel de juiste mensen betrokken waren c.q. in voldoende mate betrokken. Een en

ander was in ontwikkeling en met de kennis van nu zou je je kunnen afvragen of dat niet op een andere manier georganiseerd had moeten worden.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Ik vind het een beetje vreemd dat de gedeputeerde zegt dat de reconstructie een spel is. Voor de Brabantse Partij was het nooit een spel. Het hele politieke verhaal is voor ons geen spel. Ik maak bezwaar tegen dat woord.

Vervolgens zegt de gedeputeerde "met de kennis van nu". Er zijn inderdaad dingen die wij toen niet wisten, maar de meeste wisten wij wel. Hoe is het mogelijk dat de Brabantse Partij, de SP en GroenLinks heel veel zaken wel doorhadden en het CDA, de VVD en de PvdA niet?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Toen ik het woord spel noemde, refereerde ik naar de inbreng van een van de fracties. Er werd gesproken over puzzelen, spelen en dergelijke. Ik haakte daarbij aan om aan te geven dat het gaat om een samenspel van een aantal zaken. Dat moet ertoe leiden dat uiteindelijk de Tuin van Brabant zoals het destijds door gedeputeerde Pieter van Geel genoemd werd, op een zodanige manier opgewaardeerd wordt dat natuur, water, landbouw en de sociaal-economische vitaliteit van het landelijk gebied erop vooruitgaan.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Het woord spel steekt mij ook.

Is het de gedeputeerde opgevallen dat de burgers al lang niet meer in speelse termen praten? Ik hoor voortdurend uitspraken als: wij moeten strijd voeren; er vallen slachtoffer; no-go-area, etc. Dat zijn echte oorlogstermen. Het Brabants Dagblad schrijft vandaag: luchtwassers worden als belangrijk wapen ingezet.

Ziet de gedeputeerde de verharding van spel naar oorlog ook?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Nee, voorzitter. Ik zou het ook betreuren als die emotie de boventoon gaat voeren in het vervolmaken van de reconstructie. Het is een proces met een lange voorbereiding. Een aantal doelen is al bereikt,

maar er zit nog heel veel in de pijplijn. Er zijn veel dingen voorbereid en ik hoop dat binnenkort steeds meer resultaten zichtbaar worden.

Ik noem een paar zaken. Al 2500 ha EHS is aangekocht en wordt ingericht. Dat zijn meer dan 5000 voetbalvelden. Er is al meer dan 400 km beek- en kreekherstel gerealiseerd of in uitvoering. Er zijn maar liefst 29 IDOP's (Integrale dorpsontwikkelingsplannen) gemaakt, waarvan er 26 in uitvoering zijn.

Reductie van ammoniak is ook een van de doelstellingen bij de reconstructie van het landelijk gebied. Voor de reconstructie zat de emissie boven de 35 kiloton en nu is dat 23 kiloton. Met andere woorden er zijn wel degelijke eerste resultaten zichtbaar van het samenspel om natuur, water, leefbaarheid en landbouw een betere positie te geven. Verder zitten er nog veel in de pijplijn.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Is de gedeputeerde zich ervan bewust dat met het huidige beleid in 2020 slechts 30% van de Nederlandse natuur afdoende beschermd is tegen te veel ammoniakemissie en dat de stikstofbelasting echt vele malen hoger is dan de natuurwaarden aankunnen? Ik verwijs naar de WAV (Wet Ammoniak en Veehouderij). Daar gaat het van 3000 meter naar 250 meter. Ik kan nog veel meer voorbeelden geven.

Ik verwijs ook naar de versoepeling van het geurhinderbeleid. De eerdere norm was vijf odeurunits per m³ en nu zijn dat 14 odeurunits en onder omstandigheden nog meer. Dus de stank neemt toe.

De *voorzitter*: Wilt u de interrupties zo kort en scherp mogelijk plaatsen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Desalniettemin is in veel gebieden in Brabant het aantal stankgeurgehinderden afgenomen. Wij spreken binnenkort ook over de midterm review van het ILG. Daar wordt de totale reconstructie in beeld gebracht en kunnen wij zien of de resultaten die wij op korte termijn verwachten, ertoe leiden of de doelen wel of niet worden gehaald. Wij komen daarop graag terug.

Ik wil graag stipuleren dat de visie van GS hoe nu verder te gaan met de intensieve veehouderij in Brabant, de belangenafweging, de randvoorwaarden die gesteld moeten worden om te zorgen dat het maatschappelijk aanvaardbare met het economisch gewenste en alles wat daar tussenin zit aan andere belangen, met elkaar in balans zijn, goed afgewogen kunnen worden en dat de grenzen die daarvoor nodig zijn, duidelijk zijn en we ermee uit de voeten kunnen. We hebben ook duidelijk aangegeven dat wat ons betreft het adagium voor de komende tijd zal zijn, van groter en meer naar groener en beter te gaan. Dat geldt ook voor onze intensieve veehouderij. De tendens moet veranderen van het accent op schaalvergroting ten behoeve van kostprijsreductie om daarmee het stukje vlees in de supermarkt goedkoper te kunnen aanbieden naar een waardevermeerdering van het product in de keten.

Dan wil ik verder nog gaan praten met de Brabantse Agrotafel. Een aantal van u heeft gevraagd hoe het staat met de voorbereiding daarvan. Er werden nu voorbereidingen getroffen en afhankelijk daarvan zullen wij in april of in mei die Agrotafel in dit huis met elkaar hebben.

Gesproken is verder over een aantal maatregelen in extensiverings-, verweings- en LOG-gebieden. Gevraagd is naar de uitspraak van het college om in extensiveringsgebieden de ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijven sterker te gaan beperken. We bedoelen daarmee dat we voor de bouwblokken een beperking van de ontwikkelingsmogelijkheden gaan aangeven. Onder andere de CDA fractie en de VVD-fractie vroegen of wij in beeld hebben welke juridische risico's kunnen ontstaan. We hebben het nog niet volledig in beeld. We zijn ons aan het voorbereiden. GS hebben al aangegeven dat ze een aantal van de uitspraken die vandaag worden gedaan, willen invlechten in het proces van de afstemming van de verordening ruimte. De commissie ruimte heeft die verordening al voor volgende week op de agenda staan. U begrijpt dat al volgende week nog niet alle uitspraken die vandaag zijn gedaan, verwerkt kunnen zijn in het voorstel. We stellen voor in april nog een keer afzonderlijk met u aan de hand van een Memorie van Antwoord of een nota van

wijziging hierop door te gaan om uiteindelijk in mei met u de verordening te kunnen vaststellen, zodat deze in juni van kracht kan worden.

Wij concentreren ons er vandaag op met u helder te krijgen welke zaken we in die verordening moeten voorbereiden en hoe we dat moeten doen. Het beperken van de ontwikkelingsmogelijkheden in de extensiveringsgebieden is wat ons betreft inderdaad niet vrij van risico's van schade. Ik moet wel even een correctie aanbrenge op wat in de knoppennotitie staat. Daarin is vooral gerefereerd aan risicovol stilzitten. Een ondernemer heeft weliswaar planologische mogelijkheden maar als hij er jarenlang geen gebruik van maakt, kan hij na verloop van tijd niet ongeclausuleerd zeggen dat hij niet wist dat hij dat had moeten doen. Hij had wellicht zien aankomen dat hij die ruimte had moeten gebruiken en dat op termijn die ruimte zou vervallen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): De gedeputeerde zegt wellicht terecht dat die maatregel claims kan oproepen. Hij zou echter ook kunnen bedenken dat u nu aankondigt dat wij dat per 1 januari 2011 in beweging zetten. Dan hebben de ondernemers tijd en ruimte gehad om alsnog hun plannen in te dienen. Met andere woorden, het komt dan niet meer onverwacht.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Een van de mogelijkheden om ervoor te zorgen dat de planschaderisico's beperkt blijven of tot nul worden teruggebracht is inderdaad, de ruimte bieden om te anticiperen op een voorgenomen wijziging van de verordening. Daarvoor kan altijd een overgangstermijn worden gebruikt. Ik kan het ook op een andere manier invullen, namelijk door eenmalig ruimte te geven voor bepaalde uitbreidingsmogelijkheden. Er zijn dus diverse mogelijkheden om het te doen. Graag willen we met u bij de aanbieding van de verordening na een gedegen juridisch onderzoek daarin een keuze maken.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik bied het aan omdat het naar onze mening centraal in deze discussie staat en ook bij het Megastallen Nee initiatief. Ik

denk dat we daarmee een van de grootste zorgpunten te pakken hebben. Daarom denk ik dat het verstandig is dat u zich concreet uitspreekt over wat u daarmee wil. Anders komen we straks nog met een motie dienaangaande.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Heel concreet kan ik aangeven dat GS zullen voorstellen de ontwikkelingsruimte in het extensiveringsgebied verder in te perken. Hoe dat precies in juridische terminologie in de verordening verankerd moet worden om met u inzichtelijk te krijgen of het met of zonder planschaderisico's is en de omvang daarvan, heb ik gezegd dat ik op dit moment nog geen harde uitspraak kan doen of het met een overgangstermijn moet, met een margebepaling of op een andere manier. Uw voorstel is een van de mogelijkheden om het te realiseren.

Mevrouw *Slegers* (SP): In het Brabants Dagblad van vrijdag 12 maart staat dat provinciale juristen menen dat boeren geen kans maken op schadevergoeding als onbenutte bouwruimte bij verordening wordt afgepakt. Een andere onafhankelijke planschade-expert onderschrijft dat. Hoe rijmt u die uitspraak van provinciale ambtenaren met de uitspraak van GS dat zij bang zijn voor schadeclaims?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Er zijn in dit het land gelukkig meerdere juridische invalshoeken mogelijk. Het gaat ook om het lezen van jurisprudenties van planschadeclaims in het verleden. Het door ons ingewonnen juridische advies geeft wel aan dat het vaststaat dat onbenutte planologische ruimte een waarde vertegenwoordigt. Als we die afnemen treedt er dus een waardeverandering op. Die kun je voorkomen door een overgangstermijn of een redelijke marge. Er zijn daarover al juridische uitspraken bekend die ons kunnen helpen. Nogmaals, er zijn meerdere juristen met meerdere meningen. De een zal het iets strakker stellen de ander iets minder strak. Wij zijn inmiddels van mening dat de uitspraak in de krant niet onverkort houdbaar is.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Wij hebben in eerste termijn een motie ingediend waarin wij stellen een strak begrensde bouwblok te willen. Het is belangrijk dat we in de politiek heldere keuzes hebben. Ik heb het gevoel dat het nu wordt omgedraaid en gezegd dat het allemaal juridisch niet kan en dat we moeten zien hoe ver we kunnen komen. Wij willen een strak omgrensd bouwblok. Wij willen best aan GS de ruimte geven om te kijken wat juridisch mogelijk is en als het juridisch echt niet anders kan, goed, bezien we het opnieuw.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het voorstel van GS is om dit bij verordening met u te regelen. Wij willen graag bij verordening vastleggen dat de ontwikkelingsruimte in het extensiveringsgebied wordt teruggebracht. Een van de vragen is of dit geldt voor alle extensiveringen en of het extensivering rood is of groen of beide; dat kan ook nog van belang zijn. Wij willen zoals wij ook hebben aangekondigd in ons voorstel, dit graag gaan regelen in de verordening ruimte. We hebben alleen nog niet scherp voor ogen, hoe we dat juridisch moeten doen en met welke juridische risico's dat omgeven kan zijn.

De heer *Martens* (GroenLinks): Laten we de discussie helder krijgen. In uw voorstel zegt u nog ruimte te willen geven aan welzijnseisen en dat levert criteria op waardoor er toch uitbreiding is in extensiveringsgebieden. Mijn insteek is: geen uitbreiding want criteria zijn altijd te ontduiken, zodat over tien jaar blijkt dat in extensiveringsgebieden toch veel te veel ruimte is gegeven.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het lijkt mij dat we het kind niet met het badwater moeten weggooien. Als wordt geïnvesteerd in dierenwelzijnsmaatregelen en milieumaatregelen en daarvoor het bouwblok moeten worden aangepast, vinden wij het een punt van overweging om het wel in de verordening mee te nemen om die ruimte te bieden.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): We hebben die motie ingediend om die ruimte niet te bieden, omdat wij

denken dat dit een mooie externe maatregel is die bedrijven noopt tot ofwel minder dieren houden op hetzelfde bouwblok of misschien het bedrijf toch te verplaatsen naar een ander terrein waar het wel kan, of te stoppen. Dat is toch de ontwikkeling die we willen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Zeker, we willen de afwaartse beweging, maar we willen ook dat die wel gerealiseerd kan worden. Als we een slot op de muur zetten en er komt daardoor een geweldige rekening bij de provincie te liggen, dan moeten we dat te voren wel duidelijk overwegen. Tot 2013 hebben we nog de mogelijkheid tot uitloop van de extensivering en het is de vraag of we het op deze manier wel kunnen inperken. Uw signaal is helder. Als u het veel strakker en op een andere manier wilt dan is dat uw mening. Wij stellen voor rekening te houden met een aantal zaken, zoals we het ook in het advies hebben gesteld.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik begrijp dat we beiden de afwaartse beweging delen, maar u wilt de maatregel die dat zou kunnen bevorderen, niet treffen.

Ook wij hebben juristen geraadpleegd en die zeggen dat het juridisch wel mogelijk is zonder schadeclaims.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik wil hier niet in een juridisch pingpongspel terechtkomen. Wij zullen als we de verordening voorbereiden de juridische onderbouwing en implicaties met u delen, zodat we met elkaar dat besluit kunnen nemen als de verordening wordt vastgesteld.

Mevrouw *Slegers* (SP): We zijn vandaag bij elkaar om gestalte te geven aan de wens van 33.000 Brabantse burgers die een andere koers willen. Dan zegt u nu dat er wel wat haken en ogen aan zitten en we willen niet dat de rekening daarvoor bij de provincie komt te liggen. Dat is een politieke keuze. Wij willen graag van u weten, welke keuze u maakt. Wilt u de rekening bij 33.000 Brabantse burgers blijven neerleggen of wilt u haar voor rekening van de provincie laten komen, daarmee bekend of we echt een fundamenteel andere

koers kunnen volgen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik denk dat het een behoorlijke koersverandering is als je als Gedeputeerde Staten met een reeks voorstellen duidelijk kunt maken dat de spelregels die we op dit moment kennen aanscherpingen behoeven om uiteindelijk het resultaat dat we willen bereiken, beter onder handbereik te brengen. We weten echter ook dat het geen draaien aan knoppen is waardoor morgen al een resultaat zichtbaar is. Onze stappen moeten zorgvuldig zijn om uiteindelijk daar te komen waar we willen zijn. Verder vraag ik mij af, welke rekening u bedoelt en hoe hoog die rekening is. Ik leg op dit moment namelijk geen rekening neer.

Mevrouw *Slegers* (SP): De rekening – we hebben er al vaker discussies over gehad – gaat over de maatschappelijke kosten. Ik meen mij te herinneren dat mijn buurvrouw regelmatig om een berekening van die maatschappelijke kosten heeft gevraagd. Het is bijna onmogelijk maar het lijkt mij toch een goed pleidooi om hier nog eens te herhalen. Nogmaals, u heeft het over een aanscherping maar dan hoor ik graag dat u een keuze maakt tussen het minder scherp maken van de scherpe randjes van de bestaande koers of echt naar een andere reconstructie-invulling en een andere manier van veehouderij.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik vind het minder relevant, hoe u het betitelt. Relevant is dat GS zaken willen bereiken door u voorstellen aan te reiken waardoor er in de extensiveringsgebieden minder ontwikkelruimte komt. Dat is goed voor de mens, dat is goed voor het milieu, dat is goed voor iedereen. Daarom begrijp ik niet dat u praat over een rekening, want het is per saldo een voordelige situatie als in extensiveringsgebieden de ontwikkelruimte wordt ingeperkt. Daar zijn we op uit. We bekijken met elkaar alleen nog hoe we het zodanig kunnen doen dat het verantwoord is voor de maatschappij, voor ons als bestuur en voor de betrokken ondernemers.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Omdat de bedrijven

in extensiveringsgebieden straks moeten voldoen aan strengere dierenwelzijnsnormen, gaat u ze hulp bieden om daar te kunnen blijven bestaan, maar we willen ze daar weg hebben en we willen daar minder dure.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): U hebt een bijna tranentrekkend pleidooi gehouden voor kleine gezinsbedrijven. Het zijn juist de kleine gezinsbedrijven die in deze extensiveringsgebieden zitten en waarvan u zegt het ze niet eens meer te gunnen daar nog een paar jaar te blijven zitten omdat ze op dit moment nog geen opvolging hebben of omdat ze nog een luchtwasser willen aanschaffen of dierenwelzijnsmaatregelen willen treffen om nog een aantal jaren op die plaats zonder overlast voor dier of mens te kunnen blijven zitten.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Het klopt niet wat u zegt, helaas. Nabij beschermde natuurgebieden zijn er dankzij het uitkleden van de Natuurbeschermingswet uitbreidingen geweest in extensiveringsgebied. Wij allemaal, niet alleen de Partij voor de Dieren, hebben gezegd dat er een afwaartse beweging moet zijn in de extensiveringsgebieden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dan willen we toch precies hetzelfde? Wij willen ook dat er geen uitbreiding meer komt in extensiveringsgebieden. Daarom zeggen wij met u die ontwikkelmogelijkheden in extensiveringsgebieden te willen inperken tot wat er nu staat, wat nu verantwoord is en wat tot de maatregelen van 2013 nog nodig is. Als dat het voorstel is, gaat iedereen er volgens mij per saldo op vooruit.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): De instrumenten die u ter beschikking heeft, zet u niet in. U zet het instrument Natuurbeschermingswet niet in en u zet deze regel als u die tegenkomt ook niet in.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Mevrouw Verstappen, wij gaan niet over de Natuurbeschermingswet.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Wel over de uitvoering ervan. Daarvoor hanteert u het piepsysteem in plaats van actief de Natuurbeschermingswet toe te passen en dat is een groot schandaal.

De *voorzitter*: Dat was twee keer over dit onderwerp. De heer Van Heugten vervolgt zijn betoog.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik ga nog even verder in op deze problematiek in de extensiveringsgebieden. Er is door u gevraagd, of er meer kan worden gedaan met stimuleringsmaatregelen, dus enerzijds planologisch inperken, maar aan de andere kant stimuleringsmaatregelen inzetten om de afwaartse beweging vanuit de extensivering te bespoedigen. We kennen daarvoor de BIV-regeling. Recent heeft u nog ingestemd met vaststelling van een beëindigingsregeling. Het gaat om 6,5 miljoen euro in 2010. Er is nog € 5 miljoen gereserveerd maar die heeft u als Staten nog even bevroren in afwachting van de Voorjaarsnota. Dat is dus nog voor de BIV-regeling beschikbaar en we kunnen erover praten om die in te zetten. GS stellen u voor, nog eens kritisch te kijken naar de criteria van de huidige BIV-regeling, die alleen voor de groene extensivering is bedoeld, om die uit te breiden naar de rode extensivering. Wellicht zijn er ook nog andere bijstellingen van deze regeling nodig. Ik heb een aantal fracties daarover vragen horen stellen. Graag kom ik bij u terug om te kijken welke mogelijkheden er zijn om straks bij een mogelijke openstelling van een nieuwe tranche van beëindigingsregelingen een aangepaste regeling die beter en effectiever is, daarvoor in te zetten.

Voor de VIV, de verplaatsingsregelingen, geldt dat het ILG-geld is. Alle beschikbare ILG-geld is al gereserveerd en gemarkeerd voor alle aanvragen voor verplaatsingen die er liggen. Wat daarvan nog beschikbaar komt is er alleen in geval van verplaatsingen die niet doorgaan. Zouden we daar zelf nog iets aan willen doen ook in het kader van integreren van ruimte dan zullen we in deze Staten met elkaar van gedachten moeten wisselen wat we dan als provinciaal geld bovenop de ILG-middelen

daarvoor willen inzetten en op welke manier we dat willen doen. Ik heb wel van een aantal fracties gehoord – en dat is ook de mening van GS zoals we hebben aangegeven in onze adviezen – dat de regelingen breder en effectiever toegepast zouden kunnen worden.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): U geeft duidelijk aan welke budget binnen de ILG-middelen hiervoor beschikbaar is. We kunnen binnen het ILG ook met budgetten schuiven. U heeft ook aangegeven dat nog maar een beperkt aantal LOG's prioritair is verklaard? Is het niet mogelijk dat nog verder te beperken en daarmee geld vrij te krijgen om aan de afwaartse beweging vorm te geven? Is het mogelijk om met de inzet van ILG-gelden het daarheen te sturen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Met het antwoord op uw interruptie kom ik meteen met een antwoord op de vraag van mevrouw Lestrade, of wij contact hebben met LNV om te kijken welke mogelijkheden we hebben om het ILG-budget en de ILG-afspraken die we nu hebben zodanig bij te stellen dat ze beter passen bij de huidige inzichten. Ik noem het veranderen van het aantal LOG's en het anders inzetten van middelen, waarover u al sprak. Er is binnenkort weer een gelegenheid om als provincie met LNV te praten over de midterm review en het vervolgtraject van het ILG. Wij willen dat moment gebruiken om met LNV aan tafel te gaan zitten om onze mogelijk bijgestelde inzichten of vragen die wij hebben over contract of inzet van middelen flexibeler, kunnen maken. Hopelijk krijgen we dan ook perspectief op hoe de ILG-middelen er in de komende periode uit zullen gaan zien.

De heer *Verhoeven* (VVD): De vraag is of u ook in Europa gaat praten om gelet op de Q-koorts en de gevolgen die dat heeft, Europese middelen naar Brabant te halen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Die toezegging kan ik u doen. Wij zullen als GS kijken in hoeverre er Europese regelingen van toepassing zijn. Volgens mij heeft u ook nog gevraagd of er nog

andere regelingen, waaronder staatssteun, goed zijn afgezegeld. Het is een billijke eis dat wij dat doen. Wij zullen dus alle wijzigingen die wij in de bestaande goedgekeurde regelingen aanbrengen, ook meteen toetsen of ze in het kader van staatssteun geen conflicten oproepen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Nog even een extra toelichting naar aanleiding van uw antwoord op mijn vraag over contacten met LNV. Ik ben een beetje verbaasd want u ziet LNV pas over een tijdje. Heeft u in de voorbereiding van dit debat geen contact met LNV over de mogelijke consequenties gehad?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Er zijn genoeg lijntjes, mevrouw Lestrade. Alleen heeft LNV over het ILG-contract ten aanzien van de middelen aangegeven dat het bij de midterm review met alle provincies wil bekijken, in hoeverre de bestuursovereenkomst ILG moet worden aangepast, ook financieel, want wij moeten ook een claim bij het rijk leggen. Het rijk heeft ons op landelijk gebied een opdracht gegeven en daarvoor middelen beschikbaar gesteld. Wij zien nu dat in een aantal gevallen die middelen niet helemaal toereikend zijn. De kosten liggen hoger. Als we de ambities die we hebben vastgelegd, met elkaar moeten realiseren, zullen we meer middelen van het rijk moeten krijgen. U kent de context van de financiële situatie op dit moment in Den Haag en de vraag is dus, in hoeverre wij erin slagen om dat voor elkaar te krijgen. Ik hecht er wel aan – het is ook in gezamenlijk belang van de provincies – de discussie en de onderhandelingen met Den Haag over meer geld voor de ILG naar de provincies stevig te voeren.

Ten aanzien van de verweving is gevraagd de anderhalve hectare bouwblokmaat aan te houden. Door de CDA-fractie is erop gewezen dat het bouwblok al volledig met anderhalve hectare is gevuld maar dat in het kader van dierenwelzijnsmaatregelen of diergezondheidsaspecten veranderingen aan de bouwblokken moeten plaatsvinden die mogelijk die maat van anderhalve hectare iets te boven gaan. Gevraagd is of er dan nog flexibiliteit, maatwerk mogelijk is in

verband met energie-investeringen, mestverwerking en andere duurzaamheidsinvesteringen. Op dit moment is dat niet het geval en het is aan de Staten om aan te geven in hoeverre er volgens u sprake moet zijn van enige mate van flexibiliteit gekoppeld aan de onderwerpen die ik noemde.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Nog een vraag over de omgevingsgebieden. U noemt een maximale maat. We weten allemaal dat de handleiding duurzame locatie ook wordt gehanteerd tot anderhalve hectare. Daar heb ik u niet over gehoord en niets over gelezen in de stukken. Hoe denkt u in samenwerking met de gemeenten die handleiding goed vorm te geven, niet boven maar tot de anderhalve hectare en denkt u eraan daarbij het “neen, tenzij”-principe te hanteren?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): In de verordening wil ik graag aangeven dat die anderhalve hectare voor de verweving een maximale grens is. Het is aan gemeentes om in hun bestemmingsplannen aan te geven welke bouwblokken voor welke situatie geschikt zijn. De duurzaamheidstoets blijft wat dat betreft bestaan, ook voor de anderhalve hectare. Wij willen wel om nog een stuk bureaucratie te voorkomen en als richtlijn de duurzame punten aan te geven, ook een tekst daarvoor in de verordening opnemen, zodat heel helder is aan welke punten moet worden voldaan ten aanzien van duurzaamheidscriteria.

Van veel kanten is gezegd dat er grote twijfel is inzake het aantal en de wijze waarop we de LOG's moeten ontwikkelen. Ik heb er zelf behoefte aan met uw Staten daarover tot besluitvorming te komen. We hebben zelf al geconstateerd zoals u in ons advies hebt teruggezien, dat van de 48 geplande LOG's die in de reconstructieplannen zijn vastgelegd, er een aantal is waarvan wij op voorhand zeggen dat we ze niet kunnen en willen ontwikkelen. Dan blijven er 34 over. Wat die 34 betreft kan worden bediscussieerd in welke mate, met welke prioriteiten en welke middelen de provinciale rol daarin is. Vinden we het van zodanig belang dat we er actief in moeten zijn, of

moeten we het aan de gemeenten overlaten en is onze verordening toereikend? Verder ligt er dan de vraag welke middelen we ter beschikking hebben om LOG's wel of niet te kunnen inrichten. We willen er graag met uw Staten een dezer maanden op terugkomen, opdat we een gericht plan van aanpak krijgen en weten welke LOG's wel en welke niet doorgaan op basis van een inventarisatie die hopelijk vanaf april meer duidelijkheid kan bieden.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Als ik u goed heb begrepen, heeft u zojuist gezegd dat u dat aan de gemeentes zult overdragen en dat u dat in samenwerking met de gemeentes zult doen. Als we het proces van die reconstructie nagaan dan constateren we dat bij de aanvang van de reconstructie de genoemde LOG's substantieel kleiner waren dan er nu uit komen. Met andere woorden, nadat wij het in de Staten hadden afgegeven, is er van alles mee gebeurd. Ik hoop dat u nu kunt toezeggen dat wij hierbij de volledige regie moeten hebben. Aanvullend op uw toezegging met een onderzoek te komen zou ik u willen vragen, de regie in handen te houden omdat het verleden heeft bewezen dat het niet goed heeft gewerkt. Ik wil nog een voorbeeld geven. Het Brabants Dagblad kwam ermee. Het LOG Hulsel/Bladel/Netersel was in het begin substantieel kleiner. Van hieruit zijn als het ware de randvoorwaarden meegegeven, maar later niet gehonoreerd. Wij willen er duidelijkheid over hebben en dat kan het beste met eigen regie.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik kan uw opmerking honoreren, want ik heb als gedeputeerde voor de reconstructie er zelf ook behoefte aan, met u een helder plan van aanpak te maken, hoe we met de LOG's omgaan. Ik heb er behoefte aan dat voor ons en voor onze ambtelijke inzet duidelijk is, ook financieel en qua capaciteit, met welk plan van aanpak wij de komende jaren in de LOG's aan het werk gaan en welke LOG's we wel en welke we niet geschikt achten, welke we prioriteit geven, welke wel en welke geen nieuwvestiging krijgen. Ik wil er helderheid over hebben want ik vind het erg belangrijk en ik denk

dat velen dat gevoelen delen, dat de uitwerkingen zoals ze nu zijn gemaakt, overigens goedbedoeld, inhielden dat lokaal werd bekeken in hoeverre de draagkracht en de ontwikkelmogelijkheden van het LOG er op detailniveau uitzien. Inderdaad is meer regie van bovenaf nodig is om sturing te geven aan de ontwikkeling van de LOG's.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, deze toezegging is binnen. U bent teruggegaan van 48 naar 34 LOG's. Ik wil graag weten, welke criteria u daarbij hebt gehanteerd. Als ik op één Hulsel/Bladel/Netersel nog steeds zie staan als een van de prioritaire LOG's dan bent u aan ons verplicht uit te leggen hoe u die prioritering hebt gedaan en wat op dit moment uw gedachtegang is, welke LOG's in de toekomst nog ontwikkeld kunnen worden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Er is een quick scan gemaakt, dus er is nog geen diepgaande studie gemaakt. Overigens moet ik er wel bij zeggen dat de lijst van 34 op puur willekeurige volgorde staat, niet op volgorde van prioriteit. Het LOG Hulsel/Bladel/Netersel is omdat het toevallig op nr. 1 staat, echt niet voor ons het belangrijkste LOG. Het zou wel eens heel anders kunnen uitpakken. Er is geen prioritaire lijst gemaakt maar alleen een quick scan, waarvan wij zeggen dat op basis van de huidige situatie rondom die gebieden en kijkend naar de mogelijkheden en moeilijkheden in die gebieden, wij een veertigtal minder realistisch achten en aan u eigenlijk willen voorstellen, die niet verder te ontwikkelen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Precies de criteria die u nu noemt, zijn bij voorbeeld bij dat LOG de criteria die het nooit in dat LOG zouden doen. Dan moet er toch wat meer achter zitten op basis waarvan die quick scan is gemaakt? Laat ik het heel concreet stellen: Spelen bij voorbeeld ook grondposities bij die quick scan een rol?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): We zijn als provincie bezig met een aantal verplaatsingen naar LOG's. We hebben te maken met gemeentes die al verplaatsingen hebben georganiseerd en al

contracten hebben gesloten. Er zijn ondernemers die grond gekocht hebben en er zijn gemeenten die grond hebben gekocht. Ook op ons eigen grondbedrijf staan gronden in LOG's. Ten aanzien van die LOG's zijn er dus al een aantal posities. Ik heb er behoefte aan, met u in kaart te brengen, waar we staan en welke LOG's in welke fase van ontwikkeling zijn, wie erbij betrokken zijn en welke lopende trajecten er al zijn en heldere afspraken te maken over de ontwikkeling daarvan. Ik krijg ook te veel wethouders bij mijn tafel die zeggen te zijn begonnen met de ontwikkeling van een LOG, en een mer en een bestemmingsplan te hebben gemaakt maar zich af te vragen, hoe het staat met de huidige inzichten en of ze er wel mee door moeten gaan. Ook om de besluitvorming in de diverse gemeenteraden te ondersteunen vind ik het belangrijk dat er een goede regie en een goed plan van aanpak vanuit de provincie zijn.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik wil zowel de heer Wagemakers als de heer Vreugdenhil ondersteunen in hun pleidooi en hun vraagstelling aan de heer Van Heugten. Hij legt inderdaad de vinger op de zere plek. Die wethouders komen nu niet voor niets. Zij komen wel een beetje laat. Volgens mij zijn sommige wethouders al eens eerder langs geweest. Het zijn niet alleen wethouders die zich al jaren naar de provincie wenden en vragen hoe het moet, hoe de provincie het gedacht had. Ik wil evenals de heer Vreugdenhil graag meer weten over de criteria. Wat is een reëel LOG?

Ik vind het ook bijzonder om te zien dat GS hierin conservatiever opereren dan de ZLTO. Je moet volgens mij heel conservatief zijn om rechts van de ZLTO te gaan zitten. Dat is GS gelukt! Volgens mij zegt zelfs de ZLTO dat er misschien niet meer LOG's nodig zijn dan de 14 die GS slapende willen houden. Ik houd met de voorgaande sprekers een stevig pleidooi voor meer provinciale regie en voor duidelijke criteria wanneer wel of niet een LOG ingericht moet worden.

De heer *Van Heugten*: Voorzitter! Op dit moment kan ik geen inhoudelijk antwoord geven, simpelweg omdat wij dat niet uitgewerkt hebben.

Ik bied aan om dat te gaan doen en samen de criteria en het plan van aanpak duidelijk te maken. Mevrouw *Slegers* vroeg zich af of wij conservatiever waren dan de ZLTO. Ik heb gelezen dat iedereen een beetje zijn eigen criteria hanteert bij de vraag over het aantal LOG's. Wij hebben een quick scan gemaakt waardoor wij kunnen aangeven welke van de 34 wel of niet voor ontwikkeling in aanmerking komen. Dat wil ik graag met u nalopen. Wij zeggen absoluut niet dat het er 35 moeten worden. Wij moeten echter wel rekening houden met de afspraken die wij met het Rijk gemaakt hebben en een verandering in onze bestuurlijke afspraak bewerkstelligen. Voor ons is er geen enkele blokkade om te komen tot een ander aantal LOG's.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Het antwoord van de gedeputeerde maakt pijnlijk duidelijk dat GS een mozaïek geven van ad-hoc reacties, waarbij zij zich laten leiden door de feitelijke situatie. Dat roept de vraag op naar de volksgezondheid. Nu zo pijnlijk duidelijk wordt dat de visie ontbreekt en de politieke leiders niet durven aan te geven waar de dilemma's liggen maar zich laten leiden door wat er feitelijk al is, vrees dat er veel meer ziekte-uitbraken zullen komen. De gedeputeerde stelt ergens dat volksgezondheid een maatschappelijke randvoorwaarde van betekenis is en toch zien wij dat hij bijvoorbeeld bij de LOG's de feitelijke situatie als leidend criterium neemt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Soms kan ik geen chocolade maken van de vragen van mevrouw Verstappen. Ik ontken dat er gebrek aan visie is over de reconstructie, de extensivering, de verweving en de LOG's. Die visie is overigens in dit huis vastgesteld. Daarin staat nog steeds dat voor het realiseren van de LOG's een aantal ruimtelijk procedures moet worden doorlopen. Er moet een MER gemaakt worden, bestemmingsplannen, LOG-plannen, bedrijven die zich individueel willen vestigen, moeten opnieuw een vergunning aanvragen, etc. Er is een samenspel van ruimtelijke procedures waarvan de visie onderdeel uitmaakt. Dat geldt ook voor de

onderbouwing. De visie hebben wij met elkaar beoordeeld en vastgesteld. Ik wil samen met u een aantal zaken helder krijgen. Op dit moment twijfelt iedereen eraan of het aantal in de reconstructieplannen vastgestelde LOG's wel nodig is op deze termijn. Ook wij twijfelen daaraan en maken u daarvan deelgenoot. Vervolgens moeten wij de discussie voeren over de vraag hoe wij komen tot een werkbaar plan waarmee wij de LOG's zodanig kunnen registreren dat zij ook daadwerkelijk de behoefte vervullen die wij samen in de visie hebben vastgesteld.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Misschien kan ik de vraag duidelijker stellen. Het blijft een feit dat de gedeputeerde geen criteria kan noemen. Hij schrapte dus criterialoos LOG's. Op basis van welke criteria kan volgens hem in de LOG's wel uitbreiding van de intensieve veehouderij – bijvoorbeeld intensieve geitenhouderij – plaatsvinden zonder gevaar voor de volksgezondheid?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik heb het al eerder gezegd. Voor mij is elke geitenhouderij die straks weer kan opstarten op grond van veterinaire richtlijnen vanuit de ministeries van LNV en VWS veilig, of die nu in een LOG, een verwevings- of intensiveringsgebied zit. Als de overheid niet voldoende zeker kan stellen dat een geitenhouderij veilig kan doorgaan of starten, is dat niet verantwoord. Op alle plekken moet het verantwoord en veilig zijn, ook voor de volksgezondheid. Wij dringen erop aan dat geitenhouderijen die zich willen verplaatsen, omschakelen of uitbreiden, dit niet doen op locaties in extensivering- of verwevingsgebieden, maar uitsluitend in LOG's.

De *voorzitter*: Ik stel voor dit debatje te beëindigen om ook anderen de gelegenheid te geven een interruptie te plaatsen. Ik wil de heer Van Heugten verzoek om daarna tot een afronding te komen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik vind het uitermate ernstig om niet te zeggen pijnlijk dat de gedeputeerde nog steeds lijkt te opereren vanuit een gebrek aan visie op de reconstructie en het al

of niet inrichten van LOG's. Hij schudt wel van nee, maar ik vind dat dit wel het geval is. Ik ga er niet over zeuren.

Ik complimenteer de gedeputeerde met het feit dat hij na een Q-koortsepidemie en het Burgerinitiatief wel gaat nadenken over die visie. Het is heel erg laat en ik hoop dat er nu heel snel een duidelijke visie komt waarover wij met elkaar kunnen beslissen. Dan is er ten minste een richting.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Dat compliment neem ik graag in ontvangst. Wij zijn bezig om vanuit een visie naar een bijgestelde visie te komen, dat doe je niet even uit de losse heup, maar hopelijk aan de hand van met elkaar ontwikkelde criteria en op grond van de huidige stand van zaken.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Ik sluit mij kortheidshalve hierbij aan. Nu gaan wij inderdaad uit van de huidige veehouderij en kijken wij welke mogelijkheden die moet krijgen. Met name in de LOG's vinden wij een bouwblok van 1,5 ha het maximum. Een duurzame gezonde veehouderij kan op 1,5 ha voldoende vooruit. Vandaar dat wij die motie hebben ingediend.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wij hebben helder aangegeven dat ook wij 1,5 ha een goede grens vinden, ook in de LOG's. Wij menen echter dat in de LOG's mogelijkheden moeten zijn voor bedrijven die samenwerken op het gebied van mestverwerking, opwekken van energie, maatregelen ten behoeve van andere dierenhouderijen waardoor antibioticagebruik voorkomen wordt. Ik denk bijvoorbeeld aan een andere positionering of inrichting van stallen. Daarom menen wij dat het goed zou zijn om voor een aantal locaties iets meer ruimte te creëren en van 1,5 ha naar 2,5 ha te gaan. Zoals u hebt gezien, willen wij dat graag koppelen aan een ontheffing van GS. Op die manier kunnen wij vaststellen of er niet in overvloedige mate gebruik wordt gemaakt van locaties die daarvoor niet geschikt zijn en of er een onnodige verruiming van bouwblokken wordt aangevraagd.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! GS geven in hun schrijven aan dat als zij rekening houden met de afstandcriteria in verband met de volksgezondheid, er nog maar heel weinig plek is voor bedrijven met intensieve veehouderij. De gedeputeerde houdt daarmee in zijn verhaal echter geen rekening. Hij zegt dat er dan nog maar 500 bedrijven mogelijk zouden zijn en dat dit praktisch niet haalbaar is, dus... Wat is nu zijn visie?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wij hebben gemotiveerd waarom wij menen dat die afstandsmaat niet realistisch is.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Vanwege praktische motieven.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Nee, ook vanwege het ontbreken van voldoende wetenschappelijk inzicht en omdat deze maatregel juridisch niet houdbaar is.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Dus GS durven de risico's voor de volksgezondheid op hun conto te schrijven.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Mevrouw Verstappen, de meeste ongelukken in Nederland gebeuren doordat mensen van de trap vallen. Ik durf straks nog steeds van de trap af te lopen. Ik durf wel risico's te nemen. Het gaat erom of wij met elkaar in staat zijn om van de gesuggereerde afstandsmaten een realistisch beeld te maken. Wij zeggen dat dat in Brabant niet mogelijk is.

De *voorzitter*: Mijnheer Van Heugten, mag ik u verzoeken uw betoog af te ronden?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik zal nog drie punten aansnijden, voorzitter. Allereerst minder antibioticagebruik. Een aantal fracties heeft daarop aangedrongen. GS zijn graag bereid om aan de Tweede Kamer en het ministerie aan te geven dat zij concretere maatregelen willen dan thans in de brief van minister Verburg wordt voorgesteld. Het is een goede eerste stap, maar wij menen dat er meer mogelijk is. Ik neem aan dat

iedereen die brief kent. Zo niet, dan kunnen wij die beschikbaar stellen.

Ik waardeer de steun van de fracties die zeggen dat compartimentering een goede zaak zou zijn in het totale ruimtelijke en milieutechnische beleid dat wij in Brabant proberen te voeren om de intensieve veehouderij aan bepaalde randvoorwaarden te binden. Ik herinner mevrouw Lestrade even aan het feit dat destijds een Kamermeerderheid voor het besluit was om de compartimentering af te schaffen. Zij mag raden hoe haar eigen fractie in de Kamer toen gestemd heeft.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Ik heb toen hier in de Staten het meeste lawaai gemaakt o.a. over de compartimentering. Wij hebben minimaal twee jaar aan de gedeputeerde gevraagd hoe dat zou gaan met de dierenrechten, of Den Haag dat zou gaan doen. Hij heeft consequent tegen mij gezegd dat dit absoluut niet zou gebeuren; dat ik spoken zag, etc. Tien dagen nadat wij hier tot de reconstructie hadden besloten, gebeurde het wel. Weliswaar was een meerderheid van de Tweede Kamer ervoor, maar het was een heel domme move van de Kamerfractie van het CDA. Het CDA in Brabant wist écht helemaal nergens van!? Er is toen Statenbreed een motie aangenomen waarin werd gevraagd om het niet te doen. Hier bestond dat inzicht dus al.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik deel die opvatting met u, mevrouw Jetten. Ik waardeer dat een aantal Statenfracties waaronder die van het CDA, vanaf dat moment steeds heeft volgehouden dat het beter zou zijn om de compartimentering te handhaven in tegenstelling tot wat in Den Haag besloten is. Ik ben blij dat men nu ook in Den Haag de bereidheid toont om die compartimentering weer in te voeren en dat men inziet dat het voornemen om de dierenrechten in 2015 af te schaffen op dit moment absoluut niet geëffectueerd kan worden. Destijds is het voorbehoud gemaakt dat er dan geen problemen meer moesten zijn met bijvoorbeeld mest of andere zaken. Ik ben met u van mening dat wij het dierrechtensysteem en de compartimentering zo

goed mogelijk moeten hanteren.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Er werd gezegd dat de landelijke partijen misschien terugkeren op hun schreden wat de compartimentering betreft. Ik vind het een duveltje uit een doosje, want ik heb begrepen dat de heer Koopmans heeft gezegd dat er één compartiment komt, bestaande uit Flevoland, Utrecht, Brabant en Zeeland. Dan schieten wij natuurlijk nog niets op.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wij hebben aangegeven dat het onze voorkeur heeft de compartimentering provinciegewijs in te voeren omdat het dan aansluit bij de middelen die wij hier voor de reconstructie en de ruimtelijke ordening hanteren. Met uw welnemen zullen wij dat in Den Haag duidelijk maken

De *voorzitter*: Ik verzoek de heer Van Heugten zijn betoog nu echt af te ronden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik heb nog twee punten: de definitie van de intensieve veehouderij en de controle op de luchtwassers. Onder andere de woordvoerder van de VVD-fractie heeft gesteld dat er helderheid moet zijn over de definitie van de intensieve veehouderij zodat niet de verkeerde bedrijven eronder geschaard worden. Hij vroeg met name aandacht voor de rundveehouderij. Ik ben het met hem eens. Wij menen de huidige definitie veel duidelijker is over wat er verstaan moet worden onder intensieve veehouderij. Het gaat niet meer om de voerproductie maar om de wijze waarop dieren gehouden worden: in de stal, met weidegang of met andere uitlopmogelijkheden. Daarop is het onderscheid gebaseerd. Wellicht kunnen wij erop terugkomen bij het maken van de verordening. Wij vinden deze definitie veel duidelijker dan de definitie die wij voorheen hebben gehanteerd. Het is nog wel de vraag, of er een ondergrens aangebracht moet worden, bijvoorbeeld: vanaf 20 NGE is het een intensieve veehouderij.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Ik heb erop gewezen dat een definitie niet ertoe moet leiden dat een geitenboer zijn geiten buiten gaat houden om aan de definitie te voldoen. Dat is een ongewenste ontwikkeling. Hetzelfde geldt voor de melkveehouderij. Daarom vragen wij GS er nog eens goed naar te kijken. De huidige definitie kan namelijk tot ongewenste neveneffecten leiden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik zeg de heer Verhoeven toe dat wij bij de definitieve vaststelling van de verordening rekening zullen houden met zijn opmerking.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Hoe staat de gedeputeerde tegenover onze suggestie om bij de intensieve veehouderij meer te gaan kijken naar NGE en aantal dieren?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Vanuit de reconstructie is vooral ingestoken op de ruimtelijke en de milieutechnische inpasbaarheid. Wij hebben minder naar de dieren, de dierenproductie en andere zaken gekeken. Bovendien is een NGE geen vaste norm. Een hectare is een hectare, die verandert niet van omvang, maar een NGE is een flexibele norm die afhankelijk is van een economische en rentabiliteitsituatie. Wat ons betreft gaat het vooral om ruimtelijke inpasbaarheid, gekoppeld aan gezondheidsaspecten en milieutechnische aspecten. Een terugrekenmaat naar aantallen dieren vinden wij op dit moment niet nodig.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Qua rentabiliteit voor ondernemers lijkt het mij handig om die NGE wel mee te nemen. Het megastallendebat gaat immers niet alleen over de ruimte, maar ook over het voortbestaan van de landbouw. Daarbij zijn de economische gegevens wel van belang. In Merode is dit ook wel degelijk aan de orde geweest, ook al stond dat niet zo in het verslag. Daar is wel degelijk vaak gesproken over NGE als een manier om te gebruiken in het debat over de landbouw. Ik denk dat je dan veel beter uitkomt, want wij willen uiteindelijk minder dieren in Brabant. Ik snap dat het niet meteen kan, maar

ik vraag naar de visie van GS over het gebruik van NGE als het gaat om de landbouw als economische sector.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Voor de ruimtelijke implicaties acht ik het geen handige maat. Voor de bestemmingsplannen en voor de sturing die de provincie daaraan geeft, is werken met hectares beter. In de milieuverordening staan maatregelen voor emissies van ammoniak, stikstof en fijnstof. Daar wordt op normen gemeten. Ik meen dat wij maatvoering op NGE op dit moment noch in de ruimtelijke verordening noch in de milieuverordening een goede plek kunnen geven.

Voorzitter. Ik rond af met het verzoek aan het college om maatregelen te treffen voor het niet of niet voldoende gebruikmaken van luchtwassers in de intensieve veehouderij.

Wij zijn bereid om de handhaving meer toe te spitsen en te kijken naar een systeem waarbij aan een meldkamer een signaal gegeven wordt als een luchtwasser niet aanstaat. Daarop zullen wij actief inzetten om tot effectieve handhaving te komen. Het kan niet zo zijn dat ondernemers hun verantwoordelijkheid ontlopen of niet nemen, terwijl zij die verplichting wel zijn aangegaan in de vergunningen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Dat is duidelijk. Er wordt veel subsidie gegeven voor die luchtwassers. Is het dan niet mogelijk om de subsidie in te trekken als wordt geconstateerd dat een luchtwasser wordt uitgezet. Is het college bereid daartoe een voorstel uit te werken en dat aan de Staten voor te leggen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik vind dit een goede suggestie. Ik wil die graag meenemen en kijken of wij dat zo kunnen doen.

De *voorzitter*: Mij heeft het verzoek bereikt een korte schorsing van tien minuten toe te staan om nog een aantal moties in de dus verlengde eerste termijn te kunnen indienen.

De vergadering wordt van 13.15 uur tot 13.25 uur geschorst.

De *voorzitter*: Ik kan u melden dat tot nu toe in de eerste termijn 26 moties zijn ingediend. Ik heb begrepen dat er behoefte bestaat om nu nog een aantal moties of amendementen in te dienen. Ik wil de fracties in de volgorde van de sprekerslijst de gelegenheid geven om moties in te dienen en al dan niet toe te lichten. Dan maken zij deel uit van de beraadslaging.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Wij hebben drie moties. Twee daarvan dien ik in mede namens de VVD en de PvdA. De eerste motie heeft betrekking op het toekomstperspectief van de intensieve veehouderijsector. Ik weet niet of u de moties voorleest, voorzitter, of dat ik dat nu moet doen.

De *voorzitter*: Leest u de motie maar voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Hier komt de tekst van de eerste motie.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010

kennis genomen hebbende van het Statenvoorstel 13/10; constaterende dat:

- *de afwaartse beweging vanuit extensiveringsgebied met kracht moet worden doorgezet;*
- *instrumentarium als de BIV-, VIV-, RvR- en BIO-regelingen die afwaartse beweging moeten bevorderen;*

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik wil even een opmerking maken over de orde, want ik ben bang dat anders mevrouw Verstappen zal gaan vragen of zij haar 22 moties ook mag voorlezen. Ik vind dat zij daarop dan ook recht heeft.

De *voorzitter*: Dat kan ik mij voorstellen, maar laten wij even pragmatisch zijn. U heeft de al ingediende moties allemaal al op papier gekregen. Dat geldt niet voor deze moties. Ik wil uw voorstel best volgen maar dan wordt de lunch wat verlaet. Als u wilt dat de moties niet voorgelezen worden, dat zij gekopieerd en uitgedeeld worden, is dat wat mij betreft prima.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Mijn voorstel is

om die tijd te besparen en de moties in de lunchpauze goed te lezen, tot ons te nemen en te bespreken.

De *voorzitter*: Dat is prima. Dient u de moties dan kort in. Vervolgt u uw betoog, mevrouw Kerkhof.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik hoef dan niets te betogen. Ik kom tegemoet aan wat de Staten willen. Ik bied u de moties aan. De eerste gaat over het toekomstperspectief, de tweede over de antibiotica en de derde over duurzaamheid. De eerste twee moties worden mede ingediend door de VVD en de PvdA.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Kerkhof-Mos, Verhoeven en Wagemakers worden de volgende moties ingediend.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010

kennis genomen hebbende van het Statenvoorstel 13/10; constaterende dat:

- de afwaartse beweging vanuit extensiveringsgebied met kracht moet worden doorgezet;
- instrumentarium als de BIV-, VIV-, RvR- en BIO-regelingen die afwaartse beweging moeten bevorderen;
- dat bovenstaande regelingen niet altijd voldoende toekomstperspectief bieden aan de ondernemers in de intensieve veehouderij, die hun bedrijf maatschappelijk verantwoord willen continueren in verwevingsgebied of landbouwontwikkelingsgebied;
- ondernemers die gebruik willen maken van de VIV (Verplaatsingsregeling Intensieve Veehouderij) soms met jarenlange – stroperige – procedures worden geconfronteerd;
- er een provinciaal belang is gemoeid met het optimaal functioneren van het instrumentarium dat die bovenbedoelde afwaartse beweging versneld in gang zet;
- de Europese Unie terecht alert is op staatssteun;

verzoeken het college van GS:

- voorstellen te doen voor één adequaat geïntegreerd instrumentarium teneinde de afwaartse beweging vanuit extensiveringsgebied versterkt in gang te zetten, waarmee maatschappelijk verantwoord ondernemen in de intensieve veehouderij toekomstperspectief wordt geboden op een daartoe geschikte locatie;

- overleg met "Brussel" te openen ten einde dit instrumentarium "staatssteun-proof" te maken, en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

kennis genomen hebbende van het verzoek van het Burgerinitiatief in hun petitie om als provincie "Aan te dringen bij de wetgever op het terugdringen van het antibioticagebruik in de intensieve veehouderij. Het preventief toedienen van antibiotica dient te worden verboden, gelet op de gevaren die daaraan kleven voor de volksgezondheid en de voedselveiligheid";

overwegende dat:

1. weliswaar de KNMvDiergeneeskunde zelf al recent heeft besloten dat dierenartsen de preventieve toediening van cefalosporinen bij pluimvee staken (omdat die een antibioticum onwerkzaam kunnen maken terwijl dit middel vaak voor mensen een laatste redmiddel is);
2. de KNMvD streeft naar een eigen sanctioneringssysteem en een Veterinaire Diergeneesmiddelen Autoriteit, die onder meer het antibioticagebruik moet gaan bewaken;
3. het recent uitgebrachte rapport van bureau Berenschot niet adviseert tot ontkoppeling van het vóórschrijven en verkopen van diergeneesmiddelen omdat dit teveel bureaucratie en administratieve lasten zou veroorzaken, welk advies de minister van LNV inmiddels naar de Tweede Kamer heeft gestuurd;
4. is gebleken dat 5% van de dierenartspraktijken verantwoordelijk is voor 80% van het antibioticagebruik;
5. antibioticagebruik niet op voorhand bijdraagt aan dierenwelzijn (beter voorkomen dan genezen);
6. de AID toezicht gaat houden op free-rider-veehouderijen,
7. de minister van LNV wil dat in 2011 het antibioticagebruik met 20% is teruggedrongen;

verzoeken het college van GS:

1. in overleg met de minister van LNV na te gaan of zich ook in Brabant praktijken voordoen die de volksgezondheid en/of het welzijn van dieren zouden kunnen schaden;
2. als deze praktijken zich ook in Brabant voordoen, de ZLTO te verzoeken het probleem bij de leden te willen agenderen;
3. te bezien hoe in samenwerking met de betrokken Brabantse organisaties eventueel in een PILOT "schoon Brabant" de voorlopers in de sector die het gebruik van

*antibiotica fors hebben teruggedrongen en investeren in bedrijfsvoering, management, hygiëne en diergezondheid (zie het artikel van 13 maart in het Nederlands Dagblad over veehouder Henk Roefs uit Woensdrecht) kunnen worden gestimuleerd,
en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nrs. M27 en M28.

De *voorzitter*: Door het lid mw. Kerkhof-Mos wordt de volgende motie ingediend.

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;
kennis genomen hebbende van het Statenvoorstel 13/10;
constaterende dat:*

- 1. het college van GS het verzoek van het Burgerinitiatief overneemt en voorstelt een bouwblok in verwevingsgebied te maximeren op 1,5 ha;*
- 2. geen inzicht bestaat in het aantal intensieve veehouderijbedrijven dat nu al beschikt over een maximaal bouwblok van 1,5 ha en nog niet aan de dierenwelzijns- en emissiereducerende eisen 2013 voldoet;*

overwegende dat:

- 1. de wetgever op 1.1.2013 eisen stelt t.b.v. dierenwelzijn, die royaler zijn dan die van de Europese Unie en normen stelt om ammoniak- en fijnstofemissies drastisch te beperken;*
- 2. Brabant streeft naar energieneutraliteit en onder meer kleinschalige biomassa-, mestvergisting- en koude-warmte-opslag-installaties aan energietransitie bijdragen;*
- 3. de kwaliteit van het landschap én de volksgezondheid in Brabant zijn gediend met robuuste aanplant van groensingels bij met name intensieve veehouderijbedrijven;*
verzoeken het college:

- inzicht te bieden in het aantal intensieve veehouderijbedrijven in verwevingsgebied dat nu al een bouwblok van 1,5 ha benut en nog niet aan de 2013-maatregelen voldoet;*
- voorstellen te doen hoe die bedrijven zijn te faciliteren die, maatregelen moeten of willen treffen, die onweerlegbaar bijdragen aan duurzaamheid, zoals ten behoeve van dierenwelzijn, emissiebeperking, energietransitie en/of robuuste groenaanplant t.b.v. de kwaliteit van het landschap in Brabant,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M29.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik zal er snel doorheen fietsen want ik geloof dat mijn fractievoorzitter honger heeft; ik ook trouwens. Ik heb een amendement namens de SP. Daarin wordt voorgesteld om het bouwblok-op-maat-principe te gaan hanteren voor verwevingsgebieden maar ook voor LOG's met een maximum van anderhalve ha. Verder heb ik een aantal moties. Eentje strekt ertoe om de afstand tussen veehouderijen op grond van het voorzorgsbeginsel te bepalen volgens het advies van het RIVM.

Verder is er een motie waarin wordt gevraagd om een nut- en noodzaakonderzoek te doen met betrekking tot alle nu aangewezen LOG's. Er is een motie die betrekking heeft op een integrale omgevingstoets van alle plannen voor verplaatsing en uitbreiding van veehouderijen. Er is ook een motie waarin het college gevraagd wordt te onderzoeken op welke manier procedures vereenvoudigd en versneld kunnen worden en op welke manier de middelen kunnen worden uitgebreid, bijvoorbeeld van de VIV-regeling.

Er is ook een motie over het toetsen van duurzame locaties op basis van het nee-tenzij principe en een motie over een aanhoudingsbesluit dat nieuwvestiging van veehouderijen in verwevingsgebieden en LOG's uitsluit tot de verordening bij de Structuurvisie is vastgesteld. Dan is er een motie over niet gebruikte overruimte. Daarover hebben wij ook met de gedeputeerde gesproken. Verder dien ik een motie in over de maximering van de bouwhoogte van varkens- en kippenstallen. Ik ben er bijna, voorzitter. Er rest nog een motie over een landschappelijk inpassingsplan en een beeldkwaliteitsplan voor alle uitbreidende en zich verplaatsende bedrijven. Tot slot is er nog een motie over de ongebruikte bouwruimte van veehouderijen in extensiveringsgebieden.

De *voorzitter*: Dank u wel, mevrouw Slegers.

Door het lid mw. Slegers wordt het volgende

amendement ingediend.

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 19 maart 2010;*

van mening dat:

- 1,5 hectare (zijnde drie voetbalvelden) ook in landbouwontwikkelingsgebieden voldoende mogelijkheden biedt voor een rendabele en zelfs duurzame bedrijfsvoering;
- 1,5 hectare de bovengrens is van een menselijke voor ondernemer en omwonende behapbare maat;

besluiten het dictum van genoemd Statenvoorstel als volgt te wijzigen:

"vanwege de waarschijnlijkheid van schadelijke gezondheids-effecten bij schaalvergroting en hoge veedichtheid, bij provinciale verordening op grond van de Wro de maximale omvang van bouwblokken in landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden te bepalen aan de hand van het bouwblok-op-maatprincipe (een strak om de bebouwing heen getrokken bouwblok met een uitbreidingsruimte van 15%) waarbij de 1,5 ha. niet mag worden overschreden."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A1.

Door het lid mw. Slegers worden de volgende moties ingediend.

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant bijeen in vergadering
op 19 maart 2010;*

constaterende dat:

geronommeerde onderzoeksinstituten zoals het RIVM op basis van de actuele praktijk pleiten voor een minimale afstnad van 1 tot 2 kilometer tussen stallen om de overdracht van ziektekiemen en de risico's op voor de mens gevaarlijke dierziekten zoveel mogelijk te beperken;

van mening zijnde dat:

de reële risico's van die dierziekten voor de volksgezondheid en de daarmee gepaard gaande enorme maatschappelijke kosten het hanteren van het zorgsbeginnsel bij het bepalen van minimale afstanden tussen stallen rechtvaardigen;

dragen Gedeputeerde Staten op:

om de afstand tussen veehouderijen op grond van het zorgsbeginnsel te bepalen volgens het advies van het RIVM;

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant bijeen in vergadering

op 19 maart 2010;

constaterende dat:

zowel Gedeputeerde Staten als zelfs de agrarische belangenbehartiger ZLTO aangeven dat hoogstwaarschijnlijk niet alle nu aangewezen landbouwontwikkelingsgebieden nodig zijn voor het behalen van de reconstructiedoelen en een rendabele agrarische sector;

van mening zijnde dat:

daarmee een groot deel van de nu aangewezen landbouwontwikkelingsgebieden, die toch al niet op veel draagvlak kunnen rekenen, niet hoeft te worden benut voor landbouwontwikkeling;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- vóór 1 juni 2010 een nut- en noodzaaksonderzoek te doen van alle nu aangewezen landbouwontwikkelingsgebieden;
 - om op grond van de uitkomsten van dit onderzoek alle niet-noodzakelijke en onterecht aangewezen landbouwontwikkelingsgebieden te schrappen,
- en gaan over tot de orde van de dag."*

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant bijeen in vergadering
op 19 maart 2010;*

constaterende dat:

(plannen voor) verplaatsing en uitbreiding van veehouderijen naar verwevingsgebieden en LOG's vaak deels voldoen aan wettelijke eisen maar in hun algemeenheid niet passen in een voorgenomen gebied, bijvoorbeeld wegens een stapeling van aangetaste waarden van een gebied;

dragen Gedeputeerde Staten op:

ervoor te zorgen dat alle plannen voor verplaatsing en uitbreiding van veehouderijen worden onderworpen aan een integrale omgevingstoets,

en gaan over tot de orde van de dag."

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 19 maart 2010;*

constaterende dat:

- verplaatsende agrariërs aangeven tegen de beperkte middelen aan te lopen van de Verplaatsingsregeling Intensieve Veehouderij;
- verplaatsende agrariërs aangeven tegen de vertragende complexiteit en bureaucratie aan te lopen van het geheel van provinciale en gemeentelijke regelingen en reglementen, waardoor de afwaartse beweging die zo belangrijk is in de reconstructie steeds maar niet goed op gang komt;

van mening dat:

deze vertraging schadelijk is voor de ruimtelijke kwaliteit van Brabant, voor de bedrijfsvoering en de productiviteit van de betreffende agrariërs en ook voor het maatschappelijk draagvlak voor de veehouderij;

dragen Gedeputeerde Staten op:

te onderzoeken op welke manier zowel de uitbreiding van middelen als de vereenvoudiging en versnelling van procedures voor verplaatsing kan worden geregeld en om de uitkomsten van dat onderzoek voor 1 juni 2010 aan Provinciale Staten voor te leggen,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

van mening zijnde dat:

de criteria voor de aanwijzing van duurzame locaties op papier, dus in theorie deugdelijk zijn (bijv. beeldkwaliteit, cultuurhistorie, milieu, luchtkwaliteit, aardkundige waarden, landschappelijke waarden, water etc.);

constaterende dat:

in de praktijk gemeenten zeer regelmatig blijf geven van onvermogen en/of onwil om te sturen op het aanwijzen van daadwerkelijk 'duurzame locaties' volgens de daarvoor bestemde criteria;

van mening zijnde dat:

daardoor een ongewenste mate van schaalvergroting en intensivering van veebedrijven ontstaat op daarvoor ongeschikte plaatsen;

dragen Gedeputeerde Staten op:

er bij gemeenten actief op toe te zien dat zij duurzame locaties toetsen op basis van de daarvoor in de reconstructieplannen beschreven criteria én het nee-tenzijprincipe (in plaats van het ja-mitsbeginsel),
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

verplaatsing naar en nieuwvestiging van veehouderijen in verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden contra-productief is voor de revitalisering van het Brabantse platteland en dus niet meer kan rekenen op voldoende maatschappelijk draagvlak;

dragen Gedeputeerde Staten op:

een aanhoudingsbesluit te nemen dat nieuwvestiging van veehouderijen in verwevingsgebieden en landbouw-

ontwikkelingsgebieden uitsluit tot de verordening bij de Structuurvisie is vastgesteld,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

uitbreiding van veehouderijen in verwevingsgebieden volgens de reconstructieplannen in principe ongewenst wordt geacht;

van mening zijnde dat:

juist in die verwevingsgebieden te vaak uitbreiding plaatsvindt; een praktijk die haaks staat op de reconstructiedoelen;

dragen Gedeputeerde Staten op:

ervoor te zorgen dat niet-gebruikte overruimte van bouwblokken in verwevingsgebieden actief wordt ingetrokken tenzij uitbreiding aantoonbaar noodzakelijk is op grond van de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

uitbreiding van veehouderijen in verwevingsgebieden volgens de reconstructieplannen in principe ongewenst wordt geacht,
van mening zijnde dat:

juist in die verwevingsgebieden te vaak uitbreiding plaatsvindt, een praktijk die haaks staat op de reconstructiedoelen,

dragen Gedeputeerde Staten op:

ervoor te zorgen dat niet-gebruikte overruimte van bouwblokken in verwevingsgebieden actief wordt ingetrokken tenzij uitbreiding aantoonbaar noodzakelijk is op grond van de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

een aantal uitbreidingsplannen van agrarische ondernemers zo ambitieus is dat er na realisatie op geen enkele manier nog sprake zal zijn van een maatschappelijk verantwoorde ruimtelijke en landschappelijke inpassing;

van mening zijnde:

dat daarmee het draagvlak voor agrarische activiteit en voor regionale voedselproductie nog verder zal afkalven, wat een zeer ongewenste ontwikkeling zou zijn;

dragen Gedeputeerde Staten op:
zo snel mogelijk met een voorstel te komen dat de bouwhoogte van varkens- en kippenstallen maximeert tot een aanvaardbare mate en het aantal bouwlagen van varkensstallen maximeert tot één,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 19 maart 2010;
van mening zijnde dat:

het gebrek aan beeldkwaliteit en harmonieuze landschappelijke inpassing een grote oorzaak is voor de weerstand van burgers tegen opschalende veehouderijen;
constaterende dat:

GS en ZLTO al bezig zijn met het Alfa-project om te zien of stallen beter in te passen zijn;

dragen Gedeputeerde Staten op:
er actief op toe te zien dat alle uitbreidende en verplaatsende bedrijven een landschappelijk inpassingsplan, maar ook een beeldkwaliteitsplan gaan hanteren met welstandscriteria voor de bebouwing (inclusief stallen, installaties e.d.),
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 19 maart 2010;
constaterende dat:

in de praktijk van de reconstructie ongewenste uitbreiding van veehouderijen in extensiveringsgebieden plaatsvindt door het gebruik van jarenlang onbenutte bouwruimte;

van mening zijnde dat:

deze praktijk haaks staat op de reconstructiedoelen van de afwaartse beweging uit extensiveringsgebieden;

dragen Gedeputeerde Staten op:

alle ongebruikte bouwruimte van veehouderijen in extensiveringsgebieden in te trekken,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 19 maart 2010;
constaterende dat:

- verplaatsende agrariërs aangeven tegen de beperkte middelen aan te lopen van de Verplaatsingsregeling Intensieve Veehouderij;
- verplaatsende agrariërs aangeven tegen de vertragende complexiteit en bureaucratie aan te lopen van het geheel van provinciale en gemeentelijke regelingen en reglementen, waardoor de afwaartse beweging die zo

belangrijk is in de reconstructie steeds maar niet goed op gang komt;

van mening zijnde dat:

deze vertraging schadelijk is voor de ruimtelijke kwaliteit van Brabant, voor de bedrijfsvoering en de productiviteit van de betreffende agrariërs en ook voor het maatschappelijk draagvlak voor de veehouderij;

dragen Gedeputeerde Staten op:

te onderzoeken op welke manier zowel de uitbreiding van middelen als de vereenvoudiging en versnelling van verplaatsingsprocedures kan worden geregeld, en de uitkomsten van dat onderzoek voor 1 juni 2010 aan Provinciale Staten voor te leggen,
en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op 19 maart 2010;

constaterende dat:

- verplaatsende agrariërs aangeven tegen de beperkte middelen aan te lopen van de Verplaatsingsregeling Intensieve Veehouderij;
- verplaatsende agrariërs aangeven tegen de vertragende complexiteit en bureaucratie aan te lopen van het geheel van provinciale en gemeentelijke regelingen en reglementen, waardoor de afwaartse beweging die zo belangrijk is in de reconstructie steeds maar niet goed op gang komt;

van mening zijnde dat:

deze vertraging schadelijk is voor de ruimtelijke kwaliteit van Brabant, voor de bedrijfsvoering en de productiviteit van de betreffende agrariërs en ook voor het maatschappelijk draagvlak voor de veehouderij;

dragen Gedeputeerde Staten op:

te onderzoeken op welke manier zowel de uitbreiding van middelen als de vereenvoudiging en versnelling van procedures kan worden geregeld voor specifiek die agrarische ondernemers die het voornemen hebben om de verplaatsing aan te grijpen om hun bedrijfsvoering en productie substantieel duurzamer en diervriendelijker te maken, en de uitkomsten van dat onderzoek voor 1 juni 2010 aan Provinciale Staten voor te leggen,
en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nrs. M49, M30, M31, M32, M33, M34, M35, M36, M37, M38, M39, M40 en M41.

Het woord is aan de heer Verhoeven.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Mede namens het CDA en de PvdA dienen wij een amendement is dat ertoe strekt om Statenvoorstel 13/10 B-4 te wijzigen en de maximale omvang van bouwblokken in verwevingsgebieden vast te stellen op 1,5 ha.

Verder dien ik een motie in waarin wij uitspreken geen nieuwvestiging te willen in LOG's, ook niet voor verplaatsters uit het eigen reconstructiegebied, dit in tegenstelling tot het voorstel van GS.

Samen met de VVD en de PvdA dienen wij een motie in die betrekking heeft op duurzaamheid. Daarin wordt het college gevraagd inzicht te geven welke bedrijven in verwevingsgebieden op dit moment al 1,5 ha. groot zijn en welke mogelijkheden er zijn om die bedrijven toch de ruimte te geven om aan de Dierenwelzijnswet te voldoen. Dan is er nog een motie die wij samen met de VVD en de PvdA indienen en die gaat over het vaststellen van de maximale omvang van bouwblokken in LOG's op 2,5 ha., gebaseerd op een beeldkwaliteitsplan.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Kerkhof-Mos, Verhoeven en Wagemakers wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

kennis genomen hebbende van Statenvoorstel 13/10 B-4;
overwegende dat:

- *de afwaartse beweging vanuit extensivering naar landbouwontwikkelingsgebieden doorgang moet vinden;*
- *de stimulans om bedrijven vanuit extensiveringsgebieden naar landbouwontwikkelingsgebieden te verplaatsen afneemt, indien geen onderscheid is tussen de omvang van bouwblokken in verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden;*

besluiten de tekst van Statenvoorstel 13/10-8-4 aldus te amenderen:

de maximale omvang van bouwblokken in verwevingsgebieden vast te stellen op 1,5 ha."

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A2.

Door de leden Verhoeven en Wagemakers worden de volgende moties voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

Kennis genomen hebbende van het voorstel van GS nr. 6;
overwegende dat:

- *de afwaartse beweging vanuit extensivering naar landbouwontwikkelingsgebieden doorgang moet vinden;*
- *de stimulans om bedrijven vanuit extensiveringsgebieden naar landbouwontwikkelingsgebieden te verplaatsen afneemt, indien er geen onderscheid is tussen de omvang van bouwblokken in verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden;*

besluiten de maximale omvang van bouwblokken in landbouwontwikkelingsgebieden vast te stellen op 2,5 ha. gebaseerd op een beeldkwaliteitsplan, en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

kennis genomen hebbende van het Statenvoorstel 13/10;
constaterende dat:

1. *het college van GS het verzoek van het Burgerinitiatief overneemt en voorstelt een bouwblok in verwevingsgebied te maximeren op 1,5 ha;*
2. *geen inzicht bestaat in het aantal intensieve veehouderijbedrijven dat nu al beschikt over een maximaal bouwblok van 1,5 ha en die nog niet aan de dierenwelzijns- en emissiereducerende eisen 2013 voldoen;*

overwegende dat:

- *de wetgever op 1.1.2013 eisen stelt t.b.v. dierenwelzijn, die royaler zijn dan die van de Europese Unie en normen stelt om ammoniak- en fijnstofemissies drastisch te beperken;*

verzoeken het college:

- *inzicht te bieden in het aantal intensieve veehouderijbedrijven in verwevingsgebied dat nu al een bouwblok van 1,5 ha benut en nog niet aan de 2013-maatregelen voldoet;*
- *voorstellen te doen hoe die bedrijven zijn te faciliteren die maatregelen moeten of willen treffen t.b.v. dierenwelzijn, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nrs. M42 en M43.

Door de leden mw. Kerkhof-Mos, Wagemakers en Verhoeven wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010;

behandelend voorstellen/adviezen van GS nr. 12:

"mogelijkheden voor nieuwvestiging beperken tot verplaatsers uit het eigen reconstructiegebied"

overwegende dat:

- *we geen nieuwvestiging meer willen in Landbouw Ontwikkelingsgebieden, ook niet voor verplaatsers uit het eigen reconstructiegebied, behalve waar reeds trajecten zijn in gang gezet;*

verzoeken GS haar voorstel in die zin te wijzigen en vast te leggen in de Structuurvisie, en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M44.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter, wij hebben drie moties. De eerste is een motie van PvdA, CDA en VVD en gaat over de bouwstop voor de geiten- en schapenstallen. De tweede motie van PvdA, CDA en VVD gaat over de vestiging van veehouderijen, met name het tegengaan van nieuwe vestigingen. De derde motie is opgesteld door VVD en PvdA en gaat over het onderzoek dat GS moeten instellen naar het aantal LOG-gebieden, de LOG-gebieden die niet kunnen en het voldoende afstand houden tot de woonkernen.

De *voorzitter*: Door de leden Wagemakers, mw. Kerkhof-Mos en Verhoeven worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010,

kennis genomen hebbende van het verzoek van het Burgerinitiatief Megastallen Nee en de ontwerpbesluiten 13/10 B-1 t/m 13/10 B-6,

overwegende dat:

- *er minder behoefte is aan nieuwvestiging van veehouderijbedrijven;*
- *er minder mogelijkheden zijn voor ontwikkeling van LOG-gebieden;*
- *er voldoende bestaande bouwblokken beschikbaar zijn,*

dragen GS op:

1. *geen nieuwvestiging van veehouderijbedrijven toe te laten ongeacht het type gebied;*
2. *de mogelijkheid open te houden tot hervestiging buiten eigen reconstructiegebied;*
3. *de bedrijven, waarvan de verplaatsing reeds in gang is gezet, verder te faciliteren, en gaan over tot de orde van de dag,"*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010,

overwegende dat:

- *er een bouwstop is voor de bouw van geiten- en schapenstallen;*
- *deze moet worden opgenomen in de Verordening Ruimte;*
- *het aanhoudingsbesluit moet worden omgezet in een bouwstop;*
- *er geen onderscheid gemaakt dient te worden tussen verwevingsgebied en landbouwontwikkelingsgebied,*

dragen GS op:

1. *de bouwstop bij geiten en schapenhouderij op te nemen in de Verordening Ruimte;*
2. *deze vast te stellen voor alle gebieden inclusief de LOG's, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nrs. M 45 en M46. Door de leden Wagemakers en Verhoeven wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 maart 2010,

kennis genomen hebbende van het Burgerinitiatief Megastallen Nee,

overwegende dat:

- *er momenteel 48 LOG-gebieden in de reconstructieplannen zijn opgenomen;*
- *GS een voorstel doen hiervan 34 LOG gebieden te ontwikkelen;*
- *er per LOG-gebied een vrije zone van 500 meter moet zijn tot woongebieden;*
- *er LOG-gebieden zijn die geheel of deels in strijd zijn met huidig provinciaal (ruimtelijk) beleid zoals paraplunota en ontwerp-Structuurvisie;*
- *er per 1 april een overzicht moet zijn van bedrijven die in aanmerking willen komen voor verplaatsing;*
- *er op korte termijn een afronding komt aan de ontwerp-*

*Structuurvisie,
dragen GS op:*

- 1. na te gaan welke LOG's ontwikkeld kunnen worden BINNEN bestaand ruimtelijk beleid dat door de provincie is opgesteld en vastgesteld (o.a. ontwerp-Structuurvisie en interim Structuurvisie enz.);*
- 2. daarna een voorstel te doen voor de te ontwikkelen LOG's;*
- 3. een overzicht te geven van bedrijven die zich aangemeld hebben voor hervestiging;*
- 4. Een voorstel te maken voor opname en toevoeging van deze LOG's in de ontwerp-Structuurvisie,*

roepen GS op:

*bovenstaande zo spoedig mogelijk aan PS aan te bieden voor
verdere verwerking bij de ontwerp-Structuurvisie,
en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M47.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter, ik heb nog een motie waarmee ik probeer het ruimtelijk remspoor dat er vandaag misschien wordt achtergelaten tegen te houden. Ik bedoel dan dat we proberen, lopende zaken en procedures die in strijd zijn met wat we vandaag besluiten, tegen te houden.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Jetten, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Slegers en Martens wordt de volgende motie voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen
op 19 maart 2010,
behandelend het Burgerinitiatief Megastallen-Nee,
kennisgenomen hebbend van het amendementen/moties-
pakket van de coalitie,
spreken uit dat
GS alles in het werk stellen om lopende zaken: in procedure
zijnde bestemmingsplannen en wijzigingsplannen zoveel als
juridisch mogelijk is, binnen de vandaag gestelde kaders vorm
te laten krijgen. Dit om zoveel mogelijk te voorkomen dat
plannen die al in procedure zijn, leiden tot een ruimtelijk
remspoor dat in strijd is met de richting die vandaag door de
Staten in meerderheid is aangegeven,
en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt deel uit van de beraadslaging en krijgt nr. M48.

Wij zullen proberen de moties zo snel mogelijk bij u te laten bezorgen alsmede een kopie van de amendementen en de in eerste termijn ingediende moties.

Ik stel dan vast dat de zo gewenste lunch waarschijnlijk een werklunch zal worden, want ik verwacht dat de sprekers in tweede termijn ook zullen reageren op de ingediende amendementen en moties, zodat we na de reactie van het college in tweede termijn tot besluitvorming kunnen overgaan. Ik wens u een smakelijk eten.

*De vergadering wordt van 13.45 uur tot 14.15 uur
geschorst.*

De *voorzitter*: Ik stel voor de spreektijd in tweede termijn te beperken tot vijf, hooguit tien minuten. Daarna zal de gedeputeerde Van Heugten reageren op uw voorstellen. Ik breng nog in herinnering dat het een bijzondere behandeling is, namelijk niet van een voorstel van GS maar uw eigen voorstellen. Dat wil zeggen dat de reactie van GS ook louter adviserend zal zijn in de zin van technisch wel of niet mogelijk, dus erop wijzend wat de betekenis van het aannemen van een motie of amendement is. Maar het zijn uw eigen voorstellen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Laat ik beginnen met uw college heel hartelijk te danken voor zijn reactie op onze eerste termijn. Er zijn een paar puntjes blijven hangen die ik nog graag wil aanstippen.

Het college heeft naar aanleiding van de discussie over de LOG's gezegd te komen met een plan van aanpak en daarin heldere criteria te formuleren. De CDA fractie wil graag dat dit zo spoedig mogelijk gebeurt. Er is namelijk nog besluitvorming nodig en vervolgens zal het nog in de verordening moeten worden verwerkt. Dat is dus van belang en ik vraag uw speciale aandacht daarvoor.

Een tweede belangrijke punt wat de LOG's betreft is dat de gedeputeerde heeft gezegd dat het college de verplichtingen rond de op dit moment lopende

verplaatsers wil nakomen. Dat vinden wij heel belangrijk, zeker als het om verplaatsers uit extensiveringsgebieden gaat. Dat is een bijdrage aan de afwaartse beweging en wij hechten sterk aan een betrouwbare overheid. Die verplichtingen komt het college dus na. In dat verband wil de CDA fractie wel opmerken zoals ik al in eerste termijn had willen doen maar waarvoor ik geen gelegenheid meer had, dat wij het college uitdrukkelijk willen meegeven geen nieuwvestigingen toe te staan, dus geen nieuwvestigingen in LOG's.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik wil een vraag ter verduidelijking stellen. Mevrouw Kerkhof zegt: lopende gevallen. Kan zij scherp definiëren, wie zij er wel en wie zij er niet onder verstaat?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): U heeft er gelijk in, mijnheer Vreugdenhil, dat je die scherpe definitie niet kunt geven. Maar als je vrijblijvende gesprekken voert, schep je geen verplichtingen. Als trajecten voor vergunningen zijn ingegaan, als gronden zijn gekocht, als afspraken zijn gemaakt die bij wijze van spreken zwart op wit staan, dan zijn dat wel criteria om vast te stellen dat verplichtingen zijn aangegaan die we met elkaar moeten nakomen. Maar een vrijblijvend gesprek of een oriënterend idee neerleggen en er verder nog niets mee hebben gedaan schept voor ons nog geen verplichting waar het criterium betrouwbare overheid een rol bij speelt. Ik hoop dat u begrijpt dat het niet altijd zo gemakkelijk is maar ik vertrouw op de goede inschatting van dit college. Voorzitter. Ik kom met een vierde punt. Terecht maken heel veel mensen zich zorgen over de volksgezondheid. Op het moment dat er een plan van aanpak komt voor de LOG's is er, zo realiseren wij ons, nog geen zicht op de uitkomst van het onderzoek. Ik hoop dat u ons voldoende gelegenheid geeft om als het volksgezondheidsonderzoek bepaalde afstandscriteria aangeeft als hoogst wenselijk en hoogst noodzakelijk, te zijner tijd, want de uitslag van dat onderzoek komt pas eind 2010 begin 2011, de regelgeving adequaat te kunnen aanpassen. Daar

hecht het CDA bijzonder aan.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Mevrouw, kunnen wij erop vertrouwen dat u de adviezen die dan worden gegeven, gaat opvolgen, nu u de huidige adviezen voortdurend laat liggen?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): U weet, mevrouw Verstappen, dat ik mij bij het afstandscriterium zoals ik in eerste instantie duidelijk heb gemaakt, uitdrukkelijk heb gebaseerd op wat de experts tijdens de expertmeeting hebben gezegd. Natuurlijk moet je als er nieuwe inzichten ontstaan bereid zijn je naar die nieuwe inzichten te richten.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Wat doet u dan met de gemengde bedrijven, want daar zijn de RIVM en de GGD zeer duidelijk over?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): In de reactie van de GS heeft u ook kunnen lezen dat de GGD zegt dat er heel grote gemengde bedrijven inderdaad een kans is op zoönose-mutaties.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Die kans laat u lopen als CDA?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): In het hele leven moet je risico's afwegen. Wij willen daarop niet vooruit lopen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): U bagatelliseert het?

De voorzitter: Er is nu twee keer bij dit onderwerp geïnterrupteerd. Mevrouw Kerkhof vervolgt u uw betoog.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Het is niet terecht dat mevrouw Verstappen het zo interpreteert. Dat doe ik namelijk zelf ook niet en ook het CDA doet het niet. We nemen het uitermate serieus. Zij weet net als ik dat er van zulke gemengde bedrijven die dat risico mogelijk met zich meebrengen, mogelijk, zegt de GGD, vijf in Brabant zijn. Dan vind ik dat je een gezondheidsonderzoek moet afwachten om nader te kunnen bepalen welke afstandscriteria aan de orde zouden kunnen zijn.

Dan een volgend punt. Wij hebben ons gerealiseerd dat alle maatregelen die vandaag aan de orde zijn, ongetwijfeld economische effecten hebben. Eigenlijk hadden wij voor de zorgvuldigheid die economische effecten in beeld willen hebben. Dat hebben we nu niet. Wij realiseren ons dat bijvoorbeeld de gedeputeerde die het waterplan behandelde, de SER heeft gevraagd dat eens in beeld te brengen. Eigenlijk zouden wij u willen uitnodigen ook bij deze besluitvorming toch nog eens te vragen wat hiervan de economische gevolgen zijn. Ik weet niet of de SER deze opdracht zou willen aannemen, misschien wel een ander onderzoeksbureau, maar wij hechten wel aan inzicht in dergelijke gevolgen. Ik vraag u dus dat nog in beeld te brengen.

Voorzitter. Ik kom aan mijn laatste punt. Onze fractie constateert dat onder een aantal moties al zoveel handtekeningen staan dat er meerderheden voor zijn. Hoe gaat u daarmee om? Zijn er nog acties voor nodig en als er nog acties uit voortvloeien hoe snel kunt u die dan oppakken?

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter, ik zal in het slot van mijn tweede termijn nog ingaan op het antwoord van de gedeputeerde maar eerst wil ik de eerste termijnen van de andere fracties nagelopen. Wij zijn natuurlijk blij met het voortschrijdend inzicht van het CDA. We kiezen voor gezinsbedrijven, zo zegt mevrouw Kerkhof, en we zijn tegen schaalvergroting. Dat is hartstikke mooi; wij roepen dat ook al heel lang. Ook de publieke tribune en de mensen van het Burgerinitiatief roepen het al lang. Vervolgens hoor ik echter heel weinig concrete maatregelen van het CDA die daar ook werkelijk handen en voeten aan geven. Volgens mij gaat u gewoon verder op de koers die u tot nu toe voerde en die dus heel erg contraproductief is om het zacht uit te drukken. Ik heb een paar vragen voor het CDA. Wat is dan de menselijke maat waar u over sprak? Wat is de definitie van dynamiek?

De *voorzitter*: Mevrouw Kerkhof haalt even pen en papier.

Mevrouw *Slegers* (SP): Natuurlijk, ik zal even

wachten. Wat is volgens het CDA passend, een term die mevrouw Kerkhof gebruikte. Wat is dan de menselijke maat? Is dat tweeënhalve ha of zou het iets minder mogen zijn? Wat is de dynamiek en wat is voor het CDA de grens aan de dynamiek?

Mevrouw Kerkhof noemde in eerste termijn de naam Merode. Daar kreeg ik wat de kriebels van. Het is een sentiment dat in onze fractie leeft. Het is een voorbeeld van hoe het niet moet. Het is een cliché maar ik gebruik het toch: het is een voorbeeld van achterkamertjespolitiek zoals wij die niet willen. Ik heb er in mijn eerste termijn al wat over gezegd; het gaat er juist om dat de hele Provinciale Staten maar ook alle inwoners van Brabant die bij dit dossier betrokken zijn, zeggenschap en inspraak krijgen. Je gaat dan geen dingen met elkaar afkaarten en je gaat zeker geen nieuw beleid inzetten op een werkbezoek in België, hoe gezellig het daar ook is.

Tenslotte wil ik richting CDA een opmerking van een fractiegenoot kwijt. Ik zal niet zeggen wie het was maar ik moest er wel erg om lachen. Het is wel treurig. Als het CDA het gekoesterde rentmeesterschap invult zoals tot nu toe gebeurt, dan zit God in een hoekje te huilen. Mevrouw Kerkhof wil nu natuurlijk antwoord geven, dat snap ik.

De *voorzitter*: Ik vraag u, daarbij wel tempo te maken.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dat zal ik zeker proberen te doen. Laat ik met het laatste beginnen. Ik geef zonder meer toe dat de CDA-fractie de laatste tijd onvoldoende oog heeft gehad voor wat rentmeesterschap betekent.

Mevrouw *Slegers* (SP): Daar moet ik u een compliment voor maken.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Daarvoor heb ik echt geen compliment van u nodig. Het is veel belangrijker dat wij doen wat wij vandaag hebben uitgesproken. Overigens, wil ik u wel zeggen dat het CDA al veel eerder heeft gezegd, tegen megastallen te zijn en voor rendabele gezinsbedrijven. Leest u onze Nota intensieve

veehouderij die bijna het debat over megastallen ingang heeft gezet, want naar aanleiding daarvan kregen wij heel veel kritiek.

De *voorzitter*: Mag ik stilte in de zaal!

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik kan mij die kritiek nog herinneren en die was misschien ook wel terecht, maar daar stond wel dat uitgangspunt in: tegen megastallen en voor het gezinsbedrijf. Dat was eind 2008. Toen hadden wij een grote themavond over dierenwelzijn. Ik wil hiermee aangeven dat ook wij een proces doorlopen en vandaag tot conclusies komen. Dan kun je wel heel boos worden en er lelijke dingen over zeggen, maar geef mij maar eens de politieke partij die zulke dingen doormaakt. Noem ze maar eens. Ik hoor hier vooral gevestigde standpunten waar weinig beweging in zit. Wij bewegen ten minste.

Mevrouw *Slegers* (SP): Mevrouw Kerkhof, als standpunten worden gestaafd door de werkelijkheid dan voel ik geen noodzaak om mijn standpunt te wijzigen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dat is precies wat ons bezwaar is richting SP.

Voorzitter. Wat hebben wij bedoeld met dynamiek? Als je de boel op slot zet is geen ontwikkeling meer mogelijk. Wij als CDA willen dat een ontwikkeling in gang wordt gezet naar duurzaamheid. Dan heb je ook aanpassingen nodig ten behoeve van het milieu, ten behoeve van dierenwelzijn. Vergunningenstops dragen daaraan absoluut niet bij. Sterker nog, dan handhaaf je situaties die we eigenlijk met elkaar niet verantwoord vinden. Zo moeten we dynamiek uitleggen en zo heb ik het ook in eerste termijn gezegd.

Dan de tweeënhalve hectare. U heeft gezien dat het CDA voorstander is van het collegevoorstel waar het gaat om de bouwblokken in de LOG's. Daarvoor is de norm anderhalve hectare maar er kunnen zich situaties voordoen dat je wat doorgroei nodig hebt. Wij pleiten ervoor en dat is erg goed in het college voorstel, vooral ook aandacht te hebben voor een goede

landschappelijke inpassing. 0,6 ha is dan voorwaarde bij een verdere uitbreiding boven 1,5 ha. Dat is niet alleen visueel maar ook op het terrein van volksgezondheid van belang, want het groen kan gewoon ook verdere verspreiding van fijn stof tegenhouden. Wij hechten dus aan een dergelijke ontwikkeling.

Mevrouw *Slegers* (SP): Dan constateer ik dat het CDA een andere menselijke maat hanteert dan bijvoorbeeld de SP.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Nee, de menselijke maat is voor ons anderhalve hectare maximaal.

Mevrouw *Slegers* (SP): Uitlopend naar tweeënhalve.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Er zijn situaties waar die uitloop mogelijk is. Die wordt geboden in het gebied dat per definitie ontwikkelingsgebied heet. Maar dan moet er wel een forse groencompensatie tegenover staan. Laten we er geen doekjes om winden, 0,6 ha is substantieel.

Tot slot, de achterkamertjes van Merode. Ik was er niet, mevrouw Slegers, en voor zover ik ben geïnformeerd – en u ook via het verslag – zijn daar geen afspraken gemaakt. Wij vinden het als CDA ongelooflijk zinnig dat de partijen die zulke belangrijke rollen spelen op het platteland, elkaar eens in de ogen kijken en met elkaar tot bezinning komen. Dat is naar ons idee gebeurd als ik de resultaten zie.

De *voorzitter*: Mevrouw Slegers, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ik wil alleen nog tegen mevrouw Kerkhof zeggen dat we daarvoor de commissie Ruimte en Milieu hebben. Daar hadden wij graag de mensen van de ZLTO gesproken.

De PvdA zei dat een gezinsbedrijven geen idylle is. Dat klopt ook. Volgens mij is het gewoon heel hard werken. Ik wil voorkomen dat het idee ontstaat dat de SP het gezinsbedrijf romantiseert. Wij zijn ons er terdege van bewust dat het gewoon keihard aanpakken is en dat de meeste

gezinsbedrijven erg onder druk staan.

Ik heb een vraag aan GroenLinks. De heer Martens had het over vier criteria: gezondheid, landschappelijke inpassing, dierenwelzijn en milieu. Ik ben even kwijt waar dat de criteria voor waren.

De heer *Martens* (GroenLinks): Van de ontwikkelingen van de veehouderij.

Mevrouw *Slegers* (SP): Dan blijft de vraag die ik had opgeschreven overeind staan. Ik hoor GroenLinks weinig tot niet over die andere factor die in dit geval voor ons erg belangrijk is, namelijk de sociaal-economische factor. Hoe zit het met de bestaanszekerheid van bijvoorbeeld een gezinsbedrijf? Is dat belangrijk genoeg voor u om dat als criterium te laten gelden.

De heer *Martens* (GroenLinks): Wij hebben die vier criteria genoemd omdat die de toetsingkaders zijn waarbinnen de veehouderij zich mag ontwikkelen. Dat is een harde voorwaarde voor de mogelijkheden die er zijn. In mijn inleiding heb ik gezegd dat als ook aan die vier criteria wordt voldaan, en de veehouderij een duurzame omslag maakt conform de visie van GroenLinks op de landbouw, wij nog steeds een duidelijke toekomst voor ook gezinsbedrijven zien.

De *voorzitter*: Mevrouw Slegers, vervolgt u uw betoog en kom tot een afronding.

Mevrouw *Slegers* (SP): Een opmerking richting VVD. Het klopt wel een beetje dat grotere bouwblokken in landbouwwontwikkelingsgebieden een stimulans kunnen zijn voor de afwaartse beweging. Aan de andere kant, als je op deze koers blijft – en dat bedoelde ik daarstraks met afvijken van de scherpe kantjes van de huidige koers – dan kom je nooit tot die fundamenteel andere visie waarom volgens mij vandaag door Brabanders wordt gevraagd. Zo blijf je in dezelfde film zitten die volgens ons voor geen van de hoofdrolspelers een happy end zal hebben.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voor ons is het een heel

bewuste keuze. Wij willen gelet op wat in de afgelopen maanden is voorgevallen met de Q-koorts versneld inzetten op de afwaartse beweging uit de extensivering rood. Wij denken dat dat alleen kan als je de bedrijven ook een perspectief biedt in die landbouwwontwikkelingsgebieden. In de praktijk zal het namelijk heel moeilijk zijn voor een bedrijf als het anderhalve hectare heeft in een extensiveringsgebied rood en naar anderhalve hectare in een landbouwwontwikkelingsgebied wil, dat financieel voor elkaar te krijgen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ook de SP wil graag bedrijven een perspectief bieden, maar dan wel op een andere manier.

Tenslotte richting GS. Voor de SP is het een extra grote teleurstelling dat GS niet fundamenteel lijken te bewegen in de richting waarom door ons allemaal wordt gevraagd, in ieder geval door de oppositie en de mensen van het burgerinitiatief, een fundamenteel andere visie op de veehouderij, op voedselproductie in Brabant en de inrichting van het landelijk gebied in Brabant. Ik vraag mij namens de SP af wat er nog meer voor nodig is naast een enorm ernstige Q-koorts epidemie die voor sommige mensen ziekteverschijnselen geeft waar ze nooit meer vanaf zullen komen en naast het burgerinitiatief die een heleboel maatschappelijke onrust geven die niet te onderschatten is. Wat heb je nog meer nodig om tot een bepaald voortschrijdend inzicht te komen. De SP ziet hier in ieder geval dat er mooie woorden worden gesproken en dat er wordt gekozen voor bijvoorbeeld de menselijke maat en bijvoorbeeld voor herbezinning maar dat er vervolgens niet concreet handen en voeten aan worden gegeven. Eigenlijk gaan we gewoon verder zoals we altijd hebben gedaan. Wat heb je dan nog nodig? Ik denk dat je je daarmee als bestuur behoorlijk diskwalificeert.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter, ik heb nog een paar puntjes die in eerste termijn zijn blijven liggen. Wij hadden een verhaal gemaakt om in 15 minuten naar voren te brengen maar het is wat langer worden.

De *voorzitter*: Ik roep u er wel toe op niet te vergeten aan uw tweede termijn toe te komen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Weest u maar niet bang. De provincie moet actief blijven inzetten op het intrekken van lege vergunningen door gemeenten. Wat ons betreft mag dit ook gekoppeld worden aan het weigeren van reconstructiegelden aan gemeenten die dit nalaten. Het mag niet zo zijn dat gemeenten in het kader van reconstructie geld vragen voor IDOPS en voor andere reconstructiedoelen de andere kant opkijken.

Wij zouden graag zien dat de reconstructie regelmatig geëvalueerd wordt. De plannen zijn van 2005 en nu zitten we met een evaluatie in 2010. Wij zouden graag zien dat het tweejaarlijks gaat gebeuren.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter, dat vind ik opmerkelijk. In het kader van de ruzie die we hebben gehad over het onderwerp van de Commissie Beleidsevaluatie, was dit punt juist aan de orde. Aan de commissie Beleidsevaluatie is voorgesteld dit als onderzoeksopdracht te nemen en vervolgens heeft uw partij aangegeven dat dit niet nodig was. Dat is toch wel een bijzondere move.

De heer *Verhoeven* (VVD): Dat is geen move, dat is voortschrijdend inzicht.

De *voorzitter*:... voortschrijdend inzicht. Vervolgt u uw betoog.

De heer *Verhoeven* (VVD): Door het CDA is naar voren gebracht de SER ook eens naar de toekomst van de intensieve veehouderij te laten kijken. De SER geeft dat zelf ook aan en wij willen GS graag meegeven dat ook te laten doen.

De heer *Martens* (GroenLinks): In motie M46 van onder andere uw partij wordt gevraagd om een bouwstop voor de geitenhouderij, ook in de LOG's. Waarom wilt u dan wel ook in de LOG's een bouwblok van tweeënhalve hectare of zelfs meer toestaan voor andere vormen van intensieve veehouderij? Denkt u dat de uitbraak van Q-koorts

in de geitenhouderij maar een eenmalig gebeuren is en dat we verder geen ziektes meer hebben te verwachten?

De heer *Verhoeven* (VVD): Ik heb in mijn betoog heel helder aangegeven waarom wij kiezen voor tweeënhalve hectare. Wij willen versneld die afwaartse beweging, extensiveringsgebied rood. Wij vinden dat we de ondernemers ook iets moeten bieden om die beweging te kunnen maken. Voor de geitenhouderij kiezen wij duidelijk voor twee jaren. Wij vinden een jaar te weinig. Het voorstel van GS is wel geitenhouderijen te blijven verplaatsen naar LOG's, ook in de situatie waarin wij op dit moment verkeren. Wij geven heel duidelijk aan dat wij dat niet willen want je kunt het op dit moment niet maken een geitenbedrijf vanuit extensivering rood te verplaatsen naar landbouwonwikkelingsgebieden zonder dat er duidelijkheid is over de gezondheidsstatus.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Dat is helemaal geen antwoord op mijn vraag. Voor geitenhouderijen wil de heer Verhoeven wel een voorzorgsbeginsel hanteren, hij wil namelijk een bouwstop in heel Brabant, terwijl hij bij andere sectoren van de intensieve veehouderij wel wil doorgaan op de ingeslagen weg.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Het is duidelijk wat er op dit moment bij de geiten aan de hand is. Voor de andere sectoren wachten wij het gezondheidsonderzoek af dat begin 2011 beschikbaar komt.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Bij mij komt het liedje boven: Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw. Dat spreekt de heer Verhoeven misschien minder aan dan het CDA. Welk antwoord geeft hij nu eigenlijk aan de burgers? Hoeveel signalen wil hij nog krijgen van resistentie, van antibiotica? Hij wil eerst onderzoek doen. Twee jaar geleden lasen wij al in de krant dat de MRSA van de vrachtwagens waait. MRSA zit op het vlees. Wij krijgen weer nieuwe bacteriën die resistent zijn. Waarom wordt het voorzorgprincipe niet gehanteerd?

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Allereerst is er verschil tussen de diergerelateerde MRSA en de humane MRSA.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik heb het over de veterinaire MRSA.

De heer *Verhoeven* (VVD): Wij willen eerst het onderzoeksresultaat afwachten dat in 2011 beschikbaar komt. Wij gaan daarover spreken en een mening vormen. Bij de Q-koorts vinden wij op dit moment de signalen zo helder en duidelijk dat wij moeten streven naar een verbod van twee jaar. In een motie van mevrouw Verstappen wordt gesproken over één jaar. Wij vinden dat niet ver genoeg gaan.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Wat gaat de heer Verhoeven nu doen.....

De *voorzitter*: Mevrouw Verstappen, u heeft twee keer geïnterrupteerd op dit onderwerp. De spelregels zijn duidelijk. Het woord is aan de heer Wagemakers.

De heer *Martens* (GroenLinks): Sorry, voorzitter, ik heb ook een interruptie voor de VVD. Anders moet ik die vragen stellen in mijn eigen inbreng die dan langer wordt. Als ik het nu mag doen, kan mijn inbreng straks korter zijn.

De *voorzitter*: Als u dat belooft, mag u uw gang gaan.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Mijn vraag betreft het groen op het bouwblok. In zijn eerste termijn heeft de heer Verhoeven gezegd dat hij geen verplichting wil stellen aan de hoeveelheid groen op een bouwblok. Dat bevreemdt mij zeer.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Wij zijn heel duidelijk hierin. Wij willen een beeldkwaliteitsplan. Daarin dient ook groen opgenomen te zijn. Wij willen niet een gebiedsvisie zoals GS voorstellen. Dat is bijna een compleet bestemmingsplan met archeologisch onderzoek, etc. Dat veroorzaakt een jaar vertraging terwijl wij juist op dit moment een

afwaartse beweging willen vanuit extensivering rood en extensivering groen. Wij zien de gebiedsvisie als een belemmering en daarom pleiten wij voor een beeldkwaliteitsplan.

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer Wagemakers van de PvdA.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Mevrouw Slegers zei dat het college niet het beeld uitstraalt dat de zaken gaan veranderen. Ik begrijp dat wel. Ik heb in mijn eerste termijn gevraagd om een agenda van de landbouw. Ik weet niet of het antwoord van de gedeputeerde voldoende was, maar het zou wel een kans zijn voor het college en voor ons als Staten als wij de komende tijd zouden uitdragen wat wij wel willen en moeten doen en dat wij iedereen willen helpen, zowel op het gebied van duurzaamheid, transport, energie en gezondheid. Nogmaals, puzzelstukjes kun je niet afzonderlijk behandelen. Wij lopen elke keer dat risico. Daarom herhaal ik mijn oproep.

Het artikel over de luchtwassers in Brabant is een voorbeeld van zo'n negatieve ontwikkeling. Dit moet in dit huis al veel langer bekend zijn; dat kan haast niet anders. Wat jammer nou dat wij dat niet eerder wisten. Dat is ook niet goed voor de beeldvorming. Dergelijke dingen hebben een negatieve invloed op de ontwikkelingen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Natuurlijk moet dat hier bekend zijn. Wij roepen dat al jaren. Dat zuigen wij niet uit onze duim. Wij komen op boerenbedrijven en spreken ook met Brabantse burgers. Als wij die signalen doorgeven in de commissie RM, zeggen de betreffende gedeputeerden: ben je gek, die luchtwassers doen het; dat is het tovermiddel. Kan de heer Wagemakers zich voorstellen dat wij af en toe een lichte frustratie voelen? Ik wil een beetje positief zijn en spreek daarom over voortschrijdend inzicht. Het gaat allemaal wel heel erg langzaam voordat hier het kwartje valt.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik begrijp de opmerking van mevrouw Slegers. Om met uw woorden te spreken: het is een icoondebat.

Wellicht is dat inderdaad het geval. Wij kunnen natuurlijk lang terugkijken naar het verleden, maar het is juist goed dat wij bijna Statenbreed aangeven dat wij het anders gaan doen. Wij zijn verplicht om het anders te gaan doen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik weet niet hoe ik het moet uitdrukken, maar ik vind het gewoon onzin dat de heer Wagemakers zegt dat wij Statenbreed zeggen dat het anders moet. Wij zeggen het wel, maar welke maatregelen stelt de PvdA nu voor? De heer Wagemakers doet met zijn moties wat oude wijn in nieuwe zakken. Daar blijft het verder bij.

(Applaus op de publieke tribune).

De *voorzitter*: Mag ik stilte op de publieke tribune?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Het is constant gedraai en gedoe. Wij worden er letterlijk doodziek van.

De *voorzitter*: Mijnheer Wagemakers, vervolgt u uw betoog.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik moet de heer Verhoeven gelijk geven als het gaat om de omvang van de LOG's. Wij hebben daarover lang nagedacht. Als je blijft vasthouden aan 1,5 ha. heb je niets meer dan nu in de extensivering, terwijl wij met zijn allen hebben vastgesteld dat de reconstructie niet goed lukt. Wij moeten dus iets te bieden hebben. Het is dan niet zo belangrijk of het 1,5 ha. 2 ha. of 2,5 ha. wordt.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Aan wie wil de heer Wagemakers iets te bieden hebben? Aan de grootindustrieel of aan de burgers en recreanten uit het LOG?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Nu raken wij een principe, voorzitter. Als wij niets meer doen aan de afwaartse beweging hebben heel veel woonkernen, dorpen en andere gebieden last. Als wij die afwaartse beweging niet promoten, blijft dat zo. Wat bereik je daarmee? Wij hebben immers tegen

elkaar gezegd dat het zo weinig mogelijk in de extensivering moet plaatsvinden. Dan kun je beter naar een LOG gaan. Wat blijkt nu? Bij de afwaartse beweging stopt 50%. Ongeveer 5% tot 10% gaat naar een LOG. Dat wil zeggen dat ongeveer 40% van de afwaartse beweging naar verweving gaat en dat willen wij niet.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik wil erop wijzen dat de PvdA samen met de VVD en het CDA constant een afwaartse beweging gefrustreerd en vertraagd hebben door stelselmatig de Natuurbeschermingswet niet toe te passen. Zij hebben het gewoon toegestaan.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Ik heb in eerste termijn het college gevraagd om ons jaarlijks een overzicht te geven van wat er weggaat en waar het heengaat. Wij moeten dat overal zoeken. Ik heb de toezegging nog niet gehoord, maar die zal nog wel komen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! De heer Wagemakers heeft mijn vraag niet beantwoord.

De *voorzitter*: Mevrouw Slegers was eerst.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik heb toch een beetje moeite met de opmerkingen van de heer Wagemakers. Iedereen is voor die afwaartse beweging, net zoals iedereen voor de theorie van de reconstructieplannen was. Een aantal partijen geeft al jarenlang aan dat de praktijk volkomen uit de bocht vliegt. Volgens mij is de heer Wagemakers een van degenen die dat ook erkennen en zijn partij met hem, maar vervolgens worden daaraan geen consequenties verbonden. Je kunt natuurlijk wel met de mond belijden dat je het anders wilt, maar daar hoort iets bij: namelijk concrete maatregelen om die fundamenteel andere koers in te zetten. Als je dat niet doet, praat je alleen maar voor de bühne.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik weet niet goed wat ik met die laatste opmerking moet doen. Wij hebben vanochtend aangegeven wat wij willen en dat ook in moties verwoord. Ik probeer

uit te leggen dat het gemakkelijk is om elkaar te beschuldigen en te zeggen: we waren er allemaal bij en jullie in het bijzonder en dus hebben jullie het verkeerd gedaan. Bij dit proces zijn zoveel partijen betrokken. Wij hebben dat ook gezien in Leuven. Al die partijen hebben hun eigen liedje gezongen en hebben via de partituur geprobeerd een harmonie te vinden. De ambtenaren hebben ons een cockpit voorgeschoteld en daar gaat het om! Het is niet het ene knopje wel en het andere niet. Ik vind het zo goed dat wij vandaag proberen boven onze eigen partijen te staan. Wij hoeven niet terug te kijken want het is allemaal niet zo goed gegaan, maar wij moeten nu wel vooruit.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik ben vanmorgen mijn betoog begonnen met de complimenten te maken aan de PvdA en de VVD, omdat uit krantenberichten blijkt dat zij bereid zijn een fikse stap te zetten, anders dan tot nu toe het geval was, in de richting die wij allemaal willen en die wij hier allemaal met de mond belijden. Gedurende het debat merk ik echter dat het reuze tegenvalt omdat zij alleen maar wat scherpe kantjes willen afvlijen van bestaand beleid. Dat is echt iets heel anders. Daar komt onze frustratie uit voort. Ik heb vanmorgen bewust gesproken over gezamenlijkheid en samen optrekken. Ik merk echter bij de coalitie weinig bereidheid om werkelijk stappen in een andere richting te zetten. Er wordt toch weer gekozen voor de economische poot van de Telos-driehoek. Dat stelt ons enorm teleur.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik moet toch tegen mevrouw Slegers zeggen dat zij het debat van vandaag tekort doet. Uit onze inbrengen en de moties blijkt duidelijk dat wij een stop zetten op extensivering. Er is geen groei in de verwegingsgebieden. Er wordt ruimte geboden in een LOG. Wij zijn dus vóór een LOG. Er moeten echter alleen LOG's ontwikkeld worden die ook daadwerkelijk kunnen voldoen aan alle eisen. Je kunt niet aan de ene kant niets doen en tegelijkertijd aan de andere kant vragen of men wil meedoen. Dat gaat niet, dat is heel principieel. Je kunt ook niet tegen de veehouderij zeggen: stop er

maar mee.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Ik wil even reageren op de opmerking van mevrouw Slegers. Ik denk dat de VVD heel veel doet. Ik heb namens de VVD vandaag gezegd: geen nieuwvestiging meer in LOG's, verweving maximaal 1,5 ha., slot op de muur in extensivering. Wij hebben aangegeven dat gekeken moet worden naar de BIV en de VIV en dat er in Europa overlegd moet worden over het beschikbaar stellen van extra geld. Verder hebben wij gevraagd om de compartimentering opnieuw in te voeren.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! In motie M43 van de VVD en de PvdA wordt gesteld dat zij in verwevingsgebied nog 1.5 ha. willen toestaan en zelfs nog aan welzijneisen ruimte willen geven. Daarmee wordt toch veel ruimte weggegeven, terwijl er net gezegd wordt dat dit niet het geval is.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Als het in 2013 wettelijk verplicht is om aan de nieuwe omgeving ruimte toe te voegen voor het welzijn van dieren, zijn wij verplicht daaraan mee te werken.

Wij vragen duurzaam ondernemen en verantwoord ondernemen. Dat is vandaag niet zo aan de orde gekomen. Wij roepen GS op een gesprek te voeren met wat vroeger de Boerenleenbank heette. In de praktijk blijkt namelijk dat ondernemers die uit extensiveringgebieden komen eerder financiële faciliteiten krijgen als zij naar een verwevingsgebied gaan dan naar een LOG.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! De heer Wagemakers spreekt over duurzaam ondernemen. Ik heb hem vandaag helemaal niets horen zeggen over de impact van de intensieve veehouderij op de milieucompartimenten, op natuur, op steeds doorgaande afname van de biodiversiteit – er is nog maar 13% over – en over het mondiale aspect. De PvdA heeft de mond vol van een energietransitie. Daar hoort dit ook bij.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Ik heb het college opgeroepen om met een agenda te komen

en daaraan werken wij graag mee.

De *voorzitter*: Wilt u uw betoog afronden?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Wat wij hier willen, wordt in de praktijk op een andere manier beoordeeld. Daarom herhaal ik mijn verzoek aan GS om met de Rabobank of met een verzameling van banken daarover in gesprek te gaan.

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer Martens van de fractie van GroenLinks.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Politici hebben al snel de neiging om naar getallen en concrete dingen te grijpen, want dat biedt houvast. Ik heb in eerste termijn al gezegd dat wij naar duurzame landbouw moeten. Als het alleen gaat om 1,5 ha. 2 ha., 10% groen, etc. zijn dat slechts afgeleiden van wat wij in Brabant eigenlijk willen. Ik heb in eerste termijn aangegeven dat GroenLinks wil naar een landbouw die toekomst heeft in Brabant en die getoetst wordt aan aspecten van volksgezondheid, diergezondheid, milieu en landschappelijke inpassing.

Voor ons is een bouwblok van 1,5 ha. het maximum in verwevingsgebied. Ik houd de gedeputeerde graag aan zijn toezegging dat de handleiding duurzame locaties zo snel mogelijk ter bespreking aan deze Staten zal worden voorgelegd. Anders wordt 1,5 ha. de maat in verwevingsgebied en dat mag duidelijk niet de bedoeling zijn.

Er tekent zich een meerderheid af voor bepaalde dingen: 1,5 ha. in verwevingsgebied en geen nieuwvestiging in Brabant. Wij roepen GS op om dit zo snel mogelijk op te nemen in de verordening en wat ons betreft nog liever vandaag als morgen.

Er wordt heel veel gesproken over de rode verplaatsters. Ik wil er nadrukkelijk op wijzen dat ook de groene verplaatsters daar niet op hun plek zitten en dat ook voor hen ruimte beschikbaar moet worden gesteld. Er moet geen verschil gemaakt worden tussen rode of groene verplaatsters.

Wij hebben een motie ingediend die ertoe strekt dat er 100% groen komt op een bouwblok.

Maatschappelijke inpassing van een bouwvolume is daarvoor misschien wel de aanleiding, maar groen biedt zoveel meerwaarde. Ik wijs op de afvang van fijnstof en de daaraan gekoppelde ziektekiemen en de bijdrage aan biodiversiteit van de omgeving. Op die manier kan worden waargemaakt waar de ZLTO iedere keer voor pleit, namelijk een meerwaarde voor Brabant. Als er ergens een kans ligt, is dat wel bij de landschappelijke inpassing. Wat ons betreft is dat 100% groen.

De *voorzitter*: Dank u wel, mijnheer Martens. De naam van uw partij deed dat al vermoeden. Het woord is aan de heer Vreugdenhil.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Toen net de opmerking over rentmeesterschap gemaakt werd, sneed mij dat door mijn ziel. Ik vind echter wel dat wanneer je de christelijke waarden vertaalt in termen als rentmeesterschap, je daarop ook aanspreekbaar bent. Ik vond de reactie van de woordvoester van het CDA dan ook ontzettend sterk. Zij gaf het debat daarmee een heel mooie lading. Het is goed als wij dat beseffen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Zijn de christelijke partijen die het woord rentmeesterschap in de mond nemen, ook aanspreekbaar op de ellendige omstandigheden waarin de dieren verkeren; 24 kippen op een m²?

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Mevrouw Verstappen, ik zou aan de lading die ik aan dat woord wil geven niet willen afdoen door hier zo'n debat te voeren. Wij hebben dat vaker gedaan.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Dat hebben wij nooit gedaan want u kapt het altijd af, mijnheer Vreugdenhil. U wilt het er niet over hebben.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Ik wil het er wel over hebben en erop aanspreekbaar zijn. Ik denk echter dat het geen meerwaarde heeft voor dit debat. Ik wilde die opmerking toch kwijt en daarmee ook mijn waardering uitspreken aan de

fractie van het CDA.

Voorzitter. In de tweede termijn willen wij nog een vraag bij het college neerleggen, namelijk over de quick scan bij het aanwijzen van de LOG's. Ik mocht maar twee keer interrumperen, maar toch blijft bij mij hangen dat er geen scherp antwoord van het college komt welke criteria gehanteerd worden, welke rol grondposities spelen en hoe de verplaatsters nog steeds een rol spelen. Wij weten dat er nog steeds LOG's worden aangewezen en er maar één verplaatser is naar dat LOG. Ik wil het eigenlijk niet over individuele gevallen hebben, maar ik haal toch één geval naar voren en dat is Reusel. Ik ben zelf in dat gebied geweest. Daar is op dit moment maar één verplaatser bekend en die zou op grond van de criteria van de quick scan zoals die door de gedeputeerde gegeven zijn, als eerste moeten afvallen. Ik zal geen motie indienen maar wil dat signaal hier wel afgeven.

(Applaus op de tribune).

De *voorzitter*: Mag ik u verzoeken dat niet meer te doen? Er zijn wat spelregels o.a. geen geluid op de tribune.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Er is gesproken over de luchtwassers. De gedeputeerde heeft uitdrukkelijk toegezegd dat bij het desbetreffende onderzoek ook bekeken wordt of de subsidie die een ondernemer heeft gehad, teruggevorderd kan worden als de luchtwasser niet aanstaat. Daar zijn wij blij om.

Wij hebben ook duidelijk van de gedeputeerde gehoord dat de handleiding duurzame locaties terugkomt in de verordening, dat wij daarover nadere spelregels kunnen afspreken en dat die ook zullen blijven gelden voor de gemeenten.

Wij steunen de motie M28 over aanscherping van het antibioticabeleid. Wij zijn ook blij met motie M27 waarin gevraagd wordt het financieel instrumentarium te verbeteren om straks de reconstructie gaande te houden.

Vervolgens wil ik ingaan op de begrenzing van de verschillende gebieden en begin met extensivering. Er ligt geen enkele motie om voor de extensiveringsgebieden het slot op de muur

daadwerkelijk te regelen. Er ligt wel een duidelijk voorstel van het college. Ik beschouw het als het uitspreken van een voornemen tot een verordening. Ik wil graag een voorstel voor een verordening waarin de zorgvuldigheid wordt betracht met betrekking tot bedrijven die nog moeten voldoen aan welzijnseisen voor dieren.

Wij steunen amendement A2 waarmee besluit 4 wordt aangepast en de begrenzing in verwevingsgebieden op maximaal 1,5 ha. wordt gebracht. In tegenstelling tot wat zojuist werd opgemerkt, is dat toch een forse kentering in het beleid van Brabant. De veehouderij in Brabant wordt daadwerkelijk begrensd. Het is wat ons betreft een stap in de richting van het gezinsbedrijf. Daarvoor willen wij ons hard maken.

Wij zijn blij dat er moties liggen die nieuwvestiging in LOG's verhinderen. Wij steunen motie M42 waartoe de omvang gemaximeerd wordt op 2,5 ha. plus beeldkwaliteitsplan. Ook dat is een kentering in de schaalvergroting. Er is sprake van een heel duidelijke bovengrens: tot hier en niet verder!

Wij steunen ook motie M47 waarmee wordt aangegeven dat wij van mening zijn dat niet alle 34 door GS aangegeven LOG's ontwikkeld hoeven te worden. De heer Wagemakers heeft daarover wijze woorden gesproken. Een heel aantal van die LOG's zal op basis van de criteria niet ontwikkeld worden. Ik ben ervan overtuigd dat wij niet veel verder komen dan tien of twaalf LOG's die dan daadwerkelijk ontwikkeld kunnen worden. Het is ook ons doel om tot die beperking te komen en dat wordt bereikt met motie M47.

Als motie M47 en amendement A2 worden aangenomen, moet de richting die wij daarmee kiezen juridisch vastgelegd worden. Het past niet om er een aantal maanden overheen te laten gaan voordat een en ander in de verordening geregeld is. Dan gebeuren er in de tussentijd allerlei zaken die wij niet willen. Daarom vraag ik het college om in een juridisch besluit vast te leggen dat de maximering op 1,5 ha. gezet wordt, zowel voor de verwevingsgebieden als voor de LOG's. Wat ons betreft, kan dat besluit morgen ingaan. Daarmee doen wij recht aan de besluiten die voortvloeien uit de aanname van dit amendement en deze motie.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Wij horen veel mooie woorden. Iedereen is voor een afwaartse beweging, iedereen is voor mooie natuur en biodiversiteit en iedereen is voor gezondheid. Dat zijn mooie woorden, maar er worden slechts marginale bijstellingen voorgesteld.

Het burgerinitiatief heeft een momentum gecreëerd. Wij hebben nu politiek leiderschap nodig dat onbevreesd de feiten onder ogen ziet, de dilemma's bij naam noemt en een lange termijnvisie presenteert die toekomstbestendig is en die vervolgens in een stappenplan in de tijd uiteenzet.

Over dat laatste kunnen wij dan bakkeleien, maar het is wrang dat wij blijkbaar ook nog moeten bakkeleien over het onder ogen zien van de vele dilemma's waarvoor de intensieve veehouderij ons stelt. Er wordt consequent de andere kant op gekeken. Het wordt afgedekt met rentmeesterschap of andere termen. In ieder geval wordt er weinig visie getoond.

GS verdienen wat ons betreft een brevet van onvermogen. De gedeputeerde spreekt over spel, terwijl de burgers oorlogstermen hanteren. Hoe boos moeten burgers worden? Zitten we soms te wachten op een burgeroorlog? Burgers komen met de voorstellen die op tafel liggen van een koude kermis thuis, ondanks dat de kranten misleiden worden door de positieve berichten die de diverse partijen rondstrooien. De bewijslast voor de gezondheidsrisico's komt bij de burgers in plaats van dat zij beschermd worden tegen het onheil dat op hen afkomt.

Wij blijven maar braaf wachten op onderzoek. Zijn wij dan met zijn allen bereid om het geld te verviervoudigen? De ggd geeft nu al aan dat er veel te weinig geld ligt voor het onderzoeken van alle vragen die er telkens bijkomen.

Het voorzorgsprincipe moet de basis zijn waarop wij willen opereren! Rentmeesterschap is gelijk aan het voorzorgsprincipe. Hoe ziet het CDA dat eigenlijk? Is het voorzorgsprincipe iets anders dan rentmeesterschap? Zijn de coalitie en GS bereid om voortaan de Natuurbeschermingswet actief in te zetten in plaats van via het piepsysteem? Willen zij burgers en stichtingen die als waarschuwings-sigitaal dienen, actief ondersteunen in plaats van

hun bezwaren ongegrond te verklaren zodat zij een lange juridische weg moeten gaan om uiteindelijk veel zaken tegen GS te winnen? Waarom willen GS een actieve versoepeling van de Natuurbeschermingswet, terwijl die juist een prachtig instrument biedt om te reguleren? Nogmaals, waarom kan de intensieve geitenhouderij zich wel vestigen in een LOG? Waarom is bijvoorbeeld doorgroei in bouwblokken groter dan 1,5 ha. aanvaardbaar in een LOG? Wonen daar geen mensen? Ik vind het echt een heel raar verhaal. Wij zijn met een bus rondgereden in de LOG's. Het was gewoon een lachertje. Je zat 100 meter in een LOG, dan in een extensiveringsgebied, dan weer in het LOG, dan weer in het extensiveringsgebied, dan weer in het LOG en dat allemaal in tien minuten tijd! Zo klein is Brabant.

Ik wil ook een oproep doen voor mededogen met de dieren die op dit moment lijden en opeengepakt zitten. Voor deze dieren maakt het niks uit of er groen omheen staat, of zij onder de grond gestopt worden of in torenhoge flats zitten. Hun situatie wordt er niet beter door. Gezondheid van dieren en gezondheid van mensen hangen intrinsiek samen. Ik word kotsmisselijk als ik hier woorden hoor over rentmeesterschap terwijl er totaal voorbijgegaan wordt aan de situatie van deze medeschepselen. Nogmaals, diergezondheid en gezondheid van mensen hangen intrinsiek samen. Blijven wij daaraan voorbijgaan, dan blijven wij ons ziektes op de hals halen.

De geitenhouderij laat het zien: In heel Nederland is één biologische geitenhouderij besmet; dat is 1,2% ten opzichte van 22% van de intensieve veehouderij. En dan horen wij hier praatjes als: Ja, die Q-koortsbacterie waait overal rond, dat is van alle tijden. Dat is totale onzin! Wij hebben het hier over iets heel anders; het gaat over structurele dierziekten die ontstaan omdat dierenwelzijn veronachtzaamd wordt, dieren verzwakken met antibiotica, MRSA en noem maar op. Daaraan wordt voortdurend voorbijgegaan. De intensieve veehouderij is intrinsiek onduurzaam; mondiaal dragen wij eraan bij dat mensen honger lijden omdat zij van hun land gestuurd zijn terwijl het eten dat daar groeit hier in de magen van onze

dieren verdwijnt.

Het inzetten van dure, vaak zelfs niet gecertificeerde en bewezen ontoereikende technologie wordt voortdurend gesubsidieerd. Wordt het niet tijd om daarmee te stoppen en het geld te investeren in een groep die onderzoek gaat doen hoe de dierenhouderij weer op een toekomstbestendig spoor te krijgen?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik heb nog een aantal vragen naar aanleiding van de eerste termijn en ik heb nog een motie.

Ik steun het betoog van de heer Vreugdenhil ten aanzien van motie 47. Ook wij vragen dus om een voorbereidingsbesluit.

Door een veelheid van Statenleden is aangegeven dat nieuwvestiging moeten worden stopgezet. Ook wij zijn daar voor, maar de vraag is wat er gebeurt met de belemmering van de omschakeling. Wij zien graag gegarandeerd dat er niet omgeschakeld wordt op een wijze die wij ook niet willen. Daartoe zien wij graag regels opgenomen, opdat we geen ongewenste ontwikkelingen krijgen.

In hun voorstel 12 geven GS aan dat er alleen vanuit eigen reconstructiegebied vestigingen mogen zijn. Ik herinner mij van een tijdje geleden dat er bij het LOG Boekel een toestand was omdat Boekel weigerde vestigers van buitenaf te hebben. Kunt u er nog een toelichting op geven, hoe het zit met die relatie?

Zo-even was het afstandverhaal al aan de orde en het CDA gaf net al aan dat wordt gewacht op het onderzoek van het RIVM want die 200 m is een willekeurige, uit zijn context gerukte afstand. Dus daar hebben we niet zoveel aan. We wachten op de samenhang met het onderzoek dat komt. Het heeft ook te maken met wat ik in eerste termijn in een discussie met de gedeputeerde al aangaf. Het gaat ons om de aantallen dieren. Die concentraties geven problemen voor de volksgezondheid. Dat is een risicofactor. Wij hebben eigenlijk geen manier om dat te goed in kaart te brengen. We hebben geen kengetal. De motie die ik dadelijk ga indienen heeft daarom te maken met mijn vraag aan GS of zij een kengetal kunnen ontwikkelen voor de aantallen dieren in relatie tot de dichtheid, omdat wij dan als Staten een reëel criterium hebben dat

wij kunnen opnemen bij de criteria voor een duurzame locatie om te kijken of er een risico is voor de volksgezondheid. Wij hebben niet een goede manier om volksgezondheid als risicofactor op te nemen in ons beoordelingsinstrumentarium. Daar is deze motie voor.

Het is mij opgevallen dat we het wel steeds hebben over koeien, varkens en kippen maar dat er ook nog ongelooflijk veel andere beesten rondlopen, kamelen, lama's en weet ik wat al niet meer. Iedereen verzint steeds andere trucs om iets te kweken of te fokken. Ik hoop dat die dieren ook onder allerlei maatregelen vallen wat gezondheidsproblemen betreft. Mijn vraag daarover heeft ook te maken met de mestproblematiek. Ik heb daarover al in vraag gesteld aan de toren en ik weet dus niet of u er al een antwoord op kunt geven. Punt is dat in een van de vele rapporten die ons zijn toegezonden, aangegeven is dat als 100 % van de mest verbrand wordt of naar het buitenland gaat, 50 % minder dierenrechten hoeven te worden gekocht. Ik vraag mij dan af, als we kijken naar de afwaartse beweging, wat dan de problemen zijn. Het kan toch niet zo zijn dat als we ervoor zorgen dat de mest weggaat we twee keer zoveel dieren krijgen. Ik hoop dat u daarvoor een regel kunt opstellen. Dat zou mij een lief ding waard zijn.

Het is niet onze taak, maar in Brabant hebben heel veel mensen last hebben van Q-koorts. Die zouden er zeer bij gebaat en gerustgesteld zijn als er eindelijk eens de humane vaccinatie voor beroepsrisico groepen mogelijk is. Er moet nogal wat druk op Den Haag worden uitgeoefend om dat voor elkaar te krijgen. Daarvoor zou ik graag een inzet van de provincie zien.

Ons standpunt ten aanzien van de moties en amendementen zal ik straks bij de stemverklaringen aangeven.

De *voorzitter*: Door het lid mw. Lestrade-Brouwer wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 19 maart 2010, behandelend het Burgerinitiatief megastallen-nee, constaterende dat:

- de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij afgelopen jaren in Noord-Brabant onaanvaardbare gezondheidsrisico's hebben doen ontstaan;
- de oorzaak van deze gezondheidsrisico's ligt in de afstand tussen mens en dier en dierenaantallen;
- voorgenomen maatregelen enkel voorzien in sturing op maximale bedrijfsoppervlakte;
- het huidige RO-instrumentarium niet voorziet in het sturen op dierenaantallen,

overwegende dat:

- sturing op enkel maximale bedrijfsoppervlakte te weinig ruimte biedt voor mogelijkheden op het gebied van energieopwekking, dierenwelzijn, nevenactiviteiten, innovatie, etc.;
- sturen op dierenaantallen en concentraties van groot belang is om de gezondheidsrisico's in Noord-Brabant te doen afnemen;
- het bepalen van de maximale bedrijfsoppervlakte o.a. zijn basis kent in de gedachte van een maximaal aantal dieren per bedrijf (aantal NGE);
- in de toekomst juist dierenaantallen leidend worden in de ruimtelijke sturing op het beperken van gezondheidsrisico's,

verzoeken GS:

- kengetallen te ontwikkelen, waardoor inzichtelijk wordt voor welke gezondheidsrisiconiveaus PS met het bepalen van de maximale bedrijfsoppervlakte kiest;
- PS hierover te informeren, zodat PS in staat worden gesteld beleid te formuleren,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: de motie maakt deel uit van de beraadslaging en krijgt nr. M50.

Mevrouw Jetten (Brabantse Partij): Voorzitter! Ik heb hier de krant van gisteren waarin een verhaal hierover staat. De ChristenUnie-SGP heeft er al een goed verhaal over gehouden. Ik wil GS vragen of zij kunnen aangeven waar het volgens hen is misgegaan en waarom. Ik denk dat dat een heel wezenlijke vraag is en dat is waarvoor we hier staan. Het is gruwelijk misgegaan. Daarover zal iedereen in deze Staten het eens zijn en ik hoop dat ook GS het erover eens zijn. De vraag is dus niet alleen of u kunt aangeven waar het mis is gegaan maar ook waarom het mis is gegaan en wat we gaan doen om het beter te maken. Ik wil graag

een visie van u, een stappenplan, voor de gezondheid, de bescherming van natuur en milieu.

Mevrouw Slegers (SP): U triggert me. Ik zou van GS ook wel willen weten of ze überhaupt erkennen dat het daar is misgegaan; tot nu toe was dat een beetje lastig punt. Erkennen ze dan ook dat het niet alleen daar in Bladel, Hulsel, Netelsel, Lage Mierde is misgegaan maar dat het ook weleens misgaat in Veghel, in Alphen, een Oirschot, in Diessen, noem maar op.

Mevrouw Jetten (Brabantse Partij): Ik ben het helemaal met u eens. Ik wil niet alleen graag die afwaartse beweging die we gaan maken maar ook de afwaartse beweging van de staarten. We hebben jarenlang hier in de Staten gezegd dat die staartendiscussie niet meer nodig is omdat er zoveel technische middelen zijn en het gaat om het plaatje als geheel. Ik wil graag van u horen hoe u de afwaartse beweging ten aanzien van de staarten (beesten/dieren aantal) vorm gaat geven.

Er zijn de laatste jaren op zich goede stappen gezet, vooral door het initiatief in verband met het voortschrijdend inzicht en niet alleen in deze Staten. Er wordt echter nog te weinig doorgepakt. We moeten nu echt gaan doorpakken en niet een klein beetje.

Voorzitter, ik wil nog van alles zeggen. Ik heb nog een vraag aan de VVD, en ik zal er niet te lang maken want niet alleen ik ben moe, maar ik vermoed dat meer mensen moe zijn en als mensen moe zijn, zijn ze niet meer zo helder.

De voorzitter: Het is aan u niet te merken.

Mevrouw Jetten (Brabantse Partij): Gelukkig. Ik was bang van wel.

De VVD had het over het intrekken van lege vergunningen. Mijnheer Verhoeven, ik kan u zoenen. Zeker als u zegt: als ze dat niet doen gaan we eens praten over de IDOPS. Wat ik heel graag van u zou willen: maak er een motie van zodat we er hier ook echt mee aan de slag kunnen en we echt iets in handen hebben om bij de gemeentes mee aan te komen. U kent de wethouders ook en laat ik daar maar niet over beginnen. Dat zou heel

vervelend worden.

De motie die ik heb ingediend in verband met het ruimtelijk remspoor vraagt natuurlijk om een voorbereidingsbesluit zodat de partijen die bij de Raad van State komen met lopende bestemmingsplannen, de provinciale contacten kunnen gebruiken om de zaken om te buigen in de richting van de besluiten die wij hier vandaag nemen. Dat is de strekking van de motie en iedereen die zegt rentmeesterschap en people, planet en profit serieus te nemen, moet die motie steunen want anders doet u echt uzelf en zeker Brabant en de Brabanders tekort.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik wil proberen een paar punten die in tweede termijn naar voren zijn gebracht, van een advies en een antwoord te voorzien. Ik zal ook snel door de moties heenlopen om te kijken bij welke moties GS een advies kunnen geven dat voor u relevant kan zijn voor uw standpunt erover.

De CDA-fractie heeft nog eens benadrukt, en GS onderschrijven dat ook, dat bij het nemen van maatregelen het ontzettend belangrijk is te kijken of er zaken doorkruist worden op een manier die we eigenlijk niet willen. Iedere partij hier wil nog steeds de afwaartse beweging doorzetten. In de landbouwonwikkelingsgebieden zijn tot dusverre een aantal ontwikkelingen in gang gezet, er zijn gesprekken met verplaatsers gevoerd, er zijn vergunningen aangevraagd, er zijn bestemmingsplannen in voorbereiding – mevrouw Jetten gaf het ook al aan – en de vraag is hoe ver we kunnen en willen gaan met het doorkruisen van dat proces, want het zijn juist de verplaatsers uit de extensiveringsgebieden die nu zoeken naar een nieuwe locatie. In de aanpak van de verordening ruimte op basis van de uitspraken die wij hier met elkaar vandaag vaststellen is het de lijn van GS rekening te houden met lopende trajecten. Het zou de afwaartse beweging enorm frustreren als er een pijnlijke stilstand zou plaatsvinden. Dan doel ik met name op de nieuwvestiging en op de plannen die er al zijn voor goede zaken als de verduurzaming van bedrijven.

Mevrouw Kerkhof heeft nog gevraagd of als uit de onderzoeken die gaande zijn naar de

volksgezondheid, zaken naar voren komen die ons nopen tot aanpassing van ons handelen, er passende maatregelen worden genomen. Natuurlijk zullen wij dat doen.

De VVD fractie heeft gevraagd aan de SER te vragen de economische effecten van onze voorstellen nog eens te beoordelen. Die vraag willen we graag aan de SER voorleggen.

Ook het college heeft geconstateerd dat een aantal zaken gelet op de ondertekening van moties in uw Staten op een meerderheid kan rekenen. Ervan uitgaande dat die moties ook zullen worden aangenomen lijkt het GS goed vandaag nog een voorbereidingsbesluit te nemen om een aantal zaken onmiddellijk te doen ingaan. Ik denk dan met name aan een voorbereidingsbesluit in verband met de bouwblokvergroting in verwevingsgebieden boven de anderhalve hectare en de bouwblokvergroting in LOG's boven de anderhalve hectare zonder uitzondering van GS. Ik kijk vragend naar de voorzitter of we vandaag nog in onze agenda kunnen opnemen daarover een besluit te nemen. GS zit daarmee op dezelfde lijn als aangegeven door een aantal fracties. Het zou goed zijn als er onmiddellijk duidelijkheid is en het zou verkeerd zijn als in de tijd die nodig is tussen nu en het vaststellen van de verordening er een aantal ongewenste ontwikkelingen plaatsvindt die strijdig zijn met wat we hier beogen, zonder daarbij overigens het risico te lopen van een aantal schadeplichtigheden.

De *voorzitter*: Ik kan melden dat GS een voorbereidingsbesluit hebben voorbereid dat met uw welnemen vandaag nog op de agenda kan worden gezet, om zoals we dat indertijd bij de Q-koorts hebben gedaan, vandaag nog ervoor te zorgen dat eventuele maatregelen waartoe u waarschijnlijk straks besluit, met ingang van morgen van kracht worden. Het besluit is gekopieerd en ik zal er voor zorgen dat het aan het eind van de termijn van de gedeputeerde op uw bureaus ligt zodat u het mee kunt nemen in de korte schorsing voor de theepauze na de tweede termijn voordat het debat met besluitvorming kan worden afgerond. Ik neem aan dat het instemming krijgt zo'n punt aan de agenda toe te voegen. Ja?

Dan is het bij deze aan de agenda toegevoegd en zal het worden rondgedeeld.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De VVD fractie kwam nog terug op het intrekken van lege vergunningen en het koppelen daarvan aan ook de realisatie van andere reconstructiedoelen door gemeenten, het op orde brengen van bestemmingsplannen, het meewerken aan een aantal andere zaken, het aanvragen van subsidie voor IDOP's. Ook daar kan het college zich in vinden. Wij hebben al eerder in de commissie RM besproken dat we veel meer willen werken met het zogenaamde voor wat hoort wat principe. Het mag niet zo zijn dat alleen het zoet wordt geïnd en men het zuur laat liggen. We moeten zorgen dat beide zaken goed voor elkaar zijn. Daarbij wil ik overigens wel aantekenen dat veel gemeentes in hun pogingen vergunningen in te trekken hier en daar op juridische weerstand zijn gestuit. De provincie is bereid gemeentes te ondersteunen om het proces van het intrekken van lege vergunningen zo goed en zo effectief mogelijk te laten verlopen.

Onder andere de VVD fractie heeft gezegd dat het voorschrijven van een percentage groen voor bouwblokken niet werkt. Ik moet dan toch aangeven dat in de gesprekken die ik heb gehad met diverse gemeentes waar men al met veel verplaatsingen, nieuwvestigingen en uitbreidingsmogelijkheden heeft gewerkt, mij is gebleken dat in de praktijk een van de best bewezen opties is een percentage groen in een bouwblok verplicht te stellen. Dat is een eenvoudige maatregel die niet tot bureaucratie leidt en heel gemakkelijk controleerbaar is. Juist gelet op uw vraag om zo min mogelijk bureaucratie voor ondernemer gemeente en provincie en maximaal rendement, zou ik uw motie over een beeldkwaliteitsplan niet willen ondersteunen. Beeldkwaliteitplannen vind ik vaak erg ruim interpreteerbaar en weinig concrete aansturing geven. Ik geef u in overweging dat onze ervaring is dat het vaststellen van een percentage groen heel effectief is, gemakkelijk is en weinig bureaucratie geeft en een beeldkwaliteitsplan veel minder. Ik onderstreep wel uw opmerking over de gebiedsvisie zoals GS die ook hebben aangeduid in

hun stuk.

De heer *Verhoeven* (VVD): Blijven GS wel achter de gebiedsvisie staan want dat is eigenlijk een gewoon compleet bestemmingsplan als je die helemaal uitvoert.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij hebben daarmee bedoeld dat als voor een projectbesluit of een bestemmingsplan toestemming wordt gevraagd om bouwblokken boven de anderhalve hectare te kunnen opnemen, er een ruimtelijke onderbouwing moet zijn. Dat is overigens een normale gang van zaken bij een projectplan of een bestemmingsplan. Uit de ruimtelijke onderbouwing moet blijken dat de locatie geschikt is voor een bouwblok groter dan anderhalve hectare. U moet daarbij bedenken dat zo'n uitbreiding niet zomaar kan worden gerealiseerd. De LOG's zijn allemaal al voorzien van blokplannen en mer's. Een ondernemer die een vergunning aanvraagt moet een mer aanvragen als het gaat om dierenaantallen, bijvoorbeeld boven de 2000. Dat betekent dat er dan al veel onderzoeksresultaten op tafel liggen. En zo moet u de gebiedsvisie, zijnde de ruimtelijke onderbouwing, maar dat is in de ruimtelijke ordening een normaal gegeven, hanteren. Dit is dus een praktische kanttekening bij uw motie op dit punt.

Over de opmerking van de Christenunie bij het voorbereidingsbesluit heb ik het gehad. Ik wil er nog wel bij aantekenen dat het voorbereidingsbesluit ook iets zegt over het bouwen in een bouwlaag voor een stal, met uitzondering van pluimvee waarbij het ook kan gaan om een volièrestal. GS achten het belangrijk dat we ook in onze instructies bij bestemmingsplannen opnemen dat er stallen worden gebouwd die slechts bestaan uit één stalvloer om te voorkomen dat er gestapelde stallen onder de grond verdwijnen. Wij achten dat uit de diverse oogpunten niet wenselijk. Wij willen dat ook graag ruimtelijk vastleggen. In het voorbereidingsbesluit zult u dan ook zien dat bouwvergunningen die ertoe leiden dat wordt gebouwd in meerlaagse stallen, bijvoorbeeld ondergrondse stallen, moeten worden aangehouden, zowel in extensiverings-,

verwevings- als LOG-gebieden. Wij zijn er dus als GS voorstanders van dat in heel Brabant op maar een bouwlaag wordt aangestuurd en niet op gestapelde stalvloeren.

Daarmee heb ik ook een aantal opmerkingen van D66 behandeld. Door mevrouw Lestrade is nog een vraag gesteld over nieuwvestiging voor eigen reconstructiegebied in een LOG.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Het voorbereidingsbesluit wordt net uitgereikt en snel kijkend zie ik dat in besluit twee de ontheffingsmogelijkheid naar 3 ha wordt genoemd. Daar geeft u geen toelichting op maar er ligt een aantal moties waarin een maximum van twee halve hectare wordt gesteld. Gaat u als die motie wordt aangenomen, het voorbereidingsbesluit op dat punt aanpassen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat zou kunnen maar het hoeft in principe niet. Hier wordt aangegeven dat alle bouw aanvragen die worden gedaan ten behoeve van een bouwblok groter dan anderhalve hectare waarvoor door GS geen ontheffingsmogelijkheid is gegeven, door gemeentes moeten worden tegengehouden. In dit voorbereidingsbesluit wordt gesproken over een ontheffingsmogelijkheid naar 3 ha. In feite hadden de woorden na 3 ha weggelaten kunnen worden. Als er geen ontheffingsmogelijkheid van GS ligt, moet de gemeente de bouw aanvraag aanhouden.

De heer *Arkes* (PvdA): Dan zou ik voor het gemak dat stukje er gewoon uitlaten.

De voorzitter: We komen er zo over te spreken. Ik zal zo voorstellen hoe we de amendementen en moties en het voorbereidingsbesluit in stemming brengen na de theepauze.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Wat betekent de bouwstop voor lopende projecten? Wordt de bouwstop dan doorbroken?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dit voorbereidingsbesluit houdt in dat alle nieuwe aanvragen die vanaf morgen worden gedaan tot

het moment dat de verordening met daarin de wijzigingen is vastgesteld, door gemeentes moeten worden tegengehouden en pas beoordeeld kunnen worden vanaf het moment dat de verordening in werking is getreden. Dan worden die bouw aanvragen getoetst aan die verordening. Lopende vergunning aanvragen moeten worden afgehandeld conform de wet- en regelgeving die gold op het moment van het indienen van de vergunning. Het probleem met de motie van mevrouw Jetten is dat vergunning aanvragen altijd moeten worden beoordeeld naar de wet- en regelgeving van dat moment. Daar zal het handelen van GS ook op gericht zijn.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Als er een lopende zaak is waarmee u het vroeger eens was maar nu niet meer, wat gaat u dan doen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik heb de vraag niet goed verstaan.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Als er een zaak nog op de rol staat die nog naar de Raad van State moet en de provincie eerst dacht dat het wel kon en nu blijkt dat het niet kan, wat dan? Ik noem als voorbeeld Gastel, de Heihoek. Hoe gaan we daarmee om? Als het niet voor de Raad van State komt, zegt u dan: jammer maar helaas, of zegt u: nee, we zijn er tegen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De provincie kan in een lopende procedure niet van standpunt veranderen. Als wij een standpunt hebben ingenomen op basis van toetsing van de wetten en regels van het moment dat het omstreden besluit bij de Raad van State werd genomen, kunnen we niet tegen de Raad van State zeggen dat we nu een ander besluit hebben genomen en voortaan een andere richting opgaan. Dan zal de Raad van State zeggen dat dat wel prima is maar dat deze aanvraag nog onder het oude regime valt.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): en als er nu nog iets naar de Raad van State moet?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat is sterk

afhankelijk van de status. Ik kan er nu geen algemene uitspraak over doen. Het voorbereidingsbesluit geeft een heel heldere knip. Aanvragen vanaf het moment van inwerking-treding van het voorbereidingsbesluit vallen onder de werking van dat voorbereidingsbesluit. Alle lopende aanvragen vallen niet onder de werking van het voorbereidingsbesluit.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter, ik heb een punt van orde. Ik merk dat de discussie nu ook al over het voorbereidingsbesluit gaat. Zou het niet verstandiger zijn eerst de discussie over de moties en dergelijke af te wikkelen en dan als apart agendapunt zoals GS voorstellen het voorbereidingsbesluit?

De *voorzitter*: Misschien is het nog niet zo gek dat de discussie er nu al over wordt gevoerd. Mij lijkt het logischer straks eerst de amendementen die op de liggende besluiten zijn ingediend te behandelen, en daarna het voorbereidingsbesluit. Ik kan mij namelijk voorstellen dat wat in het voorbereidingsbesluit staat, van invloed kan zijn op de mate waarin de moties al of niet noodzakelijk zijn c.q. gesteund worden. Wellicht is een aantal moties zelfs overbodig, wanneer ook in het licht van de toezeggingen van de gedeputeerde, de beweging die in de moties wordt voorgesteld, een zorgvuldige uitwerking in de verordening zal dragen. Die volgorde wil ik zo dadelijk na de theepauze aanhouden om de besluitvorming vandaag af te ronden. Het is natuurlijk wat ongebruikelijk zo'n punt in te voegen maar het is net als indertijd met het debat over de Q-koorts. Het college heeft gedacht dat het nuttig is om als u vandaag besluiten neemt en richtingen aangeeft, met dit voorbereidingsbesluit ervoor te zorgen dat de komende weken niet de facto door strategisch gedrag van de belanghebbenden uw eigen besluitvorming onderuit wordt gehaald. Dit is een soort noodrem en die heeft er voor- en nadelen maar de voordelen lijken ons groter dan de nadelen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik wil daar toch wel een opmerking over maken. Ik vind het

van vergaande arrogantie getuigen wat ik in het voorbereidingsbesluit lees. GS hebben er gewoon hun eigen voorstel in opgenomen. Ik vind dat GS hadden moeten wachten totdat wij hier besluiten hebben genomen. GS weten helemaal niet bijvoorbeeld of hun voorstel voor die anderhalve hectare en de LOG's het hier halen. Toch staat het al in het voorbereidingsbesluit. Ik vind dat dat niet kan. Ik sluit mij aan bij de heer Arkes. Zitten we hier een beetje voor joker omdat GS denken dat ze het zo wel even kunnen doen? Wat zijn we nu aan het doen? Ik vind het werkelijk onbegrijpelijk.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Uit de opmerkingen in eerste termijn en uit de moties kunnen wij wel opmaken welke handelwijze kan worden gevolgd. Dat betekent absoluut niet dat wij uw besluitvorming willen doorkruisen. GS willen uw besluitvorming juist ondersteunen en u van een goede besluitvorming voorzien.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Heeft u dat met alle moties gedaan? Dan kunnen we nu dan naar huis gaan.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij hebben een aantal moties gezien op grond waarvan wij dachten dat het met een voorbereidingsbesluit kan. Er zijn ook een aantal moties die wel zullen worden aangenomen maar die door het voorbereidingsbesluit niet zullen worden beïnvloed. Juist echter het aanvragen van een toestemming voor grote bouwblokken is dermate eenvoudig en je hoeft er zo weinig voor te doen dat wij het van belang achten dat u niet de komende maanden totdat de verordening wordt vastgesteld, wordt verrast dat er zo vaak gebruik van is gemaakt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij snappen best het nut van een voorbereidingsbesluit maar het gaat echt te ver dat je als college niet wetend wat uit dit debat komt – u gokt er maar op; het kan best zijn dat de discussie ertoe leidt dat het anders wordt – op voorhand uw eigen voorstel in dit voorbereidingsbesluit verwerkt. Ik vind dat

absoluut niet kunnen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Ik ben het niet met de woordvoerder van de VVD eens. GS doen hier een voorstel; het is het voorbereidingsbesluit van de Staten, niet van hen. Ik vind het te waarderen dat GS ons proberen te helpen met de besluitvorming. Wij gaan dadelijk dit stuk anders formuleren of amenderen en dan stellen wij het vast als PS.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voordat het voorbereidingsbesluit ter sprake kwam zei de gedeputeerde dat het moment telt waarop een vergunning is aangevraagd. Wat doe je echter met ondernemers die bijvoorbeeld net een kavel hebben gekocht van tweeënhalve hectare en wat doe je als gemeenten kavels hebben gekocht.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Het advies dat wij u hebben aangereikt en waar wij nog steeds achter staan, is om de nieuwvestigingsmogelijkheden niet zodanig in te perken dat daardoor lopende trajecten onmogelijk gemaakt of doorkruist worden. In het kader van de vraag hoe wij verdergaan met de LOG's willen wij dit heel nadrukkelijk volgen. Lopende trajecten die bedoeld zijn om bedrijven te verplaatsen uit groene dan wel rode extensiveringsgebieden en waarin al stappen ondernomen zijn, moeten niet gefrustreerd worden door een besluit om een slot op nieuwvestiging te zetten. Ik heb in eerste termijn al aangegeven hoe wij daarover denken. Het staat ook in onze reactie.

Daarbij hoort de vraag van mevrouw *Lestrade* waarom GS alleen nieuwvestiging uit het eigen reconstructiegebied willen toestaan en of dit iets te maken heeft met de besluiten in de gemeenteraden die wel een LOG willen ontwikkelen en nieuwvestiging alleen willen toestaan voor hun eigen verplaatsers.

Dit komt voort uit de zorg die GS met veel mensen delen dat met het aanleggen van landbouwontwikkelingsgebieden en het bieden van vestigingsmogelijkheden aldaar, geen rode loper wordt uitgelegd voor bedrijven uit andere delen van het land. De LOG's zijn bedoeld om onze

eigen reconstructieplannen te kunnen uitvoeren en de beoogde afwaartse beweging te kunnen ondersteunen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik vind dit opvallend omdat steeds is aangegeven dat het Brabantbreed gold omdat men overal met reconstructie bezig was. Toen het in Boekel voorviel, zijn daar heel boze woorden gevallen. Ik denk dat het college in een vrij korte tijd een rigoureuze omslag heeft gemaakt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ons standpunt is ruimer dan wat de gemeenteraad van Boekel heeft uitgesproken. De raad wil maar twee nieuwvestigingslocaties en stelt dat die bestemd zijn voor binnen de eigen gemeentegrens te verplaatsen bedrijven. Als elke gemeente dat zou doen, zou elke gemeente een LOG moeten hebben of anderszins. Dat vinden wij een te enge uitleg. Binnen onze vijf reconstructiegebieden zijn voldoende mogelijkheden voor hervestiging. Wij vinden dat nieuwvestigingslocaties daadwerkelijk voorbehouden moeten zijn aan binnen het reconstructiegebied – dat is dus méér dan de gemeente Boekel – te verplaatsen bedrijven. Het is niet de bedoeling dat men her en der uit Nederland hier een nieuwvestiging gaat realiseren.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik constateer dat hier sprake is van een beleidswijziging. Dat was oorspronkelijk niet het uitgangspunt. Wij hebben dat gevraagd en toen kon het nooit en nu kan het wel.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Mevrouw *Lestrade*, ik kan u wel bijna zoenen, want nu zegt u eindelijk een keer dat er wel sprake is van beleidswijzigingen en dat er vandaag wel stappen worden gezet. Ik kijk even naar mevrouw *Slegers*. Er worden gelukkig toch dingen gedaan die echt iets betekenen. Dank u wel!

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik vind het een fantastisch prestatie dat u deze beleidswijziging hebt doorgevoerd. Ik kan mij voorstellen dat daarvoor jaren nodig geweest zijn.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik hoop in een snel tempo de moties te kunnen behandelen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Voordat gedeputeerde Van Heugten het vergeet, mevrouw Jetten en ik hebben een vraag gesteld over Reusel. Ik zou het netjes vinden als hij ook die vraag beantwoordt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik heb op dit moment geen afgeronde visie op wat er misgegaan is in het LOG Hulsel in Bladel. Ik kan de ontwikkelingen aangeven, maar misschien is het beter om dat schriftelijk te doen en dan daarover nader te spreken in een commissievergadering. Ik kan op dit moment daarover geen uitgebreid betoog houden.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Ik beschouw het als een toezegging.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik zeg toe dat wij de ontwikkelingen van dit LOG in de commissie met u zullen bespreken aan de hand van een notitie.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! In tweede termijn heb ik twee vragen gesteld. De eerste betrof onze waarneming dat bepaalde financierders anders handelen dan wij graag zouden willen. Ik heb gevraagd of het college bereid is daarover in gesprek te gaan. Mijn tweede vraag ging over de Agenda van de Landbouw. Ik heb gevraagd in welke mate het college die overneemt en actief wil uitvoeren. Met die vraag wil ik ook indirect een antwoord geven aan mevrouw Slegers die terecht vroeg wat er gebeuren gaat. Er is vandaag heel veel gebeurd, maar GS zou een en ander wat enthousiaster naar buiten mogen brengen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Kan de heer Wagemakers de eerste vraag precies? Hij heeft gesproken over financierders. Ik weet niet precies welk antwoord hij van ons verwacht.

Verder heeft hij een aantal aspecten genoemd en

gevraagd of wij die willen meenemen naar de Agro-tafel als het gaat om verduurzaming en transitie in de agrarische sector en met name in de veeteelt. Die aspecten kunnen wij meenemen in de discussie aan de Agro-tafel over de toekomst van de veehouderij.

De eerste vraag is mij echter niet duidelijk.

De voorzitter: Mijnheer Wagemakers, wilt u de vraag over de financiering nog even toespitsen? Of ging het over overleg met de financiers? Wat bedoelde u precies?

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! In de agrarische wereld bestaat het beeld dat iemand die uit een extensiveringsgebied wil verhuizen naar een verwevingsgebied veel eerder financiering krijgt dan wanneer men wil verhuizen naar een LOG. De Rabobank voert daarvoor allerlei redenen aan: temporisering, ontwikkeling, gebiedsvisie, vergunningen, etc. Wij zeggen hier heel principieel dat dingen meer, minder of helemaal niet meer gedaan moeten worden, maar buiten loopt het toch anders. Ik weet niet of het college daar iets aan kan doen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De vraag is helder. Dit zit impliciet besloten in de opmerking die ik in eerste termijn heb gemaakt, namelijk dat de maatregelen die wij nemen, allemaal onderdeel zullen gaan vormen van de afweging van bedrijven, beleggers of financiers of het gaat om een risicovolle onderneming, of het op andere plaatsen minder risicovol is, etc. Dat is de samenhang der dingen bij extensivering, verweving en LOG. GS proberen steeds een relevante samenhang te bereiken.

Er zijn ook geruchten dat alle LOG's afgeschaft kunnen worden en er één groot verwevingsgebied moet komen in Brabant. Het wordt steeds moeilijker om te bepalen waar sturing van ontwikkelingen wel, niet of minder gewenst is. Dat heeft ook effect op de manier waarop financiers reageren en hoe bedrijven hun eigen investeringsbeslissingen maken.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik

heb gevraagd wat GS in het kader van ongewenste ontwikkelingen doen om de omschakeling te belemmeren als nieuwvestiging wordt stopgezet. Ik heb ook een vraag gesteld over de mestproblematiek met 50% minder dierrechten. Verder heb ik een motie ingediend waarover ik graag de opvatting van de gedeputeerde hoor, met name omdat hier een relatie is met de quick scan. Tot slot heb ik gevraagd of de kamelen en de lama's ook onder alle regelingen vallen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wij kunnen niet zelfstandig treden in de dierrechten. Mestafvoer naar het buitenland valt onder het landelijke dierrechtenstelsel.

Wij kunnen weinig doen om te belemmeren dat er verkeerde ontwikkelingen plaatsvinden op vrijkomende locaties. De bestemming van een locatie blijft gelden, ook als deze vrijkomt. Een bedrijf dat verplaatst wordt, moet een nieuwe vergunning aanvragen. Het is aan het bedrijf om de oude vergunning stop te zetten, dan wel aan de gemeente om naar verloop van tijd de oude vergunning in te trekken. Zoals ik het nu zie, denk ik dat wij daarin geen andere rol kunnen spelen dan het treffen van de maatregelen die wij in de verordening aankondigen. Die hebben meer effect op het bestemmingsplanniveau. Ik zie voor de provincie verder geen aanvullende mogelijkheden.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Wellicht is het een domme vraag, maar is het juridisch mogelijk dat gemeenten een vergunning die op zo'n vrijgekomen locatie ligt, meteen intrekken?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Nee, het bedrijf heeft een nog geldige vergunning. Echter, als de vergunning stevast niet gebruikt wordt, kan dat naar verloop van tijd voor de gemeente aanleiding zijn om de vergunning in te trekken. Als de ondernemer zegt dat hij voornemens is om de vergunning weer te gaan gebruiken, kan zij niet worden ingetrokken. De mogelijkheden zijn beperkt omdat de vergunning op een bepaalde manier verleend is.

Voorzitter. Dan rest mij nog de taak om de vele

moties langs te gaan.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik wil graag een antwoord op mijn vraag of het college de Natuurbeschermingswet actiever gaat inzetten. Nu wordt een toets pas gedaan als burgers erom vragen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Naar mijn beste weten wordt de Natuurbeschermingswet toegepast als bij een vergunningaanvraag een passende beoordeling moet worden gemaakt. Mevrouw Verstappen schudt nee en ik knik ja. Als mevrouw Verstappen voorbeelden heeft van situaties waarin dit niet is gebeurd, kan zij ons deze aanreiken. Wellicht kan gedeputeerde Hoes daarover in de commissie verder met haar spreken over de vraag in hoeverre het beleid in dezen moet worden aangescherpt. Vooralsnog hanteren wij de wettelijke bepalingen van de Natuurbeschermingswet. Dat is overigens landelijke wetgeving.

De *voorzitter*: Mijnheer Van Heugten, rondt u af met de bespreking van de amendement en de moties.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Het zijn er erg veel. Ik wil mij beperken tot die moties waarvan GS denken dat er een kanttekening te plaatsen is in de zin van dat rekening gehouden moet worden met de uitvoering. Wij zullen aangeven of wij aanneming van een motie al of niet ontraden.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik wil even een paar moties intrekken omdat sommige moties hetzelfde vragen.

Het gaat om de moties op stuk nrs. M36 en M40. Uit de motie op stuk nr. M34 moet een tekstdeel worden verwijderd, namelijk: in verwevingsgebieden. Dat is per abuis erin terechtgekomen.

De *voorzitter*: Aangezien de moties op stuk nrs. M36 en M40 zijn ingetrokken, maken zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De tekst van motie M34 wordt aangepast. De griffier verwerkt een en ander in het overzicht.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Motie M1 heeft betrekking op het strak omgrensde bouwblok. Wij hebben in ons advies aangegeven dat wij ongebruikte bouwblokruimte in extensiveringsgebieden willen tegengaan, maar niet op de wijze zoals in deze motie wordt verwoord. Het vergt namelijk nader juridisch onderzoek. Wij willen daarop graag terugkomen bij de verordening. Wij willen deze motie dan ook ontraden.

Motie M2 betreft geen vestiging op nieuwe locaties. Deze motie gaat niet in op de vraag hoe om te gaan met lopende trajecten. Wij willen deze motie ontraden en willen verwijzen naar een andere motie met een dergelijke strekking waarin dit wel wordt opgenomen.

Motie M3 gaat over het afschaffen van LOG's. Wij moeten uitkijken het kind met het badwater weg te gooien. Intensieve veehouderij kan alleen maar ergens weggehaald en beperkt worden op het moment dat elders wel ruimte is of her te vestigen dan wel te ontwikkelen. Het sturen van die ontwikkelingen op duurzaamheid is een bijkomend iets, maar er moet wel ruimte geboden worden. Het college ontraadt om die reden aanvaarding van de motie.

Motie M4 gaat over robuuste erfbeplanting. Daarin wordt voorgesteld te besluiten dat de beplanting rond de stallen minimaal dezelfde oppervlakte moet krijgen als het bebouwde oppervlak. Aanvaarding van deze motie zouden wij ook willen ontraden. Uit de praktijk is namelijk gebleven dat met 10% tot 1,5 ha. en de 20% boven 1,5 ha. een robuuste landschappelijke inpassing mogelijk is die ook functioneel kan zijn in de optiek zoals GroenLinks die voor ogen heeft. Wij vinden deze motie te ruim.

In motie M5 wordt een algehele bouwstop gevraagd voor minimaal een jaar voor de melkgeiten- en melkschapenbedrijven. Het college heeft aangegeven de bouwstop die 11 juni aanstaande afloopt, te willen vervangen door een bouwstop voor LOG's, extensiverings- en verwevingsgebieden. Wij willen de verplaatsing van geitenhouderijen die dicht bij de bebouwde kom zitten, die zelf het initiatief nemen niet meer te herbevolken en graag naar een andere meer

geschikte locatie willen, niet blokkeren. Dat laat onverlet dat elke geitenhouderij zich moet houden aan veterinaire en hygiënemaatregelen. Elke geitenhouderij die toestemming krijgt om te herbevolken, moet veilig zijn. Wij zouden echter de afwaartse beweging van deze bedrijven niet willen blokkeren. Daarom ontraden wij deze motie.

In motie M6 wordt het college verzocht, het gebruik van combiluchtwassers, ongesubsidieerd en voorzien van elektronische monitoring voor alle bedrijven, ongeacht grootte, verplicht te stellen. Ik verwijs naar bijlage 7 van de knoppennotitie. Wij zijn daar uitgebreid ingegaan op de problematiek van luchtwassers, wat wij daaraan doen en hoe de handhaving daarop gericht is. Ik wijs ook op het feit dat wij willen werken met pilots om monitoring op afstand te kunnen organiseren. De strekking van deze motie komt niet helemaal overeen met onze plannen en voegt daaraan niet toe. Derhalve ontraden wij deze motie.

Motie M7 betreft een verbod op gemengde bedrijven. Korthedshalve verwijs ik u naar het desbetreffende advies van GS. Wij ontraden aanvaarding van deze motie.

In motie M8 wordt GS verzocht ervoor zorg te dragen dat gemeenten in verwevingsgebieden de niet gebruikte overruimte van bouwblokken actief te betrekken volgens het bouwblok-opmaatprincipe. GS ontraden aanvaarding van deze motie omdat zij denken dat de in de motie gebruikte formulering tot planschade zal leiden. GS denken ook dat het afnemen van de nu reeds bestaande bouwblokruimte in verwevingsgebieden geen effectief middel is om te sturen op de afwaartse beweging. Derhalve ontraden zij aanvaarding van deze motie.

Motie M9 gaat over het stopzetten van subsidie aan de intensieve veehouderij. Wij vinden dit een beleidswijziging die op dit moment geen recht doet aan de instrumenten die wij inzetten om de afwaartse beweging te bevorderen en die andere duurzaamheidsinvesteringen doorkruist. Wij ontraden aanvaarding van deze motie.

Motie M10 strekt tot het stopzetten van subsidie op luchtwassers. In de bijlage van de beleidsvoornemens wordt gesproken over het

blijvend stimuleren van een effectieve toepassing van luchtwassers. Dat is naar onze mening een positief signaal om het gebruik van luchtwassers te optimaliseren en indien mogelijk te stimuleren. Ik neem wel akte van de opmerking dat het niet zo kan zijn dat men aan de ene kant subsidie krijgt van de overheid en aan de andere kant de handhavingsplicht niet nakomt. Als dat juridisch mogelijk is, zullen wij die koppeling leggen en hanteren.

Wij ontraden deze motie.

In motie M11 wordt GS verzocht onderzoek te laten uitvoeren naar de oorzaken die leiden tot het procentueel zeer geringe aantal Q-koorts-besmettingen bij kleinschalige en biologische geiten- en schapenhouderijen. Wij vinden een dergelijk onderzoek overbodig omdat bij kleinschaligheid de risico's natuurlijk anders zijn. Overigens is vast komen staan dat juist bij biologische bedrijven het risico op zoönose niet minder c.q. groter is dan bij andere bedrijven. Dit wordt reeds nader onderzocht. GS ontraden derhalve aanvaarding van deze motie.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik constateer dat de gedeputeerde hierover anders denkt dan de ZLTO. Wellicht is dat juist een reden om vóór dit onderzoek te stemmen. ZLTO is ervan overtuigd dat het geen verschil uitmaakt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Sorry, voorzitter, ik heb de interruptie van mevrouw Lestrade niet helemaal meegekregen. Kan zij haar opmerking nog even herhalen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik constateer dat de gedeputeerde op dit punt van mening verschilt met de ZLTO. Dan is het misschien juist leuk om dit onderzoek wel in te zetten!

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Volgens mij wordt dit punt al meegenomen in het lopende onderzoek. Het RIVM-onderzoek gaat o.a. over de vraag waarom Q-koorts wel op het ene bedrijf heerst en niet op het andere. Deze vraag wordt daarin betrokken.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik heb dit nagevraagd, maar het wordt niet expliciet meegenomen. Vandaar deze motie.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij zullen dit navragen. Mocht dit niet het geval zijn, dan zullen wij bekijken of deze vraag bij het onderzoek betrokken kan worden. Dan zijn wij dus niet tegen deze motie.

In motie M12 wordt het college gevraagd erop toe te zien dat er een handelingsscenario ontwikkeld wordt dat op korte termijn op provinciaal niveau in werking gezet kan worden bij een uitbraak van een dierziekte en/of zoönose.

Dit is lastig omdat er zeer afhankelijk van een situatie gereageerd wordt. Bovendien krijgen wij dan te maken met de landelijke c.q. de gemeentelijke overheid. GS vinden deze motie op dit moment niet opportuun en ontraden derhalve van deze motie.

In motie M13 wordt het college verzocht, ervoor zorg te dragen dat de milieuwinst die luchtwassers opleveren, gewaarborgd wordt en het houden van meer dieren in de milieuruimte die het plaatsen van een luchtwasser oplevert, te verbieden.

Wij zijn het daarmee niet eens, omdat juist in een aantal gevallen de investering van de luchtwassers economische dragers moet kennen. Wij ontraden deze motie.

Met motie M14 wordt het college verzocht om bij alle nieuwbouw- en uitbreidingsplannen voor veehouderijen een gezondheidsrapportage verplicht te stellen. Dat betekent dat er in ieder geval eerst landelijke wetgeving moet komen over wat een gezondheidsrapportage inhoudt; welke criteria daarbij gelden en hoe zo'n rapportage eruit moet zien. Wij denken dat het niet aan GS is om een gezondheidsrapportage te kunnen verlangen en ontraden aanvaarding van de motie.

In motie M15 wordt het college verzocht, de term duurzaamheid niet te gebruiken met betrekking tot duurzame locaties. Dat is een woordkeuze, wij hebben daarover verder geen mening. Wij menen dat de intensieve veehouderij wel degelijk een duurzame sector kan zijn en kunnen dit niet verenigen met de aanhef van deze motie. Wij ontraden deze motie.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Ik wil graag van de gedeputeerde horen wat hij verstaat onder duurzaam.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): In welk opzicht?

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Ik zal een voorzetje geven, voorzitter. Volgens mij is duurzaam economische rendabel. Hoppa!

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Een bedrijf dat duurzaam functioneert, is gericht op de toekomstbestendigheid van zijn omgeving, de mensen die er werken en de eigenaar van het bedrijf. Dat is duurzame bedrijfsvoering. Dat gaat dus veel verder dan het enge begrip dat mevrouw *Jetten* daaraan toekent.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Dat doe ik niet, maar ik heb voor 99% de indruk dat het bij de ZLTO wel zo is.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Het doet mij deugd dat wij eindelijk een keer over het begrip duurzaam spreken, want dit woord wordt te pas en te onpas gebruikt. Het zou mij deugd doen als wij de definitie van Brundtland aanvaarden en in dat geval kan de gedeputeerde bij de intensieve veehouderij niet over duurzame locaties spreken. Dan gaat het om gebruik van grondstoffen, om energieneutraal produceren en om zodanig produceren dat de komende generatie geen last heeft van het product. Als wij de definitie van Brundtland betrekken bij ons gebruik van het woord duurzaam, zou dat een heleboel duidelijk maken.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voorzitter! Ik roep in herinnering dat PS de definitie van Brundtland vastgelegd hebben in het manifest Brabant 2050. Het zou heel goed zijn als GS die definitie als uitgangspunt van hun beleid hanteren. Dan vind ik deze motie inderdaad heel opportuun.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik kan niet de consequenties overzien van het wel of niet hanteren van een bepaalde uitleg van het begrip

duurzaamheid. Ik zie het in alle beleidsstukken terugkomen: van openbaar vervoer tot culture instellingen, tot natuurontwikkeling, tot land- en tuinbouw, etc.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Het lijkt een theoretisch verhaal maar het is toch van belang dat wij de juiste terminologie gebruiken. Als wij in het kader van het manifest Brabant 2005 zelf hebben vastgesteld dat wij het woord volgens de definitie van Brundtland gebruiken, kan je toch niet anders constateren dan dat dit woord te pas en te onpas onterecht gebruikt wordt. Ik ben van de definities. Ik wil altijd graag criteria hanteren zodat alles controleerbaar volgens de definities die wij zelf hebben vastgesteld.

Wij hebben overigens al vaker gezegd dat het woord duurzaam verkeerd gebruikt wordt. Ik pleit ervoor om deze motie aan te nemen want dan kunnen de stukken wat rationeler ingevuld worden. Dat lijkt mij heel verstandig.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik heb mijn advies over de motie gegeven.

Ook met betrekking tot motie M16 wil ik verwijzen naar wat GS in hun advies over de vergunningverlening geschreven hebben. Er moet sprake zijn van een bepaalde proportionaliteit tussen de maatregel en het voorzorgsbeginsel. Wij ontraden deze motie.

Motie M17 verzoekt het college de door deskundigen aanbevolen afstanden tussen intensieve veehouderijen te hanteren. Ook hier verwijs ik naar de opmerkingen daarover in onze notitie en ontraad ik deze motie.

Motie M18 gaat over opslag en compostering van geitenmest. Het college wordt verzocht in de PMV het gebruik van de best beschikbare techniek verplicht te stellen.

Wij zullen dit onderdeel meenemen in het onderzoek naar de wijze waarop de PMV moet worden opgesteld. Naar aanleiding van de besluiten moet de PMV immers worden aangepast.

In motie M19 wordt het college verzocht, elektronische monitoring van luchtwassers in te voeren en verplicht te stellen. Wij zijn op dit

moment bezig met pilots om te zien of het kan en hoe het werkt. Wij willen graag de resultaten daarvan afwachten voordat er kan worden overgegaan tot het verplicht stellen zoals in deze motie wordt gevraagd. Wij ontraden dan ook deze motie.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik wil even teruggaan naar motie M18. De gedeputeerde zegt dat dit wordt meegenomen in het onderzoek. In de motie wordt echter ook gesproken over iets verplicht te stellen. Zegt de gedeputeerde dat hij geen bezwaar heeft tegen de hele motie of tegen een onderdeel van deze motie? Ik wil graag duidelijkheid.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wij willen graag nader onderzoeken of wat in de motie gevraagd wordt, ook kan. Ik zeg u toe dat wij bij de wijziging van de PMV de vraag zullen meenemen of dit verplicht gesteld kan worden. Ik zeg u dus niet toe dat het inderdaad verplicht gesteld wordt, maar wij willen dit als onderzoeksvraag meenemen.

De *voorzitter*: Ik zie dat de heer Heijmans tevreden is met deze dictie. Vervolgt u uw betoog, mijnheer Van Heugten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! In motie M20 wordt het college verzocht een schade- of uitkoopregeling in het leven te roepen voor alle omwonenden van intensieve veehouderijen en hierbij een afstandscriterium te hanteren van 3 km tot 5 km.

Ook hier verwijst ik naar ons advies dat wij dit geen reële optie vinden. Wij vinden dit ook niet uitvoerbaar want dan zou zo ongeveer iedereen Brabant uit moeten. Wij ontraden aanvaarding van deze motie.

Motie M21 gaat over een kosten-batenanalyse en een studie naar maatschappelijke effecten. Op rijksniveau zijn al diverse kosten-batenanalyses uitgevoerd en ook aan de Staten ter beschikking gesteld. De rapporten laten op dit punt geen echte verschillen tussen diverse systemen zien. Wij vinden deze motie dan ook overbodig en ontraden

aanvaarding daarvan.

Motie M22 betreft een plan voor afname dieraantallen. Ik verwijst naar de rijkswetgeving over dierrechten en naar wat daarover gezegd is in het kader van compartimentering. U kent ons standpunt over compartimentering. Wij willen dan ook niet deze motie uitvoeren maar wel wat wij in ons eigen advies hebben aangegeven, namelijk dat wij graag bij de landelijke overheid willen aandringen op compartimentering op provincieniveau. Wij ontraden aanvaarding van deze motie.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Bij het invoeren van de compartimentering is 6% meer dieren Brabant ingekomen. Als de compartimentering weer wordt ingevoerd, wordt dan gestreefd naar het aantal dat Brabant vroeger had? Bij de invoering van de compartimentering dacht men dat het aantal dieren voor Brabant neutraal zou blijven. Wordt het dan weer 6% minder dan nu?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Hoe had mevrouw Lestrade dat willen doen? Dan moeten wij dierrechten opkopen!

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik heb in mijn eerste termijn gesproken over een rechtenbank. De gedeputeerde is daarop nog niet ingegaan.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Als de provincie het aantal dieren wil verminderen, moet zij actief dierrechten opkopen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Nee, ik heb toen aangegeven dat dit o.a. kan in overleg met de ZLTO. Daar zit ook geld. Ik heb daarvoor een voorstel gedaan. Dat is toen niet meer aan de orde geweest. Ik had daarop moeten letten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wij proberen een compartimentering voor onze provincie te organiseren. Dat betekent dat er dan geen handel meer de provincie in of uit zal gaan. In de discussie over de compartimentering kan het wel zo zijn dat er nog geschoven wordt met dierrechten. Bovendien zijn niet alle dierrechten

die op naam van Brabantse bedrijven staan, in Brabant geëffectueerd. Er zijn veel bedrijven met vestigingen in Brabant en elders. Het is erg moeilijk aan te geven of het in 2008 loslaten van de compartimentering die op papier geleid heeft tot een langzame toename van bijvoorbeeld de varkensstapel met inmiddels 6%, inderdaad betekent dat er meer varkens zijn gekomen. Wij willen een netto compartimentering waardoor het aantal dierrechten in onze provincie niet vergroot wordt.

Over de suggestie om het aantal op dit moment te gaan verkleinen, hebben wij op dit moment geen mening ook gelet op de beperkte mogelijkheden die wij in dezen zien.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Daarvoor had ik ook de mogelijkheden van de ZLTO en de participatiemaatschappij NCB aangegeven.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ook dan zult u bij de voorjaarsnota middelen moeten vrijmaken om dat actief te gaan doen.

Voorzitter. Motie 23 vraagt, een einde te maken aan de intensieve veehouderij. Ik hoef niet verder te gaan; deze motie zullen wij niet aanbevelen. We verwerpen haar.

Motie 24 waarin wordt gevraagd geen enkele uitbreiding meer toe te staan en noodzakelijke aanpassingen plaats te laten vinden binnen de huidige bebouwing, vinden wij contraproductief ten aanzien van het slot op de muur. Er is namelijk zoals ik al aangaf met name een aantal kleine gezinsbedrijven op een extensiveringslocatie die niet willen uitbreiden maar zich wel kunnen en willen voegen naar de maatstaven van de AMvB huisvesting dierenwelzijn. Deze motie is daarbij niet effectief en wij raden haar dan ook af.

Motie 25 vraagt een werkgroep in het leven te roepen die gaat nadenken over nieuwe kansen en toekomstbestendige mogelijkheden voor agrariërs. Wij willen dit onderwerp graag meenemen naar de Agrotafel en daarmee zou de motie door ons ingevuld kunnen worden. De motie kunnen we daarmee overnemen.

Voor motie 26 geldt hetzelfde. Alleen dierhouderij in Brabant toe te staan die handelt vanuit het

gesloten grondstoffenkringloopprincipe zal een onderwerp voor bespreking aan de Agrotafel kunnen zijn om te kijken in hoeverre er mogelijkheden zijn dat principe in Brabant te realiseren.

In motie 27 wordt gevraagd voorstellen te doen voor een adequaat geïnteresseerd instrumentarium teneinde de afwaartse beweging vanuit extensiveringsgebied versterkt in gang te zetten, waarmee maatschappelijk verantwoord ondernemen in de intensieve veehouderij toekomstperspectief wordt geboden op een daartoe geschikte locatie en overleg met Brussel te openen teneinde dit instrumentarium staatssteunproof te maken. Ik zie dat de motie voldoende is ondersteund voor een meerderheid en GS zijn graag bereid de motie uit te voeren.

Het college vindt de in motie 28, een antibiotica-motie, gevraagde pilot prima en de inzet van het Rijk daarbij ook. Wij zouden het gevraagde verzoek verder niet willen beperken tot de ZLTO maar het willen uitbreiden tot de hele sector, dus ook de dierenartsen erbij te betrekken. Wij willen dan ook graag gehoor geven aan deze motie die zoals ik zie voldoende is ondertekend om aangenomen te kunnen worden.

In motie 29 wordt gevraagd:

- inzicht te bieden in het aantal intensieve veehouderijbedrijven in verwevingsgebied dat nu al een bouwblok van 1,5 ha benut en nog niet aan de 2013-maatregelen voldoet,
- voorstellen te doen hoe die bedrijven zijn te faciliteren die maatregelen moeten of willen treffen, die onweerlegbaar bijdragen aan duurzaamheid.

Wij willen in eerste instantie kijken of oplossingen kunnen worden gevonden op gemeentelijk niveau, doordat gemeenten in overleg met deze bedrijven bekijken wat de mogelijkheden zijn met de bebouwingspercentages en dergelijke in bestaande bestemmingsplannen. Het bieden van inzicht zoals gevraagd zullen wij proberen te doen.

Met dit antwoord heb ik meteen motie 43 van de VVD en de PvdA behandeld.

Voor het tweede deel van motie 29 verwijst ik naar uitvoering in samenspraak met de gemeentes alvorens ertoe over te gaan het entameren.

De SP heeft een aantal moties waaronder nummer 30 ingediend waarin wordt gevraagd om landbouwontwikkelingsmaatregelen ten aanzien van de landbouwontwikkelingsgebieden. Ik wil graag willen refereren aan mijn toezegging in eerste termijn dat ik graag met de Staten wil komen tot een plan van aanpak voor de landbouwontwikkelingsgebieden. Met u wil ik dus graag de criteria en de rol van de provincie daarbij vaststellen. Daarmee denk ik een toezegging te hebben gedaan die een aantal moties over de landbouwontwikkelingsgebieden overbodig dan wel ontijdig maakt. Op die gronden wijzen wij motie 30 af.

Motie 31 vraagt om een integrale omgevingstoets bij verplaatsing van bedrijven. In feite doen we dat al in de verordening en daarmee is deze motie overbodig.

Motie 32 vraagt om het versnellen van procedures. Wij maken al gebruik van de coördinatiemogelijkheden die de reconstructiewet biedt. Als de provincie actief in een landbouwontwikkelingsgebied zaken ter hand neemt, kan ze ook daar invloed uitoefenen. Ik wil dat dus meenemen in het plan om te komen tot een goede realisering van de LOG's en de procedures die daarbij horen. Op deze gronden zou ik de motie dan ook niet willen aanbevelen.

Motie 33 vraagt om er bij gemeenten actief op toe te zien dat zij duurzame locaties toetsen op basis van de daarvoor in de reconstructieplannen beschreven criteria en het nee tenzij principe in plaats van ja mits beginsel te hanteren. Als de criteria worden gehanteerd is het verder niet van belang of het een ja mits dan wel nee tenzij is. De uitkomst is in beide gevallen hetzelfde want men toetst aan de criteria en men valt al dan niet binnen de criteria.

Mevrouw *Slegers* (SP): Op papier is het wel allemaal geregeld maar in de praktijk komen de gemeentes er vaak niet toe. Vandaar dat wij GS vragen er actief op toe te zien dat de gemeentes het daadwerkelijk doen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij hebben onze beperkingen als wij actief moeten toezien op wat

gemeentes doen en laten. Daar waar het gaat om vaststelling van bestemmingsplannen zal het sowieso aan de orde komen en natuurlijk ook bij het aanvragen van ontheffingen. Ook hanteren wij natuurlijk de zorgvuldige toetsing op duurzaamheid, volgens welke definitie dat in dit opzicht ook moge zijn.

Bij motie 34, de nieuwvestigingen, kan ik verwijzen naar het voorbereidingsbesluit dat al wordt genomen. Dit is een aanhoudingsbesluit dat alle bouwvergunningen in de landbouwontwikkelingsgebieden aan u voorlegt. Daarmee kunt u daarop sturen.

Motie 35 waarin wordt gevraagd niet gebruikte over-ruimte in te trekken, tenzij uitbreiding aantoonbaar noodzakelijk is, zal tot een geweldige hoeveelheid planschade gaan leiden. Het college ontraadt haar daarom.

Motie 37 vraagt, zo snel mogelijk met een voorstel te komen dat de bouwhoogte van varkens- en kippenstallen maximeert tot een aanvaardbare mate en dat het aantal bouwlagen van varkensstallen maximeert tot één. Het gevraagde is in lijn met wat in het voorbereidingsbesluit staat en daarmee is deze motie overbodig en kan ze ontraden worden.

Motie 38 draagt gedeputeerde Staten op om er actief op toe te zien dat alle uitbreidende en verplaatsende bedrijven een landschappelijk inpassingsplan maar ook een beeldkwaliteitsplan gaan hanteren met welstandscriteria voor de bebouwing, inclusief stallen, installaties en dergelijke. Hiermee gaan GS erg op de stoel van de gemeenten zitten. Gemeentelijke bestemmingsplannen voorzien in een aantal gevallen in de ruimtelijke onderbouwing met daarbij de beeldkwaliteitsaspecten. Ik zou dan ook willen vragen deze motie niet aan GS te richten maar het op gemeentelijk niveau te laten.

Motie 39 vraagt alle ongebruikte bouwruimte van veehouderijen in extensiveringsgebieden in te trekken. Ik heb al uitgebreid aangegeven hoe wij daarnaar kijken. De strekking van deze motie is de ontwikkelingsruimte en de niet gebruikte ontwikkelingsruimte in extensiveringsgebieden in te perken. Op de wijze waarop dat moet gebeuren komen wij graag in de verordening terug. Wij

ontraden daarom op dit moment deze motie.

Motie 41 draagt GS op om te onderzoeken op welke manier zowel de uitbreiding van middelen als de vereenvoudiging en versnelling van procedures kan worden geregeld voor specifiek die agrarische ondernemers die het voornemen hebben om de verplaatsing aan te grijpen om hun bedrijfsvoering en productie substantieel duurzamer en diervriendelijker te maken, en om de uitkomsten van dat onderzoek voor 1 juni 2010 aan provinciale Staten voor te leggen. Deze zaak willen we ook gebruiken bij het plan van aanpak voor verplaatsing naar landbouwontwikkelingsgebieden en we willen onderzoeken, welke middelen we nog meer hebben om de versnelling te realiseren.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, mag ik de SP vragen of zij hun motie nog willen aanpassen aan het onderwerp duurzaam dat ze hierin noemen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voor ons is dit misschien een extra grond om te vragen deze motie voorlopig niet instemming te brengen en te overwegen wat het begrip duurzaam in deze motie zou moeten zijn.

Motie 42 vraagt de maximale omvang van bouwblokken in landbouwontwikkelingsgebieden vast te stellen op tweeënhalve hectare gebaseerd op een beeldkwaliteitsplan. Ik wil deze motie ontraden zoals ik in tweede termijn aan de fractie van de VVD heb aangegeven, omdat wij van mening zijn dat andere middelen effectiever zijn dan gebruikmaken van het beeldkwaliteitsplan. Daarbij de kanttekening dat de gebiedsvisie zoals u die in ons stuk ziet staan niet de gebiedsvisie is zoals we die uitgebreid kennen maar de ruimtelijke onderbouwing bij de RO-besluiten.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Interessant is natuurlijk de motivering op grond waarvan u de motie ontraadt. Ik begrijp dat u geen problemen heeft met die tweeënhalve hectare.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wat GS voorstellen ten aanzien van de maximale omvang

van bouwblokken in de landbouwontwikkelingsgebieden die met ontheffing verleend zou kunnen worden, is dat als je uitgaat van 20% verplicht groen, netto 2,4 ha bouwblok overblijft.

De heer *Arkes* (PvdA): Hier staat 2,5 ha en daarmee wordt uiteraard inclusief groen bedoeld.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dan heeft u een bouwblok dat kleiner is dan in de verwevingsgebieden.

De heer *Arkes* (PvdA): Nee, de verwevingsgebieden gaan naar 1,5 ha maximaal. Dit gaat naar 2,5 ha maximaal in de landbouwontwikkelingsgebieden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dan schrapt u de verplichte aanplant van groen in de bouwblokken. Dan kan men 2,5 ha bouwblok helemaal bebouwen.

De heer *Arkes* (PvdA): Inclusief groen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Hoeveel groen heeft u dan over?

De heer *Arkes* (PvdA): Dat is afhankelijk van het beeldkwaliteitsplan.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat kan heel weinig zijn en heel veel zijn.

De heer *Arkes* (PvdA): Je zou er een vast percentage voor kunnen nemen. De ZLTO heeft bij ons gesproken over gemiddeld 60% steen, de rest voor vuile weg, schone weg, bedrijfswoning, erfbeplanting en dergelijke. Wij willen ons niet helemaal op die 60% vastleggen want in het ene geval kan het perceel zodanig gesitueerd zijn dat het iets meer kan zijn en in het andere geval iets minder. Daarom willen we het niet vastleggen maar het is wel duidelijk dat eisen aan landschappelijke inpassing gesteld worden. Die moeten tot uiting komen in dat beeldkwaliteitsplan.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik zou de Staten

nadrukkelijk willen aanraden de lijn te volgen zoals GS die aan de Staten adviseren, dus tot 1,5 ha verplicht 10% groen in het bouwblok, boven 1,5 ha verplicht 20% groen in het bouwblok. De motivatie daarbij is dat in de praktijk is gebleken dat dit goed werkt en dat de landschappelijke inpassing op een goede manier tot haar recht komt. Het leidt ook niet tot aanvullende bureaucratie bij het maken en beoordelen van plannen, maar wel tot een heel effectieve inpassing van de gebouwen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Volgens de regels moet je ook 30 m van de weg af blijven, dus daar kun je al niet bouwen. Je kunt dus die 2,5 ha nooit volbouwen. Een bouwblok heeft ook nooit een mooie vierkante maat.

U pleit ook voor een ruimtelijke onderbouwing en dat is bijna een compleet bestemmingsplan. Het wijkt niet zoveel af van een gebiedsvisie; dan heb je weer een jaar vertraging en veel werk. Het is juist de bureaucratie die de ontwikkeling van extensivering in groen en rood naar landbouwontwikkelingsgebied in de weg staat.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): U voegt er naar mijn idee meer bureaucratie aan toe door te praten over beeldkwaliteitsplannen. De praktijk heeft ook uitgewezen dat bij verplaatsingen van bedrijven naar verwevings- of naar landbouwontwikkelingsgebieden als er een bestemmingsplanwijziging voor nodig is dan wel een projectbesluit, daar een ruimtelijke onderbouwing bij hoort. Dat kunt u zien als een ruimtelijke onderbouwing voor die bestemmingsplanwijziging of dat projectbesluit. Met die ruimtelijke onderbouwing hebben wij bedoeld dat daaruit moet blijken dat het een geschikte locatie is en dat met de bestemmingswijziging ook de bouwblokmaat wordt toegestaan zoals die gevraagd wordt. Daarboven hebben wij gezegd: schrap dan alle andere zaken en hou vast aan een heel heldere eis ten aanzien van de landschappelijke inpassing, dat binnen een bouwblok minstens 10% robuust groen moet worden opgenomen. Wij zitten dus niet te wachten – wat dat betreft kunnen we elkaars visie wel delen

– op nog meer bureaucratie door toetsingen. Zoals in het verleden is gebleken zijn toetsingen altijd weer aan interpretaties onderhevig. Maak het zo helder mogelijk. Voor elk ruimtelijk besluit dat een gemeente neemt moet ze een ruimtelijke onderbouwing maken. Die wordt door de provincie getoetst bij bestemmingsplan dan wel bij projectbesluit. Daaruit kunnen we afleiden of de locatie goed is. Voor een locatie die een bouwblok vraagt van meer dan anderhalve hectare moeten GS zelfs expliciet ontheffing verlenen zodat besluiten daartoe niet op een andere manier kunnen worden genomen. Naar mijn idee is dat een goede aanpak en zou uw voorstel niet tot een verbetering leiden, zeker niet met het oogmerk van vermindering van de bureaucratie zoals u dat volgens mij voor ogen staat.

De heer *Arkes* (PvdA): GS stellen voor een blok van 3 ha waarvan zoveel procent groen zodat je netto 2,4 ha overhoudt. In ons voorstel is het tweeënhalve hectare waarin het groen is begrepen. Dat is duidelijk een andere maat. Mijn vraag aan de gedeputeerde was ook of hij geen bezwaar maakt tegen dat deel van die tweeënhalve hectare maximale bruto bouwoppervlakte waar het groen nog in moet.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ten aanzien van die maatvoering is het misschien wel aardig even aan te geven dat 1,5 ha niet drie voetbalvelden is maar 2,1 voetbalveld; 2,5 ha is dus net drie voetbalvelden. Wat ons betreft mag het netto 2,5 ha zijn plus 20% groene inpassing. Volgens ons hebben we dan een voldoende maar niet een te grote ruimte.

De heer *Arkes* (PvdA): Ik constateer dat u ook op dat onderdeel van de motie bezwaar maakt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ja, ik maak bezwaar omdat de heer Arkes het als bruto ziet en wij het liever als netto zien.

De heer *Verhoeven* (VVD): Zijn GS ook voornemens inpassingsplannen te maken voor landbouwontwikkelingsgebieden die in gemeenten moeilijk van

de grond komen en bent u bereid daarin ook meteen een maat voor bouwblokken op te nemen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het is niet uitgesloten dat de provincie ertoe komt voor een gebied een inpassingsplan te maken, hetzij op verzoek van een gemeente hetzij omdat we met elkaar constateren dat het wenselijk is en de gemeente zelf niet voor de ontwikkeling met een bestemmingsplan komt. Als de provincie een inpassingsplan maakt zullen we uiteraard onze eigen regels ten aanzien van bouwblokmaten hanteren en zullen we niet afwijken van de maten zoals we die hier met elkaar voorstaan.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik moet toch even reageren op de opmerking van de gedeputeerde dat hij dan liever de netto maat zou zien. Het verbaast mij dan dat in het ontwerpbesluit dat we net uitgereikt hebben gekregen, 3 ha staan. Volgens mij is dat geen netto oppervlakte. U kunt zeggen dat u het liever netto had gezien maar dan handelt u zelf toch echt anders. Overigens, wij zouden best 20% groen willen vastleggen want dat is een heel aannemelijk percentage.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Zoals ik zo-even al aangaf hoeft die 3 ha niet genoemd te worden in het voorbereidingsbesluit. Ik denk dat bij het samenstellen van dit voorbereidingsbesluit is geput uit de getallen zoals ze eerder genoemd zijn. Misschien is toen geen rekening gehouden met netto of bruto. Nogmaals, naar mijn idee is dat niet relevant voor het te nemen voorbereidingsbesluit.

Motie 43 heb ik al behandeld bij een andere motie die over hetzelfde onderwerp ging.

Motie 44 stelt, geen nieuwvestiging meer te willen in landbouwontwikkelingsgebieden, ook niet voor verplaatsters uit het eigen reconstructiegebied, behalve waar reeds trajecten in gang zijn gezet. Verder worden GS verzocht hun voorstel in die zin te wijzigen. Ik wil dit meenemen bij het plan van aanpak dat wij met u gaan bespreken voor de landbouwontwikkelingsgebieden. Ik wil nog een poging wagen om in die discussie met elkaar een

eindbesluit te nemen over wel of niet nieuwvestiging in die gebieden. Ik ben het van harte met u eens. Ik zie ook dat er een meerderheid voor deze motie is en ik heb uit andere bijdragen ook begrepen dat u echt paal en perk wilt stellen aan nieuwe vestiging in landbouwontwikkelingsgebieden. Daarover zijn GS het echt met u eens. Alleen, wij willen scherper met u in beeld krijgen hoe het zit met lopende projecten en wat lopende projecten precies zijn dus waar sta je nog nieuwe vestiging toe omdat er al stappen zijn gedaan waarvan wij vinden dat het niet van behoorlijk bestuur zou getuigen als we die stappen niet zouden laten afmaken. Een tweede vraag is in hoeverre we een inschatting kunnen maken in hoeverre het zo strikt weren van nieuwvestigingen blokkerend zou werken op de afwaartse beweging. Mijn vraag is daarom deze motie aan te houden totdat we met elkaar over het LOG-plan hebben gesproken.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Naar aanleiding van uw antwoord zou ik u willen aanraden, de motie wel over te nemen. Dit is nu net het signaal van vandaag. Wij willen geen nieuwe vestiging, dus wij willen er geen discussie over. Wij nemen dit natuurlijk mee in de structuurvisie, maar ik vind het niet passend vandaag te zeggen dat wij deze motie maar moeten intrekken. Ik denk dat de gedeputeerde zich even vergist.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik heb niet gevraagd de motie in te trekken maar de motie aan te houden tot de bespreking van het plan van aanpak.

De heer *Verhoeven* (VVD): In de motie staat ook: behalve waar reeds trajecten in gang zijn gezet. Daarmee komen we tegemoet aan de problemen die de gedeputeerde denkt te zien.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Als u in de motie opneemt dat u bijvoorbeeld voor een periode van twee jaar geen nieuwvestigingen in de landbouwontwikkelingsgebieden wilt toestaan, dan maakt u het het college gemakkelijker om deze motie over te nemen. Dan kunnen we na de

evaluatie, waar ook om is gevraagd, zeggen of het al of niet een blokkade is voor de afwaartse beweging. Wellicht is dit een optie om de motie aan te passen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik ben dat wel met de gedeputeerde eens. Wij hebben zelf in onze bijdrage om een evaluatie na twee jaar gevraagd. Als het college daarmee kan leven, kunnen wij dat ook.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Nogmaals, het signaal is onmiskenbaar. Het college zit wat dat betreft op dezelfde lijn. Wij zijn kennelijk alleen iets bezorgder dan u dat we de afwaartse beweging onnodig zouden blokkeren. Vandaar dat we zeggen: prima, wij zetten een stand still op de nieuwvestiging in de landbouwontwikkelingsgebieden en evalueren na twee jaar of die stand still nog langer nodig is dan wel dat die de afwaartse beweging blokkeert en wij misschien selectief ergens nieuwvestiging moeten toestaan.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Wij doen het natuurlijk niet zomaar. Er komen binnenkort heel veel bestaande locaties vrij van stoppers. Met andere woorden, die afwaartse beweging moet juist in gang worden gezet, bij voorrang op die locaties waar een ander stopt. Dan ben je goed bezig en laat je dat land niet verpauperen. Als je alleen bezig bent met nieuwvestigingen, maken wij ons zorgen, want wat gebeurt er dan met al die bedrijven die op korte termijn, voor 2013, zullen gaan stoppen? Dat is een van de grote zorgen die we hebben. Om er geen misverstand over te krijgen, met nieuwvestiging bedoelen wij bedrijven die zich vestigen op maagdelijke grond.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik kan met de lijn van denken van mevrouw Kerkhof helemaal meegaan. De kanttekening die wij erbij hebben geplaatst in ons advies, misschien niet expliciet genoeg, is dat het in tijd en mogelijkheden wel bij elkaar moet passen. Er moet een zekere mate van schuifruimte zijn. Een agrariër die morgen wil verplaatsen, maar het beschikbare bedrijf is pas over vier jaar

beschikbaar en andere bedrijven zijn voorlopig niet beschikbaar, is een afweging nodig. Ik wil niet zeggen dat er dan maar een nieuwvestiging moet komen, maar om de zaak helemaal op slot te zetten. Nogmaals, het is uw motie, er is een meerderheid, maar het is een mogelijkheid om haar aan te houden totdat we over de LOG's hebben gesproken. Ook is het mogelijk dat u nog een termijn inbouwt voor de evaluatie. De derde mogelijkheid is dat u de motie aanneemt. Dan zullen we haar natuurlijk ook zo uitvoeren.

De heer *Wagemakers* (PvdA): U loopt het risico dat de motie wordt aangenomen, maar we zijn hier ook bezig met de geest, het beeld van de dag. Ik vind het een heel goed signaal en ik hoop dat de motie Statenbreed wordt aangenomen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik ben het helemaal eens met de woorden van de heer Wagemakers. GS willen van harte bijdragen aan het beeld dat vandaag serieuze stappen worden ondernomen, met, nogmaals, de kanttekeningen die ik erbij heb gemaakt.

De *voorzitter*: Ik zie dat er iets niet goed gaat. Ik schors even de vergadering om mevrouw Jetten gelegenheid te geven de zaal uit te gaan.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Met uw welnemen ga ik verder met motie M45. Korthedshalve verwijs ik naar de opmerkingen die ik zojuist gemaakt heb. Ook in deze motie wordt aan GS opgedragen geen nieuwvestiging van veehouderijen toe te laten, ongeacht het type gebied. Dit geldt dus zowel voor extensiverings- als voor verwevingsgebieden. Verder worden GS verzocht de mogelijkheid open te houden tot hervestiging buiten eigen reconstructiegebied en de bedrijven waarvan de verplaatsing reeds in gang gezet is, verder te faciliteren. De strekking van de motie is zeer zeker in lijn met de zienswijze van GS.

In motie M46 worden GS opgedragen om de bouwstop bij geiten- en schapenhouderijen op te nemen in de Verordening Ruimte en deze vast te stellen voor alle gebieden, inclusief de LOG's. Ik

heb reeds gezegd dat ik snap dat de Staten zich zorgen maken over de bewoners in de LOG's en over het veilig zijn van geitenhouderijen. Dat zou niet alleen moeten gelden voor de LOG's maar voor alle gebieden. De bouwstop staat los van het feit of een geitenhouderij al dan niet veilig is voor de omgeving. De bouwstop is er omdat wij geen nieuwvestiging, uitbreiding of omschakeling willen in extensiverings- en verwevingsgebieden, omdat in deze gebieden wonen, recreëren en andere functies veel door elkaar lopen. De landbouw-ontwikkelingsgebieden zijn primair bedoeld voor de agrarische functie. Daar zou in principe wel ruimte moeten zijn voor gewone veilige geitenhouderijen, ook in de toekomst. De geitenhouderij die nu dicht bij de stad zit, niet meer wil herbevolken maar wel opnieuw zou willen starten in een LOG en gebruik wil maken van een bestaande locatie, die ontwikkeling wordt met deze motie geblokkeerd. Volgens mij willen de Staten een dergelijke ontwikkeling niet blokkeren. Dat geldt ook voor het college. Vandaar dat wij moeite hebben met de formulering van deze motie.

De *voorzitter*: Ik kan u melden dat er een arts bij mevrouw Jetten is.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Wij kunnen de redenering van het college goed volgen. Wij willen echter geen geitenbedrijven verplaatsen naar LOG's zolang niet bekend is of de maatregelen die het ministerie tegen de Q-koorts genomen heeft, effectief zijn. Je kunt geen geitenhouderij bij een dorpskern wegnemen en in een LOG bij een burgerwoning plaatsen als je dat niet weet.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Dat is nu precies het punt dat ik probeer uit te leggen. Dan is die maatregel ook niet effectief als die geitenhouderij weer opstart en herbevolkt wordt in het extensiveringsgebied. Een geitenhouderij kan veilig opstarten of niet. Als LNV en VWS aangeven dat een geitenhouderij weer veilig aan de slag kan, zijn wij van mening dat geitenhouderijen die niet meer willen opstarten op hun huidige

locatie maar naar een meer geschikte locatie willen gaan, gefaciliteerd moeten worden. Met deze motie kan dat niet.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Dan heeft de gedeputeerde de motie verkeerd begrepen. Wij zeggen dat het niet kan zolang er geen duidelijkheid is. In mijn inbreng heb ik gezegd dat wij nu een verbod opnemen in de Verordening Ruimte omdat het kan best twee of drie jaar duren voordat er duidelijkheid komt over de vraag of de genomen maatregelen effectief zijn. Daarom vonden wij de motie van de Partij voor de Dieren niet ver genoeg gaan. Op het moment dat duidelijk is dat de maatregelen effectief zijn, kan de Verordening Ruimte worden aangepast.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het is inderdaad mogelijk om die weg te bewandelen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik wil gedeputeerde Van Heugten een beetje ondersteunen. Op dit moment worden enerzijds uitbreidingswijken tegengehouden omdat er een geitenhouderij zit, terwijl wij anderzijds de woningbouw willen stimuleren. Er zijn situaties te noemen waar bedrijven nadrukkelijk in aanmerking komen voor uitplaatsing. Dat geldt overigens niet alleen voor het reconstructiegebied maar voor heel Brabant. Met deze motie wordt dat geblokkeerd. Wij moeten een en ander zeer zorgvuldig bekijken en met name die ontwikkelingen daarin meenemen. Het gaat heel specifiek om Hank. Dat dorp ligt bij mij om de hoek. Ik denk dat wij ons onvoldoende realiseren dat het als deze motie wordt aangenomen, enorme consequenties heeft voor uitbreidingsmogelijkheden van dorpen en voor leefbaarheid en andere zaken. Ik zou de Staten dan ook willen oproepen om deze motie aan te houden om eerst dit soort situaties te kunnen meewegen en daarna een zorgvuldig besluit te nemen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik kan de redenering van de heer Vreugdenhil van harte ondersteunen.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik heb wel een tegenargument. In deze vergadering hebben wij o.a. gesproken over het voorzorgsbeginsel. Het verband tussen geiten- en melkschapenhouderijen en Q-koorts is duidelijk aangetoond. Dat heeft geleid tot een bouwstop. Daarbij is gezegd dat een en ander zowel in de Verordening Ruimte als in de PMV geregeld zal worden. Het punt is dat wij nog helemaal niet weten wat wij moeten regelen. Als wij verplaatsing mogelijk maken, kunnen geitenbedrijven zich verplaatsen naar LOG's zonder dat wij weten welk type houderij toegestaan kan worden. Met andere woorden wij weten op dit moment nog onvoldoende wat wij daar precies willen om nu al te zeggen dat die geitenhouderijen daarheen kunnen. Ik ben het helemaal met de heer Verhoeven eens dat je het niet moet doen totdat dit duidelijk is. Als wij het wel weten, kunnen wij die uitplaatsing stevig gaan faciliteren.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik bestrijd de opvatting van de heer Arkes. Wij weten immers zeker over welke systemen geitenhouderijen beschikken en hoe zij weer verder kunnen gaan. Zij hebben lopende vergunningen. Als de ministeries groen licht geven, worden die bedrijven weer herbevolkt. Via de PMV zullen wij deze bedrijven aanvullende voorwaarden opleggen met betrekking tot de wijze waarop met mest moet worden omgegaan; mestverwerking op grasland is niet meer toegestaan. Elke geitenhouderij kan dan weer van start gaan, ongeacht het stalsysteem dat er is. Ik vind het geen sluitende redenatie als wij dan zouden zeggen dat wij nog niet weten welk stalsysteem in LOG's moet worden toegepast. Nogmaals, ik denk dat de heer Vreugdenhil terecht wees op een neveneffect dat wij eigenlijk niet beogen.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik bestrijd dat ten eerste. Wij weten niet of er een open of een gesloten systeem moet komen. Wij weten niet of er een potstalsysteem moet komen, of een heel ander systeem om met de mest om te gaan. Dat wordt allemaal onderzocht. Die vragen zijn voorgelegd aan de landelijke instellingen. Tot het moment dat

die vragen beantwoord zijn, weten wij niet welk systeem wij moeten hebben voor geitenhouderijen in de LOG's en daarbuiten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ook als morgen een wijzigingsvergunning aangevraagd wordt door een geitenhouderij, is er geen enkele grond om het systeem dat daar wordt toegepast te wijzigen. Een geitenhouderij mag een open stal of een potstal hebben, het mag een biologische geitenhouderij zijn, als zij zich maar houdt aan de door ons gestelde voorwaarden in de milieuvergunning. Veel geitenhouderijen zitten nu vaak dicht bij woonkernen. Als een geitenhouderij zich wil verplaatsen naar een LOG, daar het bedrijf wil herbevolken met gevaccineerde geiten en handelt conform andere daarvoor uitgeschreven maatregelen, waarom zouden wij dat dan tegenhouden?

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Wij vinden dat je onmogelijk een geitenhouderij kunt verplaatsen naar een LOG zolang niet duidelijk is of de genomen maatregelen effectief zijn. Wij willen daarop wachten en pas daarna een besluit nemen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wat verstaat de heer Verhoeven onder de genomen maatregelen?

De heer *Verhoeven* (VVD): LNV heeft een aantal maatregelen genomen, bijvoorbeeld het ruimen van drachtige geiten, een vaccinatieprogramma, een hele trits van hygiënemaatregelen, enz. Wij moeten eerst zeker weten dat die maatregelen effectief zijn en dat de bedrijven geen gevaar vormen voor de omgeving. Pas daarna kan gesproken worden over verplaatsing van bedrijven.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik zou in herhaling vervallen als ik hierop reageer.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Zolang wij niet weten wat de resultaten zijn van hetgeen nu wordt aangepakt, kan de vraag of intensieve geitenhouderij überhaupt in Nederland gewenst is, helemaal niet beantwoord worden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Op zich heeft mevrouw Verstappen gelijk, maar wij worden geconfronteerd met het feit dat zij er wél zijn. Wij hebben een bouwstop afgekondigd opdat er geen ongewenste ontwikkelingen plaatsvinden in de geitenhouderij. Wij proberen via ons instrumentarium te sturen. Het is aan LNV om veterinaire maatregelen voor te schrijven en om überhaupt weer geitenhouderij in Nederland toe te staan. Die is immers door de maatregelen van het ministerie stilgelegd. Wij kunnen aanvullend daarop beleid voeren.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik pleit voortdurend voor het ontwikkelen van een visie. De bestaande situatie wordt weer als leidend principe genomen voor het handelen van GS. Er wordt steeds geschoven met dingen waardoor mogelijk nieuwe problemen ontstaan in plaats van een pas op de plaats maken en gaan kijken wat werkelijk mogelijk wordt. Er is maar één biologisch geitenbedrijf besmet in Nederland. Misschien moeten wij zeggen dat er alleen plaats is voor biologische geitenhouderijen!

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik laat deze constatering over aan mevrouw Verstappen. Wij hebben gediscussieerd over de vraag of deze motie de goedkeuring van GS kan wegdragen. Ik begrijp de redenatie. Ik heb gewezen op de neveneffecten. Daarover verschillen de Staten en wij van mening en het is aan de Staten om een oordeel te geven over deze motie.

Voor motie M47 zou ik willen verwijzen naar het plan van aanpak voor de LOG's dat ik reeds heb toegezegd. Ik wijs erop dat in de Structuurvisie bij punt 4 wij geen onderscheid maken in de zonering zoals bij de reconstructie, maar dat wij puur spreken over primair agrarisch gebied, groenblauwe mantel, secundair agrarisch gebied en dat de LOG's daarin niet opgenomen worden. De vraag of wij onderzoek willen doen welke LOG's wel en welke niet, heb ik in feite al beantwoord. Met de kanttekening over de Structuurvisie is de motie feitelijk overgenomen dan wel overbodig geworden.

Dan kom ik bij motie M48 van de Brabantse

Partij, de SP en GroenLinks.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik houd van volstrekte duidelijkheid. De gedeputeerde zegt dat motie M47 feitelijk is overgenomen. De motie bestaat uit een groot aantal onderdelen. U ziet dat er twee ondertekenaars zijn. De overweging met betrekking tot de 500 meter van de kernrandzones maakt deze motie toch wat bijzonder. Begrijp ik het goed dat GS ook instemmen met die overweging?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik kijk even naar het dictum van de motie. Daarin wordt nergens gesproken over die 500 meter. Er staat: "Dragen GS op:

1. Na te gaan welke LOG's ontwikkeld kunnen worden binnen bestaand ruimtelijk beleid dat door de Provincie is opgesteld en vastgesteld."

De *voorzitter*: Het staat bij de overwegingen, niet bij de opdracht.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik kan mij niet altijd vinden in de overwegingen, maar dat geldt voor meer moties. In de overwegingen wordt soms de mening gegeven van de partijen die de motie indienen, maar dat hoeft niet per definitie de mening te zijn van GS. Daarvoor kunnen wij ook niet verantwoordelijk gehouden worden. Het gaat om het dictum van de motie, om hetgeen de Staten GS opdragen. Ik zeg tegen de heer Arkes dat wij dat niet per definitie overnemen. Wij kijken voor de uitvoering naar het dictum van een motie.

Wij ontraden motie M48. Ik heb in mijn antwoord al iets gezegd over het overgangsrecht en het gebruik maken van een voorbereidingsbesluit om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.

In motie M49 worden GS opgeroepen om de afstand tussen veehouderijen op grond van het voorzorgsbeginsel te bepalen volgens het advies van het RIVM. In onze advisering hebben wij al aangegeven dat wat ons betreft het afstands-criterium juridisch niet haalbaar is dan wel tot veel planschade zal leiden.

Tot slot motie M50 van D66 betreffende sturing

op dierenaantallen. In deze motie wordt GS verzocht, kengetallen te ontwikkelen waardoor inzichtelijk wordt voor welk gezondheidsrisiconiveau PS kiezen bij het bepalen van de maximale bedrijfsoppervlakte en PS hierover te informeren zodat zij in staat zijn beleid te formuleren.

Ik wil best toezeggen dat wij zullen kijken wat er vanuit bureaustudies aan kengetallen voorhanden is en met de sector contact zullen opnemen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik weet het wel maar ik ben toch verbijsterd. Daarom duurde het even voordat ik hier stond. Het gaat over de vorige motie. De gedeputeerde zegt gewoon dat het afstandscriterium niet wordt toegepast omdat dit praktisch onhaalbaar en te duur is. Hij zegt daarmee in feite dat het voorzorgsprincipe niet gehanteerd wordt. Volgens de tekst van het college is gezondheid echter een randvoorwaarde. Wat is die randvoorwaarde dan als de gedeputeerde nu zegt: het is te duur, etc.? Dan veegt hij die toch zo aan de kant!

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik raad mevrouw Verstappen aan nog eens het hele advies van GS te lezen, van het begin tot het einde, en er niet selectief één aspect uit te nemen.

Het voorzorgsbeginsel wordt al op veel manieren toegepast, o.a. via vergunningverlening en via een ruimtelijk spoor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Het gaat mij specifiek om dit onderdeel. De gedeputeerde zegt daarover: te duur, juridisch onhaalbaar, blablabla.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De heer Vreugdenhil duidde al op het neveneffect als je alleen het afstandsprincipe hanteert ten aanzien van de ontwikkelmogelijkheden van de intensieve veehouderij. Ik verwijs naar de uitleg van de Raad van State, dat met de toepassing van het voorzorgsprincipe alle bedrijven- en woningbouwontwikkelingen ook geblokkeerd worden. Daar geldt immers het omgekeerde principe van de werking van het voorzorgsbeginsel. Wij menen dat dit nooit de bedoeling kan zijn van het hanteren van afstandscriteria. Bovendien ontbreekt op dit

moment de wetenschappelijke onderbouwing van die afstandscriteria. Het zijn aannames en die leiden tot advisering, maar er is nog geen causaal verband gelegd. Dat moet allemaal blijken uit de resultaten van de diverse onderzoeken.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): De gedeputeerde gelooft toch niet dat uit toekomstige onderzoeken een direct causaal verband komt? Die gegevens kunt u aan de kant schuiven omdat die vaak vragen om nieuw onderzoek. De ggd geeft zelf aan dat er telkens veel nieuwe onderzoeksvragen bijkomen. Wij weten nu al dat wij moeten vragen om vervolgonderzoek.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wil mevrouw Verstappen suggereren dat wij moeten stoppen met onderzoek?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik zeg niet dat wij moeten stoppen met onderzoek. Ik vraag naar de betrouwbaarheid van de uitspraken van de gedeputeerde. Verschillende onderzoeksinstanties geven heel duidelijk een bepaald afstandscriterium aan. Ik pleit ervoor te erkennen dat wij in een onmogelijke situatie terecht zijn gekomen. Daar gaat het mij vooral om. Dan kunnen wij met elkaar kijken hoe wij daaruit kunnen komen. Maar de gedeputeerde kan het niet zomaar wegvagen. Het is belangrijk dat hij zegt dat wij met een dilemma zitten. Dat dilemma moet hier hard op tafel komen en dat is pijnlijk. De gedeputeerde en ik zullen zeker verschillen over de wijze waarop daarmee moet worden omgegaan, maar hij kan het dilemma niet zomaar van tafel wegen en dat gebeurt telkens.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Bestuurders zijn er niet om alleen dilemma's op tafel te leggen, bestuurders zijn er ook om dilemma's te wegen en oplossingen te vinden. De Staten en wij wegen vandaag samen een aantal belangen om te kijken welke sturing wij kunnen geven aan ontwikkelingen die bijdragen aan oplossingen van dilemma's. Daar zitten wij voor. Wij zeggen dat dit sturingsinstrument op dit moment niet houdbaar en uitvoerbaar is.

Mevrouw Verstappen wil dat niet geloven; wij wel en daarover verschillen wij mening.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Wij verschillen van mening over de visie die ontwikkeld moet worden op basis van dilemma's. Daarvoor is het belangrijk dat GS en wij allemaal die dilemma's ook op tafel leggen en benoemen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! GS hebben een heldere visie gegeven over de intensieve veehouderij in deze provincie en duidelijk gemaakt welke kant zij willen opgaan. Zij hebben ook helder gemaakt welke dingen zij wel en niet willen faciliteren en welke grenzen zij daarbij willen hanteren. Daarover voeren wij vandaag het debat met elkaar.

Als mevrouw Lestrade ons toestaat dat wij gaan onderzoeken of wij kengetallen kunnen ontwikkelen, staan wij positief tegenover de motie. Als zij echter zegt dat wij kengetallen móeten ontwikkelen, vinden wij de motie te stellig en willen wij haar ontraden.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Het klinkt heel sympathiek als de gedeputeerde zegt dat hij het serieus gaat onderzoeken, maar ik hoop wel dat hij dat serieus bedoelt en niet één blaadje leest en dan zegt: het is mij te moeilijk. In wezen kun je alles ontwikkelen, ook een kengetal. Het gaat mij duidelijk om de koppeling tussen dieren aantallen en gezondheidsrisico's. Daarvoor moet een kengetal komen. Daarvoor valt iets te ontwikkelen, maar dat kan wellicht niet in dit huis. Ik wil wel dat de gedeputeerde aangeeft dat hij het heel serieus zal onderzoeken.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Mag ik mevrouw Lestrade vragen de motie nog even aan te houden totdat wij de onderzoeksresultaten hebben van de gezondheidsrisico's ten aanzien van de intensieve veehouderij? Hopelijk komt daaruit meer duidelijkheid over de risico's en relaties die wel of niet gelegd kunnen worden. Daarna kunnen wij met elkaar kijken of aanvullend onderzoek gedaan kan worden naar kengetallen die een en ander hanteerbaar maken.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Wanneer verwacht u dat onderzoek?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Begin 2011. Voorzitter. Ik heb nog twee amendementen.

De *voorzitter*: Voor alle duidelijkheid, amendement A1 ziet op een verandering van het besluit dat u heeft ontvangen onder statenvoorstel 13/10-B4. Dat wordt niet als zodanig in het amendement genoemd, vandaar mijn opmerking.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het amendement vraagt om het bouwblok-op-maatprincipe (een strak om de bebouwing heen getrokken bouwblok met een uitbreidingsruimte van 15%) toe te passen in de verwevingsgebieden. Zoals ik al eerder bij een motie heb gezegd, dit zal leiden tot veel planschade. Daarom ontraden wij dit amendement.

Amendement A2 heeft ook betrekking op Statenvoorstel 13/10-B4. Het amendement strekt ertoe om de tekst van dit Statenvoorstel als volgt te amenderen: "de maximale omvang van bouwblokken in verwevingsgebieden vast te stellen op 1,5 ha." Dit komt overeen met het voorstel dat GS aan de Staten hebben gedaan.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Ik heb een vraag aan de indieners van dit amendement. Dit betekent toch niet dat alle bouwblokken op 1,5 ha. gezet worden? Dat zou men namelijk hieruit kunnen lezen.

De *voorzitter*: Er staat: "de maximale omvang" vast te stellen op 1,5 ha.. Het is dus maximaal.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Volgens de handleiding duurzame locaties wordt bekeken waar in verwevingsgebieden überhaupt een bouwblok ontwikkeld mag worden. Als het wordt vastgesteld zoals in het amendement wordt voorgesteld, zou men kunnen zeggen dat overal een maximum van 1,5 ha mag worden toegelaten. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?

De heer *Verhoeven* (VVD): Wij willen dat gedoe met

de handleiding duurzame locaties niet meer. Het afgelopen jaar heeft immers bewezen dat die niet werkt, want het ging met name van 1,5 ha naar 2,5 ha. Wij zeggen gewoon dat men in een verwevingsgebied maximaal 1,5 ha mag hebben. De meeste bedrijven hebben nu 1 ha. Zij kunnen als de gemeenteraad daarmee instemt een verruiming krijgen tot 1,5 ha.

De heer *Martens* (GroenLinks): De heer Verhoeven zegt dus inderdaad dat in verwevingsgebieden alles naar 1,5 ha mag groeien. Punt, klaar!

De heer *Verhoeven* (VVD): Als de gemeenteraad het daarmee eens is, mag dat inderdaad.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Vindt de heer Verhoeven niet dat de duurzaamheidstoets eerder moet worden aangescherpt dan van tafel geveegd? Hierdoor kan namelijk op heel veel plaatsen in verwevingsgebieden uitbreiding plaatsvinden waar dat nu niet mogelijk is, terwijl de wens van de burgers juist inperking is.

De heer *Verhoeven* (VVD): Wij handhaven het huidige beleid. In principe hebben bedrijven een bouwblok van 1 ha en de gemeente is bevoegd om dat te vergroten tot 1,5 ha. Dat is in Brabant bestaand beleid.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Het feit dat een gemeentebestuur die duurzaamheidstoets niet goed uitvoert, moet geen aanleiding zijn om die toets niet te handhaven en goed uit te voeren.

De heer *Verhoeven* (VVD): Ik heb in mijn betoog aangegeven dat wij een duidelijke maat wensen voor extensivering, verweving en landbouwontwikkeling. Wij hebben gekozen voor maximaal 1,5 ha.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Wij hebben over dit punt vandaag al eerder gesproken. Ik heb in mijn tweede termijn erop gewezen dat de afspraak is dat de provincie er niet op toetst, maar dat de handleiding duurzame locaties wel blijft bestaan. Dat geldt ook voor de

toezegging van de gedeputeerde dat bekeken zal worden hoe daarin de criteria vormgegeven moeten worden. Die lijn hebben wij eerder in het debat afgesproken en die moeten wij vasthouden. Het is duidelijk dat de toetsing bij de gemeenten ligt.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik wil graag duidelijkheid van de PvdA over dit amendement. In het voorstel van GS staat zelfs dat zij de duurzaamheidstoets willen aanscherpen. Uit de uitleg van de heer Verhoeven maak ik op dat de VVD deze toets kwijt wil. Hoe is de positie van de PvdA?

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Het amendement heeft betrekking op besluit B-4 van het Burgerinitiatief om in verwevings- en landbouwontwikkelingsgebieden een bouwblok aan te wijzen van maximaal 1,5 ha. Wij willen een ruimere maat in landbouwontwikkelingsgebieden. Wij willen B-4 zodanig amenderen dat het woord "landbouwontwikkelingsgebieden" daarin wegvalt en de tekst als volgt wijzigen: "de maximale omvang van bouwblokken in verwevingsgebieden vast te stellen op 1,5 ha."

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik dank de heer Verhoeven voor zijn uitleg, maar ik vroeg het aan de PvdA.

De *voorzitter*: Ik dacht: de VVD en de PvdA hebben dit amendement samen ondertekend, maar daar is mijnheer Wagemakers al.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Soms moet je gevraagd worden in het leven. Wij geven met dit amendement aan dat in verwevingsgebieden bouwblokken maximaal 1,5 ha mogen zijn. Dat is mijn antwoord.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! De PvdA is voor een aanscherping van de handleiding duurzame locaties en dient nu een amendement in waardoor die handleiding aan de kant geschoven wordt en uitbreidingen worden toegestaan tot 1,5 ha, terwijl op dit moment een aantal bedrijven niet

kan uitbreiden tot 1,5 ha omdat die gehinderd worden door de duurzaamheidstoets.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Een van de redenen waarom wij die handleiding duurzame locaties eigenlijk niet meer willen, is omdat in de praktijk is gebleken dat die op een zodanige manier wordt gebruikt dat bedrijven die 1,5 ha mochten hebben, heel gemakkelijk naar 2,5 ha kunnen gaan. De praktijk wijst ook uit dat de toetsen binnen die 1,5 ha op zo'n manier gebeuren dat vrijwel alle bedrijven 1,5 ha kunnen krijgen. Dat is de realiteit. Het gevolg van het feit dat niemand met deze handleiding uit de voeten kan, is dat die bedrijven allemaal uitbreiden tot 2,5 ha. Ik vind het wat overtrokken om hier voortdurend over die duurzaamheidstoets te beginnen, want met die handleiding kan men geen kant uit, de gemeenten toetsen niet en de praktijk is dat er gewoon wordt doorgegroeid naar 1,5 ha. Daarom willen wij af van die handleiding en van dat voortdurende toetsen door iedereen. Dat kost alleen maar tijd.

De *voorzitter*: Ik heb de indruk dat in dit amendement een aantal dingen door elkaar loopt. U zou even moeten overwegen wat het belangrijkste is. Normaal telt het dictum en niet de overwegingen. Dat moet uiteindelijk worden veranderd in het besluit.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! De motieven zijn helder. Omdat de duurzaamheidstoets niet werkt, wil men die afschaffen. Je zou ook kunnen zeggen dat je niet meer uitbreidingen wilt in het verwevingsgebied.

De *voorzitter*: Je zou heel veel kunnen zeggen, maar er wordt een besluit geamendeerd. Als dat amendement wordt aangenomen, staat dadelijk in dat besluit dat de maximale omvang van bouwblokken in verwevingsgebieden vastgesteld wordt op 1,5 ha. Dat is het feitelijke rechtsgevolg van dit amendement. Daar gaat het hier om!

De heer *Wagemakers* (PvdA): Dat is juist, voorzitter. In het besluit B-4 staat in de op twee na laatste

regel dat het over landbouwonwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden gaat. Door ons amendement wordt het beperkt tot verwevingsgebieden. Ik begrijp de ophef niet helemaal.

De *voorzitter*: Dat is helder. Ik stel vast dat het dictum, het rechtsgevolg van de amendering van het besluit, betrekking heeft op de grens van maximaal 1,5 ha. Daar gaat het om. Ik heb een poging gedaan om de ambiguïteit in de overwegingen maar even te laten voor wat zij is. Dit zal het rechtsgevolg zijn.

Goed, dames en heren, hiermee zijn de twee amendement en de 50 moties de revue gepasseerd.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik heb een punt van orde. Ik zit een beetje met een probleem. Wij hebben een ontwerpbesluit gekregen. Ik wil daarop mede namens de fractie van de VVD een amendement indienen. Kan dat?

De *voorzitter*: Uiteraard. Mijn voorstel is om nu eerst even een half uurtje te schorsen. Dat lijkt mij om verschillende redenen verstandig. Daarna komen wij terug en brengen dan eerst de twee amendementen en daarna de zes voorliggende besluiten in stemming. Vervolgens wil ik het voorbereidingsbesluit behandelen. Dat wil zeggen dat daarover gesproken kan worden en amendementen kunnen worden ingediend. Dan stemmen wij over het voorbereidingsbesluit en daarna over de moties.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Ik heb ook een punt van orde. Ik kijk even verder dan het einde van dit debat. Er zijn nog twee agendapunten over. Mede namens het CDA mag ik het ordevoorstel doen om het agendapunt over het Beheersstatuut te verdagen naar de volgende vergadering.

De *voorzitter*: Ik had dat voorstel willen doen in een klein overleg dat ik aanstonds met de fractievoorzitters wil hebben. Ik wil dan meteen toetsen of dat ook voor het andere voorstel geldt, omdat ik denk dat het anders erg laat gaat worden.

Ik kom daarop na de schorsing even terug.
Ik kan u overigens zeggen dat mevrouw Jetten naar huis is gegaan.

De vergadering wordt van 17.55 uur tot 18.25 uur geschorst.

De *voorzitter*: Dames en heren. Ik heropen de vergadering. Wij zijn bezig met de afronding van de tweede termijn en gaan allereerst stemmen over de amendementen die zijn ingediend op de Statenbesluiten, dan over de Statenbesluiten zelf en daarna over de 50 moties die zijn ingediend.

Ik stel voor om daarna weer te schorsen en het voorbereidingsbesluit apart te behandelen. Amendementen en moties op dat voorbereidingsbesluit kunnen nog worden ingediend. Ik ga ervan uit dat u ondertussen allemaal het voorbereidingsbesluit hebt gekregen en daarvan kennis hebt kunnen nemen.

Intussen is duidelijk dat de andere twee onderwerpen die nog op de agenda van deze vergadering stonden, worden verschoven naar de volgende vergadering.

Ik stel voor even het woord te geven aan de woordvoerders bij dit debat voor het geven van stemverklaringen, het indienen van moties en amendementen op zowel de voorliggende Statenbesluiten als het intussen in behandeling genomen voorbereidingsbesluit. Ik herhaal dat de besluitvorming over dat voorbereidingsbesluit pas na de volgende schorsing zal plaatsvinden.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter: Ik wil graag motie M29 intrekken, want wij hebben zo'n voortreffelijk antwoord gekregen van de gedeputeerde. Hij biedt die ruimte en laat dit ook de gemeenten voor een deel doen. Verder heeft hij toegezegd onderzoek te laten doen. Wij hebben er daarom geen behoefte aan deze motie in stemming te brengen. Het is prima dat de gedeputeerde daarop zo positief heeft gereageerd.

De stemverklaringen geef ik tijdens de stemmingen.

De *voorzitter*: Aangezien de motie op stuk nr. M29 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van

beraadslaging meer uit.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Gezien het feit dat de gedeputeerde positief heeft gereageerd op motie M30 en op motie M32 trekken wij deze moties in.

De *voorzitter*: Aangezien de moties op stuk nrs. M30 en M32 zijn ingetrokken, maken zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Wij willen motie M43 intrekken. Ik kijk even of de medeondertekenaar het daarmee eens is.

De *voorzitter*: Daar kijk ik dan ook even naar. Ik zie uw collega Wagemakers "ja" knikken.

Aangezien de motie op stuk nr. M43 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Wij willen graag twee amendementen indienen op het voorbereidingsbesluit.

Het eerste amendement geeft een toevoeging. Nu staat in het voorbereidingsbesluit dat er maximaal één bouwlaag mag zijn in landbouwon ontwikkelingsgebieden en in verwevingsgebieden. Dat moet natuurlijk ook gelden voor extensiveringsgebieden. Dit amendement dienen wij in mede namens de fractie van de VVD. Dat geldt ook voor het tweede amendement. Met dit amendement willen wij drie elementen van het voorbereidingsbesluit aanpassen. Wij willen aan lid 2, eerste gedachtestreepje, na "1,5 hectare" toevoegen: (inclusief groen).

Na het tweede gedachtestreepje van hetzelfde lid 2, willen wij "3 hectare" wijzigen in "2,5 hectare (inclusief groen);

Aan lid 2 willen wij een derde gedachtestreepje toevoegen met de tekst: "uitsluiten van mogelijkheden voor nieuwvestiging."

De *voorzitter*: Door de leden Arkes en mw. Geeraedts wordt het volgende amendement voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeën op 19 maart 2010;*

*kennis genomen hebbende van het ontwerpbesluit 24/10 B
betreffende voorbereidingsbesluit ontwikkeling intensieve
veehouderij;*

besluiten:

*toe te voegen aan lid 2, de zin: Dat ook in
extensiveringsgebieden geldt dat gebouwen waarin dieren
worden gehouden uit ten hoogste één bouwlaag bestaan."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp
van beraadslaging uit en krijgt nr. A3.

Door de leden Arkes, mw. Geeraedts en
Verhoeven wordt het volgende amendement
voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeën op 19 maart 2010;*

*kennis genomen hebbende van het ontwerpbesluit 24/10 B
betreffende voorbereidingsbesluit ontwikkeling intensieve
veehouderij;*

besluiten:

- *toe te voegen aan lid 2, eerste gedachtestreepje, na "1,5
hectare": (inclusief groen);*
- *in lid 2, tweede gedachtestreepje, 3 hectare te wijzigen in
2,5 hectare (inclusief groen);*
- *aan lid 2, een derde gedachtestreepje toe te voegen met de
tekst: uitsluiten van mogelijkheden voor nieuw
vestiging."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp
van beraadslaging uit en krijgt nr. A4.

Zoals gezegd, besluitvorming daarover vindt pas
plaats na de volgende schorsing wanneer wij het
voorbereidingsbesluit behandelen. Ik zal ervoor
zorgen dat u deze amendementen zo snel mogelijk
krijgt.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Mag ik een punt
van orde opbrengen? Het voorbereidingsbesluit
loopt nu toch weer tussen de moties.

De *voorzitter*: Nee, nee. De amendementen worden
ingediend zodat zij vermenigvuldigd kunnen
worden en de leden er in de schorsing naar
kunnen kijken.

De heer *Thuis* (CDA): Ik dacht dat uw voorstel was
om het voorbereidingsbesluit apart te behandelen.

De *voorzitter*: Ja, maar ik heb gezegd dat in de
tweede termijn nog moties en amendementen op
het voorbereidingsbesluit en op zes voorliggende
Statenbesluiten kunnen worden ingediend. Wij
behandelen en besluiten nu slechts over de
Statenvoorstellen en de moties.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Kunnen wij bij
dat agendapunt dan nog vragen stellen omdat wij
dingen missen? Hoeven wij dat nu niet te doen?

De *voorzitter*: Natuurlijk. Het voorbereidingsbesluit
behandelen wij na een korte dinerpauze. U heeft
dan nog alle mogelijkheden om over de
amendementen en over het voorbereidingsbesluit
zelf te spreken.

Ik geef het woord aan de heer Martens.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Wij
stellen mede namens de SP een amendement op
het voorbereidingsbesluit voor en wel om in lid 2,
na het tweede gedachtestreepje van het dictum van
Statenvoorstel 24/10A de zinsnede: "met een
ontheffingsmogelijkheid naar 3 hectare" te
schrappen.

De *voorzitter* Door de leden Martens en mw. Slegers
wordt het volgende amendement voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeën op 19 maart 2010;*

van mening zijnde dat:

*1,5 hectare (zijnde 3 voetbalvelden) ook in
landbouwonwikkelingsgebieden voldoende mogelijkheden
biedt voor een rendabele en zelfs duurzame bedrijfsvoering;*

tevens van mening zijnde dat:

*1,5 hectare de bovengrens is van een menselijke, voor
ondernemer en omwonende behapbare maat;*

besluiten:

*in lid 2, tweede gedachtestreepje van het dictum van
Statenvoorstel 24/10A de zinsnede: "met een ontheffings-
mogelijkheid naar 3 hectare" te schrappen."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp

van beraadslaging uit en krijgt nr. A5.

Ik zal ervoor zorgen dat ook dit amendement wordt vermenigvuldigd, zodat u het straks kunt raadplegen. Wij bespreken het na de schorsing. Dan vindt ook besluitvorming plaats.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik heb geen opmerkingen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdA): Voorzitter! Wij trekken motie M11 in omdat de gedeputeerde hierop positief gereageerd heeft. Motie M18 houden wij aan.

De *voorzitter*: Aangezien de motie op stuk nr. M11 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Op verzoek van mevrouw Verstappen stel ik voor, haar motie op stuk nr. M18 van de agenda af te voeren.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! GS hebben inderdaad gezegd dat zij zullen proberen dat onderzoek te laten uitvoeren. De vraag is echter of het wel een taak van de provincie is om dat onderzoek te laten doen. Zou dat geen rijkszaak moeten zijn en moet dat niet overgedragen worden aan de minister van LNV en misschien ook aan de minister van VWS.

De *voorzitter*: Ik kan niet terugkomen op de toezegging die de gedeputeerde gedaan heeft en die aanleiding is voor het intrekken van de motie.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik heb aangegeven dat in het onderzoek van het RIVM de vraag wordt meegenomen waarom Q-koorts wel heerst op het ene bedrijf en niet op het andere. Mevrouw Verstappen heeft dit ontkend. Ik heb toegezegd het RIVM erop opmerkzaam te zullen maken dat deze vraag wel onderdeel zou moeten uitmaken van dat onderzoek.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ook motie 25 trekken wij in omdat de gedeputeerde heeft toegezegd dit mee te nemen naar de Agro-tafel.

De heer *Martens* (GroenLinks): Ook wij trekken deze motie in, voorzitter.

De *voorzitter*: Daar was ik impliciet van uitgegaan, gezien de medeondertekening, maar je weet maar nooit!

Aangezien de motie op stuk nr. M25 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik heb op dit moment geen opmerkingen, voorzitter.

De *voorzitter*: Wij betreuren het dat mevrouw Jetten niet meer bij de besluitvorming kan zijn.

Ik stel voor de overgebleven moties straks in stemming te brengen brengen.

Beide amendementen hebben betrekking op besluit nr. 4. Het lijkt mij handig die in stemming te brengen kort voordat de stemming over besluit 4 aan de orde is.

In stemming komt ontwerpbesluit 13/10-B1.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Voorzitter. Ik heb in mijn bijdrage bij de behandeling van dit voorstel gemotiveerd waarom dit nu niet meer nodig is.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als het CDA.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de

ChristenUnie-SGP tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt ontwerpbesluit 13/10-B2.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als bij B1.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als bij B1.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de ChristenUnie-SGP tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt ontwerpbesluit 13/10-B3.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A1.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Voorzitter. Het betekent dat er intensieve veehouderij blijft bestaan zonder afstandscriterium. Dat betekent dat men bijvoorbeeld met een slootje ertussen toch een megabedrijf kan vestigen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP, de PvdD en D66 tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A2.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het gewijzigde ontwerpbesluit 13/10-B4.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik heb een fout gemaakt, voorzitter.

De *voorzitter*: Ik vreesde het al.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik hoop dat u dat wilt aantekenen.

De *voorzitter*: U heeft uw stem uitgebracht en mag niet opnieuw stemmen. U heeft een fout gemaakt. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, GroenLinks en de PvdD tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt ontwerpbesluit 13/10-B5.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij hebben wel zeer veel sympathie voor dit voorstel. Wij vinden het zeer positief dat GS daarover zullen overleggen met het Rijk. Uit onze motie over het gebruik van antibiotica kunt u afleiden dat wij dit erg belangrijk vinden.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de PvdA tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt ontwerpbesluit 13/10-B6.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden

van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen dit besluit hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

Nu gaan wij over tot stemming over de moties. Het zijn er nogal wat. Ik breng de moties één voor één in stemming.

In stemming komt motie M1.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M2.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de VVD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M3.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M4.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M5.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M6.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen omdat wij denken dat dit voor kleine bedrijven onmogelijk is.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de stemverklaring van de SP.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als de SP.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, GroenLinks, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de PvdD ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M7.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M8.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M9.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, GroenLinks, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de PvdD ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M10.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen om dezelfde redenen als eerder genoemd. Het lijkt ons voor kleine bedrijven ingewikkeld en duur.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als de SP.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

Voorzitter. Ook wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van de SP.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, GroenLinks, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de PvdD ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M12.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M13.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M14.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M15.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

Voorzitter. Het debat van vandaag gaat hier niet over.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Voorzitter. Als wij afspreken een bepaalde definitie te hanteren, moet dat ook gebeuren.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD en de PvdA tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M16.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen deze motie hebben

gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M17.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

Voorzitter. Er is nog geen uitsluitsel over wat de juiste afstand is.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als de SP.

De *voorzitter*. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M19.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de ChristenUnie-SGP, de PvdD en D66 voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M20.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden dit een principieel onjuiste motie. De bron moet worden aangepakt.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

Voorzitter. Hoewel wij de afstanden heel ruim vinden, stemmen wij toch voor deze motie.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M21.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M22.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M23.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden het een sympathieke motie maar zij is onuitvoerbaar.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

Soms moet je in de politiek idealen hebben, voorzitter.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M24.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M26.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden een gesloten grondstoffen-kringloop heel erg belangrijk in het kader van duurzaamheid. Omdat wij echter nog niet zover zijn, moeten wij nu tegen deze motie stemmen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

Voorzitter. Omdat het nog te vroeg is hier helemaal voor te zijn, stemmen wij tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M27.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Voorzitter. Het is oude wijn in nieuwe zakken. Daarom stemmen wij tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat het aanwezige lid van de fractie van de Partij voor de Dieren tegen deze motie heeft gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M28.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden dat de overheid zelf normen moet stellen en dit niet moet overlaten aan de organisaties.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Voorzitter. De motie bevat een totaal onheldere vraagstelling.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M31.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

Voorzitter. De toets vindt al plaats bij het opstellen van het bestemmingsplan.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M33.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de PvdA tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M34.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden deze motie overbodig.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M35.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M37.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden die motie overbodig.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.
Voorzitter. Dieren hebben het slecht onder grond, in torens, in nieuwe gebouwen en in oude gebouwen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, de ChristenUnie-SGP en D66 voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M38.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.
Voorzitter. Wij stemmen tegen omdat dit een rol van de gemeenten is.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.
Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde argumentatie als de ChristenUnie-SGP.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M39.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD en de ChristenUnie-SGP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M41.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.
Voorzitter. Wij denken dat eerst de LOG's ingeperkt moeten worden, want met een versnelling zitten straks in verkeerde LOG's toch bedrijven. Er moet een integrale toets komen. Als dat tijd kost, het zij zo. Zet alles op slot totdat die toets klaar is.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en GroenLinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M42.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, GroenLinks en de PvdD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M44.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Deze motie is met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt motie M45.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M46.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen omdat deze motie ook negatieve gevolgen heeft die wij hier nog niet volledig overzien.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de fractie van de ChristenUnie-SGP tegen deze motie heeft gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M47.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen voor, maar dat slaat uitsluitend op het dictum en niet op alle overwegingen. Met name het criterium van een vrije zone van 500 meter per LOG vinden wij voorbarig. Wij willen ook rekening houden met het gezondheidsonderzoek.

De *voorzitter*. De V is dus zowel van voor als van voorbarig!

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voor.

Voorzitter. Wij vinden dat de 500 meter in de overweging zeer belangrijk. Dat willen wij nog even benadrukken.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

Voorzitter. Vanwege de 500 meter en de gezondheidsaspecten waarmee wij in Brabant te maken hebben, moeten wij wel voor zijn voor hetgeen bij de overwegingen bij het derde gedachtestreepje staat. Wij raden de gedeputeerde aan om dat mee te nemen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn niet voor LOG's in welke vorm dan ook.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Voorzitter. Juist die zone van 500 meter is ontzettend belangrijk. Daar zien wij veel fout gaan.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als GroenLinks.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 voor deze motie hebben gestemd en die van de overige

fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M48.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M49.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen deze motie hebben

gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M50.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Verhoeven* (VVD): Tegen.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA en de ChristenUnie-SGP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

Dames en heren, wij zijn gekomen aan het einde van de behandeling van de voorstellen. Wij zijn echter nog niet klaar met de vergadering. Wij moeten nog een voorbereidingsbesluit behandelen. Dat is in vertrouwen voorbereid en is straks aan u uitgedeeld. De daarop ingediende amendementen zijn intussen rondgedeeld. Daarover gaan wij zo dadelijk nog spreken na een pauze van 20 minuten.

De vergadering wordt van 19.25 uur tot 19.45 uur geschorst.

Nummer 24/10

Vorbereidingbesluit intensieve veehouderij

De *voorzitter*: Er zijn drie amendementen op dit ontwerpbesluit ingediend. Ik geef het besluit en de ingediende amendementen vrij voor bespreking. De gedeputeerde zal daarop reageren. Ik stel voor

dat wij daarna tot stemming overgaan, mits er geen tweede termijn nodig is.

Ik geef als eerste het woord aan mevrouw Kerkhof.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik heb geen behoefte om hierop te reageren. Ik zou het wel erg op prijs stellen als de gedeputeerde de visie van GS wil geven op de amendementen.

De *voorzitter*: Dat zal uiteraard gebeuren.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik heb op dit moment geen behoefte om inhoudelijk op dit voorstel in te gaan.

De heer *Verhoeven* (VVD): Voorzitter! Mevrouw Geeraedts behandelt het voorbereidingsbesluit.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Is het de bedoeling dat wij ons eigen amendement toelichten?

De *voorzitter*: Ik heb straks aangegeven dat er amendementen zijn ingediend maar dat deze nog niet zijn besproken. Als u de behoefte heeft om in eerste termijn iets te zeggen over het besluit en de reden waarom u dat wilt amenderen, zou dat welkom zijn.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! In het besluit staat nu een bouwblokomvang van maximaal 1,5 ha. Wij willen dat graag amenderen, in die zin dat dit inclusief groen is.

Wij stellen ook voor om een ontheffing te geven voor 2,5 ha in plaats van voor 3 ha, ook inclusief groen.

Wij hebben een derde gedachtestreepje toegevoegd omdat de mogelijkheid van nieuwvestiging hier niet in zit. Wij willen een tekst waarin staat dat de mogelijkheden voor nieuwvestiging worden uitgesloten. Dat is amendement A4.

Omdat het voorbereidingsbesluit ziet op de verwevingsgebieden en de LOG's maar niet op de extensiveringsgebieden en in het voorbereidingsbesluit bij nieuwbouw ook wordt gesproken over ten hoogste één bouwlaag, zou dat betekenen dat

in de extensiveringsgebieden hoger gebouwd kan worden dan één bouwlaag. Daarom hebben wij toegevoegd dat ook voor de extensiveringsgebieden geldt dat gebouwen waarin dieren worden gehouden, uit ten hoogste één bouwlaag bestaan. Dat is amendement A3.

De *voorzitter*: Overigens is op grond van de verstrekkendheid al vastgesteld dat amendement A 3 eerst in stemming wordt gebracht, daarna amendement A5 en daarna A4. Dat heeft te maken met de juridische techniek. Dat komt straks nog terug.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Na de voortreffelijke uitleg van mevrouw Geeraedts hebben wij als mede-indiener van deze twee amendementen niets meer toe te voegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voorzitter! Wij hebben vandaag een discussie gevoerd en willen een ander soort landbouw. Het voorliggende voorbereidingsbesluit is misschien op dit moment het hoogst haalbaar. Er is vandaag al gesproken over de Agro-tafel. Wij hopen dat daar uitsluitel geboden wordt voordat wij straks de Structuurvisie vaststellen en dan de discussie kunnen voeren over welke landbouw wij in Brabant willen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik heb verder niets toe te voegen. Ik ben blij met de in A3 en A4 voorgestelde amendering. Die maakt het besluit alleen maar sterker en duidelijker voor de buitenwacht.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Dit is niet transitie naar een toekomstbestendige en duurzame veehouderij die wij voor ogen hebben. Per saldo levert dit voorbereidingsbesluit Brabant niets op. Uitbreidingen in LOG's en verwevingsgebieden blijven mogelijk; het aantal dieren wordt niet ingeperkt; er is geen afstandscriterium opgenomen en als je twee bouwblokken neemt met een slootje ertussen zijn megastallen toch mogelijk. Ik onthoud mij van stemming over de amendementen en zal tegen het voorstel stemmen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Wij zijn blij met de amendementen A3 en A4. Verder heb ik niet zoveel te zeggen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik wijs de Staten nog even op de techniek van het voorbereidingsbesluit. Het voorbereidingsbesluit strekt ertoe dat gemeenten met ingang van morgen een bouwaanvraag niet in behandeling kunnen nemen voor zover die strijdig is met de in voorbereiding zijnde verordening. Wij geven aan wat er o.a. in die in voorbereiding zijnde verordening aan bod komt. GS moeten beoordelen of een ingediende bouwaanvraag strijdig is met de in voorbereiding zijnde verordening. Dat schept ook wel enige ruimte om te bekijken of alles wat wij vandaag besloten hebben precies goed in de tekst staat.

Amendement A3 strekt ertoe dat aan de in voorbereiding zijnde verordening wordt toegevoegd dat in de extensiveringsgebieden gebouwen waarin dieren worden gehouden uit te hoogste één bouwlaag bestaan. Dat is prima. Daarover hebben wij al eerder gesproken.

Amendement A4 bestaat uit drie onderdelen:

1. aan lid 2, eerste gedachtestreepje, na "1,5 hectare" toe te voegen:" (inclusief groen)."

Het is niet zo belangrijk of het inclusief of exclusief groen is; of dat het gaat om 10% groen of met een beeldkwaliteitsplan. Het gaat erom dat er een verordening wordt voorbereid die de maximum grens op 1,5 ha zet. Er kan voorlopig geen enkele bouwvergunning verleend worden, tenzij GS oordelen dat die wel past in de toekomstige verordening. Wat bij dit gedachtestreepje wordt voorgesteld, zou niet per se hoeven. Wat bij het tweede gedachtestreepje staat, hoeft evenmin omdat er geen besluit van de Staten is waarin staat tot 2,5 ha; 3 ha kan dus blijven staan.

Het derde onderdeel is ook overbodig. In feite kunnen wij nieuwvestigingen met ingang van morgen al tegenhouden. Voor een nieuwvestiging is een nieuw agrarisch bouwblok nodig, anders kan er geen sprake zijn van nieuwvestiging. Die hoeven wij niet per se met een voorbereidingsbesluit tegen te houden.

Wij achten amendement A4 dan ook overbodig.

Amendement A5 strekt ertoe de zinsnede "met een ontheffingsmogelijkheid naar 3 hectare" te schrappen.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! De argumentatie van de gedeputeerde dat de amendering die betrekking heeft op de wijziging van 3 hectare in 2,5 hectare, niet nodig is, stoelt op het feit dat wij vanmiddag geen besluit hebben genomen over die 2,5 hectare. Zo heb ik het althans begrepen. Als het amendement wel wordt aangenomen, betekent dit dat de Staten zeggen: let op, wij zetten 2,5 hectare echt als maximum neer.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik ga ervan uit dat het besluit dat de Staten een halfuur geleden genomen hebben, hetzelfde is als het besluit dat zij nu nemen. Er is toch wel enige consequentie in de besluiten.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik zie eerlijk gezegd de tegenstelling niet. Wij hebben immers niet gezegd dat wij naar 3 ha gaan. Een groot deel van de Staten heeft gezegd dat 2,5 hectare echt het maximum is. De amendering is in die geest.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! In het voorbereidingsbesluit staat dat er een Verordening Ruimte in voorbereiding is, waarin o.a. de volgende zaken aan bod komen: geen bouwblokken groter dan 1,5 ha in verwevingsgebieden; geen bouwblokken groter dan 1,5 hectare in LOG's, tenzij ontheffing van GS tot 2,5 ha of 3 ha, inclusief of exclusief groen. Zo ver hoeft de detaillering van het voorbereidingsbesluit niet te strekken. Vervolgens kan een gemeente geen bouwvergunning verlenen anders dan dat GS die bouwvergunning getoetst hebben op de in voorbereiding zijnde verordening. Ik blijf bij het standpunt dat het amendement A4 wat dit betreft overbodig is. Ik heb zelf het idee dat de met dit amendement voorgestelde wijzigingen het besluit niet sterker maken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! De gedeputeerde zegt dat het afhangt van wat er in de verordening komt te staan. Betekent dit dat zolang

er geen verordening is, de aanhouding niet doorbroken kan worden?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De aanhouding kan alleen doorbroken worden als GS vinden dat de ingediende bouwaanvraag op geen enkele manier strijdig is met de toekomstige verordening.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat betekent dus dat GS een ontheffing kunnen verlenen voor 3 hectare?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): GS kunnen de aanhouding van een ingediende bouwaanvraag doorbreken als zij vinden dat die bouwaanvraag op geen enkele manier strijdig is met de toekomstige verordening. Als er een bouwaanvraag ingediend wordt voor 3 ha en daarbij zit bijvoorbeeld geen groen, achten wij die strijdig met de toekomstige verordening.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is dus ons punt. Wij willen geen 3 ha maar 2,5 ha, dus zo onzinnig is het amendement niet.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij willen 2,4 hectare.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij willen 2,5 hectare. Verder vroeg ik mij af of de gedeputeerde er zeker van is dat in geen enkel bestemmingsplan nog onbenutte agrarische bouwblokken zijn. Er zijn nogal wat van die oude plannen waarin je die nogal eens tegenkomt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Het gaat om het tegenhouden van nieuwvestiging waarvoor op dit moment nog geen enkele planologische reservering of bestemming is voor een te vestigen agrarisch bedrijf.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is geen antwoord op mijn vraag. In de bestemmingsplannen staan nogal eens bouwblokken aangegeven die nog niet gebruikt zijn.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dan is er geen

sprake van nieuwvestiging.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Als zij nog niet gebruikt zijn, wel.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dan zijn zij planologisch al toegekend. Rechtsgeldig zijn het dan al agrarische bedrijven.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dan zijn zij planologisch wel toegekend, maar als er een bouwaaanvraag wordt ingediend, moet die toch worden aangehouden. Het kan wel conform het bestemmingsplan zijn, maar wij nemen nu juist een vorbereidingsbesluit om een aanvraag te kunnen aanhouden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Als er een planologische toewijzing is van een bouwblok en of er nu al wel of geen gebouw op staat, planologisch is er een bouwblok en is er sprake van een agrarische vestiging. Als er een vergunning aangevraagd wordt om die vestiging te veranderen en die verandering is strijdig met de toekomstige verordening zoals wij die voor ogen hebben en vanmiddag met elkaar richting hebben gegeven, kunnen GS de aanhouding niet doorbreken en is er dus een aangehouden bouwvergunning.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik geloof dat de gedeputeerde en ik langs elkaar heen praten.

De *voorzitter*: Doet u nog eens een poging.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Er zijn wat oudere bestemmingsplannen waarin bouwblokken zitten die een agrarische bestemming hebben, maar waarmee nog niets gebeurd is. Er staat dus geen bebouwing op. Ik wil daar gaan bouwen, maar dat kan dus niet vanwege het feit dat er een vorbereidingsbesluit geldt. Als er geen vorbereidingsbesluit zou zijn, zou ik wel kunnen bouwen. Het vorbereidingsbesluit brengt nu juist met zich dat het wordt aangehouden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De gemeente moet de bouwaaanvraag naar GS opsturen en

vragen of GS willen beoordelen of deze bouwaaanvraag strijdig is met de in vorbereiding zijnde verordening. Zij kan niet beschikken over de bouwaaanvraag. Over de in vorbereiding zijnde verordening hebben wij vanmiddag een aantal uitspraken gedaan en daarover zijn moties aangenomen. Daaraan zullen wij toetsen. Zodra wij de verordening over twee maanden vastgesteld hebben, kunnen wij daaraan elke bouwaaanvraag toetsen. Die moet immers daaraan voldoen. Ik voorzie dus niet het knelpunt dat mevrouw Geeraedts noemt. Er zou net een bedrijf gesloopt kunnen zijn, waardoor er op dit moment geen bebouwing is terwijl er planologisch sprake is van een agrarisch bouwblok. Een bouwaaanvraag die daarvoor wordt ingediend, is niet strijdig met het bestemmingsplan. De vergunning kan echter niet verleend worden, omdat de gemeente die aanvraag eerst aan GS moet voorleggen die moeten bekijken of zij in strijd is met de toekomstige verordening. Wij beoordelen dat.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik ben er niet van overtuigd.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Amendement A4 maakt het voorstel juridisch zeker niet sterker maar ook niet zwakker. Juist met het aannemen van dit amendement nemen wij een dubbel vorbereidingsbesluit, namelijk naar buiten toe en in de richting van het college. Wij geven namelijk helder aan waaraan wij vast willen houden. Als ik deze discussie hoor, is dat misschien wel nodig. Ik wil graag van de gedeputeerde weten hoe hij de commissie op de hoogte stelt wanneer GS tot doorbreking overgaan. Wat mij betreft moet de commissie voorafgaand aan de doorbreking op de hoogte worden gesteld.

De *voorzitter*: Het besluit wordt een dubbelbesluit, begrijp ik.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik heb aangegeven dat het derde punt van amendement A4 al door het bestemmingsplan wordt tegengehouden. Het tweede onderdeel strookt

volgens mij niet met wat eerder in de Staten is besproken. Wat achter het eerste gedachtestreepje staat, is inderdaad mogelijk. Dat kan echter ook al geregeld worden in de in voorbereiding zijnde verordening. Die geeft daarvoor voldoende houvast.

Ik kan toezeggen dat wij de Staten vooraf zullen informeren over het mogelijk doorbreken van een aangehouden bouwbesluit.

De *voorzitter*: Ik kijk even rond of er behoefte is aan een tweede termijn en zie dat dit niet het geval is. Ik stel voor dat wij overgaan tot besluitvorming over het vanmiddag uitgedeelde ontwerpbesluit. Dat is gebeurd onder geheimhouding. Het wordt pas openbaar nadat het hier is vastgesteld. Wij beginnen de besluitvorming met de amendementen. Ik breng vanwege de verstrekkendheid eerst amendement A3 in stemming, daarna amendement A5 en dan A4.

In stemming komt amendement A3.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Arkes* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Ik onthoud mij van stemming.

De *voorzitter*: U moet voor of tegen stemmen. U moet kiezen.

De heer *Heijmans* (SP): Of mevrouw Verstappen moet plotseling naar het toilet.

De *voorzitter*: Daarmee komt zij nu niet meer weg.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen. Dat is toch heel mooi.

In stemming komt amendement A5.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Arkes* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.

Voorzitter. Ik stem voor met een stemverklaring: beter iets dan niets!

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Mevrouw Lestrade, ik heb amendement A5 in stemming gebracht.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Oh A5? Mijn excuses, voorzitter. Het wordt laat. Tegen.

De *voorzitter*: Zullen wij het een keer opnieuw doen? Ik heb van tevoren gezegd dat A5 verstrekkender is dan A4.

Wij gaan het nog een keer opnieuw doen. De griffier is nu niet zo streng als straks.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het spijt mij, maar dit is willekeur. Als iemand verkeerd stemt, besluit u dat het definitief is. Ik betreur het voor het CDA dat dit gebeurd is.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, ik heb vastgesteld dat er niet verkeerd gestemd is. Er is gestemd onder de misvatting dat er een ander amendement voorlag.

De heer *Heijmans* (SP): Dat dacht waarschijnlijk mevrouw Kerkhof straks ook, voorzitter.

De *voorzitter*: Nee, daar was sprake van een andere situatie, mijnheer Heijmans. Er is nu een ander soort verwarring dan straks. Er is niet verkeerd gestemd, maar er werd verondersteld dat het over een ander amendement ging. Dat is overigens niet alleen het geval bij één persoon maar bij meer personen. Redelijkheid en billijkheid. Ik begin opnieuw.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Arkes* (PvdA): Tegen.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Tegen.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.
Voorzitter. Onder het motto "beter iets dan niets" stem ik voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de VVD, de PvdA, de ChristenUnie-SGP en D66 tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A4.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Arkes* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voor.
Voorzitter. Ik stem voor met dezelfde stemverklaring als ik bij A5 heb gegeven.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van het CDA tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het geamendeerde ontwerpbesluit 24/10.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.
Voorzitter. Ik ga bijna net zo fatalistisch reageren als mevrouw Verstappen: beter iets dan niets.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Arkes* (PvdA): Voor.

De heer *Martens* (GroenLinks): Voor.
Voorzitter. Wij zijn niet voor LOG's met drie hectare, maar ook wij zeggen: beter iets dan niets.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voor.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Tegen.
Voorzitter. Dit is niet de transitie die wij voor ogen hebben.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat het aanwezige lid van de fractie van de PvdD tegen dit besluit heeft gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Het ontwerp is straks in geamendeerde vorm beschikbaar voor openbaarmaking en publicatie morgen in het Provincieblad.

Dames en heren. Wij ronden nu de besluitvorming rond dit onderwerp af. Ik denk dat het passend is om al degenen te danken die de afgelopen maanden en weken gewerkt hebben aan de voorbereiding van deze besluitvorming. Ik kijk daarbij ook even naar de vertegenwoordigers van het Burgerinitiatief. Iedereen heeft hier hard aan gewerkt. De uitkomst is het resultaat van democratische besluitvorming. Dat neemt niet weg dat de waardering voor al degenen die zich daarvoor hebben ingespannen – o.a. de werkgroep van de Staten, de ondersteuning van het ambtelijk apparaat en alle mensen die zich de moeite getroost hebben om op de georganiseerde avonden te komen – groot is. Ik wil hen hartelijk bedanken. Ik zeg dat in de wetenschap dat met het Statendebat van vandaag de discussie hierover natuurlijk nog niet afgelopen is.

Wij hebben eerder besloten om de resterende punten van de agenda af te voeren. Dat lijkt in retrospectief een wijs besluit geweest te zijn. Ik dank u allen voor uw inbreng. Ik hoop velen van u volgende week woensdag terug te zien bij het werkbezoek dat wij zullen brengen aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Twee weken later gaan wij op werkbezoek naar Brussel.

Tevens, en dat is niet onbelangrijk, wijs ik u dringend op de informatiebijeenkomst die vrijdag 26 maart in de pauze van de commissievergaderingen is belegd. Gedeputeerde Staten zullen u dan precies informeren over de meest recente stand van zaken met betrekking tot de positie van de provincies, de uitkomsten inzake de herverdeling van het Provinciefonds en van andere relevante discussies die op dit moment in het IPO gevoerd zijn of worden. De nadere tijdsaanduiding en de plaats zullen u binnenkort bekendgemaakt worden.

De eerstvolgende vergadering van onze Staten is op vrijdag 23 april aanstaande. Ik nodig u nu graag uit voor een drankje op het Statenveld.

De voorzitter sluit te 20.22 uur de vergadering.

Besluit 35/10

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 21 mei 2010, nr. 1687901,
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 19 maart 2010 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 11 juni 2010

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens, griffier.